

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

HAYVANLARIN HAKLARININ KORUNMASI İLE HAYVANLARA EZİYET VE KÖTÜ MUAMELELERİN ÖNLENMESİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10 / 102, 461, 682, 977, 981, 982) TUTANAK DERGİSİ

11'inci Toplantı
10 Ekim 2019 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELELER

1.-Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün birleştirilerek güçlendirilmesi konusunda bir tavsiye kararı alınmasına ilişkin görüşmeler

B)RAPOR ÜZERİNDE GÖRÜŞMELELER

1.- Hayvanların Haklarının Korunması ile Hayvanlara Eziyet ve Kötü Muamelelerin Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi

Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun taslak raporu üzerinde görüşmeler

III.- KARARLAR

A)KOMİSYON KARARLARI

1.- Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün birleştirilerek güçlendirilmesi konusunda Komisyon raporuna girecek tavsiye kararı

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Mustafa Yel'in, Komisyonun avcı derneklerini davet etmesine ilişkin açıklaması

V.-SUNUMLAR

1.- Prof. Dr. Şağdan Başkaya'nın, üniversitelerdeki Yaban Hayatı Bölümleri, Türk kültüründe avın yeri ile Türkiye ve dünyada av ve avcılığın durumu hakkında sunumu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
HAYVANLARIN HAKLARININ KORUNMASI İLE HAYVANLARA EZİYET VE
KÖTÜ MUAMELELERİN ÖNLENMESİ İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN
BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

(10 / 102, 461, 682, 977, 981, 982)

11'inci Toplantı

10 Ekim 2019 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Hayvanların Haklarının Korunması ile Hayvanlara Eziyet ve Kötü Muamelelerin Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 11.00'de açıldı.

Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün birleştirilerek güçlendirilmesi konusunda bir tavsiye kararı alınmasına ilişkin görüşme yapıldı ve Komisyon raporuna girecek tavsiye kararı kabul edildi.

Komisyon Başkanı Mustafa Yel, Komisyonun avcı derneklerini davet etmesine ilişkin bir açıklama yaptı.

Prof. Dr. Şağdan Başkaya tarafından, üniversitelerdeki Yaban Hayatı Bölümleri, Türk kültüründe avın yeri ile Türkiye ve dünyada av ve avcılığın durumu hakkında sunum yapıldı.

Hayvanların Haklarının Korunması ile Hayvanlara Eziyet ve Kötü Muamelelerin Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun taslak raporu üzerinde görüşmeler yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 18.41'de toplantıya son verildi.

10 Ekim 2019 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.00

BAŞKAN : Mustafa YEL (Tekirdağ)

BAŞKAN VEKİLİ : Nevzat CEYLAN (Ankara)

SÖZCÜ : Jülide İSKENDEROĞLU (Çanakkale)

KÂTİP : Zeynep YILDIZ (Ankara)

BAŞKAN – Herkese günaydın.

Çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın temsilcileri, sivil toplum kuruluşlarımızın temsilcileri; hepinize “Hoş geldiniz.” diyorum.

II.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.-Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün birleştirilerek güçlendirilmesi konusunda bir tavsiye kararı alınmasına ilişkin görüşmeler

BAŞKAN - Doğa Koruma ve Millî Parklar Sayın Genel Müdürümüz aramızda. Aslında Tarım ve Orman Bakan Yardımcımız Sayın Akif Özkaldı bugün aramızda olacaklardı fakat son an değişikliğiyle toplantımıza katılamadılar. Dolayısıyla, konunun önemi bakımından da bir an önce başlanılmasına ve Sayın Genel Müdürümüz tarafından sunum yapılmasına karar verdik.

Şimdi, bugün, ne yazık ki doğa koruma ve millî parklarıyla ilgili olarak kamuoyunda dillendirilen Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü lağvediliyor mu, acaba daire başkanlığına dönüştürüp etkisizleştirilecek mi gibi bir söylenti vardı.

Sayın Genel Müdürüm, bunun doğru olup olmadığı konusunda sizden bir şekilde bilgi almak istedik ve özellikle Komisyonumuz olarak Doğa Koruma ve Millî Parkların çok önemli bir birim olduğunu ve bu birimin bırakın, daire başkanlığına düşürülmesini, daha da güçlendirilmesini, ödenek tefriki bakımından, personel ve araç gereç bakımından da güçlendirilmesini düşünen bir komisyonuz. Bunun yanı sıra, Çevre ve Şehircilik Bakanlığımıza bağlı olarak çalışan, malum, bir Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğümüz var, bununla da birleştirilmesi hususunun da uygun olacağı yani aynı işi yapan, birbirinden farklı iki bakanlıkta korelasyon ve koordinasyon eksikliği ihtimali olabilecek işler yerine bunların birleştirilerek güçlendirilmesi taraftarı olan bir komisyonuz. Bu konuda sizlerin görüşlerinin ne olduğu ve bundan sonraki sürecin nasıl gelişeceğine dair en fazla yirmi dakika olmak üzere bir sunumunuzun olması ve akabinde, diğer doğayı korumayla ilgili aramıza katılan derneklerimiz var, onlarla da yaklaşık yarım saat görüştüğten sonra gündemimizdeki diğer misafirlerimizin sunumlarını dinlemek üzere sizlerden müsaade isteyeceğiz.

Buyurun, söz sizde.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ÜZMEZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Millî Parklar, Türkiye kamuoyunda belki yeterince tanınmıyor ama yaptığı görevler itibarıyla hakikaten Türkiye'nin geleceğine yönelik ciddi çalışmalar yapıyor. Ben, burada, Sayın Komisyonuma Millî Parkların öncelikle neler yaptığı konusunu anlatmaya çalışacağım.

Sunumun içeriği, görevleri, teşkilat yapısı, personel durumu, bütçe durumu ve faaliyetler.

Millî Parklar Genel Müdürlüğü, ilk defa korunan alan olarak 1937 yılında Kara Avcılığı Kanunu'yla alanları korumaya başlamış, daha sonra 1958 yılında, ilk defa Yozgat Çamlığı Millî Parkı'nı kurmuştur. 1983'ten sonra esas yasal dayanaklarımız başlıyor. 2872 sayılı Çevre Kanunu'nda korunan sulak alanlar var. Daha sonra, 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu çıkarılarak yasal düzenlemeyle Millî Parklar Genel Müdürlüğü görevleri tadat edilmeye başlamıştır. Ayrıca, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'yla yaban hayatının korunması ve geliştirilmesi görevini Millî Parklar Genel Müdürlüğü üstlenmiştir. Kronolojik sıraya göre -yansıda görüyorsunuz Sayın Başkan, değerli üyeler- ilk defa 1956 yılında Orman Genel Müdürlüğü içerisinde bir şube müdürlüğü, daha sonra 1956-1976 yılları içerisinde Daire Başkanlığı, daha sonra 1976-1982 yıllarında Millî Parklar Genel Müdürlüğü oluyor, artık bugüne kadar bir defa daha kısa süreli bir kapatmayla daire başkanlığı oluyor ama daha sonra değişik isimlerle, Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü veya da Millî Parklar, Av Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü şeklinde genel müdürlük Türkiye Cumhuriyeti'ne hizmetini sunmaya devam ediyor.

Genel görevleri, 2870 sayılı Millî Parklar Kanunu, burada, genellikle Türkiye'de istisnai tabiat varlıkları olan, dünyada ender değeri bulunan alanları "millî park" "tabiat parkı" "tabiat alanı" "tabiatı koruma alanı" ve "özel sulak alanlar" ilan ederek bunları korumaya almaktır. 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'na göre de Türkiye'de yaban hayatının geliştirilmesi, korunması görevlerini üstleniyor. Ayrıca, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nda da kısmi görevlerimiz var. Yine, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9'uncu maddesindeki sulak alanları koruma ilan etme görevlerimiz var kanunen.

Peki, -koruma alanlarından biraz önce bahsettim- neler yapıyoruz? Millî park, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı, tabiat anıtı -bunlar daha küçük ama daha spesifik alanlar- yaban hayatı geliştirme sahaları ve sulak alanları belirleyerek, biz yönetiyoruz.

Aynı zamanda, sadece yurt içinde değil yurt dışında da ülkemizin taraf olduğu birçok çevre konusunda Millî Parklar Genel Müdürlüğü odak noktasıdır ve bunları yürütüyor, ileride bunların detayını vereceğim.

Aynı zamanda, sokak hayvanlarının korunması, geliştirilmesi, belediyelerle iş birliği konularında çalışıyoruz diyebilirim.

Genel Müdürlüğümüzün bugünkü yapısı şöyle: 4 genel müdür muavini, 7 daire başkanlığı, merkezde 40 tane de şube müdürlüğü var. Ayrıca, Türkiye sathında yayılmış 15 bölge müdürlüğü, 81 il müdürlüğü, ayrıca 10 tane millî park müdürlüğümüz ve bunları yürüten 159 tane de şefliğimiz mevcut yani tüm Türkiye Genel Müdürlüğün kontrolü altında çalışıyor. Personel sayımızın toplamı 4.545, bunun 300'e yakını merkezde, diğerleri tüm taşrada çalışmalarına devam ediyor.

Yatırım bütçemiz 123 milyon ama cari bütçeyle birlikte toplam 600 milyon bütçemiz var.

Çalışmalarımızın bir kısmından sizlere bahsedeceğim.

Bir kere, Türkiye'nin en önemli varlığı olan, 4 kıtanın özelliğini Anadolu'da yansıtan biyolojik çeşitliliğimizin envanterini yapıyoruz, bu çok önemli. Bazen, burada, haberlerde görüyorsunuzdur, uluslararası kaçakçılık, bitki, böcek kaçakçılığı haberlerini, ilaç yapımında vesair ticarete kullanılıyor. 74 ilde bunu tamamladı Millî Parklar Genel Müdürlüğümüz. 2019 yılının, bu yılın sonunda inşallah 81

ilde yaklaşık 590 bilim adamı, profesörle çalışarak her ilin istatistiki dağılımıyla biyolojik çeşitliliğini kayıt altına almıştır. Bunu da kamuoyuna ve faydalanmak isteyenlere “Nuh’un Gemisi” adı altında internet ortamında paylaşımına açtık.

Sunuda görüyorsunuz, lokal endemik, endemik türlerimiz, daha önce 11 bin olan tür sayımız şimdi 11.815’e çıktı. Tabii, bunlar, bitmeyen, devamlı araştırdıkça ortaya çıkacak değerlerimiz. Bu Biyolojik Çeşitlilik Envanteri ne işe yarıyor? Madencilik, en önemlisi gıda, tıp, savunma, enerji, bunlar her konuda yararlanılabilen şeyler.

Biraz önce söylemiştim, “nuhungemisi” adresine girdiğinizde, Türkiye’de hangi ilde, hangi ilin neresinde -bunların detayına girmeyeceğim- biyolojik çeşitliliğimizi hem flora hem de fauna olarak bulabiliyorsunuz. Bunların ulaşımını tabii herkese açmıyoruz, vatandaşımızın gireceği yerler var, bilim adamlarının gireceği yerler var, çalışma sistemlerinin derinliğine.

Yine, Biyolojik Çeşitlilik Envanteri’imizde yeni bir eylem planı hazırladık, orada tohumlu bitkiler, damarlı bitkiler, memeli hayvanlar çalışıldı, yeni bir sistem, sporlar, tohumusuzlar ve omurgasızlar şeklinde çalışmaya devam edeceğiz.

Tabii, ülkemizde korunması gereken önemli türleri tespit ettik, 286 flora, 216 fauna, özellikle alanda 255 tane, bunlar her yıl kontrol ediliyor, raporlanıyor, durumu iyiye mi gidiyor kötüye mi gidiyor çalışmaları devam ediyor. Bununla ilgili Genel Müdürlüğümüz yeni bir eylem planı başlattı, Biyolojik Kaçakçılık Eylem Planı. Bununla ilgili düzenlemelerimiz olacak yani Türkiye’nin biyolojik çeşitliliğini, zenginliğini hiç kimseye kaptırmaya niyetimiz yok. Ayrıca, bu biyolojik çeşitlilikten nasıl faydalanabiliriz? Yerel insanlarla veyahut da bu işi yapanlarla, üniversite hocalarımızla ilaç, maya, boya ve gıdayla ilgili bulduğumuz o bitkinin özelliklerini de ayrı bir internet ortamında yayımlıyoruz, Ar-Ge olarak faydalanmak isteyenler varsa bu da açık.

Araştırmalarda üniversitelerle çalışıyoruz. Üniversiteler bizim korunan alanlarımızda bir çalışma yapacak olursa internet ortamında müracaat ediyor, internet ortamında veriyoruz ve üniversiteler de buradan faydalanabiliyor.

Ayrıca, bizim de Birleşmiş Milletler COP 16’da Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi’ne taraf olduğumuz bir durum var. Burası, Biyolojik Çeşitlilik Koordinasyon Kurulu olarak Tarım ve Orman Bakanlığı, sekreteryası da Millî Parklar Genel Müdürlüğü olarak Sayın Cumhurbaşkanımızın genelgesiyle yayımlandı yani Biyolojik Çeşitlilik Koordinasyon Kurulu sekreteryası da Millî Parklar Genel Müdürlüğünde.

Bununla ilgili COP 16 dediğimiz biyolojik çeşitlilikle ilgili dönem çalışmaları, kongresi Türkiye’de olacak, 2022-2024’te Başkanlığını biz yapacağız. Türkiye’deki COP 16’nın da organizatörü Millî Parklar Genel Müdürlüğü olacak.

Korunan alanlarımızdan bahsetmek istiyorum, hızlı geçeceğim. Yansıda görüyorsunuz, millî park sayımız 45, tabiat parkı 247. Rakamlarla boğmayayım sizi. Tabiat anıtı, yaban hayatı geliştirme sahası, Ramsar alanlar, sulak alanlar, ulusal öneme ait sulak alanlar ve mahallî sulak alanlar şeklinde çalışmalarımız devam ediyor. Sayısal değerler her geçen gün Millî Parkın çalışmasıyla artıyor. 2002’den 2023’e 175’ten 645’e çıktı. Alan olarak 936 milyon hektardan 3 milyon 200 bin hektarlara çıktı.

Ayrıca, yine tarihi millî parklarımıza sahip çıkıyoruz. Yansıda görüyorsunuz, Malazgirt Meydan Muharebesi’nin yapıldığı alanda Genel Müdürlüğümüz çalışmalar yapıyor. Sarıkamış’ta Allahuekber Dağlarında çalışmalarımız var. Bu da Sakarya Meydan Muharebesi’nin başladığı Polatlı’daki çalışmalarımızdan bir örnek. Afyonkarahisar’da ayrıca istiklal tanıtım merkezimiz var. Erzurum Nene Hatun, Bursa Uludağ Millî Park... Biliyorsunuz, Uludağ’da eski yapıların kaldırılıp daha modern, daha

turizme kazandırılacak şekilde projelerini yapıyoruz. Eski bir sanatoryum hastanesi yine Uludağ'da. Bunları yaşam boyu eğitim merkezine dönüştürüyoruz, kamuoyunun faydalanmasına çalışıyoruz. Abant Tabiat Parkı'mız, Göreme Milli Parkı'mız, Uludağ ve Spil Dağı; bunlar bizim ilan ettiğimiz milli parklar, tabiat parkları. Birkaç resim sizlere göstermek istiyorum. Artvin Hatila Vadisi Milli Parkı'mız var. Orada bir seyir terası görüyorsunuz, uçurumun kenarında, görmek isteyenler... Küre Dağları Milli Parkı'mızda yapılanlar. Tabii, bunlar insanlardan uzak yer olduğu için herkes tarafından da çok görülmüyor.

Milli Park olarak mağara konusuna giriyoruz. Mağaralarımızı tescil edip halkın kullanımına açıyoruz. Mesela Isparta Pınargözü Mağarası'nda bugüne kadar yapılan çalışmada 12.500 metreye kadar gidildi, daha da gidiliyor, çalışma sürüyor.

Sulak alanları rehabilite ediyoruz. Yukarıda resimde görüyorsunuz, Antalya Elmalı Avlan Gölü kurumuştur, şimdi bunu DSİ'yle yaptığımız çalışmalarda tekrar sulandırarak eski şekline kazandırmaya çalışıyoruz, eski biyolojik çeşitliliği artırmaya çalışıyoruz.

Yine sulak alanlarda yaptığımız çalışmalarda ziyaretçi merkezleri yapıyoruz. Resimde gördüğünüz engelsiz ziyaretçi merkezi kuş gözlem kulesi. Yani engelliler bile buraya çıkıp gözlemlerini yapabiliyorlar.

Sulak alanlarda diğer yönetimlerimiz...

Korunan alanlarda, tabii, halkımıza hizmeti en iyi sunabilmek ve onları oralara çekebilmek için ziyaretçi sayısını artırmak hedefimiz; 12,5 milyondan 43 milyona çıktı 2019'da.

Ayrıca, alan kılavuzluğu çalışmalarımız var. Yani bir Spil Dağı Milli Parkına veyahut da bir Dilek Yarımadası Milli Parkı'na girdiğinizde sizi oralarda neler karşılayacak? Orada bizim tescil ettiğimiz rehberlerimiz var, onlardan faydalanabiliyorsunuz.

Dünyanın en büyük ziyaretçi merkezinin olduğu korunan alanlarımızın 43'üne mükemmellik sertifikası verildi TripAdvisor'dan. Ayrıca, her ilimizin doğal güzelliklerini ortaya çıkarmak ve doğa turizmine kazandırmak için çalışmaları tamamladık. Sayın Cumhurbaşkanımızın da tabiat turizminin geliştirilmesi konusunda bizlere önerileri var bunları cazibe merkezleri hâline getirelim diye.

Ayrıca, yaban hayatı gözlemlerimiz var. Ne yapıyoruz? Türkiye'de hangi yaban hayvanları yaşıyor, nerelerde yaşıyor, bunun popülasyonu ne kadar, bunları takip ediyoruz. Bunların takibi, halkalanması, CPS takılması, bunların yaşayıp yaşamadıklarını dahi gözlemliyoruz.

Çalışma yaptığımız yerlerde 2.300 tane fotokapanımız var. Mesela geçenlerde Antalya Düzlerçamı'nda bir leopar gözledik, ilginçtir. Ayrıca, halkaladığımız kuşların -mesela resimde görüyorsunuz- Türkiye'den Iğdır'dan Etiyopya'ya gittiğini veya bir başka kuşumuzun İsrail'de yakalandığını halkalarından tespit ediyoruz, göç yollarını... Diğer memeli hayvanlarda hakeza halkalamalarımız devam ediyor. Bunların zarar görmemesi için elimizden gelen yapıyor. Kış şartlarında bunlar besin bulamadığında da kurumumuz tarafından bunların yemlendirilmesi yapılıyor.

Ayrıca, 9 tane rehabilitasyon merkezini yaptık, üniversitelerle, veterinerlik fakülteleriyle iş birliği yapıyoruz. Yaralı yaban hayvanlarını burada tedavi edip tabiata salıyoruz. 3 tanesinin de yapımı devam ediyor.

Üretim istasyonlarımız var yaban hayvanlarıyla ilgili. Bunları üretilip doğaya salıyoruz. Neler ürettiyor? Kızıl geyik, alageyk, ceylan ve yaban koyunu; bunları üretilip resimde gördüğünüz şekilde doğaya bırakıyoruz ki biyolojik çeşitliliğimiz, zenginliğimiz artsın.

Yılda yaklaşık 100 bin kanatlı üretiyoruz, 70 bin keklik, 30 bin de sülün. Burada 95 bin demiş ama bizim hedeflerimiz 100 bin. Bunları doğaya salıyoruz. İç sularımızda yaşayan 3 milyon 700 bin balığı üretip salıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımız da buna hassasiyet gösteriyor.

Biliyorsunuz, endemik bir tür olan kelaynak var, Birecik'te. Bunların sayısı 42'ye kadar düşmüştü, 260'a çıkardık, sırf özel projemiz. Caretta caretalar; bunların korunması üremesi ve denize gitmesinde koruma alanları ilan ediyoruz, endemik türleri takip ediyoruz. Endemik türler koruma eylem planı yapıyoruz. Ayrıca doku kültürü laboratuvarı ve serası yaptık, üniversitelerle iş birliğiyle o yabancı bitkilerimizin genleriyle ilgili ve hücrelerin saklanmasıyla ilgili. Hayvan bakımevleri yapıyoruz. Daha doğrusu burada hayvan bakımevlerini belediyelerimiz yapıyor, kurumumuz maliyetin yüzde 40'ını direkt karşılıyor. Ayrıca, bu hayvanların kısırlaştırmasını... Belediyeler kısırlaştırmışsa bize gönderdiğinde kısırlaştırma bedelini ödüyoruz. Mikroçip takıyoruz ve küpe takarak hayvanları takip ediyoruz. Bununla ilgili bir internet ortamımız var HAYBİS diye, takibi yapılan.

Avcılık var bizim görevlerimiz arasında, bütün Türkiye'de nerelerin avlak olacağı, nerede ne avlanacağı şeklinde. 2.208 tane avlağımız bulunmaktadır.

Av turizmiyle birlikte yurt dışından avcılar geliyor ülkemize, bu önemli bir girdidir. Rakamlara göre 1.035 yabancı avcı geliyor ama, buradaki 7,8 milyon sadece kurumun aldığı, bunların katma değerle birlikte 300 milyonlara kadar çıktığı bir gerçek.

AVBİS yönetimiyle herkes internet ortamında nerede, nasıl avlanacağını, kotasının ne olduğunu görebiliyor. Millî parklarda, tabiat parklarında mobil uygulamaya geçtik yani cep telefonlarına indirdiğinizde hangi millî parkta, ne var, nasıl görebilirsiniz, nereden gidebilirsiniz, her türlü uygulamaya ulaşabilirsiniz.

Okullarda eğitim çalışmalarımız var tabiatı korumayla ilgili. En önemli konularımızdan bir tanesi demiştim, ulusal odak noktası olduğumuz sözleşmeler var uluslararası çalışmalarda. Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi, Ramsar Sözleşmesi, Nesli Tehlike Altında Olan Hayvanlar Sözleşmesi, Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, Bern Sözleşmesi, ACCOBAMS, Dünya Doğa Koruma Birliği, Karadeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunması Sözleşmesi, Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi, Avrupa Çevre Ajansı gibi uluslararası odak noktalarımız var.

ACCOBAMS 7'nci taraflar sözleşmesi 5-8 Kasım'da İstanbul'da yapılacak. Biraz önce de söylemiştim, COP16 2022'de Türkiye'de yapılacak. Ayrıca, Avrupa Birliğiyle projeler üretiyoruz. Projelerden birkaç tanesini yansıda göstereyim. Türkiye'de Nesli Tehlikede Olan Türlerin Korunması, İstilacı Türlerin Koruma ve Kontrol Altına alınması, Bozkır Ekosistemlerinin Sürdürülebilirliği -FAO'yla yapıyoruz-, Kaçkar Dağları Millî Parkı'nın Sürdürülebilir Turizm Projesi, Büyük Menderes Havzası Peyzaj Atlası, Ulusal Sulak Alan Bilgi Sistemi -internet ortamında nerede var, gösteriyoruz- Hersek Lagünü Ekoturizm Projesi. Büyük Etoburların Yönetim Projesi. Bunlar hep yabancı projelerimiz. Bunlar yurt dışıyla, yabancı ortaklarla yaptığımız birkaç projedir. Millî Park Genel Müdürlüğü bunları yapar.

Takdirlerinize arz ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Genel Müdürüm, sağ olun.

Şimdi, biraz önce, sözümüzün başında da söylediğimiz gibi, bu Millî Parklar Genel Müdürlüğünün lağvedilip daire başkanlığına dönüştürülmesiyle ilgili olarak Bakanlığımızın görüşü nedir tam olarak, biz sizden dinleyebilir miyiz. Böyle bir durum var mıdır, yok mudur? Sizin kişisel olarak ve kurum olarak görüşünüz nedir, onu da öğreneyim.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ÜZMEZ – Efendim, ben üç hafta oldu atanalı. Bu konuyla ilgili kurumumda böyle bir çalışma yok, görmedim. Bunun üstünde bir şey varsa da onu ben bilmiyorum.

BAŞKAN – Anladım. Yani böyle bir düşünceniz de yok Tarım Bakanlığı olarak, öyle mi?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ÜZMEZ – O konuda benim bir bilgim yok.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Ben bir katkı yapabilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Şimdi, konuşulmakta olan bir mesele olduğunu biliyoruz Genel Müdürüm ama korkacak bir şey olmadığını ben söyleyebilirim.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ÜZMEZ – Yok, korkumuzdan değil, bilmiyorum.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Yok, sizin için demiyorum, kaygılananlar için çünkü bizim kalmasını istediğimiz bir kurum. Dolayısıyla benim de şahsen yürüttüğüm bazı görüşmeler var. Dolayısıyla öyle bir endişe yok.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Efendim, eksik bilgi Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayalım.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Şimdi, şöyle: Arkadaşlar da iyi biliyor ama bürokrat oldukları için bazı şeyleri söyleyemezler. Ama Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün kapatılarak, 3 daire başkanlığına dönüştürülerek Orman Genel Müdürlüğüne bağlanması, yine Çölleşme ve Erozyonun Kontrolü Genel Müdürlüğünün kapatılarak Orman Genel Müdürlüğüne bağlanması, yine aynı şekilde Su Yönetimi Genel Müdürlüğünün kapatılarak Orman Genel Müdürlüğüne bağlanması şeklinde Cumhurbaşkanlığına sunulmuş bir tezkere var; bu elimizde, tezkere elimizde yani resmî bir belge bu. Şu anda benim yanımda değil ama hemen çıkarabilirim onu, belge var ve zaten bunun üzerine, bu konunun duyurulması üzerine sivil toplum kuruluşlarımız, şahsımız bu konuda ciddi bir çalışma yaptı ve bu çalışma neticesinde de en sonunda, siz de şahit oldunuz, Kızılcahamam toplantısında ben Sayın Cumhurbaşkanına konuyu arz ettim, bu konunun son derece yanlış olacağını, vahim bir hata olacağını da belirttim orada. Sayın Cumhurbaşkanımız da “Henüz bana öyle bir çalışma gelmedi.” dedi. Kendisine gelmeyebilir ama bu konuda bir çalışma var, bu çalışma Tarım ve Orman Bakanlığının, üst seviyede yapılmıştır. Keşke Bakan Yardımcısı olsaydı, herhâlde daha doğru cevap verebilirdi, Bakan olsaydı doğrusunu söyleyebilirdi. Bu çalışmanın olduğunu biliyoruz, yüzde yüz biliyoruz.

Sayın Genel Müdürümüz anlattı konuyu, konu şu: Bu Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Türkiye’nin en önemli kuruluşlarından bir tanesidir; Türkiye’nin doğal varlıklarının korunması konusunda 1958 yılından bu yana görev yapan bir kuruluştur ve Türkiye’de korunan alanların yarısı, hatta yarısından fazlası bu Genel Müdürlük, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. 45 millî parkı vardır, 200’den fazla tabiat parkı vardır, 32 tabiatı koruma alanı vardır, tabiat anıtları vardır, yaban hayatı koruma sahaları vardır. Türkiye’nin yaklaşık yüzde 5’ini koruma statüsüne kavuşturan bir kuruluştur, çok tecrübeli ve köklü bir kuruluştur burası. 1958’de ilk millî park Yozgat Çamlığı Millî Parkı’yla başlamıştır. Daha sonra, 1976 yılında burası genel müdürlük hâline gelmiştir. 12 Eylül darbesinde tekrar daire başkanlığına dönüştürülmüştür ve 1991

yılında tekrar genel müdürlük olmuştur, 1991 yılından bu yana da genel müdürlük olarak tekrar devam etmektedir burası ve bu kuruluşun, Sayın Genel Müdürümüz açıkladı, 15 bölge müdürlüğü var, 82 yerde şube müdürlüğü var, 150’den fazla şefliği var, müdürlüğü var, çok köklü ve duayen kuruluşlardan bir tanesi.

Şimdi, bir de buna benzer kuruluşlar var. Onun da sebebini sizlere açıklamak istiyorum. Tabiat Varlıkları Genel Müdürlüğü var, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlı, onun da kurulma sebebini söyleyeyim size. 1986 yılında Dalyan İztuzu bölgesine bir otel inşaatı izni veriliyor o tarihte. Fakat o bölgedeki “caretta caretta” dediğimiz deniz kaplumbağalarının çok yoğun bulunmasından dolayı sivil toplum kuruluşlarının çok ciddi tepki göstermesi üzerine dönemin Başbakanı merhum Sayın Turgut Özal, bu otel inşaatının yapılmasını iptal ettiriyor ve yine Avrupa Birliğinden ve Türkiye’deki sivil toplum kuruluşlarından çok baskı geliyor buranın millî park yapılmasıyla ilgili. Millî park yapılması için Sayın Özal Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanlığına talimat veriyor. Fakat daire başkanlığına dönüştürüldüğü için işlevini kaybetmiş oluyor Millî Parklar Genel Müdürlüğü, bir türlü buranın millî park yapılması konusunda hızlı adım atamıyor. Bunun üzerine Özal diyor ki: “Ya, bunu geciktiriyor bu arkadaşlar, biz Çevre Kanunu’na bir madde ekleyelim, burayı koruma statüsüne kavuşturalım.” Çevre Kanunu’na bir madde ekleniyor, bu İztuzu bölgesi, Dalyan bölgesi “özel çevre koruma bölgesi” adıyla koruma statüsüne kavuşturuluyor. Fakat bunu yaparken Özal diyor ki: “Göcek’e de yapalım, Gökova’ya da yapalım.” 3’ü beraber özel çevre koruma bölgesi yapılıyor. Daha sonradan 1989 yılında bu kurul hâline getiriliyor, özel çevre koruma kurulu hâline getiriliyor ve 1990 yılında Türkiye’nin en önemli alanları özel çevre koruma bölgesi ilan ediliyor. Marmaris Hisarönü, Datça bölgesi, Foça bölgesi, İhlara Vadisi gibi çok önemli alanlar Türkiye’de bir anda 1990 yılında özel çevre koruma bölgesi ilan ediliyor. Özel çevre koruma bölgelerine artık bir şey veriliyor, o da fiziki planlama yetkisi veriliyor ki millî parklarda fiziki planlama yetkisi yok. O Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayıyla yapılıyordu o zaman ve bu kuruluş da bu şekilde devam ediyor. Yani Millî Parklar Genel Müdürlüğünün daire başkanlığına dönüşmesinden dolayı böyle bir konu çıkıyor. Şu anda çift başlı bir yapılanma var Türkiye’de; bir tarafta Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü, bir tarafta Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü var. Ayrıca doğal sitler orada. Bir enteresan yapı daha var. Neredeyse Türkiye’deki korunan alanların böyle iki başlı olmasından dolayı çakışma alanları çok fazla, yüzde 50’ye yakın çakışma alanı var. Yani şu anda Türkiye’de korunan alan 2 kuruşun da üst üste getirdiğiniz zaman yüzde 8 civarında ama çakışan alanları çıkardığınız zaman 4-5 seviyesine düşüyor. Bu dünyanın hiçbir yerinde ki bizim Türkiye’deki doğal ve kültürel varlıkların bu kadar zengin olduğu bir ülkede bu kadar düşük koruma statüsündeki alanın bulunması da gerçekten bir talihsizlik. Bunun sebebi de bu 2 kuruluşun ayrı yerlerde olması.

Bir de 1912 yılında tekrar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kurulurken ve Kültür Bakanlığındaki doğal sitler bu kuruluşa dâhil edilirken şu yapıldı: Efendim “Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğünün koruma statüsüne aldığı yerlerin tescilini Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yapar.” diye bir kanun çıkarıldı. Bu da çok bürokrasiye aykırı, teamüllere aykırı bir şey. Bir bakanlığın yaptığını eş değerdeki bir bakanlığın tasdik etmesi doğru bir şey değil aslında. Maalesef bundan dolayı da koruma alanlarında gerçek manada sıkıntılar var ilanı ve tescili noktasında ve doğa koruma alanlarında bir türlü istenilen seviyeye gelinmemesinin sebebi çift başlı olması. Bırakın kapatılmasını, belki bu 2 kuruluşun birleştirilmesi, belki değil ki yüzde 100 doğrudur, 2 kuruluş birleştirilip yeni bir statüye kavuşturulması lazım ve 2 kuruluşun birleştirilmesiyle beraber de bağlı kuruluş hâline gelmesi lazım. Onu niçin söylüyorum, şunun için söylüyorum: 15 bölge müdürlüğü var bu kuruluşun şu anda. Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlı Tabiat Varlıkları Genel Müdürlüğünün taşra kuruluşu yok ve şu anda taşra kuruluşu olmadığı için o bizim özellikle özel çevre koruma bölgelerinin amiri yok, müdürü yok, şefi yok ve

başboş, onlar da hep merkezden idare ediliyor, merkezden idare edildiği için de yürümüyor. Ama Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün en ufak birimine kadar, şeffiğe kadar, müdürlüğe kadar idari birimleri var ve bu idari birimlerle çok daha fonksiyonel bir görev yapıyor, 5 bin civarında elemanları var, çok yetişmiş uzmanları var. Dolayısıyla bırakın kapatılmasını, 2 kuruluşun birleşmesi çok mantıklı olacaktır ama birleşmiyorsa da Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün mutlaka devam etmesi lazım ve bağlı kuruluş hâline getirilerek devam etmesi gerekir. Bu konuda sayın Bakanlığın yaptığı bu çalışmanın tekrar gözden geçirilmesini, Sayın Bakanın bu konuda tekrar ciddi manada araştırma yapmasını ve o ciddi manada yapılacak araştırma neticesinde de bu kuruluşun kapatılmaması gerektiğini kendileri de görecektir.

Ayrıca, yine dünyanın şu andaki en önemli konusu iklim değişikliği, su yönetimi, doğa koruma, biyoçeşitlilik gibi çok önemli konular var. Bu konuların gündemde olduğu bir dönemde Çölleşme Genel Müdürlüğünün kapatılması da tartışılacak bir konu, yanlış bir konu. Su Yönetimi Genel Müdürlüğünün de aynı şekilde kapatılması tekrar gözden geçirilmesi gereken son derece önemli bir konu.

Diğer bir konuyu da arz etmek istiyorum. Biz Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'ni kabul eden ülkelerden bir tanesiyiz. 1996 yılında kanun da çıkarıldı, uluslararası Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'ni imzaladık. Ama 1996 yılından bu yana, sene 2019, yaklaşık yirmi üç yıldan bu yana Türkiye'de biyolojik çeşitlilik yasasını çıkaramadık, çıkarılmamasının sebebi de bu çift başlıktan kaynaklandı. Yani 2002-2003 yıllarında bir çalışma yapıldı, ki Osman Erdem arkadaşımız bu konuda o çalışmalara şahit, 2011 yılında yapıldı, yine geçen yıl yapıldı. Geçen yıl şu noktaya getirildi: Sivil toplum kuruluşlarıyla beraber mutabakat sağlandı, bazı maddelerin tekrar gözden geçirilmesine karar verildi Çevre Komisyonunda. Çevre Komisyonunda her türlü mutabakat sağlanmasına rağmen ve diğer ilgili bakanlıklardan uygun görüş alınarak Çevre Komisyonuna gelmesine rağmen ve o sivil toplum kuruluşlarının mutabakatıyla beraber son noktasına gelmiş olmasına rağmen, maalesef son dakika kadük oldu. Sebebi de şuydu: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı "Biz bu kanuna külliye karşıyız." dedi ve çıktı ve ondan sonra, görüşmelere ara verildi, iki yıl geçti, yine kaldı. Dolayısıyla bir an evvel Türkiye'nin biyolojik çeşitlilik yasasının da çıkarılması gerekir; bu çift başlı olmasından dolayı çıkarılamamıştır. Türkiye'de, özellikle uluslararası sözleşmelerden, 13 sözleşme var, bunun 10 sözleşmesi zaten Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünü ilgilendirmektedir. Şimdi, Orman Genel Müdürlüğünün yükü o kadar fazla ki kendi kuruluşunu yönetmekte gerçekten ciddi zorluk çekmektedir. Sayın Genel Müdürüm, daha önce de orada genel müdürlük yaptı, çok iyi bilir o yapıyı da. Kendisinin de orada, Milli Parklar Genel Müdürlüğünün orada birleştirilmesinin sıkıntı yaratacağını da en iyi bilen arkadaşlarımızdan biri olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla benim tavsiyem şu: Bu Genel Müdürlüğün kapatılması düşüncesinin tekrar gözden geçirilmesi konusunda Komisyon olarak bir tavsiye kararı alınmasından yanayım, onu tavsiye edeceğim ama elbette ki sivil toplum kuruluşlarını da dinlemekte fayda var.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Bir şey daha söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Şimdi, Nevzat Bey tabii, genel müdürlük yaptığı için meseleye hâkim, doğru ama ben başka bir şey söyledim. Siz dediniz ya: "Eksikleriniz var." Ben başka bir şey söyledim, sizin söylediklerinizle hiç alakası yok. Ben Komisyon Başkanayım, Tarım Komisyonu Başkanayım dedim ve benim yaptığım görüşmeler var. Böyle bir mesele yok. Üstelik böyle bir meselede Komisyonun bir karar almasının, tavsiyede bulunmasının uygun olmadığını düşünüyorum ben.

BAŞKAN – Bunu daha sonra konuşuruz hep beraber.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Değerli Komisyon üyeleri ve STK temsilcileri; bu bahsedilen konu çok önemli ve anlaşılıyor ki biraz arada kalmış bir konu. Bu konu aslında -belki sözün sonunda söylemem gerekli ama başında söyleyeceğim- tavsiye kararı almayı çok da gerektiren bir konu. Neden? Çünkü biz Hayvan Hakları Araştırma Komisyonuyuz ve burada genel müdürlük seviyesinden daire başkanlığı seviyesine düşürülmek istenen kurumlar da tam anlamıyla hayvanları ilgilendiriyor. Yani Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün hayvan haklarını ve bu konunun paydaşlarını ilgilendirmediğini düşünmek, gerçekten Komisyonumuzun mahiyetinden biraz uzak kalmak anlamına gelir; Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü de dâhil olmak üzere.

Şimdi, ben KİT Komisyonu üyesiyim, birçok KİT'in mülga duruma geldiği bir dönemi yaşıyoruz yani kurumlar, kuruluşlar kapatılıyor, birbirine bağlanıyor, bölünüyor, ayrılıyor yani devletin içinde çeşitli yapılanmalar oluyor ancak bu konu, bu üzerinde konuştuğumuz konu hem çok siyasi bir konu hem de çok da siyasetüstü bir konu. Tam onun arasında bir yerdeyiz. O nedenle vekilimizin verdiği bilgiler çok kıymetli, çok önemli bilgiler. Bu bakımdan da ben Orman Genel Müdürlüğü'nün de aynı zamanda Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün de bu konuyla ilgili bir değişiklik eğer yapılacaktıysa veya bu konuyla ilgili bir araştırma şu anda yapılıyorsa şu ana kadar zaten görüşlerinin istenmiş olmasını ve onların da bu görüşleri bildirmiş olmasını beklerdim. Genel Müdürlüğümüzün burada, bu konudan bihaber durumda olması ve aynı zamanda, bu toplantıda temel olarak bizim onları davet etmemizin sebebinin de aslında bu konuya odaklanılması noktasından hareketle, bana biraz garip geldi. Kişiden kişiye göre değişen doğru çok olabilir ama ülkemizin içinde bulunduğu koşullar içinde tek doğru etrafında buluşmamız gerekli. Bu bakımdan da ben Orman Genel Müdürlüğü'nün de belki geçmişti itibarıyla daire başkanlığına düşürülmek istenen Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüyle yapısal bir birliktelik içinde olduğunu görsek de içinde bulunduğumuz süreçte ve kendi yeni teşekkülü hâlinde Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün genel müdürlük seviyesinde kalmasını, aynı zamanda da bahsi geçen Çölleşme ve Erozyonla Mücadele ile Su Yönetimi Genel Müdürlüklerinin de yine genel müdürlük seviyesinde kıymetlendirilmesi, teşkilatının bu bakımdan güçlendirilmesi, eğer varsa yapılacaklar, bu çift başlılık gibi yani Çevre ve Şehircilik Bakanlığının altında olan Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü ile Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü arasında bir otorite çakışmasının engellenmesi gerektiğini düşünüyorum. Dolayısıyla tavsiye kararı alınmasının bu doğrultuda Komisyonun araştırma alanının içinde olduğunu ve hayvan haklarını da zaten birincil açıdan çok ilgilendirdiğini düşünüyor ve biz de öneriyoruz. Vekilin bu önerisine de destek veriyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Komisyon üyelerimizden bu konuda söz almak isteyen başka arkadaşımız var mı? Yok.

Bunu, tavsiye kararını daha sonra, sivil toplum kuruluşlarımız ayrıldıktan sonra da ayrıca tartışacağız ama zaman kaybetmemek adına şimdi aramızda doğa araştırmalarıyla ilgili 7 tane derneğimiz var ve içlerinden biri de tam 1 asırlık çınar; Sayın Yunus Ensari.

İzin verirseniz, yaşınızı söylememde bir sıkıntı yoktur herhâlde.

TÜRKİYE TABİATINI KORUMA DERNEĞİ BAŞKANI YUNUS ENSARİ – Hayır.

BAŞKAN – Tam 1 asırlık dedik, gerçekten 1 asırlık, 101 yaşında Yunus ağabeyimiz. Sayın Yunus Ensari, Türkiye Tabiatını Koruma Derneği Başkanı ve bu dernek 1956 yılında kurulmuş herhâlde, Sayın Nevzat Ceylan ağabeyimizin bize verdiği bilgiye göre.

Şimdi, ben diğer 7 derneğin temsilcilerini tanıtmak istiyorum.

(Katılımcılar tanıtıldı)

BAŞKAN – Şimdi tüm dernekler adına sözü size bırakıyoruz, yirmi dakika içinde toparlarsak hepsini çünkü daha sonra kalabalık bir misafir grubumuz var, onları dinlemeye fırsatımız olsun.

Buyurun, söz sizde.

DOĞA ARAŞTIRMALARI DERNEĞİ BAŞKANI OSMAN ERDEM – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ben Doğa Araştırmaları Derneği Başkanım ama biz aslında 2010 yılında – sayın vekilimin biraz önce ifade ettiği- Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu’nun Meclise sunulduğu tarihte bu tasarıya doğa koruma adına katkılarımızı sunmak üzere girişim hâlinde kurulduk, 125 sivil toplum kuruluşunu temsilen buradayız. Ankara’da olan ve ulusal düzeyde faaliyet gösteren, biraz önce isimlerini ifade ettiğiniz kuruluşlar burada ama onun dışında 125 sivil toplum kuruluşu adına konuşacağım ben çünkü bu görüşleri onlarla paylaştık, hepsi bu görüşlere katıldıklarını, onay verdiklerini ifade ettiler. Aslında Komisyonla aynı görüşüyoruz, çok teşekkür ediyorum Sayın Başkana, açılıştaki da çok güzel ifade ettiniz, özetlediniz.

Sayın vekilim -zaten otuz yıldır birlikteyiz kendisiyle- Türkiye’de doğa koruma tarihinde iz bırakan kişilerden biri, hâlâ bize destek veriyor, Türkiye’de doğa koruması için büyük çabalar sarf ediyor. Biz kendisine sivil toplum kuruluşları adına da şükranlarımızı arz ediyoruz.

Ben Türkiye’yle ilgili çok kısa bir not düşeceğim –neden önemli- daha sonra görüşlerimizi ifade edeceğim. Türkiye Avrupa Birliğine girerse ne olur biyoçeşitlilik açısından? Bu çok az konuşulan bir konu ama biraz önce Sayın Genel Müdürüm rakamları ifade etti, 12 bine yaklaşan bir bitki çeşitliliğimiz var bizim. Avrupa’daki toplam bitki sayısı 12 bin civarında. Bunlardan 4.500’ü Türkiye’ye özgü yani Türkiye’nin dışında başka herhangi bir ülkede yok. Yani Avrupa’nın biyolojik çeşitliliğine bir 4.500 eklenecek, 16.500. Bir de Avrupa’da olmayan ama Türkiye’de olan 3 bin küsur bitki türü var. Bu nereden kaynaklanıyor? Kafkaslardan, “İran, Turan” dediğimiz Orta Doğu’dan kaynaklanan çeşitlilik, 3 bin bitki çeşidi ki bu da Avrupa’da yok. 3 bini de eklediğimiz zaman neredeyse Avrupa’daki bitki çeşitliliği 2’ye katlanacak. Türkiye böyle bir ülke. İşte “Tarihi açıdan çok stratejik konuma sahiptir.” diyoruz; coğrafi açıdan stratejik konuma sahiptir, kültürel açıdan çok önemliyiz çünkü dünyanın en eski yerleşimlerinden bir tanesi ama biyoçeşitlilik açısından da çok önemli, çok stratejik bir konumdayız. Yeryüzünde pek çok canlı türü varlığını sürdürebilmesi için Türkiye’ye muhtaç yani kuzeyimizde Rusya veyahut da Avrupa ülkeleri ne kadar tedbir alırsa alsınlar, göç sırasında Anadolu’da biz yeterince özeni göstermezsek, yaşam alanlarını korumazsak Avrupalının çabası boşunadır veya Afrika’nın çabası boşunadır. Türkiye böyle bir ülke.

Şimdi, biraz önce sayın vekilim Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığının kuruluşunu bize nakletti. O süreci iyi bilenlerden birisi de benim. Niye böyle bir şey oldu? Çünkü aynen bugün olduğu gibi Tarım Bakanlığı ile Orman Bakanlığı birleştirildi ve ilk akla gelen “Ne yapalım? Milli Parkları daire başkanlığı düzeyinde Orman Genel Müdürlüğünün altına yerleştirelim.” Yerleştirildi ve olmadı yani ihtiyacı karşılamadı, yeni bir kurum ortaya çıktı, Özel Çevre Koruma Kurumu ve bugün Tabiat Varlıkları Koruma Genel Müdürlüğüyle yaşanan sıkıntıların temeli, aslında o gün Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün Tarım ve Orman Bakanlığı altında, Orman Genel Müdürlüğünün altında daire başkanlığı olarak yapılandırılmasıdır.

Çok uzatmayacağım, dosyalarımız var. Bu dosyalarımızı sayın milletvekillerimize ve Komisyon üyelerine de dağıtacağız. Ayrıca, bu konu gündeme geldiğinde, biz 125 sivil toplum kuruluşu adına hem Tarım ve Orman Bakanımıza hem Çevre ve Şehircilik Bakanımıza hem Cumhurbaşkanımıza görüşlerimizi ileten bir mektup da gönderdik.

Sıkıntı nereden kaynaklanıyor? Aslında buna değinilmedi. Şimdi, geçtiğimiz yıl 7 Temmuzda Tarım Bakanlığı ile Orman Bakanlığı birleştirildi. Bunun taşra teşkilatının yapılandırılması gerekiyor. Sıkıntı buradan kaynaklanıyor. Ne olması gerekiyor? Şimdi, biraz önce sayın vekilim ifade etti, Orman ve Su İşleri Bakanlığı bölge müdürlüğü düzeyinde teşkilatlandı. Doğru da bir teşkilatlanmadır. Neden? Çünkü ekolojik sistemleri, doğayı bizim idari sınırlarla sınırlandıramıyoruz biz. Sınırlandırdığımız zaman Beyşehir Gölü'nü ikiye bölüyoruz, yarısını Kızıldağ Millî Parkı yapıyoruz, yarısını Beyşehir Gölü Millî Parkı yapıyoruz idari olarak bölünce. Bu doğru değil. Olmadığı için de zaten bölge düzeyinde örgütlendi.

Şimdi Tarım ve Orman Bakanlığı oldu. Nasıl yapılması gerekiyor? Bölge müdürlüklerinin kapatılıp Doğa Koruma ve Millî Parkların tarım il müdürlüğünün altında şube müdürlüğü olması gerekiyor ve bu sıkıntı bir yıldan daha fazladır taşrada yaşanıyor. Vali bey toplantı yapıyor, bölge müdürü neresinde oturacak bunun? Bölge müdürünün yeri yok orada. Normalde tarım il müdürlüğünün altında olması gerekiyor. Sıkıntı bu, olmuyor ve bunu herkes biliyor ki tarım ve orman il müdürlüğünün altında Türkiye'nin doğa korumasını, millî parklarını yönetmek mümkün değil.

Peki, ne yapabiliriz? Hadi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının altına gönderelim. Yine il müdürlüğü olacak, biraz önce sayın vekilimin ifade ettiği gibi taşra teşkilatı yok. Nasıl yöneteceksiniz? Yine yönetemezsiniz. Onun için, yapılması gereken bir şey var, biraz önce siz de ifade ettiniz, sayın vekilim de ifade etti. Bu 2 tane genel müdürlüğün birleştirilmesi gerekiyor. Doğa korumayla ilgili ne kadar kişi varsa, sadece sivil toplum kuruluşları değil bilim insanları, Bakanlıkta bu konuya emek vermiş, çalışmış insanlar; hepsinin hükümetlerden bir beklentisi var: Doğa Korumayı tek çatı altında ve güçlü bir kurum hâline getirmek çünkü Türkiye'nin doğasını başka türlü yönetmek mümkün değil, yönetemeyeceğiz.

Şimdi, sorunsuz bir birleşme olmayacak eğer bağlı kuruluş olursa. Niye? Bölge müdürlüklerini kapatma gibi bir ihtiyacımız yok. 2 tane genel müdürlüğü yukarıda birleştireceğiz, bölge müdürlükleri aşağıda varlıklarını koruyacak, onun altında il müdürlükleri, millî park müdürlüklerimiz var, şeffiklerimiz var. Çevre ve Şehircilik Bakanlığında sitlerle, özel çevre koruma alanlarıyla ilgili görev yapan kişiler bu tarafa naklini yaptırarak.

Ben 45 yıldır çalışıyorum; bunun 30 yılı kamuda geçti, 15 yıldır da sivil toplum kuruluşundayım. Otuz yıldır doğa korumayla ilgiliyim, Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğüken kuruma girdim. Peşinden Başbakanlık Çevre Müsteşarlığı oldu, peşinden Çevre Bakanlığı oldu, Çevre ile Orman birleştirildi Çevre ve Orman Bakanlığı olduk, sonra Çevre ayrıldı Orman ve Su İşleri Bakanlığı oldu, sonra Tarım ve Orman Bakanlığı oldu. Bunların, bu birleşmelerin ve ayrılımların çok önemli bir kısmını yaşamış birisiyim, Nevzat Bey de yaşamıştır, Hüsrev Bey eski Genel Müdürümüz yine Millî Parklarda ve sanıyorum Bakanlığımızdan arkadaşlar da yaşamıştır. Ben şöyle tanımlıyorum: Bir kurumu birleştirip ayırdığınız zaman 7,8 şiddetinde deprem olur ya o kurumdaki etkisi o kadar oluyor. Bakın, kurumun hafızası kayboluyor, aracı gereci kayboluyor. Bundan dönülecek. Eğer bu kararname Sayın Cumhurbaşkanı tarafından onaylanırsa en fazla altı ay gider, altı ay sonra bundan geri dönülür ama ne olur? Ben rakamları aldım Genel Müdürlüğümüzden, 484 tane aracı var şu anda fiili olarak taşrada görev yapan. Bir hafta sonra Orman Genel Müdürlüğünün altına daire başkanlığı olarak verilsin, bu araçlardan hepsi darmaduman olur. 5 bine yakın personeli var. Bunun 4 bin küsuru... Doğa Koruma ve Millî Parklarda çalışmış ve çok kalifiye, çok tecrübeli, çok bilgili insanlarımız var, bunları dağıtacağız. Altı ay sonra doğru yolu bulup yeniden bu 2 Genel Müdürlüğü birleştiresek de bu insanları, bu altyapıyı, aracı gereci, bilgisayarı, ne düşünürseniz, masası, sandalyesini bir araya getirmek mümkün değil. İşte 7,8 şiddetinde deprem budur.

Tasarruf sağlayacağız. Bakın, biraz önce sayın vekilim ifade etti, yüzde 44 yani özel çevre koruma alanlarını, sit alanlarını ve Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün biraz önce yansıda gösterdiği millî parkları, tabiat koruma alanlarını, tabiat parklarını, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarını çakıştırdığımızda yüzde 44'ü çakışıyor. Biraz önce Sayın Genel Müdür yansıda Türkiye'nin biyoçeşitlilik envanterinden bahsetti. Bu sene 81 il tamamlanacak, gerçekten çok değerli bir çalışma oldu ama biliyor musunuz, aynı anda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi için biyolojik çeşitlilik araştırması yaptırdı. Vallahi bunlar bizim vergilerimiz, bizim paralarımız. Aynı ilde, aynı anda en az 9-10 bilim insanı çalışma yapıyor ama birbirinden habersiz. Bu sadece bir örnek, onlarca örneği var. Biraz önce yine Dalyan İztuzu'ndan bahsedilirken, o günkü Millî Parklar Daire Başkanlığı tarafından geciktirildi veyahut da kabul görmedi o günkü yönetim tarafından. Son beş altı yıldır biz millî park ilan edemiyoruz. Onu bırakın, planlar onaylanamıyor. Niye? Ben bunu Sayın Bakana, İdris Güllüce'ye sormuştum birlikte olduğumuz toplantı da "Tarım ve Orman Bakanlığının bir yetersizliği mi var ki planları onaylayamıyor da Çevre ve Şehircilik Bakanlığına sunuyor, orası Hükûmete sunuyor?" diye. Bunlar hep eksiklerimiz, yanlışlarımız ve bu hem çalışanlarda hem kamuoyunda usandırarak, bıktıracak düzeyde bir bürokrasi yaratıyor. Bundan kurtulmamız lazım. Kurtulmanın yolu... Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir şey yok; Amerika'da da tek bir kurumdur doğa koruma, Fransa'da da, İsviçre'de de, Uganda'da da, Mısır'da da. Biz kendimize özgüyüz; bir tarafta Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, bir tarafta Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü. Ben bunu şuna benzetiyorum: Hani, baba ölür de kardeşler tarlayı böler ya, ip çekerler; inanın ki görevler, yetkiler ve alanlar ip çekilmiş gibi ikiye bölünmüş. Bakın, bu ülkede muhalefet ve iktidar tabiat ve biyoçeşitliliği koruma tasarısının kanunlaşmasında birleşti, sivil toplum kuruluşları da birleşti. O gün Sayın Bakanımızla toplantı yaptık, bir tek cümle hariç tamamında birleştik, ertesi gün o konuda da uyum sağlandı. Çalıştık Mecliste, ertesi gün Genel Kurula gelseydi belki bir günde veya iki günde çıkacaktı. Ama Çevre ve Şehircilik Bakanlığı -ifade ettiği gibi- çıktı. Niye? "Yetkimi paylaşmam." Çevre ve Şehircilik Bakanlığı böyle bir tasarımı getirmiş olsaydı eminim ki aynı şekilde "Yetkiyi paylaşmam." diye diğer taraf çıkacaktı ortaya. Ha, bu doğru değil, bu yanlış. Bizim Komisyondan ısrarla, arzuyla isteğimiz, beklentimiz, bütün sivil kuruluşları adına ki ben eminim, her iki bakanlıkta da bugün bir anket yapılsın "Bu kurum nasıl olmalıdır?" diye, şu cümleyi söyleyecekler: "Tek çatı altında birleştirilmelidir ama ne olur bağlı kuruluş olsun." Onun için, ben Bakanlığımıza şu soruyu sormam: Bu konuda ne düşünüyorsunuz? Bu konuya vâkıf olan herkes zaten, Sayın Başkan, sizin başlangıçta ifade ettiğinizi arzu ediyor, istiyor. Konu bu.

İki şeyi de ifade edeyim. Uluslararası itibar... Sadece uluslararası itibar değil tabii, ulusal itibar da önemli. Eğer Hükûmetimiz doğa korumayla ilgili güçlü bir kuruluş ihdas ederse ve bağlı kuruluş olursa ulusal düzeyde de çok büyük itibar görecektir, biz uluslararası düzeyde de çok büyük itibar göreceğiz. Bunun mutlaka olması gerekiyor.

Ufak bir şey söyleyeceğim ve bitiriyorum. Bundan altı ay kadar önce Devlet Su İşleri Bölge Müdürüyle oturuyorum Eskişehir'de, "Ne düşünüyorsunuz bu birleşmeyle ilgili?" dedim, "Bize ne ya? İsterlerse bizi Ulaştırma Bakanlığına bağlasınlar. Bizim sandalyemiz yerinden oynamaz." dedi. Çünkü bağlı kuruluş, tüzel kişiliği var, özel bütçesi var. Biyoçeşitliliğin bu kadar zengin olduğu, güçlü olduğu, etkili olduğu bir ülkede bugünkü yapısıyla Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü -sıraladılar- çok güzel çalışmalar yapıyor, takdire şayan ama daha fazlasının yapılmasını hak ediyor bu ülke. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı açısından da böyle. Bakın, Çevre ve Şehircilik Bakanlığını biz şunun için eleştiriyoruz: Doğal sitleri ilan ediyor -2.300 küsur doğal sit var bu ülkede- doğru veya yanlış, doğal sitleri ilan ediyor, arkasını dönüp gidiyor. Bir ilke kararı var. Bir ilke kararıyla biz Tuz Gölü'nü yönetmeye çalışıyoruz veyahut da Aladağları yönetmeye çalışıyoruz, ikisi de doğal sit. Böyle

bir koruma anlayışı dünyanın hiçbir tarafında yok. Hem Çevre ve Şehircilik Bakanlığını bu sıkıntıdan kurtarmış olacağız hem de diğer tarafı. Tek çözüm, tekrar ısrarla, ne olur Komisyonumuz bu konuda destek versin, karar alsın ve hatta, tek tek Komisyon üyelerimizden de muhalefetinden de iktidarından da... Çünkü bunu ben siyaset konusu olarak da görmüyorum Sayın Vekilim, bu, siyasetüstü bir konu. Yani şuradaki sivil toplum kuruluşlarından hepimiz belki farklı siyasi görüşlerdeniz ama yıllardır aynı yolda yürüyorsak bunun bir tek nedeni vardır, bu konu siyasetüstüdür. Çevrenin siyaseti olmaz, doğa korumanın siyaseti olmaz.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ederiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kısa bir soru sormak istiyorum yani bu konuyla ilgili yanıt verebilecek bir yetkili varsa. Şimdi, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünden belli ki görüş alınmamış, STK’lerden de bir görüş alınmamış, Tarım Komisyonu Başkanı da burada, o da buna benzer, bu minvalde bir şey söyledi. Yani böyle yapısal bir değişikliğe giderken bu konunun paydaşlarından -gerek devlet kurumu olsun gerekse STK’ler olsun- bir görüş alınmadığı ortada. Dolayısıyla bu öneri kimden veya kimlerden geliyor? Yani şu anda gerçekten gelmiş böyle bir öneri üzerine mi konuşuyoruz?

BAŞKAN – Hayır, süreç devam ediyor. Bakın, bu anlamda yüzde yüz netleşmiş, bu konuda tamamen karar verilmiş de iş bitmiş değil. Biz bir duyum aldık bu konuyla ilgili, kamuoyundan serzenişler geldi öncelikle, basına da çıktı, “Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü lağvedilip bir şekilde daire başkanlığı hâline getirilecek.” denildikten sonra biz tabii Hayvan Haklarını Araştırma Komisyonu olarak hep beraber bu konuya duyarlı olduk, böyle bir şeyin olmaması gerektiği hepimizde bir kanaat zaten. Ama bu, böyle, bir yerden gizlenerek, yeraltından çalışarak falan yapılan da bir iş değil. Yani bu anlamda, yüzde yüz bitmiş, karar verilmiş, her şey bittikten sonra bizim haberimiz falan olmuş değil, devam eden bir süreçten bahsediyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani “Her hâlükârda resmî olarak görüş zaten istenir.” mi diyorsunuz?

BAŞKAN – Bakın, ben şunu ifade edeyim: Tabii, biz bu anlamda şanslıyız aslında. Niye? Kızılcahamam kampında Sayın Nevzat Bey’in konuşması sırasında, arzı sırasında da Sayın Cumhurbaşkanımızın, yürütmenin başının da aynen bizim gibi düşündüğünü gördük. Bu anlamda da aynı şekilde, Tabiat Varlıkları Genel Müdürlüğü ile Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün birleştirilmesinin önemine o da vurgu yaptı ve bu konu üzerinde çalışma talimatı verdi. Aynı zamanda, Genel Müdürlüğün devam edeceği konusunda kendi fikrini de söyledi. Yani bu anlamda, gayriresmî bir bilgi olarak veriyorum bunu ama en nihayetinde, devletimizin başı Sayın Cumhurbaşkanımızın düşüncesi de sizler, bizler ve Komisyonumuz ve tüm doğa korumacı STK’ler ve vatandaşlarımızdan farklı değil. Bu anlamda yürütülen başka herhangi bir çalışma da yok, bunu da ifade edeyim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, başka bir çalışma yoksa neyi konuşuyoruz?

BAŞKAN – Hayır, şimdi bakın, bunu yapmak isteyen bir çalışma ortaya konulmuş, böyle bir çalışma ortaya konulmuş ama karar verilmiş değil.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Benim sorum şu... Gerçekten anlamak için, sorunun kaynağını tespit etmek için söylüyorum. Şimdi, devlet kurumlarının yöneticilerinin bu konuyla ilgili bilgisi yok. STK’lerin de yok, bu konuda onlardan da bir görüş alınmamış. Şimdi, devlet kurumlarının yetkililerinin üzerinde birileri mi var? Yani danışmanlar mı çıkıyor, bir şeyler hazırlıyor?

BAŞKAN – Hayır, yok. Tarım ve Orman Bakanlığı birleştirildikten sonra teşkilat yapılanmasıyla ilgili biraz önce Sayın Başkan, Osman Bey de ifade ettiler; birleşmeden sonra neler yapılabileceği üzerinde kafa yoruluyor. Bu kafa yorma sırasında Bakanlık bir çalışma başlatıyor, ne yapalım, ne edelim diye; bütün genel müdürlükleri masaya yatırıyorlar; bu ne olmalı, şu ne olmalı diye, bu çalışma devam ediyor hâlâ. Bu çalışma devam ederken bizim haberimiz oluyor. Yoksa resmî anlamda bir yazışma, verilmiş bir karar da yok. Tam da bu arada bizim Komisyonumuzun bilgisinin olması hasebiyle Sayın Nevzat Ceylan bu konuyu Sayın Cumhurbaşkanımıza arz ettiğinde bu işin zaten yürümeyeceği, böyle olmayacağı konusunda talimat da verdi Sayın Cumhurbaşkanımız. Bu anlamda, endişe edecek bir durum da yok, onu da ifade edeyim.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Çok özür dileyerek, son cümle olarak söylüyorum: Yani yine, bilimsel parametreler oluşturulmadan, görüşler alınmadan, devlet kurumlarının, STK’lerin görüşleri alınmadan, ne olursa olsun sadece bir kişinin kanaatinde kurumların birleştirilmesinin, ayrılmasının yapılması düşüncesini çok...

BAŞKAN – Çalışma devam ediyor diyorum, bu konuda verilmiş bir karar yok. Bakın, biz de araştırma komisyonu olarak devam eden bir sürecimiz var, bir karar daha vermedik, çoğu konuda belki verdik ama bazı konularda vermedik. Bu anlamda da devam ederken duyum üzerine biz de girişimlerimizle erken erken hareket edelim, bu konuda gerekli olan tavrımızı biz de ortaya koyalım diye yaptığımız bir çalışma açıkçası bugünkü.

Buyurun Yunus Bey.

TÜRKİYE TABİATINI KORUMA DERNEĞİ BAŞKANI YUNUS ENSARİ – Efendim, evvela teşekkür ederim beni buraya davet ettiğiniz için. Eğer kekelersem, altını üstüne getirirsem konuşmamın, kusura bakmayın çünkü yaşımdan dolayı konuşma yeteneğimi kaybettim.

Burada 2 konu var bugün, bir hayvan hakları var, bir de Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğünün kapanması konusu var. İkisini ayrı ayrı konuşacağım.

Evvela hayvan haklarını konuşayım. Benim masamın üzerinde kedinin, köpeğin resimleri var. Orada masaların üzerinde var. Etleri ayrı koyarız, atmıyoruz. Bütün bunları yaygınlaştırırız. Benim masamda bir şey var. Emine Hanım’a da ben bunu anlattım, cebimde resmi var. Bana sordu Emine Hanım “Bu gençliğini neye borçlusun?” dedi. Dedim ki: Ben kavunu, karpuzu kabuğuyla, çekirdekleriyle yiyorum. “Nasıl?” dedi. Çıkardım resmi, gösterdim. Benim masamda, mutfağında 1,5 litrelik pet şişeler var. Karpuzu, kavunu, soğanı yiyorum, kabuklarını oraya atıyorum, birikiyor ve bunları götürüp tarlaya ekiyoruz. Türkiye’de 82 milyon insan var, 20 milyon ev var, her evden günde 250 gram çıksa, yarım kilo çıksa bu günde 10 bin ton eder. Bunlar tarlaya gider. Hayvan hakları bu. Etleri de şeye verirsiniz. Bilseydim buraya resimlerini getirirdim, Whatsapp’la gönderdiler, ama

Şimdi gelelim Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü konusuna. Bakın, bunu kim kapatmak istiyorsa çocuklarımızın, torunlarımızın günahını alacak, vebal altında kalacaktır. Türkiye’nin çöl olduğunu biliyor muydunuz? Türkiye çöldü. Amerikalılar buraya subaylarını gönderirken... Bakın, duydum, unuttum; gördüm, unuttum; yaşadım, öğrendim. Siz gençsiniz, duydunuz sadece, sadece işittiniz ama ben yaşadım. Ankara çöldü, buraya gelen Amerikalı subaylara Amerikalılar çöl tazminatı ödüyorlardı. Kışın kar olurdu, kar tepeye kadar çıkar, yollar kapanırdı. Yazın kurak olurdu, sıcak olurdu, berbat olurdu ama ağaçlandırma olunca... Nerede oldu? Orta Doğu Teknik Üniversitesi oksijeniyle Ankara’yı kurtardı. Biliyorsunuz, orman oksijen verir. Amerikalılar başka ülkede üniversite kuruyorlarmış ama orada bir arsa problemi çıkmış, Allah rahmet eylesin, Adnan Menderes de “Gelin, ben size arsa vereyim.” demiş ve burada Kemal Kurdaş, nur içinde yatsın, Orta Doğu Teknik Üniversitesini kurdu. Ankara oksijene kavuştu.

Ben orman mühendisiyim. Orman Başmüdür Muavini olarak Kilis'e tayin oldum. Gittim ki Gaziantep çöl. Orada ağaçlandırma derneği kurduk, 22 bin dekar... Türkiye'nin en büyük yapay ormanıdır, ben kurdum o ormanı, Dülükbaşa Ormanı. Bu Dülükbaşa Ormanı Gaziantep'in havasını değiştirdi, iklimini değiştirdi. Türkiye'de toprağımız var, suyumuz var. Erozyon... Nur içinde yatsın Süleyman Demirel, barajlarla bu erozyondan kurtardı.

NASA, Amerikan Ulusal Havacılık ve Uzay Araştırmaları Merkezinin raporu var, diyor ki: "Her sene denizlere 1 Kıbrıs Adası büyüklüğünde yani 500 bin ton toprak gidiyor." Bu toprak nereden gidiyor? Bizim şeylerden gidiyor. Onun için ağaçlandırma mutlaka şarttır. Biz keyif için kurmadık, bunun kurulmasında ben de varım, kellemi koymuşum. Emine Hanım'a dedim ki: Ben geleceğim, kapınızda yatacağım. Ya bu müdürlüğü kapatmazsanız ya da benim... Çünkü bu Genel Müdürlüğü biz kurduk Perez de Cuellar'ın elinden dünyanın en büyük çevre ödülünü, Sasakawa ödülünü almıştır bu. Neden dolayı? Millî Parklar Genel Müdürlüğünden dolayı almıştır. Millî Parklar Genel Müdürlüğü... Ağaçlandırılmıyor, aramız bol ama biz bilmem nereden soğanı ithal edersek, patatesi bilmem nereden getirirsek, eti bilmem nereden getirirsek... Bu, Türkiye'ye yakışmıyor. Bu telefon olmasa biz yaşarız, yoktu zaten ama soğan olmazsa, patates olmazsa, ağaç olmazsa yaşayamayız, nefes alamayız. Onun için ben rica ediyorum, lütfen hepiniz elinizi taşın altına koyun ve bu Millî Parklar Genel Müdürlüğü kapanmasın. Size söz veriyorum, eğer burası kapanırsa ben gidip Cumhurbaşkanının kapısında yatacağım, 101 yaşında adamım, çiğneyip geç beni diyeceğim. Lütfen, bunları kafanızda tutun.

Kusura bakmayın, konuşamadım ama. (Alkışlar)

BAŞKAN – Gayet iyi konuştunuz, sağ olun, sağ olun. Çok iyi anladık, çok da iyi anlattınız, sağ olun.

III.- KARARLAR

A) KOMİSYON KARARLARI

1.- Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün birleştirilerek güçlendirilmesi konusunda Komisyon raporuna girecek tavsiye kararı

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bugünkü toplantımızın bu oturumu sona ermek üzere. Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğüne ve katılan tüm STK temsilcilerine ben teşekkür ediyorum. Hepimizin artık bundan sonra bakacağımız nokta, bu konuda Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğümüzün güçlendirilmesi, keza Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğüyle birleştirilmesi, personel, araç gereç ve yapılması gereken diğer ödenek tefriki konusunda da gerekli güçlendirmenin yapılmasıyla ilgili bir tavsiye kararı almak istiyoruz biz. Bu anlamda, tabii, kapatılacaktı, edilecekti... Biz resmî bir kurumuz, resmî bir Komisyonuz. Dolayısıyla biz sadece resmî yazılara göre hareket ederiz ama bir yandan araştırma komisyonu olarak görevimiz de bizim yetki ve ilgi alanımız içerisinde bulunan konularda, tüm kurumlar gibi...

Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün birleştirilerek güçlendirilmesi konusunda bir tavsiye kararı alınması konusunda ben Komisyon üyelerimize sormak istiyorum. Bu konuda herhangi bir şerhi olan var mı?

YUNUS KILIÇ (Kars) – Benim var.

BAŞKAN – Evet Yunus Başkanım, sizin var. Onun haricinde katılıyor musunuz arkadaşlar? Tavsiye kararı alınmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Böyle bir misyonumuz var mı?

BAŞKAN – Var, var yani bu konuda bir sıkıntımız yok. Şöyle ki biz Hayvan Hakları Araştırma Komisyonu olarak “Kapatılacaktı, edilecekti...” değil, bu konuyla ilgili var olan kurumların güçlendirilmesini istiyoruz, bunu yazacağız sadece, başka bir şey yazmayacağız.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Zaten Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğünün sokak hayvanlarıyla ilgili görevi var, yaban hayvanlarıyla ilgili görevi var. Dolayısıyla direkt zaten bizim Komisyonu ilgilendiren görevleri yürüten bir genel müdürlük burası.

BAŞKAN – Direkt Komisyonumuzu ilgilendiriyor, hiç sıkıntı yok bu anlamda.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Tabii, zaten ilgili kurum bu aslında, yaban hayatıyla direkt ilgili.

BAŞKAN – Komisyonumuzun ilgi alanında, biz güçlendirilmesini istiyoruz.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Belediyelerden sonra ve başında zaten bu kurum yürütüyor bu hayvan hakları ve yaban hayvanları konusunu.

BAŞKAN – Tamam, o zaman oy çokluğuyla bu konu da kabul edilmiştir.

Çok teşekkür ediyoruz hepinize.

Şimdi, avcı dernekleri temsilcilerini dinleyeceğiz.

Kendinizi tanıtarak sunumunuza başlayabiliriz.

Buyurun.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Sayın Başkan, bizim sunumumuzu Hocamız Profesör Doktor Şağdan Başkaya yapacaktır.

Saygılar sunarım.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Mustafa Yel'in, Komisyonun avcı derneklerini davet etmesine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Komisyon üyesi arkadaşlarımız için ben açıklama yapmak istiyorum.

Geçtiğimiz hafta Komisyonumuzda, malumunuz, bir hayvan hakları araştırma komisyonu olarak hayvanların karşılaşmış oldukları tüm sorunlarla ilgili olarak bir rapor düzenliyoruz. Bu raporun bir kısmında da avcılıkla ilgili bazı önermelerimiz olmuştu bizim. Tabii, bunu kamuoyuna açıkladığımız zaman da avcı derneklerimizden ve çeşitli vatandaşlarımızdan da biz niye dinlenmedik, bizim de bu konularla ilgili görüşümüz niye alınmadı diye çok tepki de oluştu. Bu konu üzerinde biz de tabii düşündük taşındık ve avcı derneklerimizin temsilcileriyle de konuşma gereği duyduk. O nedenle, ben sözü sayın hocamıza bırakıyorum.

Bu arada, Kırklareli Avcı Derneği Temsilcimiz Çetin Bey'in ikramı olan hardaliye için teşekkür ederiz.

KIRKLARELİ SERHAT AVCILAR VE ATICILAR DERNEĞİ BAŞKANI RAMADAN ÇETİN KARAKOÇ – Evet, Kırklareli'ne özgü, yalnızca bizde yapılan hardaliye.

Tatlı yiyelim, tatlı konuşalım.

Afiyet olsun.

BAŞKAN – Çetin Bey, hardaliyenin içeriğini anlatırsak bilmeyen arkadaşlarımız öğrenmiş olurlar, hazırlık yapana kadar.

KIRKLARELİ SERHAT AVCILAR VE ATICILAR DERNEĞİ BAŞKANI RAMADAN ÇETİN KARAKOÇ – Sayın Vekilim, hardaliye Kırklareli’ne özgü bir içecektir. Üzüm suyu, vişne yaprağı ve hardaldan oluşur. Bu, belli bir dönem fermante olur, kesinlikle alkol yoktur içinde yani alkol sıfırdır, hatta millî içkimiz olarak kabul edilmiştir. Yalnızca Kırklareli’ne özgü bir içecektir. Onun için, hem Kırklareli’ni tanıtalım hem de böyle bir damak tadını herkese tanıtalım diye getirdik.

Afiyet olsun efendim.

BAŞKAN – Hocamız hazırlığını yapana kadar katılımcılar kendilerini tanıtabilirler.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar.)

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

V.-SUNUMLAR

1.- Prof. Dr. Şağdan Başkaya’nın, üniversitelerdeki Yaban Hayatı Bölümleri, Türk kültüründe avın yeri ile Türkiye ve dünyada av ve avcılığın durumu hakkında sunumu

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Sayın Başkanım, Trabzon’dan Karadeniz Teknik Üniversitesinden geliyorum. Anadolu’da kurulan ilk üniversitedir -1955 yılında kurulmuştur- İstanbul ve Ankara’nın haricinde. Köklü bir üniversite. Bu konuda birçok bölümün de ilk defa kurulduğu bir yerdir Türkiye’de. Öyle ki Yaban Hayatı Ekolojisi ve Yönetimi bölümü de ilk defa orada kuruldu. Yani örnek birçok bölüm var bu konuda, hakikaten ilk bizde kuruldu, ondan sonra Türkiye’nin köklü üniversitelerinde açılmış birçok bölümümüz var, Yaban Hayatı Ekolojisi ve Yönetimi bölümü de bunlardan bir tanesi, 2009 yılında kuruldu bölüm. Ben, 1991 mezunuyum, mezun olduğumdan beri de bu bölümü kurmak için uğraştım, nasip 2009’aymış çünkü ancak ondan sonra bence böyle şeyler biraz daha rahat oldu.

Bölüm dünyada var ancak bunu kabul ettirip açtırmamız o kadar uzun oldu ki yani öyle sıkıntılı bir süreç ki anlatılmaz yaşanır diyeyim ben. “Yaban Hayatı Bölümü de neyin nesi?” denilen bir ülkede yaşadığımızı gayet iyi bilenlerden biriyim. “Yaban Hayatı Bölümü” deyince dünyada çok köklü, eski bir bölümdür. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu zamanında, iki yüzyıl önce kurulmuş olan bir bölümden bahsediyoruz. Şu anda Macaristan’da Gödöllő ve Sopron Üniversiteleri bu eğitimin ilk verildiği yerlerdir ve burada orman mühendisliği altında ilk olarak verildi bu eğitim. Türkiye’de de öyle verildi; yıllarca orman mühendisi arkadaşlar yaban hayatı konusunu yönettiler, Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü bünyesinde bu oldu. Şu an Genel Müdürlük daha önce daire başkanlığıydı gerçi.

Şöyle söyleyeyim: Ekranda gördüğümüz, 1933 yılında Aldo Leopold denilen... Ki şu anda Leopold bir markadır aynı zamanda, bir vakıftır, bir dernektir, bir STK bünyesinde de çalışır. 1933 yılında ilk defa lisans bölümü olarak Amerika’da kuruldu bu bölüm. Ama dediğim gibi, iki yüzyıllık geçmiş var, Avrupa’da daha öncesinde vardı çünkü Avrupa’da o varken Amerika daha henüz Birleşik Devletler bile değildi. Ancak yine ipi eline alan Amerika oldu bu konuda gördüğümüz gibi, ilk atılımı da onlar yaptılar, 1933’te bunu lisans bölümü hâline getirdiler. Dünyada o kadar çok var ki Güney Afrika Cumhuriyeti’nden, Japonya’dan Rusya’ya, Çin’den, Finlandiya’sından Almanya’sına, İspanya’sına kadar her ülkede yaban hayatı bölümleri var. Kimi “Fisheries Wildlife” diye yani balıkçılıkla beraberdir, kimi tek başınadır, kimi ormancılıklardır, kimi doğal kaynak yönetimiyledir ama yüzde 50-60 oranında isimleri “wildlife” içermektedir. Ekrandaki gibi “Wildlife Ecology Conservation” diye mesela Florida Üniversitesinin sayfası veya da aynı bizim bölümün tam İngilizce çeviris Almanca Freiburg’taki Wildlife Ecology and Management ki Trabzon’daki bölüm de yine Yaban Hayatı Ekolojisi ve Yönetimidir, aynı bölüm ismiyle çalışır. Bizim bölümümüzün yaptığı işler yaban hayatıyla ilgilidir ve

dünyada ne yapılıyorsa onu yaparız. Esas ağırlığımız biz “fisheries” değiliz, su ürünleri bölümü zaten var Türkiye’de, onlar yapacaklarını sağ olsunlar, yapıyorlar. Yaban hayatı dediğimizde biz kuşlarla ilgili çalışmalar yaparız ağırlıklı olarak.

Ardından, ikinci grubumuzu memeliler oluşturur, yoğun çalıştığımız grup memelilerdir çünkü doğa bilimleri bu konuda, yaban hayatıyla ilgili biyoloji, su ürünleri, deniz bilimleri, orman mühendisliği, yaban hayatı ve bir de ziraat fakülteleri üniversitelerde bu konuda çalışan bölümlerimizdir kabaca. İkinci ağırlıklı çalıştığımız grup memeliler grubudur, kuşlar ve memeliler. Burada çengel boynuzlu dağ keçisinden, kurttan, vaşaktan, tilkiden, Arap tavşanından böyle birkaç...

Üçüncü olarak uğraştığımız balıklardır ama ilgi alanımızda bu ikincil öncelik taşır. Niye uğraşırız? Çünkü Milli Parktan arkadaşlar bu mevzuyu da önlerinde buldukları için. Bu konuda da onları bilgilendiriyoruz fakat biz su ürünleri bölümü değiliz. Yılanlarla da -sürüngeçenler- uğraşıyoruz. Omurgalılarla uğraşırız esasen, yaban hayatının omurgalı kısmıyla. Yılanlar da sürüngeçenler kısmının içerisinde yer almaktadır. Omurgalılarda bizim öncelikli grubumuz kuşlar, memelilerdir.

Bugün buradayız, belki mevzu avcılık, avladığımız hayvanlar da kuş ve memeliler. Yani timsah, yılan veyahut da diğer hayvanları konuşmuyoruz ama amfibiler olsun, yılanlar olsun yine bizim konumuz içerisinde.

Burada öğrencilerle sık sık araziye gideriz. Bire bir yaban hayvanlarının ortamında, ne yapar ne ederler, onları görmekle onlara antreman yaptırmış oluruz bir nevi. Bu çadırlardan dışarı kafalarını uzattıklarında çengel boynuzlu dağ keçisini, yaban keçisini ve ayıyı... Büyük memeliler olarak kurdu gösterdiğimiz bir geziden fotoğraflar bunlar; bu, 2018 gezisiydi Kaçkar’da mesela. Sürekli, her hafta gideriz çünkü onlarla bir yere; urkeklik sesiyle uyurlar, dağ horozu görürler yani hayvanları yerinde görerken yetişir bu gençler. Bugüne kadar da 70 kadar mezun verdik. Mezunlarımızdan çeyreği diyeceğimiz bir grup şu anda Doğa Koruma ve Milli Parklar teşkilatında çalışıyor. İyi eğitim aldıkları kanaatindeyiz biz, daha da iyisi olsun istiyoruz gerçi. İmkânlar nezdinde, elimizden geldiğince onlara yerinde eğitim vermeye çalışıyoruz. Şurada mesela atmacacılık ki avcılığın içerisinde yer alan bir gruptur, burada Rize’de, Artvin’de atmacacılarla beraber, atmacayı yakalama etkinliğindeyiz. Kurtla, kuşla, balıkla uğraşıyoruz kabaca.

Bir de Türk kültüründe avın yeri nedir diye kısaca özetleyeyim. Geçen hafta televizyonda sizleri dinlediğimde hoşgörü kültüründen geldiğimizden, leylekler için bile vakıf kurduğumuzdan yani bu işlerde bizim tarihi köklerimiz olduğundan bahsettiniz. Aynen de öyle. Türk kültüründe avcılık dediğimiz zaman biz Selçuklu’dan, Osmanlı’dan daha öncesinden beri, bin yıla artı Türklük nerede gidiyorsa oraya kadar da avcı bir millet olduğumuzu herkes herhâlde ki biliyor. Yakın tarihteki Selçuklu’nun, Osmanlı’nın ava olan ilgisini de sanırım herkes biliyor. Yani Fatih Sultan Mehmet’ten Kanuni Sultan Süleyman’a kadar herkes avda epey bir zaman geçirdi. Kanuni çıktığı seferlerden daha fazlasını avda geçirdi. Topladığımız zaman, sarayda geçirdiği gün kalmıyor neredeyse bence ona.

Türkler avcı bir millet derken, bu işi sadece gidip de hayvan avlamak maksatlı yapmıyorlardı, bu aynı zamanda bir savaş antrenmanı olarak algılanıyordu, ayrıca da et teminiydi veyahut da genç bir erkeğin erkeklığe adım atmasındaki önemli bir organizasyondur. Az önce söylediğim 1933’te Amerika’da bölümü ilk kuran Leopold kitabının ilk satırında şunu yazar: “Avı ilk yöneten insanlar Türkler ve o da Kubilay Han’la başlar.” Ki bize göre Kubilay’dan çok daha önce başlar ama o Kubilay’la başlatmış. “Av yönetimi ‘game management’ veyahut da ‘wildlife management’ı ilk yapan adam Kubilay Han’dır.” diye Wildlife Ecology Management’in ilk yazılan kitabında yazar yani. Melikşah ise bu işin kitabını yazdırmıştır. Bundan Avrupalı ve Amerikalı bahsetmez. Bizi fazla övmezler, bizden üç satır bahsederler. Üç satır sonra 1700 senesine zıplarlar, oradan bu tarafa anlatırlar çünkü onların

parlak oldukları yıllar 1700 ve sonrası. Bizimse artık durduğumuz ve geri gittiğimiz yıllar. Melikşah bu konuda 2 kitap yazdırmıştır, yabancı dillere de çevrilmiştir bunlar ve şu anda esasları yanmıştır ama diğer çevrileri başka kütüphanelerde mevcut.

Padişahların avla ilgili birçok minyatürü vardır. Burada pars, çitalar, av köpeği olarak kullanılmış. Altın tasmalı hâlde av köpekleri bunlar. Padişah için de bu büyük bir güç gösterisi aynı zamanda.

İşin dinî boyutuna bakanlar vardır. Bakıldığı zaman da avın dinen yasak olmadığını görürüz ancak dinde bunun söylendiğini görüyoruz -yani din derken Müslümanlıktan bahsediyorum-: “Haram olanlardan uzak durulması, helal vakitlerde avlanması.” Biz de onun için avın bir yasasını çıkardık ve kurallı bir şekilde onun için yapıyoruz. Yani yavru iken avlanılmaması dinî kitaplarda da yer alıyor. Avcılık öyle bir müesseseydi ki Rusların ordusunun kuruluş düzeni bizim avcılarının düzeninden gelmiştir yani Rus Çarlığı Osmanlı sarayındaki teşkilat şeklini alıp kendi ordusunda kullandı. Çünkü avcılık bizim Osmanlı sarayında da Selçuklu sarayında da bir emirlikle idare ediliyordu, özellikle Osmanlı emirliği vardı “av şikâri” dediğimiz av emiri vardı. Av emirinin emri altında yaklaşık 20 bin kişi toplanıyordu. Niğbolu Savaşı sonrasında düşmanları ki Sırp, Fransız ağırlıklı düşman kademesinden 300 kişiyi alıp Bursa’ya getiren Yıldırım Bayezid bunlara bir av düzenlemiştir. Onları eğlendirmek için düzenlememiştir çünkü av aynı zamanda caydırıcı bir güçtü. Av askerlerinin nasıl at sürdüklerini, nasıl organize olduklarını, nasıl birbirinin avına riayet ettiklerini... Yandaki keklige kimin ok atacağı, öbür geyiğe kimin ok atacağı, her şeyin nizamı intizam içerisinde gittiği... Ki 6 bin sekban, 7 bin doğancı, 7 bin yırtıcı kuşu olan kişi katılmış ava. 6 bin de av köpeği, pars, çita gibi av köpeği olan kişi katılmış. Bu adamlar ordunun en dinamik kısmıdır, en dinamik kısmıdır ve en örgütlü, en iyi, en savaşçı, attığını en iyi vuran kısmıdır. Yeniçeri ayaklandığı zaman Osmanlı’da, sürekli para isterdi, tabiri caizse, göbek bağladıkları yıllarda, artık bizim savaşlarda kaybettiğimiz yıllarda Yeniçeri sürekli maaşına zam isterdi ve ayaklanırdı. Avcı birliklerinden böyle bir ses çıkmamıştı. Onların istekleri, av zamanı geldiğinde ava gidebilmektir. En dinamik, en iyi örgüt olduğu için de bence sonu geldi. Nerede geldi? Aldığımız borçların sonrasında, Tanzimat’ta yabancıların bizden ilk isteği, saraydaki emiri şikârlığı kaldırmamız şeklindeydi ve bize onu yabancı baskısı kaldırdı orada, Tanzimat Fermanı’yla da av emirliğini kaldırdık. Kaldırdıktan sonra da ordu büyük bir çöküşün içine zaten girdi.

Şimdi, dünyadan kısaca bahsedeyim. Amerika’da 12 milyon bandında avcı var. Bundan otuz yıl önce 19 milyon, 20 milyondur, düşüşe geçtiler, 12 milyona indi. 12 milyona indi çünkü gençler artık iPad, telefon, laptop’un başında vakit geçiriyor. Bu, sadece Türkiye’de değil, Amerika’nın da derdi o.

Biz iki hafta önce bir yardımcı doçent arkadaşımızı Oregon’a gönderdik. Oradaki anaokuluna gittiğinde ilk gördüğü şey -çocuğunu anaokuluna yazdırırken- duvarlarda “Avcılık şudur, avcılık budur.” şeklinde onun nasıl daha güzel yapılması gerektiği ve “Sokak köpeklerini veyahut da evcil köpeklerinizi salmayın, geyiklerin doğum zamanıdır.” şeklindeki broşürler oldu. Daha sonra Bakanlığa gitti, ardından avcılık komisyonlarına uğradı. Avcılar orada el üstündeler ve çocuğunuzu avcı yaparsanız inanın ki sosyal statünüz de daha iyi, size yollar açılıyor.

1 milyonu da bayan avcıdır Amerika Birleşik Devletleri avcılarının şu anda. Bu işten belli bir gelir elde ediyorlar. Bunlar tabii ki av ekipmanlarını satın alarak 7,4 milyar dolar kazanıyorlar, diğer ekipmanlar da burada, veyahut da bu işle ilgili dergi, gazeteden yiyecek, ulaşım gibi olaylardan 26-27 milyon ki bu 2012-2013 rakamları, şu anda 40 milyar dolar sadece diğer ekipmandan kazanıyorlar. Vurdurdukları sadece bir kalem hayvandır, mesela beyaz kuyruklu geyik 6 milyon bandında. Bu hayvandan devlete geyik başına yatırılan paraları, diğer verilenleri bu hesabın içerisine katmadan yapıyorlar bunu. Onları da kattığımızda karşımızda devasa bir bütçe var. Tabii ki bütün bunlardan bahsederken bu devasa bütçe Amerikan genel bütçesi içerisindeki en ufak birim, tarım, ormancılık ve

balıkçılık ve avcılıktan gelen kısım yüzde 1'in de altında. Adamın yüzde 1'in altında gelen parası buysa, gerisini varın siz hesap edin. Şurada kampçılıktan 166 milyar dolar para kazanıyorlar. Bu kampçılık etkinliğine katılan insanların çoğu yine avcılar. Avcılar derken kimisi balık avcısı, kimisi geyik veya hut da kuş avcısıdır. Yaban hayatı gözlemi ki yaban hayatı gözlemine doğasever kitle katılıyor ama avcılar orada da varlar. Yani bu 12 milyonluk avcı kitlesi sadece şu 27 milyar dolarlık aldığı ekipman ve ulaşım gelirlerinin içerisinde yoklar, kamp gelirlerinin içerisinde muazzam bir şekilde yer alıyorlar. Çünkü hepsinin arabasının bagajında birkaç tane çadırı var. Gittikleri milli parklar, kurdukları kamplar... Yazın tatillerini hepsi kamplarda geçirdiği için şu gelirin çoğu yine avcılardadır.

Almanya'nın mesela kızıl geyikten vurdurduğu rakam; 16-17; 17-18 diye 70-80 milyon arasında oynayan bir kızıl geyik rakamı var. Alageyikten 60 bin bandında ki alageyiğin ana vatanı Mezopotamya'dır, Türkiye'den gitti diyebiliriz. Osmanlı topraklarından gitti ama şimdi bizde bu hayvan Düzlerçamı'nda 300 kadar kaldı, elin oğlusa 63 bin-64 bin bandında bundan avlatıyor. Bakınız, biz hayvanı artırıp... Bu hayvanları 63 bin tane avlatan Almanlar tüketmiyorlar. Bu bir sakal tıraşdır. "Sikawild" dedikleri bir Japon geyiği, bunu ülkelere getirdiler, yerleştirdiler, ekosisteme uygun mu, değil mi araştırmalarını tamamladılar. Ben Sika geyiğinin geldiğini otuz yıl önce Almanya'ya gittiğimde hocanın birinden duydum. Ne yapacaksınız, sizde olanları geliştirmenize dedim. Dedi ki: "Üretimi ve avcı tarafından talebi iyi olan bir hayvan." Yaban domuzu 800 bin-1,5 milyon ki hastalık vurduğunda rakamları düşüyor, yoksa buradaki rakamları genelde 500 bin ila 1 milyon arasında oynuyor. Karacadan 1 milyon 190 bin, 1 milyon 200 bin karaca ki bu bir önceki yılın rakamlarıdır. Şu anda 2 milyon karaca vurdurdular, henüz daha çizelgesini hazırlayıp sayfasına koymadı Alman bakanlığı. 2 milyon karaca vurdurduğu zaman Almanya, bundan belli bir para kazanıyor. Nasıl mı? Karacanın tanesini vurdurduğu rakamlar var, 5 bin avro ile 500 avro arasında değişen rakamlar, boynuz ağırlığından dişi olmasına, kısır olmasına, erkek olmasına, iyi trofi olmasına kadar değişen ama çok muazzam bir para geliyor. Yani buna ne Merkel arkasını döner ne Trump, dönmüyor da zaten. Şunu yerine gelmişken söyleyeyim: Trump'un dün bizim Türkiye'ye savaş karşıtı konuşmasının içerisinde biz tabii Türkiye'yle ilgili kısmını okuduk, dinledik ama konuşmasında bireysel silahlanmadan bahsetti o yabancı kanallarda geçen kısmında. Amerikan milletinin silahlanmasından dem vuruyor hâlâ. Şu an onun karşısına hazırlanan bir rakip var Obama'nın bayan olanından yani siyahi bir bayan şu an liste başı gidiyor, 20'ydi, 10'a düştü aday sayısı, bilirsiniz. O aday da televizyonda sorulan silahlarla, avcılıkla ilgili soruya şöyle bir cevap verdi, dedi ki: "Bireysel silahlanmanın karşısında değilim." yani sıkıştırdı onu, seyirci de sunucu da "Değilim." dedi. Yani bu konuda Trump'un tersine düşünmesini istediler "Hayır, değilim. Sadece saldırıp okullarımızı tarattıkları makineli tüfek tarzı şeylerin olmasına karşıyım -toplumun elinde- diğerleri olmalı. Bu Amerikan sanayisi şusu busu..." Yani dünyadaki bakış bu. 1 milyon 200 veya hut 2 milyon karacayı avlattırıyor, diğerleri de burada. Ama bunun bir sakal tıraşı olduğunu Alman biliyor, üniversitesinde de bunun eğitimini veriyor, mühendisleriyle beraber sahada çalışıyor, seneye 1-2 milyon daha hazır edebiliyor. Doğasında mı? Doğalarında 5 milyon kadar karaca zaten dolaşıyor. Almanya ne kadar mı? 354 bin kilometrekare, Türkiye 780 bin, Almanya bizim yarımız kadar yok. Bizim buna, karacaya uygun sahalarımızsa Almanya'dan daha fazla, 400-500 bin bandında. Biz sadece Doğu Karadeniz'den Trakya'ya kadar olan kuşağı kullansak ki Hakkâri'de de Antalya'da da Muğla'da da karaca yaşıyor. Biz sadece bu kuşağı kullansak Almanya'yı sollamamız gerekirken vurdurduğumuz yasal karaca sayısı 30. Belki arkadaşlar diyecek ki: "Çok vurdurulsun mu istiyorsun?" Söyleyeceğim biraz sonra ne istediğimi. 6 milyon beyaz kuyruklu geyik vurduran Amerika, beyaz kuyruklu geyiğin neslini tüketmiyor, daha fazlası... Bakınız, "J Wildlife Management" da esas üçte 1

veya dörtte 1'e göre çalışır. Tıraş meselesi bu. Ne kadarını keseceksiniz saçınızın? Dörtte 1'ini, ucundan ne kadar kesecekseniz, tekrar büyüyor, bir dahaki yıl o kadar daha vurduruyorlar, vurdurmazsa mı zaten ekosistem bundan zarar görüyor. Avlattırılan türler bellidir.

Şimdi, FACE Avrupa'nın avcılar birliğidir ki Brüksel'de de temsil edilir, burada, Avrupa Parlamentosunda ofisleri vardır. Yani şöyle düşünün: Şu Mecliste böyle birkaç odalı mekân avcılara tahsis edilmiş. Şu an Brüksel'de durum budur. Aynı zamanda avcılık, Avrupa'da, Amerika'da UNESCO'nun kültür miras listesindedir. Bizim ülkemizde nerede olduğunu hâliyle herkes sanırım tahmin ediyor. Avrupa Birliği ülkeleri derken burada FACE'ye biz de bu şekilde üyeyiz yani Avrupa Birliğine üye olmamamıza rağmen.

Fransızlara baktığımız zaman, toplam alanları 551 bin, biz 780 bin kilometrekare diyoruz ya ülkemize, onlar 551 bin. Toplam popülasyonları, nüfusları 62 milyon Fransızların, bugün 65-70'e doğru gidiyorlar, 1 milyon 300 bin tane avcıları var, avcılıktan kimse korkmuyor, avcılara kimse tu kaka gözüyle bakmıyor. 1 milyon 300 bin avcı var ve ben oraya gittiğimde, beni bırakın da iki üç hafta önce yine Bartın Üniversitesinden bir profesör arkadaşımız Almanya'ya gitti. "Hocam, bütün orman mühendisliği bölümündeki hocaların, bayan erkek... Yaban hayatı bölümüne gitmeden onu görünce zaten ora öyledir dedim." diyor. Ne diyor biliyor musunuz? "Arkasında bir yivli mavzer var. Şaşıtm, hocayla konuşurken gözüm sürekli tüfekte, bu ne?" dedim "Ben avcıyım" dedi." diyor. Bizde bunu yapabilen biri yoktur benden başka, ben görmedim çünkü üniversitelerde. 1 milyon 300 bin avcısı var. Norveç'in nüfusu 4 milyon, 191 bini yani ne kadarı? Yüzde 5'e yakını. İsveç'in 9 milyonda 290 bin avcısı var. Finlandiya'nın 307 bin avcısı var ki 5 milyonluk, 6 milyonluk bir ülkeden bahsediyoruz. İtalyanların nüfusları artmış, şimdi, tırmandı 65'lere, avcıları 750 bin tane, İtalyanların. Burada İngilizlerden bahsedecek olursak İngilizlerinse avcı sayısının 3,3 milyonu balığa gidiyor, 704'ü "game and wildfowl" yani 704'ü de memeli avına veyahut da su kuşu avına gidiyor, 14 bini geyik avına gidiyor, 215 bini köpeklerle ava gidiyor ki tilki avıdır genelde İngilizlerinki, 12.500'ü de "falconry" yani doğancı. Bunlar çok ciddi rakamlar. Biz İspanya'da 300 bin geyik vurulduğunu, Macaristan'ın avlaklarını, kuzeyinde, güneyinde, doğusunda, ülkenin her yeri neredeyse yani meskûn mahal dışındaki yerler. Bu bir şirket sayfasıdır, böyle dağınık durmalarına bakmayın, şu diğer kareajlar daha avlaktır. İçerisinde ilçe veya il olabilir elbette. Yasa diyor ki: "Meskûn mahalde avlanamazsınız." O avlağın içine ilçe girse bile "İlçe hariç." demek istiyor size. Ama nedir? Bir kareaj sisteminde avlaktır. Almanya böyle, İngiltere böyle, İspanya böyle, Amerika böyle, Kanada böyle. Şunlar gördüğünüz gibi, asıl şuradaki gibidir blok ama bu firma sadece bu ikisine avcı gönderdiği için kendini ilgilendirenleri almıştır. Rakamları da şurada yazmışlar: 15 bin dolara, avroya kadar ulaşan rakamlarda 1 hayvan vurdurulur. "Hayvan vurdurmak kötüdür, katliamdır." diye bakan kesimi saygıyla karşılıyorum ancak bunun bambaşka yönleri de olduğunun bilinmesi gerekiyor. Avcılar gittiklerinde orman içerisinde şu tip mekânlarda kalıyorlar, biz de ise inanın ki izbe yerlerde kalıyorlar, iş çok daha kötü. Şurada 100 tane yaban keçisinin bir yılda nasıl 120 olduğunu anlatıyor. Ölüm, kazalar, hastalıklar, avlanma filan; 120'ye çıkıyor. Bu "sakal traş" dediğimiz, buraya baktığında bir kişi, 20 tanesini alabileceğini bilmesi gerekiyor, daha fazlasını değil. Bunlar avın yönetimiyle ilgili şeyler. Amerikalılar pul satıyorlar, bakın 2019-2020 yıllarında "migratory" göçmen kuş pulu üzerinde. Bunların hepsi avcılığa katkı olsun, avcılık daha iyi yönetilsin, avlaklar geliştirilsin, ekosistem iyileştirilsin; tabii ki ama sahaya harcanıyor.

Bitiriyorum, "junior" dediği çocuklar için. Niye "junior" ona da geleceğiz. Burada göçmen kuş avcılığı, onun yasaları, düzenlemesi, 2019 yılında nasıl yaptıkları, "migratory bird permits" dediği onunla ilgili izinler.

Amerikalılar ava nasıl bakıyorlar IUCN nezdinde? IUCN, bir Amerikan teşkilatıdır, birçok STK'yı Amerika kurmuştur Berlin'de bile kurulsun. "Bu, doğal et elde etme yöntemlerinden bir tanesidir ki dünya buraya gidiyor." diyor. Hani, hormonlu, GDO'ludan bahsediyoruz ya, şu an Almanya'da yaban domuzunun fiyatı et olarak kaç liradır, evcil domuzun kaç liradır, herhâlde herkes takdir ediyordur. Biri 30 avrodur, biri 2,5-3 avrodur. Avcılık Amerika'da da yasaldır hâliyle, çocuklara öğretirler. "Yaş olarak da kaçını kullanıyorlar?" dersiniz, biz 18'in altına izin vermezken... Çünkü Tanzimattan beri bu iş baltalansın diye uğraşan bir Avrupa, Amerika var. Bence işin bu boyutunu görmeden kimse bu mevzuyu tartışmamalı.

BAŞKAN – Peki, baltalamak için neden uğraşıyorlar? Amaçları ne?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Amaç şu: "Türklerin ellerinden kutsal kitapları ve silahları alınmadan bu adamlar yenilemez."

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Ne alakası var?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Bu parlamentolarında da söylenmiştir, İngiliz Parlamentosunda; Churchill'inden tutun Roosevelt'e kadar.

BAŞKAN – Yani "Avcıların elinden silah alındığı takdirde biz şey mi yaparız." diyor.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – TSK mı, silah alınsın?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Hayır, şöyle söyleyeyim...

BAŞKAN – Bu düşünceyle mi yapılıyor?

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Bu konuda, müsaade ederseniz Başkanım...

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Ben şöyle söyleyeyim nedenini, onların kendileri söylüyor bunu zaten.

BAŞKAN – Ne peki?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Şöyle söylüyorlar: "Türk avcı millettir tarihten bu yana, Türkler avcı millet." Bizim avcı teşkilatımız Rus ordusunun teşkilat şemasını oluşturdu. Tanzimatta, bu işi, avcılığı bizden kaldırdılar, 1937'de Atatürk sağken çıkan yasada bile 18 yaş diye çıktı ama aynı yıllarda Amerika ve Avrupa'daki devletler yaş olarak şunları kullanıyorlar, bakın, şu anda da: Arizona'da "10 yaşının üzerindeysen büyük ava katılabilirsin, geyik avına katılabilirsin. Sertifika gerektirmiyor." diyor, bilmem ne. Arkansas'ta "no age limit" diyor, değil mi, görüyoruz bunları "hunter education" bilmen ne. "16 yaşın altı..." Şöyledir: Eyalet eyalet değişir Amerika'da, Almanya'da da böyledir, İspanya, Fransa, İngiltere'de de. Herkes bakabilir, yasa şurada, linkini tıklayalım, oradan bakalım isterseniz. Bunları ben kafamdan uydurmamak için İngilizcesini koydum, derslerimde tek kelam İngilizce bir şey kullanmamak için uğraşırken burada sizlere İngilizce sayfayı koydum. "11 yaşında, 16 yaşında" filan diye bahseder. 16 yaşının üstündeki insanlar dünya genelinde zaten avcıdırlar, avcı sertifikasına sahiptirler. Biz de bu bile 18'dir. "12 yaş, 11 yaş, 10 yaş, 9 yaş" diye geçense şudur: "Çocuk avcı" "child hunter" veyahut da "yount hunter" diye "genç avcı" derler. Çocuk avcı 9 yaşında bile olabiliyor ama nasıl avlanıyor? Elbette refakatçiyle. Hani, biz babamızın, dedemizin yanında ava giderdik, onun yanında öğrenirdik çünkü onun yanında öğrenmezseniz bugünkü gibi kaçakçı olursunuz. Kaçak avcı olmak...

BAŞKAN – Peki, Hocam, şunu sorayım: 1984 yılından beri bir bölücü terör örgütü 40 bin canımıza mal oldu, malum. Bizim avcı sayımız nedir?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Bizim avcı sayımız Sayın Başkanım, yasa dışı avlananlarla beraber 2 milyon bandındadır.

BAŞKAN – Niye peki, otuz beş yıldır terör örgütü 40 bin insanımıza mal oldu o zaman? Yani avcılar bu konuda ne yaptı veya ne yapmadı? Bunu cevaplayın.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Avcılar şunu yaptı...

BAŞKAN – Otuz beş yıldır, terör örgütü bu kadar insanımızın canına mal oluyor yani avcıların bu kadar etkili olduğunu söylüyor iseniz 40 bin insanımızın canının gitmesine neden engel olmadınız?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Şu an soru şuydu cevap da bu: Şu an Suriye’ye gönüllü giden veyahut da şu an gitmeye gönüllü olan bir kitle var karşınızda. 500 bin kişi...

BAŞKAN – Ya 82 milyon, herkes gönüllü. Bırak yani, olur mu öyle şey?

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Bedelli yaptılar efendim, hiç kimse gönüllü falan... Bedelli yapanların gönüllü olmasını beklemeyin.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Gönüllü derken şunu... Herkes gönüllü, doğru.

BAŞKAN – Hepimiz gönüllüyüz.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Hepimiz gönüllüyüz, tamam, onu öyle düzelttim ama avcılar yerinde duramayan gruptur bu konuda.

BAŞKAN – Hayır, neden engel olmadınız, soru bu; bana bunu cevap verin.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Anayasal bir düzlemi var mı efendim, bu soruyu sordunuz. Anayasa’nın neresinde böyle bir yetki veriyor?

BAŞKAN – Siz kendi kendinize yetki veriyorsunuz.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – 15 Temmuzda devleti sokaktan vatandaş toplamıştır.

BAŞKAN – Benim sorumu cevaplayın, ben sadece bunu istiyorum.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Başkanım, yanlış bir soru bu, kesinlikle yanlış. Toplumu teröristle karşı karşıya getirmeye kalkıyorsunuz. Onlar terör örgütü ama...

BAŞKAN – “Ülkemizi savunabiliriz de.” dedikleri için ben sordum, kendileri söylediği için sordum.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Sayın Başkanım, ben bir cevap verebilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Ülkemizin güvenlik güçleri var, askerî güçleri var.

BAŞKAN – Biz de onu söylüyoruz zaten, bizim söylediğimiz de o.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Bu görevi yapacak kişiler ilk önce asker ve güvenlik güçleridir.

BAŞKAN – Zaten başka bir şey söylemiyoruz.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Bizler de bazı kesimler ister tanısın, ister tanımasın bu ülkenin üçüncü milis gücüyüz. Kurtuluş Savaşı, bu savaş ilk, av tüfekleriyle başlamıştır, hepimiz tarihi biliyorsunuz, filmlerde, dizilerde de seyrettiniz. Silahları olana kadar bu ülke, üstün atış şeylerine sahip oldukları için avcılarla, onlarla savunulmuştur. Aynı şekilde, şu anda bizim askerî güçlerimiz, güvenlik güçlerimiz var. Onların zayıf... Allah korusun, her zaman en üst düzeyde olsunlar ama biz hazırız.

BAŞKAN – Ona herkes hazır ama hazır bulunmaya gerek yok ki onun için hepimiz hazırız. Avcı olmak bu anlamda ayrıcalık sağlamıyor ki. Ben bu düşüncüyü anlayamıyorum.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Söyleyeyim Sayın Vekilim...

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Şimdi siz Türkiye’ye bir teklif yaptınız televizyonda, Türkiye’ye bir teklif yaptınız, dediniz ki: “Silahları getirin, fotoğraf makinelerini alın.” diye. Peki, Allah korusun, sınırlarımızı aştı, biz fotoğraf makinesiyle mi gideceğiz, yardım edeceğiz askerimize? (Gürültüler)

BAŞKAN – Ben bir cevap vereyim de, o konuya ben birazdan gelecektim ama sorulduğu için söyleyeyim.

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada avcılık meselesi ele alındığı zaman biz şunu söyledik, televizyonda yaptığım açıklamayı da aynen söyleyeyim size...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Bu arada, özür diliyorum Sayın Başkanım...

Bu sadece Sayın Başkanın kendi görüşü değildir, Komisyondaki vekillerimizin de ortak kanaatidir. Sadece Sayın Başkanın kanaati gibi şey yapmayalım lütfen kendisini.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Ama şöyle bir şey: Tabii ki ama ben de avcılar adına bir şey konuşuyorsam tabii ki ben konuşacağım, Başkan da muhakkak tabii Komisyon adına konuşacak.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Komisyon adına konuşur, kendi adına değil.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Sayın Vekilim, siz de tanıtırsanız kendinizi, biz tanımıyoruz sizi.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – CHP İstanbul Milletvekili Avukat Sera Kadıgil, Komisyon üyesiyim efendim.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Teşekkür ederim.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Ben bir şey söyleyebilir miyim Sayın Başkan? Ben o sorunun cevabını vermek istiyorum.

BAŞKAN – Bir dakika, ben size söz vereceğim.

Şimdi, biz avcılığı konuşurken burada şunu söyledik: Türkiye’de popülasyon azalıyor. Bunun nedenleri arasında, bir, kullanılan tarımsal ilaçlar, bunun haricinde yaşam alanlarının kalmaması, sulak alanların kurutulması ve -daha saydığımız- elektrik tellerine çarpan göçmen kuşlar dedik. Bunlardan bir tanesi de yasak avcılık, zamanında, usulüne göre yapılmayan avcılık dedik; bunları tartıştık ve şöyle bir önerim oldu benim de: Biz altyapısını hazırladıktan sonra... Nedir altyapısı? Özellikle sizlerin söylediği hep şudur... Ben kaymakamlık yaptım, İpsala’da kaymakamlık yaptım. Burada çok fazla vuruluyor, gerçekten aşırı bir avlanma var. Diyordu ki avcılarımız: “Biz vurmasak Yunanistan vuracak.” Bakın, şimdi, hep bu söyleniyor. Ben de şunu söyledim: Madem böyle bir durum var, ülkemiz bir göç yolu üzerinde, Türkiye’ye gelen giden, yakınımızdaki, çevremizdeki bölge ülkelerle de görüşerek Tarım

ve Orman Bakanlığı dört yıllık bir çalışma yapsın, bu çalışmada senkronize olarak bölgedeki diğer ülkeler de dâhil olmak üzere bazı göçmen kuşlarla ilgili ve diğer bazı hayvanlarla ilgili de bu konuda belli bir süre... Bakın, altını çizerek söylüyorum çünkü çok azaldı. “Gençliğimizde, çocukluğumuzda gördüğümüz kuşları göremiyoruz.” dedim ve aynı zamanda bu dört yıllık süre içerisinde de Gençlik ve Spor Bakanlığı trap-skeet atış poligonları -belediyelerle beraber- ve diğer poligonlar yapılarak bu konuda avcılarımızın ve av sektörünün... İşte, bu konuda av sektöründen de içimizde arkadaşlar var, ben onu da düşünen adamım çünkü Türkiye’de aşağı yukarı 200 milyon dolarlık bir sektör olduğunu da biliyor, duyuyoruz. Ben onların da kimsenin de ekmeğine mâni olunmasını da istemiyorum, Komisyon olarak da istemiyoruz. Yani bu fişek satımı, av tüfeği satımı yine olsun, buna kimsenin bir şey diyeceği yok. Özendirici olsun diye bir öneriydi bu. Bu, yapılacak olan bir şey değil. Dedik ki: “Özendirici olmak, insanların kafasında bu kanaati geliştirmek üzere ‘Silahını getir, fotoğraf makineni al.’ gibi kampanyalar düzenlensin.” Demez olaydım. Avcılardan binbir tane küfür, binbir tane hakaret geldi; hayvanlığımız da kalmadı, FETÖ’cülüğümüz de kalmadı, PKK’lılığımız da kalmadı. Sizin dediğiniz gibi “Biz ülkenin 3’üncü milis gücüyüz.” diyerek hiç de hak etmediğim... Ve ben bütün o yazanlara hakkımı da helal etmiyorum, gerçekten hakkımı helal etmiyorum çünkü hayvan haklarını, kimsesizlerin kimsesini savunmak için biz bunları söyledik. Ne avcılara bir laf ettim ne avın tamamıyla yasaklanmasıyla ilgili bir laf ettim. Biz böyle, bu kadar titiz bir çalışma sergilerken bizi hiç tanımayanların... Bu hakkımı ben öbür dünyada onlardan alacağım bir defa. Bu dünyada da devam ederlerse mahkemeye gideceğim, şu ana kadar gitmedim ama gideceğim de yani bunu da özellikle söyleyeyim.

Şimdi, bizim bu sözümüzden niye alındığını, bu kadar tepki gösterildiğini... Ben “Av tamamen yasaklansın.” demedim ki “belli bir süre” dedim, bakın bu iki yıl olur, bir yıl olur, üç yıl olur; biz bunları tartıştık burada, bunları konuştuk. Buna rağmen bu kadar büyük bir tepkinin, bu kadar büyük bir hassasiyetin gösterilmesi hakikaten ilginç geldi bana, çok ilginç geldi.

Buyurun.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Başkanım, dediğimiz gibi, bu, atalardan, genlerden gelen bir avcılıktır.

BAŞKAN – Olabilir, hiçbir şey demiyoruz ki ona.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Dünyada her yerde avcılık vardır...

BAŞKAN – Biz “Yok.” demiyoruz zaten.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – ... hiçbir yerde yasak yoktur. Şimdi, bizim ülkemizde avcılık 4915 sayılı Kanun’la yönetilir. Her zaman av yapılmaz, bunun üreme zamanı vardır, bir sürü dönemleri vardır. Bu dönem içerisinde bizim yaptığımız bir katliam değildir, hasattır.

Ben, sizin Komisyonunuzdan şunu isterim: İlk önce, toplayın Komisyonunuzu, millî parklara araç ve eleman verin. Türkiye’yi 300 muhafaza memuruyla yönetiyorlar, kesinlikle elemanları yok, kötü bir durumlar ve biz avcılar onlara elimizden geldiği kadar yardım ediyoruz ama biz de yetemiyoruz. Bakın, biz uygulamalar yapıyoruz. Mesela sizin dediğiniz göçmen kuşlar... Ben İzmirliyim, İzmir’de benim bir bölgem var. Ben bölgeye dedim ki: “17 Ekime kadar burada avcılık yasak.” Niye yasak? Burada göçmen kuş yok. “Göçmen kuş vuracağım, kota alıp da buraya gelip göçmen kuşun olmadığı yerde benim kekligimi, yerli hayvanlarımı vuramazsınız.” dedim ve 17 Ekime kadar yasak ettim orayı. Biz bunları yapıyoruz, biz her türlü önlemimizi alıyoruz. Eber elden gidiyor, Eber’i yasak ettiler, ben Eber için çekim yaptım, kendi cebimden televizyon tuttum, kamera tuttum, onu kurtarmak için gittim,

bir sürü girişimlerde bulundum. Türkiye'nin her yerinde ben bu çalışmaları yapıyorum. 2014 yılında Ege Üniversitesinde "çevresel etkileşim" diye bir toplantı yaptım, hocaları topladım, bütün Bakanlığı topladım ve Türkiye'de ilk doğal geçit, benim yaptığım toplantıdaki öneride yapıldı ve yapıldığında da bana hem Bakandan teşekkür geldi hem de "Sizin isteğinizi yaptık." diye bu verildi.

BAŞKAN – Şöyle: Size söz vereceğim de Hocam tamamlasa size sonra ayrıca geniş bir söz versem...

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yani konu bütünlüğü dağılmasın diye birazdan vereceğim yani herkese, kim konuşmak istiyorsa söz vereceğiz.

Buyurun.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Soru şuydu: Avcılar terörle ilgili 40 bin can verdiğimizde neredeydiler? Şöyle: Avcılar... Ben güneydoğuyu, doğuyu değil Türkiye'nin tamamını ilçe bazında gezmiş, bilen birisiyim. Şehir merkezlerinden değil dağlarından bahsediyorum, zaten şehir merkezlerine, ilçelere herkes gidiyordu. Doğuda askerin önündeki rehber, Özel Harekât timinin de önündeki rehber oranın en iyi avcısıdır her zaman; bunu bir kere bilelim. Avcılarımızın çoğu doğuda koruculardandır, bunu da bilelim. Artı, doğunun yıllarca OHAL'le yönetildiğini de bilelim yani avcı dâhil araziye çıkılmadı ve şu an, mesela dün Bingöl'de askerin bulmuş olduğu mağaralar... Birçok komutanımız arkadaşımızdır, birçok Özel Harekâtçımız, keskin nişancımız, şu an Suriye'deki askerin içindeki birçok kişi bende şu anda kayıtlıdır, oradan bile görüntüler seyrediyoruz. Mağaraların bulunmasında çoğunlukla askere ihbarları ilk yapanlar yine avcılardır. Neden mi? Çünkü avcı arazide her yere adım atan kişidir.

BAŞKAN – Çobanlar da var tabii buna çobanları da dâhil edelim, bunun için illaki avcı olmaya gerek yok; biz bunu ifade etmeye çalışıyoruz.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Ama şöyle bir şey var: Çobanlar var fakat...

BAŞKAN – Yani bütün vatandaşlarımız bu konuda...

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Çobanı katmıyorum.

BAŞKAN – Bütün vatandaşlarımız gereğini yapıyor. İllaki "Şu sınıf bunu yapar, bu sınıf yapmaz."a getirmemek lazım; ben onu anlatmaya çalışıyorum.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Herkes yapar, herkes yapar, aynen, kabulümdür.

BAŞKAN – Herkes yapar değil mi? Tamam. Benim anlatmak istediğim konu o.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Kabulümdür, herkes yapar fakat Sayın Başkanım, ne kadar kitle olursa olsun, 6 bin kişilik grupta bile bağırırsanız ki "çın" diye ilk öne adımını atan birileri vardır.

BAŞKAN – Tamam Hocam, benim esas muradım buydu zaten.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Eyvallah, sizi anladım.

BAŞKAN – Ben bu konuda illaki belli bir kitleye, tek bir göreve ait olmayan kişiler de...

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Çobanlar yapamadı bunu ama çobanlar yapamadı.

BAŞKAN – Gönülünde vatan sevgisi olan herkesin yapacağı...

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Elbette.

BAŞKAN – Yani illaki avcı olmaya, olmamaya gerek yok bu işlerde. Her görev, her meslek grubu bu konuda üstüne düşen görevi zaten yapmaya hazır. Milletimiz büyük bir millet. Bu konuda “Avcılar bunu yapar, diğerleri yapmaz.” gibi bir sınıflandırmaya gerek yok. Ben buna vurgu yapmak istiyorum.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Ama bilinmesinde fayda var. Şu vurguyu yapmakta fayda var Sayın Başkan: Bakın, avcılar diğer milletlerle aynıdır. Akademisyenler, yargıçlar, şunlar şunlar, yahu herkesin farklı bir özelliği vardır elbette ki. Avcıların farklı özelliği de budur. Bakın, suikast timini bulan avcı grubuydu çünkü domuz avına çıkmışlardı. Maçka’da polislerimizi şehit eden kişilere karşı ilk önce, karakoldan, askerden önce ormanı saran yine avcılardı; ben de oradaydım. “On beş dakika içinde o ormanı nasıl sardınız?” dedi komutan bana. Tabii adamlar deliğini bulup çıktı ama avcı böyle bir kitle yani bunu bilmek lazım.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bakın, avcılara tek bir söz dahi etmedim. Bakın, bunu özellikle söyleyeyim, Komisyonumuzun üyelerinden de kimse etmedi. Ben “Silahları toplayacağız.” diye bir kelime de etmedim. Yani böyle anlaşıldı bu.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Öyle anlaşıldı.

BAŞKAN – Öyle anlaşıldığını biliyorum ama bakın, burada farkındalık yaratmak adına ben söyledim, örnek verdim. Yani böyle kampanyalar düzenlenebilir. Benim derdim... Biz Hayvan Haklarını Araştırma Komisyonuyuz; doğadaki her canlı gibi, biz, hayvanları da bir şekilde yaşatmak için ve insanlarla bir arada yaşayabilmesi için, doğada hep beraber olduğumuzu hatırlatmak adına bir farkındalık yaratma sözüydü bu. Yoksa ne Hükûmetimizin, Komisyondaki herhangi bir kişinin ne diğer partilerin, hiç kimsenin avcıların silahıyla, avcıların silahının alınmasıyla ilgili ne derdi var ne tasası var. Öyle bir niyetimiz de yok. Öyle bir şekilde anlaşıldıysa, yanlış anlaşıldıysa...

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Başkanım, sizin söyleminiz oraya gittiği için...

BAŞKAN – Hayır ama bak, ben örnek verdim işte, birbirimizi tanımamaktan dahi kaynaklanmış olabilir bunlar ama...

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Hayır hayır, televizyon programınızı...

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Keşke bu Komisyona bizleri de daha önceden katsaydınız da bizlerden de fikir alsaydınız.

BAŞKAN – Alıyoruz işte, bakın, çalışmamız devam ediyor.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Ne zamanki olay, iş açığa çıktı, ortalık karıştı, sonra çağırdınız.

BAŞKAN – Ama Komisyon raporumuzun daha o kısmına geçen hafta geldik.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Hayır, Komisyonunuza STK’ler giriyor. Siz bana kendiniz dediniz. Ben dedim ki: “Siz ‘Televizyonda STK’lerden fikir aldık.’ diyorsunuz.”

BAŞKAN – Tamam, doğru.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Ama benim 1.650 tane derneğim, 11 tane federasyonum var, ben de onların hepsinin Başkanıyım...

BAŞKAN – Biliyorum.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – ...ben daha bir tane teklif görmedim.

BAŞKAN – Niye görmediniz? Çünkü...

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Siz dediniz ki: “Hayvanseverlerden aldım.” dediniz.

BAŞKAN – Doğru.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – “Doğa Koruma ve Millî Parklardan aldım.” dediniz. Peki, bu ülkede sadece hayvanseverler mi var STK olarak?

BAŞKAN – Şimdi, bu konuda da biz geçen haftaki toplantımızda avcılık konusuna ilk defa geldik.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Keşke o zaman çağırıyordunuz “Avcılığı konuşacağız, buyurun, gelin.” deseydiniz.

BAŞKAN – Anladım işte, gecikmedik, bir hafta sonra aldık. Sonuçta bakın, yine sizin fikirlerinizi dinliyoruz, siz bizi tanıyorsunuz, biz sizi tanıyoruz; bu anlamda gecikilmiş bir şey yok ki daha rapor da çıkmadı, rapordan sonra da görüşmüyoruz. Yani bir hata varsa ortada eğer 2 taraflıdır, birbirimizi anlama ve düzeltme zamanı.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Tabii canım.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Başkanım, televizyon programınızı çoğu arkadaş izlememiştir. Artı, Türkiye’de...

BAŞKAN – Sosyal linç başlatılıyor. Başkan diyor ki...

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Şöyle: Sizi takip ettim, sizin sayfanızdan takip ettim.

BAŞKAN – Kimse dinlemiyor, öyle oluyor.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – “Avcılığı yasaklayacak.” diyor. Kim? Şu. “Hadi bakalım.” diyor, diğerleri de mesaj atıyor yani.

BAŞKAN – Biliyorum, biliyorum.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Başkanım, siz bu programı yaptıktan sonra her programda, her sosyal medyada, ama hocalar ama bir başkaları bize saldırmaya başladı “katil” dediler, ağza gelmeyecek hakaretler yapıldı. Yani bunlar neden? Bunlar hep böyle sayın vekillerimizin bunların yanında, sadece onların yanında gözükmekten dolayı. Bakın, ben daha önce Sayın Vekilim Nevzat Ceylan’ın hayvanseverlerle birlikte MAK’tan önce yapmış olduğu o eylemin içerisinde 3.500 tane dilekçe var. Onların, o şahısların bana hakaretleri hepsi bende duruyor. Bana müthiş hakaretler... Benim torunlarımın fotoğrafına demiş ki: “İnşallah senin o 3 torunun ölür.” Bu ne demek ya! Böyle bir kültür yoktur Türklerde.

BAŞKAN – Kötü söz sahibine aittir.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Bu konuyu da konuşacağız, bu konuyu ayrı konuşalım çünkü Türkiye’de öyle şeyler dönüyor ki.

BAŞKAN – Tamam.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Dış güçler Türkiye’deki bazı sivil toplum kuruluşlarını kullanarak Türkiye’de insanları itibarsızlaştırıyor.

BAŞKAN – Bakın, hepimiz millî ve yerliyiz Allah’a şükürler olsun. Bizim tek amacımız, derdimiz Türkiye doğasını ve bu hayvan varlığını korumak.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Biz onu istiyoruz.

BAŞKAN – Başka hiçbir niyetimiz yok, kafamızın arkasında hiçbir şey yok.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Biz yaban hayatını, doğayı kurtaramazsak biz avcılık yapamayız. O konu hakkında da sizlere...

BAŞKAN – Adı geçtiği için Ankara Milletvekilimiz Nevzat Bey’e söz veriyorum.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Başkanım, o konuyu anlayamadım, neydi o konu benimle ilgili?

BAŞKAN – Mart ayındaki toplantıda...

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – MAK şeyinde biliyorsunuz bakan yardımcımızın giriş odası toplantı salonunda birlikteydik, yanınızda iki bayan bir de beyefendi vardı. Bakan Bey, beni içeri almaya kalktı, siz beni istemediniz. “Gelmesin o.” dediniz ve onlarla birlikte bize karşı, işte şu yasaklansın, bu yasaklansın diye... Biliyorsunuz, o günü hatırlamışınızdır.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Evet, gayet iyi anladım.

Şimdi, o konuyu izah edeyim sizlere. Şimdi arkadaşlar Merkez Av Komisyonu toplantısından önceki olayı söylüyorsunuz.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Evet.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Merkez Av Komisyonundaki toplantıdan önce biz yine burada bir toplantı yaptık, bir karar aldık, tavsiye kararı aldık. O tavsiye kararı şuydu: Bir, avcılığın üç güne sınırlandırılması, dört güne çıkarılmaması. Göçmen kuşlarının dördüncü güne avlanmasının yasaklanması. Bu kararı burası aldı. Kızılırmak Deltası’ndaki avlanma alanının daraltılması diye karar aldık ve biz bunu gittik Bakana izah ettik, sizin yanınızda mı izah edecektik? Onu anlayamadım, biz onu ayrıca izah edecektik.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Peki Sayın Vekilim, şimdi Türkiye’de 4915 sayılı bir Kanun var. Bunun içinde demiş ki: Yaban hayatı avcılık kararlarını Merkez Av Komisyonu önerir. O zaman siz ne yapmış oluyorsunuz? Devletin bu kanununu çiğnemiş oluyorsunuz.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Bir dakika, bir dakika Başkanım, öyle değil.

Bakın, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonu olarak biz oy birliğiyle -o çokluğu demiyorum- bir karar almışız, bunu tebliğ etme görevini de bana verdi başkan. Ben gittim, Sayın Bakana izah ettim. Sizin yanınızda mı izah edecektim, ayrı mı izah edecektim? Siz daha önce izah ederdiniz.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – O zaman, benim yanımda değilse peki hayvanseverlerle, doğaseverlerin yanında niye ettiniz, devletin vermiş olduğu bir kararı sivil toplumlara niye haber verildi?

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Hayır, biz Komisyon olarak gittik, yanlış biliyorsunuz.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Hayır, hayır, olur mu Tuğba Hanım vardı, hayvanseverler vardı.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Niye Tuğba Hanım vardı, onu da söyleyeyim. Bir defa oradaki onların bize önerdikleri konu bunlardı, biz onlarla beraber, bizim eksik kaldığımız konuları onlar izah etsin diye götürdük.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Peki, siz hiçbir avcıyı aldınız mı, mesela dediniz mi? Envanter çalışması yapıldı mı, envanteriniz var mı, gerçekten bu...

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Sayın Başkan, ben iki yıl genel müdürlük yaptım, 1993-1995 yıllarında.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Biliyorum, iyi biliyorum.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Bu işi, burası dâhil, Mecliste benden daha iyi bilen yok, siz de dâhil.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Ben 1982 senesinden beri bu işlerle yönetimden...

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Onun için ben sizin ne demek istediğinizi anlıyorum, doğaseverlerin ne demek istediğini anlayan bir insanım. Ben ortadan bir insanım.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Ben sizi de biliyorum.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Neyse tartışmaya gerek yok.

Sayın Vekilimiz Ankara Milletvekilimiz buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Çok kısa bir şey söyleyeceğim.

Hocam, bilgi verdiniz, özellikle de Amerika'yı çok örnek gösteriyorsunuz. Ben de otuz yıl hocalık yaptım, altı yıl Amerika'da yaşamış birisiyim. Amerikalı bu işe ticari bakıyor. Biraz da o rakamları verseniz daha iyi olur. Amerikalıların doğa koruma için harcadıkları paranın önemli bir kısmı avcılıktan geliyor. Dolayısıyla, Amerika'da avcılıktan elde edilen gelir ile Türkiye'deki avcılıktan elde edilen gelir yani devlete ödenen gelir arasındaki karşılaştırmaları da yaparsanız çok daha iyi olur. Amerikalılar "nature conservation" parasını büyük ölçüde avcılıktan çıkarıyorlar siz de çok iyi bilirsiniz.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Az önce söyledim.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – O gelirleri de bir karşılaştırsanız iyi olur. Şimdi bir de şunu söyleyelim: Özellikle geyik yani karaca -beyaz kuyruklu dediniz herhâlde ama- Amerika'da nüfusu çok artmış, koruma yüzünden, şimdi onu azaltmaya çalışıyorlar. Arkadaşımın New Jersey'de evi var, bahçesinde geyik var, geliyor. Yani dolayısıyla Amerikalılar böylece, ulu orta salmışlar avcıları, rahat rahat avlayın her şeyi diye bir koşul yok. Yani öyle bir izlenim çıkmasın burada.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Onu söylemiyoruz, öyle bir izlenim burada yok zaten. Ama şöyle bir izlenim edinmenizi istiyorum: Üniversiteleri olsun, avcı teşkilatları olsun, diğer STK'ler olsun hepsi birlikte çalışıyorlar, bunda mutabıkız. Evet, geyik sayısı, sadece bir örnek verdim. Amerikalıların avlattığı, sadece boynuzlular 10 türdür, Amerika'da 50 bin tane ayı avlattırılır, Amerika'da 5 bin tane puma avlattırılır, diğer bir sürü hayvan... Bunlar elbette arttığı için, elbette korunduğu için ama Başkan Roosevelt'ten bu yana avcılığı özel olarak ele almış bir millettir bunlar, hemen benzeri, ardından Leopoldlu yıllar, 1930'lu yıllar ama bahsettiğiniz şey "Avcılardan elde ederler." elbette avcılardan elde edecekler bu parayı, kimden elde etsinler başka.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Amerika, Trump'ın her zaman yaptığı gibi olaya her zaman ticari bakıyor.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Olay sadece Trump değil, bakın, ben Roosevelt’ten bahsediyorum. George Washington avcı bir insandı.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Ben sadece işin öbür yönünü de göstermek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hocam siz sunumunuza devam edin, sonra herkese söz vereceğim.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Cevap vermek için ufak bir şey.

BAŞKAN – Kısa bir süre hemen.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Şimdi, Türkiye’de de avcılardan toplanan paralar yaban hayatına, doğaya devroluyordu. Bu geçen yıl 10’uncu madde vardı, o 10’uncu maddeyi kaldırdılar, kendi bütçelerine aldılar. Yani şu anda 4915’in 10’uncu maddesi kaldırıldı, yaban hayatına giden parayı farklı tarafa kullanıyorlar şu anda. İncelerseniz 4915’i görürsünüz, eskiden 10’uncu maddede derdi ki: Avcılardan toplanan bütün gelirler yaban hayatına geri dönecek diye ama maalesef bu kaldırıldı, 10’uncu madde kaldırıldı.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ - Satıcılardan alınan yüzde 2’lik bir de pay var, o da iç edildi. Bunu açık yüreklilikle söyleyeyim, bu iş kullanılmadı, orman işlerinin şey yapılması için... Her satışımızdan zarar veya kâr edin 110 liraya aldınız, bozuldu, 100 liraya sattınız, 100 liranın 2 lirası yine bu iş ayrılmıştır, bunu öderiz ama bundan bir fayda görmeyiz.

BAŞKAN – Anladım. Yani bu konuda bir sıkıntı var diyorsunuz, onu ayrıca ele alırız biz de.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Doğrudur, bu konuda haklı arkadaşlar.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Paranın bir kısmı sokak köpeklerinin, başı boş köpeklerin bakımına, bakımevlerin yapımına gitti, gidiyor şu son yıllarda, avcıların ona bir şey dedikleri yok ama hakikaten para bambaşka kurumlara aktarılmış yani Maliyeye gitmesine bile karşılar avcılar, ben de katılıyorum. Yani aynen, doğaya gitsin, sayın ağabeyimizin dediği gibi. Ama burada göstermek istediğim, bakın, Missouri Eyaleti’nde “6 yaşın üstünde” diyor; 6’lı, 9’lu yaşlardan bahsediyorlar, bizdeyse “Bu yaşta çocuğun ne işi var.” denilir. “Young avcı” diyor, 9-12 yaşında Oregon’da ve diğer eyaletlerin hepsi. Sadece Amerika değil, İspanya, Almanya, Fransa, hepsini anlatabilirim, hepsinin av yasası, çok uzakta değil, bir link kadar uzaktalar. Yani bir “web” sayfası linki, Alman Av Yasası, tıklayabilirsiniz. Bakın, Uğur Mumcu şöyle demiş, bir konuşması vardır, döner böyle YouTube’da: “Türk nedir?” “İsviçre Medeni Kanunu’na göre... İtalyan Ceza Kanunu’na göre... Alman Ceza Muhakemeleri Kanunu’na göre... Fransız idare hukukuna göre... İslam hukukuna göre de defnedilir. Bu adama Türk denir.” diyor. Ben şunu söyleyeyim, ben birçok ülkeyi görmüş bir kişiyim, bütün av yasalarını da inceledim. Hangisi olursa olsun, alın, getirin Türkiye’ye, bizimkinden çok daha iyidir, avcılar beğenecektir. Avrupa Birliği’ndeki herhangi bir ülkeninkine de, Amerika’ya, Kanada’ya da, Güney Afrika’ya, Japonya’ya da razıyız. Bizimkinden çok daha iyi bir yasaları var, onu söyleyeyim.

Bakın, genç avcı eğitimi New Mexico. Almanya’da avcı dede-torun tüfekleriyle beraber avlakta. Bu şekildedir işler. Eğitimde bakın, ne diyor? “9 yaşından sonrakiler sertifika alabilir bize geldiklerinde ancak 6 yaşın üstündekiler de sınıflarımızda istiyorlarsa bulunabilirler.” Dünya buradan gidiyor. Boş zamanlarınızı böyle değerlendirin diyor, laptopun başında değil. Dünya buradan gidiyor gerçekten. Bakın, bunların hepsi çocuk. Avrupa’dan çocuklar falan. Biz de okullarda dolaşıp duruyoruz, yaban hayatını anlatıyoruz. Avcılığı kötü bir şey olarak anlatmıyoruz ama kaçak avcılığa zinhar karşı bir adamım ben. Ben babamla çulluğa çıktığımda 200 çulluk vursan kimse sana ne vurdun diyecek hâlî

yok, koruma yok, kontrol yok. Babam 2 tane vururdu, tüfeği kırardı. “Evden çıkalı beş dakika oldu baba.” derdim ona, “Bitti oğlum, av bitti.” derdi. Biterdi de. Civarda kimse yoktu. Kimseyi de ava çıkartmazdı yani etrafta kaçak avlananları. Biz öyle gördük babadan, atadan. Daha kaçak avlanır mıyız? Yok. Ama şimdiki nesiller, 18’inde avcı olacak diyor yasa, 18’inde olursa... Bakın, pul alanlarımız bile kaçak avda yakalanıyorlar maalesef.

BAŞKAN – Anlamak için soruyorum Hocam. Bir insan -şu anda biz çağımızı konuşalım, tarihi bırakalım, artık proteine kolay ulaşıyoruz, hepimiz bir şekilde bunu rahat rahat elde ediyoruz Allah’a şükürler olsun- neden avlanır, bir hayvanı neden öldürür? Soru bu, yani nedenini bana izah ederseniz... Ben sizi anlamaya çalışıyorum, hangi mantık yapısıyla davranılıyor, bunu öğrenmek istiyorum.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA - Psikolojik bir mevzu bu, benim açıklamamla yeterli kalmayacaktır, onu söyleyeyim ama.

BAŞKAN – Gene avlanmak zorunda mı bir insan, insanlar av yapmak zorunda mı?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA - Bir kişi “Avlanmasa olmaz mı? Bunlar doğada...” diyor ya şimdi bakın, bütün...

BAŞKAN – Amaç ne yani?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA - Vallahi amaç avcının psikolojisi nedir? Bu avcıdan avcıya değişir ama elbette bir ortalaması vardır.

BAŞKAN – Siz avcısınız çünkü siz neden avlanıyorsunuz, neden bir hayvanı vurmak zorunda hissediyorsunuz kendinizi?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA - Vallahi bir hayvanı vurmak zorunda olmak değil de ben azalan bir hayvanı, yok olacak bir hayvanı kesinlikle avlamam, avcıya da avlatmam ama av, tüfek, silah sevgisi veya o arazide gezmek... Bunu “trap skeet” salonlarında bu enerjiyi alamazsınız.

BAŞKAN – Alamaz mıyız?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA - Mersin Erdemli’de kurulan, şu anda milyarlarca liralık boş bir yatırım oldu.

BAŞKAN – Yani bir can alma durumunda mı hissediyoruz kendimizi?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA - Can alma meselesi dersiniz avcıların hepsi size ters bakar.

BAŞKAN – Hayır yani ben hakikaten bilmediğim için, hiç avlanmadım, hiçbir canlıyı hedef almadım?

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Sayın Başkanım...

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA - Başkanım ben...

BAŞKAN – Ben sizi anlamaya çalıştığım için soruyorum, neden yani bu?

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Şimdi, biraz farklı sorular soruyorsunuz. Avcılıkla...

BAŞKAN – Farklı derken, benim öğrenmek istediğim sorular bunlar, merak ediyorum.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Hayır, avcılık yasal olmuş bir...

BAŞKAN – Bakın ben neden vurulduğunun psikolojisini öğrenmeye çalışıyorum.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Şöyle, neden balık tutuyorsunuz?

BAŞKAN – Evet?

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Balığa gidiyorsunuz, neden balık tutuyorsunuz?

BAŞKAN – Neden tutuluyor işte?

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Pazarda satılıyor, gidin pazardan alın.

BAŞKAN – Evet, tamam.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Neden yaşlanmış hayvan varken neden zevk için kuzu kesiyorsunuz veyahut da piliç kesiyorsunuz, oğlak kesiyorsunuz?

BAŞKAN – Yani siz bunlar yapıldığı için biz de yapabiliriz diyorsunuz değil mi?

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Bunlar insanın doğasında olan, bizim doğamızda avcılık var. Yani avcı gidip de bütün her şeyi vurmuyor. Bana devlet demiş ki 1 tane tür vuracaksın veyahut da 2 tane tür vuracaksın, bunun dışında vuramazsın diyor.

BAŞKAN – Yani vurup etini yemek adına mı siz yapıyorsunuz bunu?

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Muhakkak tabii, onu alıp da sokağa atmıyorsunuz.

BAŞKAN – Yoksa kendinizi bir şekilde uçan bir kuşu vurdum...

AVCILAR FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL - Sokağa atmıyorsunuz.

BAŞKAN – Yani hakikaten anlamak için soruyorum, yanlış anlamayın.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Şimdi, avda 2 tane vurma şansınız var. Bu 2 tane kuşu ya 2 fişekle vurursun ya 3 fişekle vurursun, sonra zaten otursun pikniğini yaparsın, her şeyini yaparsın. Ama bugün 1 fişeğin kutusu 50 lira, bir poligona girmek 15-20 lira, bunun tüfeği ayrı. Girdiğin zaman o gün 150-200 liralık en az fişek atmanız lazım. Bu farklı bir şey, sonra poligona gidersiniz, belki burada antrenman var atamazsın.

BAŞKAN – Poligonda atış yapmak...

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Sizin hani dediğiniz gibi poligon yapmak kolay bir şey değil, bugün Spor Bakanlığı...

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA - Gitmezler zaten, gitmezler.

BAŞKAN – Niye peki?

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Bu farklı bir şey yani anlatıyor ama...

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Ankara’da poligon yok olduğu gibi, Spor Bakanlığı daha millî sporcuların fişeğini veremiyor.

BAŞKAN – Sizleri anlamak adına soruyorum yani, nedenini bize anlatın, biz de anlamaya çalışalım o yüzden.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL - Şimdi nasıl olacak, bunu nasıl başaracağız?

BAŞKAN – Tamam, evet, neden gitmiyorsunuz o zaman?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA - Şimdi şöyle söyleyeyim: Trabzon Belediye Başkanının olduğu bir toplantıda -hemen seçimden birkaç gün önceydi- “trap ve skeet” atış alanı istediler, orayı tartışıyorlardı, bizim yukarıda bir dağ evi daha vardır, onun hemen yanında yapmayı düşündüler. Olmaz dedim, kar yağar, sis basar şeklinde ve sadece kar sis değil dedim, uygun olsa bile yapmayın çünkü gitmezler. Gitmiyorlar, Türkiye’deki diğer alanlarımız ortada, oraya çünkü profesyonel sporcular gidiyorlar. Onların oraya dönmeleri için yapılmış bir yer ama yani avcılar da burada alalım, bu duygularını yaşasınlar meselesi. O avcı eğer arazide, Erzincan’ın, Bingöl’ün, Manisa’nın, Kastamonu’nun dağlarında dolaşmıyorsa...

BAŞKAN – Hayır, dolaşmasına kimse engel değil, dolaşsın yani silahla dolaşma ya.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Ama bakın...

BAŞKAN – Silahla derken yine yanlış anlamayın, silahları almak adına değil.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Yok, yok, fotoğraf makinesi...

BAŞKAN – Maksat dolaşmaksa...

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Sizinki balık tutma, tekne gezintisi yapın diyorsunuz, aynı hikâye.

BAŞKAN – Hayır, anladım, maksat dolaşmaksa yine dolaşsın.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Anladım ama bakın, sadece vurmak değil.

BAŞKAN – Ben de dolaşıyorum yani silah yok, dolaşıyorum, o keyfi yine alıyorum.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA - Siz öylesinizdir... Bakın Amerika’daki mesela 12 milyon avcı farklıdır, diğerleri başkadır, ava karşı gruplar da vardır, hatta bunun işte vejeteryan grubu da vardır, diğer başka gruplar da vardır.

BAŞKAN – Tabii, bir tutkudur bu yani mantıkla çok izah edilemeyecek...

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Bu bir tutku.

BAŞKAN – Anladım.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Yani UNESCO’ya göre bu bir kültür mirası. Yani Avrupa Birliği ülkeleri, Amerika, bu bir kültür mirası diyor, bütün bakanlık sayfaları veya STK sayfaları.

BAŞKAN – Peki, Türkiye’deki durumla ilgili sizin sunumuzda var mı bir şey?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Kısa bir şey söyleyeyim...

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Bir bir cümle söyleye bilir miyim?

BAŞKAN – Şimdi, yurt dışını öğrendik, bu konuda da konuşmamız lazım çünkü esas Türkiye’ye gelelim yani.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Şu anda Almanya’da kurban kesemiyor hiçbir Türk, bundan herhâlde haberiniz vardır. Hayvanın önce kafasına bir hava tabancasıyla ateş edilir, artık itikadına göre hemen hızlıca kesmeye çalışır ki işte kanı aksın diye mesela. Şimdi bugün yediğiniz ya da şu anda Mecliste yenecek et için, hayvanın ne kadar acı çektilerik öldürüldüğüyle alakalı soru işareti koymamız lazım. Öte yandan öldürmeyle alakalı, ölmesiyle alakalı konuşuyoruz bunu, boğazı kesilerek kurban edilen bir koyun mu, 300 metreden bir mermiyle vurulmuş bir koyun mu? Acaba hangisi daha az can çekiştir?

BAŞKAN – Koyun olmak lazım anlamak için, bilmiyorum.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Şimdi, şöyle bir şey söyleyeyim, eğer Almanya hayvanın kafasını kesemez diyorsa ve dünyada artık sadece Yahudiler kaldı boynunu keserek hayvan kesen yani onların itikadına göre bir seferde kesilmesi gerekiyor, işte koşar falan mevzusundan.

BAŞKAN – Anladım.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Burada can çekiştirmeye alakalı bir durum söz konusu. Bir şeyi daha söyleyeyim. Yirmi dört günde evinize gelen tavuğu çocuğunuza protein diye yediriyorsanız vallahi bir şey diyemem.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yani sizin evinizde hep av hayvanları mı var, avcıların, öyle mi yiyorsunuz?

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Hayır, öyle değil, ben sadece mesela örnek veriyorum, kurban hayvanım vardır, dışarıdan bir şey alıp koymam, özür dilerim.

BAŞKAN – Şimdi, Türkiye’deki durumla ilgili verilerimiz nedir Hocam, ona da bir gelelim, diğer avcılarımızı da dinleyelim, belki onlar da bir şey söyleyecekler.

Buyurun.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Şimdi, aynen öyle, ben toparlamış olurdum şimdiye kadar çoktan ama...

BAŞKAN – Yani tabii, kesilmek zorunda kaldınız maalesef.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Evet, eyvallah.

Şimdi, Sayın Başkan dedi, mevzuyu açtı mı? Şu anda Amerika’ında da, Avrupa Birliği ülkelerinde de av eti, bütün diğer etlerin önünde ve onun daha çok nasıl hasat edilmesi... Tabii ki koruyup geliştirerek yani “wildlife management, game management”ı nasıl daha iyi yaparız? ABD çünkü GDO’suz bir et, doğal et, “natural” et yiyor, şurada İngilizcesinden gösterdim sizlere. Makbul olan odur, bunun bilinmesi lazım. İşte o anlatıkları tavuktur veyahut da inektir, bunların, hormonlusundan iyi olduğunu herkes kabul ediyor zaten ve de bu tip besinlerle beslensin toplum diyorlar, biz bunu nasıl sağlara bakıyorlar yani. Bunu biraz daha çiftlikleştirip sayıyı nasıl artırırız diye uğraşıyorlar, özellikle İngilizler şu anda o konu üstünde iyi yol almış durumdalar. Şurada mesela doğadaki avcılar mı... Bu kuşlar için yapılmış bir şeydir, dört için “tried” diyor mesela. Baktığınız zaman, cama çarpmalar, kulelere çarpmalar, elektrik hatlarına, araçlara, rüzgâr türbini ve deniz aşırı türbinler falan, güneş panellerinde yanma, bu tip rakamları vermiş. Çarpmalar ve kedi yani bildiğimiz kedinin yediği burada liste başı. Bütün dünya ülkelerinde de bu böyle yani Asya’ya da gittiğinizde kediyle diğer cama çarpma olayları. Bugün şu an dünyada şehirleşme, yüksek binalar; patır patır çarpıyor yani.

BAŞKAN – Gece göç eden kuşlar için geçerli o.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Gece göç eden küçük, orta ölçekli kuşların çoğu bunlara çarpıyor, gündüzden de çarpanları var, gece de çarpanları var bu yüksek yapılara. Kedilerin de hatırı burada yenmemeli. Mesela 3 milyar 700’dü, 2 milyar 400’dü, en yüksek rakam da kedilere ait. Mesela avcılık şuradaki dilim gibi bir şeyken bunu biraz büyütün, küçültün ama şurada gördüğünüz gibi cama çarpmalar veyahut da “feral cats” dediği yani yabani olmayan kediler ki sokak kedisi veyahut da diğer sizin kediniz de olabilir. Kaçkar Dağı’ndaki pansiyoncu arkadaşın evcil kedisi var, benim çocuklar da

kucağına alıyorlar, işte yatakta onunla, dışarıda onunla birlikteler; dışarıda, gitti gözümüzün önünde bir kuşu yakaladı yedi. “Ne yaptı bu, buna öğretmemişsin?” dedim. “Hocam, doğasında var, ne yaparsan yap.” dedi. Avcılık da öyle bir şey, doğasında var yani tarif etmek biraz zor.

Bizim Türkiye’imizde ne oluyor dersenez? Bakınız avcıların vurduğu avlardan köylü çokça para kazanıyor. Yerel kalkınmada “sustainable development” dediğimiz olayda avcının gittiği bölgeye bıraktığı gelir en uca giden kesimdir, diğer ekoturist grupları içerisinde, birileri kaya tırmanışını kaya olan yerde yapar, “bungee jumping”i uygun yerde, yamaç paraşütünü uygun yerde ama av, ülkeleri gösterdiğiniz zaman, her yeri dilimlenmiş pasta gibi, her tarafına avcı ulaşır; her köye gider, her kahveye para bırakır, her dükkâna gider, benzin istasyonuna gider, çorbacıdan yer, orada kalır, burada yatar, bahşişler verir. Şimdi, yeri midir diyeceksiniz ama neyse söylemeyeyim ismini, teknik direktörün birinin avda devlete bıraktığı para 20 bin lira oldu, oradaki kırsala bıraktığı para 50 bin lira oldu, 50 bin lira. Çocukları sevindirdi, garibana bilmem ne etti. “Bana 10 ayrı dükkândan şu hediyeликтen sardırın.” dedi. Niye? Çünkü her dükkâncı kazansın diye, avcı böyle bir adamdır bir anlamda. Bakınız çok eskidir ama bizim ilk uygulamalarımızdır, 2003 yılında, av yasamız çıktığı yıllarda Mersin’de köye 14 milyar para aktarıldı, muhtar nereye harcayacağını şaşırdı ve her şeyi de yaptı orada. Mahallenin içme suyu şebekesi, camiden trafoya kadar her şeyi yeniledi ve bu 2003’tü. Şimdi orası hakikaten hani “Paris gibi.” derler ya laf gelişi, öyle bir köy oldu gerçekten, eksiği yok adamın yani. Para verir diğer köylere, öyle bir şey oldu elde ettiği gelirler.

Şimdi, Türkiye’yle ilgili bir şey söyleyecek olursak herkes burada söyler, avcı arkadaşlar orada önerilerini getirirler zaten. Dünya, ava karşı değildir. Dünya derken hakikaten bizim dışımızda ben bir başka yer duymadım, üniversitelerinden de ava karşı bir üniversite hocası bulun bana getirin, yaban hayatı bölümlerinden veyahut da diğer ilgili bölümlerden getirin, tamam, eyvallah diyeceğim. Bana bir isim verin, onunla iletişime geçeceğim, arayayım, konuşayım “Kardeşim, nedir, niye?” diye.

BAŞKAN – Peki, dünyada kaçak avcılık bizim kadar yapıyor mu?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Dünyada kaçak avcılık bizden çok daha fazla. Mesela İtalyanlarda çok fazla, Romanlar, Bulgarlar, Yunanlar... Malta, Avrupa’nın şımarık çocuğudur ve muazzam göçmen kuş avlar. Tam da denizin ortasında ki kuşlar oraya kendini atma atar -denizin ortasına- yani nefesi tükenen oraya gider. Ben Malta’ya birkaç kez gittiğimde -üç ay kadar da yaşadım orada- kafanıza saçma düşüyor başkent dediğimiz Valletta sokaklarında, patır patır patır. Adamlar alışmışlar, biliyorlar, o kalabalık yani bizim İstiklal’deki gibi bir cadde, herkes kendini saçağın altına atıyor. Ne oluyor lan dedim “Hocam, yukarıdan aşağıya saçma düşüyor.” dedi yani bu derece kaçak av var.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Yanlış ama.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Yanlış olduğunu herkes kabul ediyor, elbette doğru değil, öyle bir şey olabilir mi ama ...

BAŞKAN – Doğalarında var adamların, yapacak bir şey yok.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – “Bizden kötüsü var mı?” dersenez Avrupa Birliği ülkelerinde bizden daha kötü uygulamalar var. Bizim kötü bölgelerimiz var, iyi bölgelerimiz, iyi illerimiz, kötü illerimiz var. Biz tek, yekpare değiliz yani ülke olarak 81 vilayet veyahut da bölgesel olarak baktığımızda iyi uygulamaları yaptığımız yerler var. Eğitim seviyesinin arttığı yerlerde bu avcılığı daha düzgün yapıyoruz. Bakın, kaçak av, inanın, eğitim seviyesi düştükçe, kırsala gittikçe artıyor.

BAŞKAN – Peki, Türkiye’deki popülasyonun toparlanabilmesi için sizin öneriniz var mı Hocam? Ben avcı arkadaşlarıma ayrıca soracağım ama sizin bu konudaki düşünceleriniz -yani Türkiye’de av popülasyonu azaldı- çözüm önerileriniz nedir? Yani biz diğer kısımları biliyoruz, bakın, ben av konusunu özellikle soruyorum çünkü onları biz konuşuyoruz

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Tekrar oluyor belki ama bakın, av konusunda iki yüz yıl önce bunu okullastırılmış bir Avrupa veyahut da yüz yıl önce bunun ilk bölümünü kurmuş Amerika bugün birçok bölümünü kurdu. O hocaların yetiştirdikleri adamlar avı yönetiyor. Az önce Millî Parkların toplantısındaydın. İsmail Bey Orman Genel Müdürüydü daha önce, şimdi Millî Parklara bakıyor. Bütün personelini tanırım, daha önceki genel müdürlerin de hepsini, Nevzat Bey’i de çok iyi tanırım. Herkesin yaptığı uygulamaları tek tek seyrettim. Ben bazı MAK toplantılarına öğrenciyken bile bilet alıp gittim, katıldım, dışarıdan refaketchi olarak kenarda oturdum. Şunu gördüm: Yani bu işi bilmeyen insanlar bunu yapmaya çalışıyor taşrada da merkezde de. Biz İspanya’ya, Fransa’ya gönderiyoruz personelimizi, hocamızı, gitsin öğrensin diye, gidip başka şeyler öğrenen de var, öğrenip gelip uygulamayan zaten haddinden fazla.

Biz bu bölümü niçin kurduk 2009’da? Bakın, 1990-1991’de mezun olduğumdan beri “Hocam, bu av nasıl düzelir?” sorusu hep soruldu, avcı da sordu, teşkilat da Bakanlık da. Av, biz bunu ne zaman üniversiteleştirsek dedim... Orman mühendisliği, Nevzat Bey çok iyi bilir... Orman Genel Müdürlüğünde bu tip konular konuşuluyor mu? Bakın, nasıl dikeceklerini... Dikimde şampiyon ülkelerden bir tanesiyiz yani FAO bize ağaç dikim kampanyalarında ödüller veriyor. On yıldır bu şekilde koruyoruz bu unvanımızı. Toprağı büyük olan bazı ülkeler bizi alan olarak geçti ama biz, alan, nüfus, cirim olarak bakıldığında liste başındayız. Ama Orman Genel Müdürlüğü teşkilatının başında 1839 yazıyor yani odur budur bir mühendisliği var bunun. Bakın, üniversite çok önemli bir şey. Yani Sera Hanım -yani bir yerlerden aldık getirdik- başka meslekten, diyelim su ürünleri mezunu olsaydı ne kadar vâkıf olurdu ki hukuki konulara? Bu, böyle bir şey.

Şimdi, bizim yaban hayatı konularımız tamamen... Bakın, kimyagerimiz bile teşkilatta var, müşteri yönetiyor. Tanıdığım arkadaşlarda öyle farklı disiplinler var ki inanılmaz. Bakanlıkta bir toplantıda tartışıyoruz, ağaç sarıçam, hanımefendi onu begonya zannediyormuş. Bakınız, yani bu şey değil ve altı saat boşuna tartışmışız.

BAŞKAN – Yani teşkilat yapısının işi bilen kişilerden daha oluşması...

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Bakın, işi bilen kişilerden... Şu anda mezun veriyoruz Sayın Başkanım. Bu, çok önemli benim gözümde. Bizim bölüm tanınmıyor, bizim bölüm bilinmiyor, reklamı yok. Orman mühendisi arkadaşlar -uygulamadaki şef, müdür, bölge müdürü ve diğerleri, üstü- diyor ki: “Bu iş bizim işimiz değil.”

Bakın, daire başkanlığıydı Millî Parklar 1994’lerde. Yani geyiğe zabıt tut, kaçak avcılığı takip et, bir yandan da ağaç yetiştir, kes, üret, dik. Yahu, altı yüz kalem işi vardır orman mühendisinin. Yıllarca ona yaptırmaya çalıştık. Olmuyor, yürümüyor, yürümedi de sonra farklı genel müdürlük kurduk ama personel politikamız aynıydı, çoğu gene orman mühendislerinden doldu o koltuklara çünkü başka yerden gelemez, tek iki saatlik yaban hayatı eğitimi dersini onlar alıyor Türkiye’de.

Bakın, biyologlar, Devlet Personel Yasa’mızda sağlık hizmetlerindeki yardımcı birim elemanı olarak geçerler. Orman mühendisleri teknik elemandır, onlardan teşkilat kurulmuştur, biyologlarla desteklenmiştir ama ikisi de bunun dışında. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Biyolojinin bugün ders programı laborant yetiştirir. Ya, biz, araziden, hayvanlardan, ekosistemden, avdan bahsediyoruz. Yani Wisconsin Yaban Hayatı Ekolojisi Yönetimi Bölümü av yönetimini ders olarak anlatıyor, biz de onu anlatıyoruz.

“Envanter” diyorsunuz ya, ben 1990’dan beri teşkilata, Bakanlığa av envanterlerinde öncülük yaptım. Erzincan’dan, Muğla’dan, Antalya’dan Kastamonu’ya ayı, geyik, kurt, bir sürü sayımda bulundum, önlerinde bulundum; olmuyor. İnanın, yetişmiş elemanınız yoksa olmuyor Başkanım. Artvin’e çağırdılar, yaban keçisi envanterine. Giderken başıma ne gelecek olduğunu biliyorum, sayamıyoruz. 6 kendi elemanımdan aldım, hepsi çakı gibi derler ya, gittik, 10 tane ekip kurduk, 4’ünden gelen rakamlar sahteydi. Ben onları dağlara dağıtıyorum harita üstünde, akşama kadar keçi sayacaklar, onlar zannediyor ki hoca da kendine bir numara verdi ya, 9 numaralı bölgede. Ben bütün bölgeleri dolaniyorum, esas görevim o, 9 numaraya başka ekip gönderiyorum. Gittiğimde pişpirik oynayanından... Yani maalesef hiçbirisi saymadı diğer 4 grubun. Türkiye böyle. Ama o 4 grubun başında teşkilatımız –kusura bakmasın yani kol kırılır yen içinde kalır ama- mensubu mühendis arkadaşlar var yani. Dedim ki siz bunu yaparsanız... Kişi yetişmiş olacak, bu işi sevecek, özveriyle de yapacak. Bu olmadan biz bu avı avcı arkadaşlar...

BAŞKAN – Tamam, diyelim teşkilatımızı dediğimiz gibi ideal duruma getirdik. Ondan sonraki süreçte yapılması gerekenler neler?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Sonrasında şunu söyleyeyim: Şimdi, sokak hayvanları... Ben, ona kabaca başıboş diyorum çünkü beni yaban hayvanlarına zarar veren, doğada dolaşanlar daha çok ilgilendiriyor konum itibarıyla ancak dünyada “urban wildlife” “şehir yaban hayatı” diye bölümler de var; bunu da bilelim. Yani şehirde rakunlarla, gezgin doğanla, sincapla ilgilenen bölümler var bugün ve onlar da diyorlar ki... Onların dedikleri orada kalsın. Ama doğada geyiğe, kurda, kekliğe zarar veren yaban hayatı kısmı var ya, bununla bile ilgili dünyanın bölümleri varken -yaban hayatının farklı bir bölümünden bahsediyorum- veteriner arkadaşlar ne diyorlar yaptıkları bütün önerilerde? “Başıboş köpek sorunu illerde, ilçelerde düzgün bir veteriner teşkilatıyla beraber, oradan destek alarak olur.” diyorlar, değil mi? Aklın yolu bir. Yani kime biz bu sokak hayvanlarını teslim edeceğiz veteriner grubu dururken? Yaban hayatını da... İşte, Almanya yetiştirmiş, iki yüz yıldır yetiştiriyor. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu demek onlar demek zaten, adamını yetiştirmiş. Benim otuz yıl önce katıldığım toplantıda 60 kişi aynı anda karacayla ilgili doktora tezi yapıyordu. Türkiye’de ise ilk kuş tezini ben yaptım da “Yaban Hayatı Tezi” diye bir tez oldu, YÖK’ün sayfasına girdiğinizde, tıklayınca. Acı bir şey. Kendimden önce adam bulamayınca ağladım neredeyse yani üzüldüm, yoktu. Nasıl olur dedim ya. Şimdi, o yetişmiş elemanları aldınız, yerleştirdiniz, sorun çözülüyor mu? Yok.

Bakın, Türkiye’de bugün biz avlakları çizdik, sınırlandırdık. Bir hayvan şuradan öbür tarafa geçiyor, yaban keçisidir bu, sırtlan... İlçeden biz sınırı geçirdik mi, geçirdik, bu avlak sınırı, buradan karşı... Bu hayvanın daha biz dolaşım alanlarını bilmiyoruz ama avlak yaptık. Birini tüzel kişiliğe verseniz işletse. Üniversite olarak bana bile verseniz “Hocam burayı yönet.” deseniz yani “Sana 1.000 tane keçi teslim ettim -bunları 1.000 tane isterim değil- bunları senden on yıl sonra 1.300 olarak isterim, seni de her yıl sürekli denetlerim.” deseniz bile alamam çünkü o 1.000 keçiyi ben kollayamam. Bir o avlağa, bir öbür avlağa gidecekler. Yandaki adamlarla bizim öyle bir mutabık... Onun da keçisi onlar yani. Yani avlak sınırları dünyada yıllar içerisindeki deneyimden çizilmiştir. Bu sınırlar bizde... Trabzon’da Kenan Bey’in karşısına oturdum, ne yapıyorsun? “Hocam, avlak sınırlarını çiziyorum.” O bir mühendis arkadaş, orman mühendisi. Ne yapıyor? Bilgisayarın başında... Çünkü “çiz” dendi, mecbur çizilecek. Türkiye, böyle çizdi. Avlak sınırlarımızın hayvan türlerimize uygun olması lazım, olmayınca katliamı da getiriyor, bakın, ardından katliam da geliyor yani ister istemez. “Bunu kim yapıyor?” dersiniz, birileri yapıyor. Ben, bunlara avcı demiyorum. Bugün 500 bin tane kurs görmüş kişi var Türkiye’de, bunlar avcı, rakam 500 bin yani 465’lerdeydi, artık 500 oldu iki sene içerisinde. Şimdi, Trabzon’da bile sertifika dağıtıyorlardı. Yani ava meyilli 500 bin adam sertifika aldı.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) - Tüm Türkiye’de mi Hocam?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Tüm Türkiye’de Sayın Vekilim.

Bu insanların yaklaşık 160 bini pul alarak yıllık avlanma yaptı maksimuma çıktığı yıllarda ancak burada bir döngü var yani 200 bin kişi aslında pul almaya meylediyor bana göre, bunu da en iyi Millî Park teşkilatı bilir, elindeki kayıtları söylemiyorlar, sanki büyük sırmış gibi. Hâlbuki yönetsel anlamda bunların hepsinin paylaşılması lazım. Ama ben bu sene pul aldım, baktım ki almakla almamanın bir farkı yok, seneye almıyorum. Yani biz hâlâ böyle derme çatma gidiyoruz. Yasamız da buna meyilli, uygun.

BAŞKAN – Son üç dakikada toparlayalım, arkadaşlarımıza da söz vermemiz

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Bitireyim, herkes söylesin, şöyle bitireyim ben: Bakınız, av yasanızda, basit gibi görülebilir ancak usta çırak ilişkisi yoksa Başkan Ersin Bey’in torunu, çocuğu onunla ava gelmeyip “Benim dedem avcıydı.” deyip 18 yaşında ava meyletti, avlığa girdiyse o vatandaş bu sene alır pul, seneye almaz, gider orada “Siz şunu avlayacaksınız.” der, öteki avlar, bir sürü yangaz iş yapar. Bu işin çekirdekten yetişme olması lazım, biz yasamızda sıkıntıyı yaşamışız. Avrupalı “6 yaşındaki de dersliğe girebilir, dersi dinleyebilir.” diyor. Neden? “Çünkü bu adam buraya geliyorsa muhtemelen ileride gelecek önüme benim, şimdiden eğiteyim.” diyor.

BAŞKAN – “Doğrusunu öğreteyim.” diyor.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Tabii, eğitilsin yani.

Siz televizyonda çok güzel söylediniz “Okullarda hayvanlarla ilgili ders konsun.” Konsun, tabii ki yani ne kadar geç kaldık? Trafik, hayvan, eğitim... Bunları ancak konuşuyoruz.

Ben mevzu gelirse konuşurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz hocam, sağ olun.

Buyurun Nevzat Bey.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Hocam, öncelikle çok teşekkür ederim, çok güzel bir sunum, ben de epey faydalandım, yararlandım.

Şunu kabul etmek lazım: Bir defa avcılık bir gerçek, dünyanın bir gerçeği, Türkiye’nin bir gerçeği. Dolayısıyla o gözle bakmak zorundayız. Bu avcılıktan köylünün gelir elde edilmesi konusunu ilk ben başlattım, köylüye pay verilmesini 1997 yılında. O günden bugüne kadar bazı köylerimizde önemli oranda köy tüzel kişiliklerine para aktarıldı ve çok da faydası görüldü onun ama bu Büyükşehir Yasası çerçevesindeki köylerin mahalleye dönüşmesiyle bu payları belediyenin alması da bir sıkıntı yarattı, o konuda da bir çalışma yapıyoruz. İnşallah, köylünün tekrar alması sağlanacak hâle getirilmesi gerekir. Size bir örnek vereyim: Geçen yıl Nallıhan’da bir Anadolu yaban koyununun avlanması için ihaleye çıkıldı, 575 bin TL’ye avlatıldı, 575 bin TL’ye bir yaban koyunu ve bunun yüzde 80’ini de belediyeye bırakıldı. Nallıhan Belediyesi bu konularda hassasiyetini gösterdi, bir araç aldı Nallıhan Millî Park Şefliğine, güzel de oldu.

Şimdi, büyük bir sektör tabii, avcılık sektörü. Sizin rakamlara göre, 500 bin eğitim almış avcımız var, her yıl ortalama 150-200 bin civarında pul alınıyor, avlanmak için, bu yıl herhâlde 400 liraya yakın bir avlanma bedeli alınıyor yaklaşık. Bunların yaban hayatına harcanmaması konusunda da sizinle hemfikirim yani harcanması gerekir çünkü onun için toplanıyor, maalesef o konuda eksikler olduğunu da görüyoruz.

BAŞKAN – Biz bunu da raporumuza yazarız.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Tabii, yazılması lazım, kesinlikle Başkanım, yazılması lazım.

Şimdi, buradaki eksiklik şu arkadaşlar: Şimdi, hocamı ben dinledim dikkatlice, evet, dünyanın her tarafında yaban hayvanlar artıyor, binlere ulaşıyor. Türkiye’de yaban hayvanlarının yeteri seviyede artmamasının sebeplerini bir araştırmamız lazım. Bunun sebebi sadece avcılar değil tabii ki. Yani o doğal dengeyi siz bozarsanız, ki bozulmuş vaziyette ülkemizde, o doğal dengenin bozulmasından dolayı yaban hayvanlarını çoğaltamıyoruz. Bunun içinde kaçak avcılar var, özellikle zehirli ilaçlar var, orman yangıları var, ormanların daraltılması var, yaban hayatının gelişme alanlarının daraltılması var, bir sürü sebepleri var. Bunların bir sebebi de kaçak avcılar. Bu kaçak avcılık konusunda denetim yok diyorsunuz, doğru, kabul, yeterli değil denetim. Mesela, ben size bir örnek vereyim, bizim dönemimizde elemanımız da son derece kıt ve azdı, yeni kurulmuştu o dönem tekrar. Biz şunu yaptık: 3 kişilik ben bir ekip kurdum, altlarına bir araba verdim –araba sıkıntımız da olmasına rağmen- “Bütün Türkiye’de serbestsiniz. Her tarafa istediğiniz zaman gidersiniz, kontrolünü yaparsınız ve o kontrollerin neticesinde de ben sizi hiçbir konuda aramam.” dedim. Nitekim, gitti arkadaşlar, bizim Genel Müdürlük yaptığımız dönemde bu kaçak avcılığı büyük oranda da o 1 ekip bile önledi. Ben de zaman zaman helikopter kiralıyordum -Orman Genel Müdürlüğü bize helikopter de vermiyordu, biz de kiralıyorduk Genel Müdürlük parasıyla- yanımıza da basını alıyorduk, gidiyorduk üç saat boyunca, Sultansazlığı’na gidiyorduk, Seyfe Gölü’ne gidiyorduk, Gölbaşı’na gidiyorduk falan, oraları dolaşıp geldikten sonra akşam yakaladığımız bu kaçak avcıları televizyonda göstermek suretiyle de caydırıcı olmaya çalışıyorduk, oradaki gayemiz caydırıcı olmaktı. Dolayısıyla istedikten sonra çok şeyler yapılır.

Bir de fahri av müfettişliğini getirmiştik. Böyle güvendiğimiz, bildiğimiz insanlara fahri av müfettişliği belgesi verdik, o arkadaşlarımız inanılmaz şekilde görev yaptılar sizlerle beraber, avcı kuruluşlarıyla beraber.

Şimdi, yani buna sizler de önemli destek veriyorsunuz bir defa kaçak avcılığın önlenmesi için. Bu kaçak avcıları önlemedikten sonra avcı algısı hep zor durumda bırakıyor sizi, savunamaz durumda kalıyorsunuz siz. Yani orada bir vaşağı vuruyor insan, ne diye vuruyorsa? Veya gidiyor, bir kartalı vuruyor.

BAŞKAN – Leoparı vurdular.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Leoparı öldürdüler. Yani Türkiye’de işlenebilecek en büyük cinayetlerden bir tanesi. Adam birde karşısına geçti, poz verdi. “Yok, bana saldırdı da...” Hiçbir hayvan durup dururken saldırmaz, siz daha iyi bilirsiniz. Dolayısıyla bu algılar bizim hep gerçekten ülkenin doğasına sahip çıkan, ülkedeki yaban hayvanlarına sahip çıkan ve bilinçli bir şekilde avcılık yapan insanların da algısını zayıflatıyor. Sizler şunu yaparsınız: Bir defa erkek hayvan avlanır, bir. İkincisi: Yaşlı hayvan avlanır, iki. Popülasyonu o bölgede artmışsa avlanır ki bu doğal dengenin bir parçasıdır. Yani bunu da hepimiz görmemiz lazım. Ama asıl sorun, kaçak avcılarla mücadele. “O mücadelede yeterli derecede sizler görev yapıyor musunuz?” dersek, ben aynı kanaatte değilim, yapamıyorsunuz. “Bize devlet görev verdi de yapamadık mı, yapmadık mı?” diyebilirsiniz, ona da hak veriyorum.

Şimdi, asıl mesele şu arkadaşlar, hocam gerçekten konuya vâkıf bir arkadaş. Mesela yaban hayatı bölümünün açılması için ilk teklifi ben götürdüm İstanbul Orman Fakültesine 1997 yılında, ondan sonra altyapı çalışmaları başladı. Uçkun Geray Hoca’yla falan çalışıldı o dönemlerde, sizler bilirsiniz hocam ve yaban hayatı bölümleri açıldı, çok da güzel fakat bunun adının tarif edilmemesinden dolayı da maalesef yaban hayatı bölümü mezunu arkadaşlarımıza görev verilmemesi gerçekten bir eksiklik.

Başkanım, bu yaban hayatı bölümü mezunlarına Orman Bakanlığında kadro verilmesi konusunda da bizim tavsiye kararımızın olması lazım yüzde yüz, bunu takip etmemiz lazım, o son derece önemli.

BAŞKAN – Raporumuza yazarız onu.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Hocam, yine belirtti, orman fakültelerinden mezun olan arkadaşlar ki orman teşkilatını yönetiyor, avcılığı yıllardan bu yana, orman teşkilatından mezun olan arkadaşların yetişme tarzı şu: Ormanı bir tomruk, odun üretim merkezi olarak görüyor. Yetişme tarzı bu, dersleri o. Yaban hayatıyla ilgili ders yok, avcılık dersleri var, o da yarım sömestr okutuluyor.

PROF. DR ŞAĞDAN BAŞKAYA – 1’inci sınıfta “management” dersi var, yaban hayatı yönetimi dersi var. Yönetim dersi 4’te olur, 1’de veriliyor yani verilen önem o.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – O da yarım sömestr falan okutuluyor.

Dolayısıyla, bizim ormancılar ormana metreküp olarak bakıyor. Hatta bir zaman şöyle bir tartışma oldu o dönemde, bilginiz olsun diye söylüyorum: Ben avlakların, avlak sahalarının özel sektöre de verilmesini savundum o görev yaptığımız dönemde. Bizim o dönemdeki Orman Genel Müdürümüz dedi ki: “Efendim, yasak, biz veremeyiz kanunen, ormanlarda özel avlak veremeyiz.” Dedim ki: “Otele veriyorsunuz, bir sürü yere veriyorsunuz yani niye özel avlağa vermiyorsunuz? Özel avlağa verdiğiniz yerde yapılaşma olmaz, bir tane kulübe yaptırırsınız geçici, verirsiniz.” “Yok, bizde kanuna göre otlatma yasak.” dedi. Dedim ki: “O zaman biz bütün geyikleri, karacaları ormandan atalım, aynı keçileri attığımız gibi, otlatmanın yasak olduğunu ortaya koyalım.” Yani böyle bir zihniyet var ve bu değişmedi. Dolayısıyla hocamın dediğine katılıyorum, yaban hayatı bölümlerinden, mutlaka oradan mezun arkadaşlarımızın işlendirilmesi lazım ve bu konuya ciddi manada destek verilmesi lazım.

Türkiye’nin çok büyük potansiyeli var. Türkiye’deki yaban hayvanı popülasyonu itibarıyla yeterli olmamasında herkesin bir eksikliği var mutlaka, kusuru var ama yaban hayatı çeşitliliği bakımından da cennet bir ülkede yaşıyoruz. Yani niye, Amerika’nın, Almanya’nın, burnumuzun dibindeki Bulgaristan’ın kazandığı, Macaristan’ın kazandığı kadar kazanamıyoruz?

PROF. DR ŞAĞDAN BAŞKAYA – Başkanım, Uçkun Hocayı bilirsiniz, çok katkınız oldu, sağ olun.

İki yıllık kurduk, dedi ki: “Başkaya, bu ülke dört yıllığı kurmaz, zor olur, kaldıramayız.” dedi. İstanbul’un Dekanı dedi ki: “Gel İstanbul’a, burada kuralım, sen yürüt.” falan. Derken, önce iki yıllığı kuralım diye, iki yıllık 1997’lerde kuruldu ve dört yıllığını kuracaktık güya ardından, seneye, 2009’a nasip oldu, kaldı yani.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Şimdi ben asıl sizlerden şunu öğrenmek istiyorum arkadaşlar, yani soru olarak bunları iyi kötü konuştuk. Hocam eksikleri belirtti, sizler belirttiniz. Biz neticede bu toplumun insanlarıyız. Yani hepimiz bu toplumda nasıl daha iyi yapabiliriz, yaban hayatını nasıl çoğaltabiliriz, av sektörünü nasıl geliştiririz ki çok büyük bir sektör ve av sektöründen geçimini sağlayan epey insan var.

Geçen yıl Silah Sanayicileri Derneğinin Genel Kuruluna katıldım. Orada da Huğlu Fabrikasının sahibine dedim ki: “Satışların nasıl gidiyor?” Dedi ki “Yetiştiremiyoruz.” dedi. “Ya, peki, ne oluyor?” dedim. Dedi ki “Hep Amerika’ya satıyorum ben olduğu gibi, Türkiye’ye yetiştiremiyorum.” Yani, Türkiye’deki silah sanayisi bir taraftan da hem ordumuza yavaş yavaş destek vermeye başladı hem de yurt dışına ihracat yapmak suretiyle de o konuda çok önemli bir görev üstleniyor; bunu da bilmek lazım.

Şu da yüzde yüz doğru: Eğer bizim avcı kesimi çok dikkatli ve ciddi bir eğitimden geçirilirse her zaman milis kuvvet olabilecek, asıl görevini yapabilecek pozisyonadaki arkadaşlar ki devletin bu konuda bu insanlarımızı bir milis kuvvet olarak zamanı geldiği zaman değerlendirebileceği bir unsur hâline getirmesi de çok büyük fayda getirir ülkemiz açısından. Mesela ben 15 Temmuzda yaşadım,

gördüm; çok avcı arkadaşımız Ankara’da bizzat yani öyle vatansever bir anlayış içerisinde geldiler, bu tankları durdurmak için de mücadele ettiler. İçinde dernek başkanları vardı, yönetimdeki arkadaşlar vardı; onları görmekten de mutlu olduğumu özellikle belirtmek istiyorum.

Sorum şu Hocam: Biz bu popülasyonu nasıl artırırız? Yani bizde tür çeşitliliği var, saha var, her şey var. Bunu nasıl artırırız? Asıl soru bu. Mühim olan artırmak. Arttırdıktan sonra ava açılır, ne bileyim, avcılar bu konuda rahatça avcılığını yapabilir ama biz popülasyonu artırmadıktan sonra yasaklarla karşı karşıyayız.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Şöyle bir şey söyleyeyim, Türkiye’de azılıyor mu? Dünyada azalan türler var. Bakınız, Avrupa Birliği ülkelerinin toplamında 101 tane av kuşu türü var, 101. Yani Maltalının da, Finlandiyalının da ateş ettiği 101 tür, memeli türleri ise 30’ün üzerinde. Bizim Türkiye’deki toplam memeli türü av olarak 13 tanedir; bunlar da tilki, çakal, sansar gibi mücadele maksatlı hayvanlar gibidir ve diğerleri de av turizmine sunulan hayvanlardır. Bizim av turizminde toplam avlattığımız hayvan sayısı bugün 500; verdiğimiz kota ki o yaban koyunu da dâhil olmak üzere, karaca kotası 30 tane ve en çok yaban keçisine kota verimiz ve yaban keçisine verdiğimiz kota bugün 300 tane.

Az önce İsmail Bey buradaydı, kendisi Genel Müdür olur olmaz kendisine bir kısa rapor hazırladım; dedim, üniversite olarak bize göre eksiklikler şunlardır, yapılması gerekenler de bunlardır diye. Sağ olsun, aldı değerlendirdi, personeliyle de paylaştı eksikliğini gediğini. Şunu söyledim: Bakın, sadece YHGS dediğimiz yaban hayatı geliştirme sahalarımızda popülasyonlarımızın arttığını kendileri sayımlarıyla gördüler. Bunun dışındaki sahalarda da mesela, Giresun’un sadece üç ilçesinde, Şebinkarahisar, Alucra, Çamoluk ilçelerinde bin tane yaban keçisi dolaşıyor; bunu çoban da çekiyor bugün çok rahat cep telefonuyla böyle yamaçta, sivil vatandaş da görüyor. Avrupalının elinde olsa sadece o binlik sürüden ama o sürüyü koruyup kollayarak, yöneterek tabii ki yani onun hastalığıyla bile ilgilenmek zorundasınız... Biz böyle sadece bakıyoruz, ondan sonra hasat etmeye gidiyoruz; elimizde tüfek, av turizmine sunuyoruz. Çok da zinhar, yanlış bir iş. Bu binlik sürüden bile 300 tane alınabilecekken çünkü alıyor zaten, oradaki vatandaş alıyor bunu, kaçak göçek alıyor. Ben o dağlarda çadır kuruyorum, sabaha doğru, gece olur olmaz mavzer vınıyor, tın; tamam, gitti bir tane diyoruz yani. Çünkü o binlik sürü hasat edilmese 500’ü dişi, hemen hepsi doğurgan dişi değil elbette ama 300 kadarı doğurgan dişi; ikişer, üçerden doğumla beraber sürüye 600 katılır, bir sene 1.600 olur, üç dört sene sonra orada elinizde bir sürü hayvan olur yani bunu yönetirseniz tabii ki, yönetirseniz. Olmadığına göre müthiş bir kaçak av var. Nerede? Bakın, yaban keçisinden bahsediyorum; taa Muğla Datça’dan başlar Hakkâri’ye gider, Sivas’tan Artvin’e gider. Bir türden biz. Burada adamlar 1 milyon avlattırıyor ya, bir döngüleri var ya: Yaban keçisi türü artıyor.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Anladım; bir, kotayı artıralım. Başka?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Yo, artıralım demiyorum; yönetmek için sahaya hâkim olmamız lazım. Sahaya hâkim değiliz, gidip avlatmaya çalışıyoruz.

Dick Cheney ava geldi Artvin’e, Amerikan Başkan Yardımcısı. Adama biz orada muhafaza memuru yolluyoruz “Göt, bununla ilgilen.” diye; sahalığımız böyle. Gelen bir vatandaş var karşına. Ben avcıyım diyelim, gittim bir yere, Almanya’dan, Amerika’dan geldim veya Türkiye’den yani çok zengin insanlar geliyor ama İngilizce bilmeyen bir muhatap. Kim o? Muhafaza memuru. Biz onu veriyoruz ona rehber; ya, onu bölge müdürü karşılasa ya. Yani ne olur yani?

BAŞKAN – Bu arada milletvekilimiz Deniz Bey’in de bir katkısı olacak.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, Komisyonumuza hoş geldiniz.

Bir genel değerlendirme yapacağım şu ana kadar konuşulanlarla ilgili, daha sonra da biraz da özele ineceğim. Yani önce kısa kısa özetlersem, ne Amerika'yımış diyeceğim. Yani ne Amerika'yımış ki Trump'ın yaptığı küstah açıklamadan sonra bile, şu anda yapılmakta olan harekâtla ilgili hâlâ Amerika'dan örneklerle, bugünkü Komisyon toplantısında sürekli onları konuşuyoruz; oradaki istatistikler, Trump, işte, avcılığı, hadi avcılık demeyelim, bireysel silahlanmayı destekliyormuş, rakibi olan da destekliyormuş. Yani aslında özellikle harekâtı konuştuğumuz bugünlerde Amerika'dan örneklerle boğulmak da gerçekten çok üzücü oldu.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN - En aşağılık gördüğümüz Amerika'yı bile örnek göstersek bu konu çok daha önemli olacak; hani "En basit; Amerika bile bu düzeyde." demek, daha keyifli olacak.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Öyle ifade edilmedi.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN - Kıyaslama sebebimiz bu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu konuda bir örnek olarak ifade edildi.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Trump'ın oğlu Antalya'ya ava geldi birkaç kez.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Sayın Vekilim, meselemiz Trump değil. Amerika, bilimin merkezi bugün; biz doktora öğrencilerimizi oraya sevk ediyoruz. Yüzde 70 patent orada.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Hocam, şimdi, sizi ben dinledim ve negatif bir bakış açısıyla da konuşmuyorum ama konuşmanın üslubuna hepiniz riayet edin, ben düşüncelerimi ifade edeyim.

Şimdi, bu çok üzerinde durulduğu için söylüyorum, aynı zamanda da ben sunumun yine İngilizce değil Türkçe olmasını da tercih ederdim; onu da ayrıca söyleyeyim. Yani İngilizce biliyoruz ama yine de Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılan bir sunumun Türkçe olmasını, sunumun Türkçe olmasını isterdim.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Türkçe konuştum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şimdi, diğer tarafından gelirsek de maalesef ülkemizde her konuya herkes işine geldiği gibi yaklaşıyor. Konuları, bu konuyu da öyle parça parça noktalarını incelediğimizde, yani işte bu avcılığı, avlanmanın bir yeme ihtiyacını veya hayatta kalma ihtiyacını sağlaması bakımından ele alırsak, diğer taraftan ise milis kuvvet olarak bir güç teşkil etmesi noktası var; bunun haricinde, turizm açısından değerlendirilebilir. Yani bu bakımdan, parça parça ele aldığımızda fotoğrafın bütününden o kadar uzaklaşıyoruz ki. Yani Komisyon toplantısının birinci dakikasında aslında daha ilk değerlendirmemiz gereken konudan, şu anda zannediyorum bir üç saat yol kat ettik. O yüzden ben başa dönerek söyleyeceğim. Bir kere, bir canı öldürüyoruz; bu, bir yerde dursun. Ha, bu canı zaman zaman dini vecibeler nedeniyle de öldürüyoruz, zaman zaman hayatta kalmak için de; daha da öteye geçiyorum, bırakalım bir insanın hayvanı öldürmesinin ne kadar acı bir olay olduğunu, biz tür olarak, insan olarak insanı öldürüyoruz türlü nedenlerle. Yani adına, geçmişten itibaren gelirsek işte, bir ülkenin bağımsızlığını kazanması gerekçesiyle de öldürüyoruz veya işte bir namus cinayeti diye de işleniyor, çeşitli cinayetler de işleniyor.

Şimdi, buradaki temel konu şu: Bu dünyadaki özellikle yaban hayatıyla ilgili konuda dengeyi doğa mı sağlayacak, yoksa biz dengeyi biz kendimizce bozacağız ve sonradan da bunun dengesini sağlamak için bazı enstrümanlar mı geliştireceğiz, bunu mu yaşamımıza katacağız? Şimdi, zaten biz insan türü

olarak dünyadaki doğayı bozmasak, o dengeyi bozmasak aslında düzeltmemiz de gereken bir şeyle karşı karşıya kalmayacağız. Yani dolayısıyla, gördüğümüz rakamlar, işte, popülasyon şu kadar artmış, şu kadarlık bir kota olsun falan; aslında bu, bir oyun. Buna da çok güzel “turizm” adı altında bir kılıf da ortaya çıkarmışız ki bu da bir gerçek. Yani bu bahsettiğimiz turizmle ilgili ne kadar büyük bütçeler, ne kadar büyük tutarları ülkemize döviz olarak getirdiği dâhil olmak üzere bu da bir gerçek ama bunu da biz yaptık yani yaptık ve oldu. “Oldu.”nun üzerine konuşuyoruz da biz yaptık bunu, bu vakayla da şu anda karşı karşıyayız.

Şimdi, parça parça ele alırsak, ben ilk başta, bir hayvan canının nasıl alındığı noktasına işi götürürsem eğer, yemek amaçlı değilse bu veya hayatta kalmak amacını içermiyorsa bunu bir “cinayet” olarak tanımlıyorum. Yani, size silah çeken birine karşı siz de meşru müdafaa olarak silah çekersiniz ama sizden bihaber olan, kendi doğal yaşamının içinde hareket hâlinde olan ve o doğal yaşamın içinde belirli bir amaca dönük olarak yaşayan bu hayvanları; hem ekolojik sistemi oluşturmak bakımından hem yavrusunu beslemek, üremek, bunun gibi gerekçelerle yaşamakta olan bir hayvanı bir anda böyle çok acı bir şekilde yok ediyorsunuz, vuruyorsunuz, öldürüyorsunuz; sonra da bunun sonuçlarını yönetmeye kalkıyoruz hepimiz, onu konuşuyoruz yani “Bu yaptığımız faaliyetin sonuçlarını nasıl yönetiriz, işte, muhafaza memuru sayısını nasıl artırırız, kaçak avcılık noktasında nasıl tedbirler alırız?” diye. Ben gerçekçi bir perspektifle yaklaşacağım: Tüm bu gerçeklerin ışığında, yapmamız gereken temel nokta, ortaya çıkan şey: Bugün burada, Komisyonda aramızda olmayan ve olamayacak olan, kaçak avcılık yapan kişilerin bir şekilde bundan menedilmesini sağlamak. Devlet kurumları olarak da bu konuda biz bize düşen görevleri yapmalıyız, tavsiye kararlarını almalıyız.

Diğer taraftan, bu konuyla ilgili, belli ki, şu ana kadar ortaya çıkan düşünceleriniz ile -yani avcılık STK’leriyle ilgili olarak söylüyorum- kendi bakış açımızla ortaya koyduğunuz düşüncelerdeki kararlılık maalesef kaçak avcılık hakkında yaptığınız konuşmalarda görünmüyor; dolayısıyla, bu konuda mutlaka daha iyi bir koordinasyon kurulması gerekli.

Şimdi, avcılık konusunun bir de şöyle bir boyutu var yani işin sportif, turistik falan taraflarının bir yanında da şöyle bir tarafı var: Eskiden -yani tarihsel olarak söylüyorum- tarihsel olarak, işte, ateşli silahların bulunduğu tarihler belli, özellikle yüz yüze yani göğüs göğüse muharebenin çok yaygın olduğu bir geçmiş derinliğine sahibiz yani yaklaşık 3 bin-4 bin yıllık insanlık medeniyetinin geçmişinde böyle bir savaşma metodu var ancak artık içinde bulunduğumuz çağda bu savaşma metodu artık eskisi kadar öne çıkmıyor, daha farklı metotlar kullanılıyor: Füzelere, onun dışında, pek çok yazılımsal, elektronik savaş araçları gereçleri, uçaklar, tanklar, bunun gibi ve denizlerde kullanılan araçlar var. Dolayısıyla, bu bakımdan da avcılığın aslında eskisi kadar bir savaşın sonucunu belirleyecek bir gücü olduğunu düşünüyorum.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN - Yanlış.

TRAKYA AVCILIK, ATICILIK VE YABAN HAYATI KORUMA FEDERASYONU ÜYESİ SERKAN GAMLI - Yanlış konuşuyorsunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ancak...

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ - Bosna Savaşı daha şurada yeni.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şimdi oraya geliyorum.

Şimdi, ancak...

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ - Bir de 1974 Harbi’imiz var.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Ben de oraya geliyorum.

Meskûn mahallerde yapılan ve yapılabilecek bu tip harekâtlarda özellikle silah kullanımını bilen -yani bu, filmlerdeki gibi olmuyor, onu biliyoruz; o da bir deneyim gerektiriyor, eğitim gerektiriyor- kişilerin bunlar ister avcı olsun ister olmasın ister farklı yönde, poligonlarda eğitim almış olsun veya farklı yani canlıya ateş etmesin de işte robotik hayvanlarla hareket etsin, yazılımsal olarak hayvanları, hayvan hareketlerini taklit edebilen... Gelecekte mutlaka bunlar karşımıza çıkacaktır. Bir çözüm önerisi olarak... Zaten eğer bu hızda giderse dünyada bir yaban hayatı söz konusu olamayacağı için ama bu içgüdüsel davranış biçimi de artık nesilden nesile aktarılan, babadan oğula aktarılan bir alışkanlığa da dönüşeceği için dolayısıyla belki de robotik avcılığa bu iş dönecek. Dolayısıyla, yani söylediğiniz, ortaya koyduğunuz parametrelerin birçoğu gerçek olmakla birlikte, bakış açınızla birlikte güçlendirilmiş ve benim analizime göre ölçüsünü abartılı bir noktaya taşımış olduğunuz konular; tabii, bu şekilde aktardığınızda belki bu, daha kısa sürede daha anlaşılır hâle de geliyor. İnsanların artık, tabii, hobileri değişti, farklı jenerasyonlar var yani şu anda bizler X, Y jenerasyonlarını temsil ediyoruz ama Z jenerasyonu var, peşinden gelen kristal çocuklar var, bunlar akıllı telefonlarla, Android telefonlarla aslında hayatın içinde tecrübe etmesi gereken pek çok deneyimi bilgisayar oyunları ile yaşıyor; dolayısıyla, onların duygulanımı bizimkilerden de farklı aslında. Bugün o yüzden burada konuşmamız gereken konulardan bir tanesi şu: Bugün bizlerin konuştuğu ve tavsiye kararları alacağı pek çok konu bundan sonra -beş yıl sonra, on yıl sonra, yirmi yıl sonra- bizim, bu dünyayı bırakacağımız çocuklar ve gençlerin yaşamak isteyip istemediği bir dünya olacak.

Tekrar altını çiziyorum: Bizim konuştuğumuz, örnek verdiğimiz Amerika Birleşik Devletleri Japonya'ya 2 tane atom bombası göndermiş; kendi türünü, atom bombasını gönderdiği o Hiroşima ve Nagazaki'de yaşayanları yok ederek bu anlamda, aslında, insan karşıtı, doğa karşıtı bakış açısını ortaya koymuş bir ülke ve onun geliştirdiği kültür ve alışkanlıkları ayrıca daha dikkatli ele almamız gerekir diye düşünüyorum.

Dolayısıyla, ana noktaya odaklanacak olursak...

BAŞKAN – Toparlayalım.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Komisyonun daha önce ortaya koyduğu ilkesel görüşe katılmakla beraber, avcılığın temelinde insan veya hayvan... Buna balıklar da dâhil yani balık tutma da dâhil -hani, söylemiştiniz, o da dâhil- olmak üzere açıkçası Komisyonun görüşüne katılıyorum ve bunlara da karşı görüşümü, şerhimi düşerek, avcılığı da bugün itibarıyla gerek Türkiye'de gerekse dünyada insanların geliştirdiği ve belirli bir noktaya taşıdığı bir gerçek olarak da ortaya koyuyorum. Bu gerçeği ne kadar kontrol edebiliriz, bunu tartışıyoruz; bu bakımdan da yaban hayatındaki popülasyonun artırılması noktasına özellikle odaklanarak şu andan itibaren konuşmalarınızda özellikle sizlerin bu konudaki çözüm önerilerini, en baştan beri şu ana kadar yaptığınız konuşmalardaki kararlılık ve netlik seviyesinde, yüksek sesle dile getirmesini bekliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Ve son olarak da şunu ilave edeyim: Bizler milletvekili olarak seçilirken bu vatan sınırlarının içindeki hem insanların hem hayvanların hem bitkilerin yani daha doğrusu yer altı zenginliklerinin, yer üstü zenginliklerinin hepsinin haklarına sahip çıkmak için ve bu hakları da düzenlemek için görevlendirildik; dolayısıyla, bizim bakış açımızın daha dengeleyici bir bakış açısında olduğumuzu belirterek, aynı zamanda bunu da normal karşılamanızı sizlerden Komisyon olarak rica ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, söz almak isteyen var mı?

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL - Ben cevap vereceğim de arkadaşımızın iki maddesi var, konuşsun; sonra ben size cevap vereceğim.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN - Sevgili Vekilim, en başından beri değerlendirdiğimizde birkaç tane kısa maddeyi not aldım, size özellikle belirtmek istiyorum.

Bir: Her şeyden önemlisi, avcılıkla ilgili biz kanuni, yasal gerekleri yerine getiriyoruz; kanunen avlanıyoruz, kanunlara uyarak avlanıyoruz, yasanın dışında hiçbir işlem yapmıyoruz, en önemli konumuz bu ve bunu savunan insanlar.

İkincisi: Doğanın dengesini bozmadan budama işlemi yaptığımız Şağdan Hocam delilleriyle birlikte ifade etmeye çalıştı.

Bir üçüncü maddemiz, Kıymetli Vekilim, özellikle sizin için söyleyeyim bunu: Sizler yediğiniz etlerin, başları okşanarak kesilen hayvanlar olduğunu mu düşünüyorsunuz? Yani, bu hayvanların canı bir şekilde alınmıyor mu? Balık yemiyor musunuz, et yemiyor musunuz, tavuk yemiyor musunuz? Bu hayvanların diğer hayvanlardan farkı ne? Avlanılan hayvan sayısı 300 bin ama diğer türlü...

NEVZAT CEYLAN (Ankara) - Onlar üretilen hayvanlar. Üretilen hayvanları yaban hayvanlarıyla karıştırmayın.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYAT FEDERASYON BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Biz de üretiriz efendim, biz de üretiriz; biz de üretmek istiyoruz, biz de çoğaltmak istiyoruz, nesillerin devam etmesini istiyoruz. Hatta Amerika'daki örneği verdiniz; rahatsızsı olduk, inanın, ben de çok rahatsızsı oldum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben vermedim onu, siz verdiniz.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYAT FEDERASYON BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Ama burada özellikle örnek verme sebebimiz -toplantıdan önce de konuştuk- “Amerika bile” kıyaslamasını yapabilmek içindi; düşünün, Amerika bile.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – En fazla silahlanmanın olduğu yerden bahsediyoruz ama Amerika...

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Orada İsviçre’de var, İsviçre örneğini neden almadınız Sayın Vekilim? Fransa var, İsviçre var, İngiltere var, İspanya var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani sadece örnek değil de her zaman yabancı ülkeler mi bize örnek olacak? Yani bir konuda da biz örnek olamaz mıyız, daha ileri adım atamaz mıyız?

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Çok üzgünüm, maalesef, yabancı ülkeler av konusunda bizden çok daha fazla gelişmiş durumdalar. Asıl maddem, bunun nedeni: Millî Eğitim Bakanlığında 5580 sayılı bir Kanun var, meslek eğitim kanunumuz var. Bu kanuna göre Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı 3.082 tane kursumuz var. Bunlardan 3.081 tanesi insanları, halkı, milleti geliştirmek için öğretmek için ücretsiz veriliyor; sadece içlerinde 1 tanesi var ki bu avcılık parayla eğitim alınmasın diye, âdeta eğitim alınmaması için örgütlenmiş tek bir program var. Buyurun inceleyin.

BAŞKAN - Rakam ne kadar ücret ne kadar?

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – 3.082 tane kursun sadece 1 tanesi ücretli.

BAŞKAN - Ne kadar?

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – 170 lira ve kim alıyor bu ücreti? Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü almıyor, Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne bağlı bölge müdürlükleri neye göre alıyor? Döner sermaye işletmesine göre. Eğitimlerini biz veriyoruz, eğitimcilerini biz buluyoruz, öğrencilerini biz tanımıyoruz, öğrencilerin eğitime gitmesini biz teşvik ediyoruz. Bunun bir eğitimden geçmesi gerektiğini, eğitimin kesinlikle ve kesinlikle şart olduğunu, avlanma dönemlerini, yavru dönemlerini, yumurta dönemlerini hayvanların önemini, popülasyonun ne olduğunu anlatmak en büyük hakkımız ve insanları bilinçlendirmek en büyük hakkımız ki onlardan hesabını sorabilelim yarın yapmadıkları için.

BAŞKAN - Eğitimin ücretsiz mi olmasını istiyorsunuz?

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Ücretsiz olmasını istiyoruz ki Türkiye’de 1.600’ün üzerinde halk eğitim merkezi var ve bunlar Orman Bakanlığına para ödemededen bu eğitim haklarını kullanamıyorlar, alamıyorlar. 1.600 halk eğitim merkezi ve akşam sanat okulu eğer avcılık eğitimlerini verse biz şu an konuştuğumuz 165 binin dışında -hani 500 bin avcılık yapan, kaçak avlanan kişilerden bahsediyoruz ya- bunun sayısını şu an çok ciddi anlamda, yüzde 70, yüzde 80 oranında artırabileceğimizi görüyoruz. Sadece bir dönem boyunca 1.672 kişiye avcılık eğitimi vermişiz çok büyük bir keyifle, çok büyük mutlulukla. Ne zaman av yaparız ne zaman av yapamayız, neden yaparız neden yapmayız, nasıl koruruz? En büyük milliyetçilik doğayı sevmektir diyorum, o doğayı korumaktır diyorum. Biz eğer doğayı koruyamıyorsak, koruma yöntemlerini anlatamıyorsak ve Milli Eğitim Bakanlığı olarak Türkiye’nin her yerinde ücretsiz verilen onlarca, yüzlerce, binlerce kursun içerisinde sadece bir avcılık belgesini, avcılık kursunu ekleyemiyorsak bizim şu an bu konuştuklarımızın çoğu hikâye. Eğitimi veremiyoruz, anlatamıyoruz, kendimizi ifade edemiyoruz. Bu ifadeyi edemediğimiz sürece bizim bir şey anlatma şansımız yok. Birbirimiz arasında konuşabiliriz, biraz araştırdığımızda bilgi sahibi olabiliriz. Sağdan Hocam bu konuya vâkıf olabilir, federasyon başkanlarımız, dernek başkanlarımız bu konuya vâkıf olabilir ama bizim yeni yetişecek insanlara bunu aktarmamız lazım. Eline her tüfeği alan avcı olmamalı, avcı değil de zaten. Şu an bir insanın avcı olabilmesi için avcılık eğitiminden geçmesi, pullarını, evraklarını, vergilerini ödemesi gerekiyor. Bunu yapmak için de zaten adli sicilinin temiz olması gerekiyor, vergi borcunun olmaması gerekiyor, zaten seçilmiş insanlar. Genel olarak baktığımızda özenle seçilen insanlar bunlar. Bu insanları eğitmekten daha kolay bir şey yokken adamın adli bir suçu varsa zaten avcı olamıyor. Zaten soyutlanmış, elenmiş bir topluluğa avcılık eğitimleri veriyoruz, belgelendiriyoruz. Her av tüfeği alan -adı av tüfeği- avcı olmuyor, belli kurallardan geçiyor. En büyük engel de şu an eğitim. Milli Eğitim Bakanlığı ile Orman Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünün 3308 sayılı Kanun’dan başlayarak 5580 sayılı Kanun’da ücretsiz verilmesi gereken kursların -yokuş tabiri caizse- engel olunarak avcıya verilmemesinden kaynaklanan bir kusur yaşıyoruz şu anda. Sizden en büyük isteğim kursların Türkiye genelinde bütün avcılara açılarak insanların eğitim almasını sağlamak.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sağ olun.

Evet, milletvekilimiz herhâlde bir şey söyleyecek.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Kısa bir soru sorabilir miyim, bir tane soru.

BAŞKAN - Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Normalde avcılığın aslında gerçekten hani ciddi paralar harcanarak yapıldığı bir faaliyet olduğundan bahsedilmişti. Gerçekten buradaki bu rakam, kursun verilmesi için gerekli olan rakam gerçekten bunu engelleyici bir seviyede mi, yoksa özellikle bu kaçak avcılığa meyleden kişilerin aslında zaten kayıt içi olmak gibi temel bir hedeflerinin olmamasından mı kaynaklanıyor?

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL - Sistemin yanlışlığı da var.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Efendim çok kısa bir şey daha söyleyeyim bu konuda.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - O anlaşılır olsun diye sordum.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Evet, 1.627 kişiye halk eğitim merkezleri üzerinde...

BAŞKAN - Kaçak avcı tanımı nedir, onu da bir öğrenebilir miyiz?

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Evet, özellikle bunun için en büyük çabamız. 1.627 kişiye altı ay içerisinde avcılık belgesinin verilmesini sağlamışız halk eğitim merkezlerine yönlendirilerek. Şu an Orman Bakanlığı bu göndermiş olduğumuz insanların sadece ve sadece eğitimlerini almışlar, sınavlarına girmişler ve belgelerini almışlar. Vergilerini ödeyip avcı olmak istiyorlar ve resmî avcı olmak istiyorlar. Bütün kontrollerin denetimlerin içine girebilecek statüde bir şablonun içine girip Türkiye Cumhuriyeti'nin yasal avcısı olmak istiyorlar. 1.627 kişi şu anda...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) - Altı aylık eğitim yeterli mi buna?

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA - Bir katkı yapabilir miyim?

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Çok kısa, çok kısa... Şağdan Hocam bir saniye, çok kısa...

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Söyleyin, tamam da ben...

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – 1.627 kişi şu an sadece halk eğitim merkezinden belge aldı, Orman Bakanlığına ücret ödemedi diye avcı olamıyor, listeleri elimde. Çok büyük bir eksiklik.

BAŞKAN - Hâlbuki şöyle: Belge aldığı hâlde kaçak avcılık yapanlar yani vurması gerekenin üstünde bir avlanan kişi yok mudur yani hep belgeli olanlar mı yapıyor, belgesi olanlar mı?

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – İnanın derneklere ve federasyonlara bu konuda birazcık destek verilsin, dışarıdaki o “kaçak avcılar” diye bahsettiğimiz insanların yüzde 70’ini av organizasyonunun içerisinde dâhil ederek resmî avcı yaparız. Yasa dışılığın önünden geçeriz.

BAŞKAN - Siz bunu bizzat kabul ediyorsunuz öyle mi dernekler olarak?

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Kesinlikle biz bunun net olarak teminatını veriyoruz, net olarak teminatını veriyoruz. 10 avcı var düşünün, kısaca bir örnek, 10 avcının içerisine 2 avlanma belgesi olmayan, pulları olmayan, vergisini ödemiş yasa dışı avcı var. O avcılar o grubun içerisinde yanlış bir şey yapma şansına sahip değil ve o grup baskısından dolayı -genel olarak ava da götürmeyiz biz onları- gidip avını yapıp belgesini öder

ya da eğitimine katılır, harçlarını öder, pullarını alır ve av organizasyonlarına ondan sonra katılır. Bir defa misafir olarak gelip izleyebilir ama organizasyona katılmak için bunları yapmak zorunda. Bizim böyle bir baskımız var. Kiminle konuşursanız konuşun...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bu konuyla ilgili şu ana kadar bir proje üretilip Bakanlığa sundunuz mu? Veya kayıt dışılığın önüne geçmek için hani...

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Evet, evet, evet sundum, hatta bu yapmış olduğum çalışmaların evraksal olarak da kolaylaştırılması için bir çalışmam oldu, Orman Bakanlığına sundum özellikle bölge müdürlüklerine iletilmek üzere. Şimdi TC kimlik numaranızdan girdiğinizde avcılık belgesi var mı yok mu, mesela vergisini ödemiş mi ödemiş mi bunu görüyorsunuz. Adli sicil kaydı var mı yok mu, bunu görüyorsunuz. Bir sistem daha ekleyelim buna dedim. Halk eğitim merkezlerinden aldığımız belgelerin hem evrak yoğunluğunu önleyelim hem de bu işi hızlandıralım. Avcılık belgesi var mı, bunun eğitimini almış mı almadı mı, bunu da ekleyelim, olayı hızlandıralım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bu kayıt dışı avcılığın önüne geçmek için hazırladığınızı proje nerede takıldı yani sundunuz hangi devlet kurumunda takıldı?

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Biz eğitimlerini bile veremiyoruz şu anda bu sebeplerden dolayı. Tam bu sebeplerden 3048 sayılı maddeye göre...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hayır hayır, “Projemizi sunduk.” dediniz ya...

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Evet Orman Bakanlığına...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - ...hangi tarihte, hani kuruma?

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Şu an Kurban Bayramı’ndan beri -tam Kurban Bayramı’ydı benim ilk Orman Bakanlığı Bölge Müdürlüğüne gittiğimde- eğitim verdiğim 1.627 kişiyi resmî avcı yapmaya çalışıyorum. Belgesini aldım, eğitimini verdim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çok özür dilerim, tekrar soruyorum, diyorum ki: Bunu biraz önce sordum, “Evet verdik.” dediniz.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Aynen çok önemli bir konu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Şunu soruyorum: Bakın, kaçak avcının önünde engel teşkil eden yetkililer varsa anlamamız gerekli, tespit etmek için.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Aynen çok önemli.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Net soruyorum, net bir yanıt: Hangi kurum? Hangi tarihte verdiniz?

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Aynen net soru, net cevap. Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’nün liderliğini yaptığı bölge müdürlükleri, başta İstanbul 1. Bölge Müdürlüğü.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Oraya mı sundunuz projeyi?

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Evet hatta 9. Bölge Müdürlüğüne de bu soruları resmi olarak yazıp bana cevaplandırılması konusunda bir talepte bulundum -talep yazım dilekçe numaralarım da var- hâlâ cevaplandıramadılar iki buçuk aydır.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Çok özür diliyorum, ben başka bir şey söylüyorum.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Aslında tam sizin söylediğiniz şeye cevap veriyorum ama konu net anlaşılmadı, kısaca özetleyeyim: 1.627 kişiye kaçak avcılığın önüne geçilmesi için eğitim verdim ve şu an eğitim almasına rağmen işlemleri kabul edilmediği için adamlar kaçak, şu an dağda kaçak avlanıyorlar.

Teşekkür ederim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Özür dilerim yani ben son kez soruyu tekrar yineliyorum.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Bu soruya ben cevap verebilir miyim?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Benim anlamaya çalıştığım şey burada şu: Kaçak avcılığın çok sıkıntılı bir konu olduğunda hepimiz hemfikiriz. Bunun önüne geçmeye çalışıyoruz.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Aynen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Diyorum ki ben: Bu konunun bir paydaşı olarak yazılı bir proje “Kaçak avcılık şu şu tedbirler alınarak engellenebilir ama temelinde biz STK’ler olarak şöyle bir görev üstlenebiliriz, sorumluluk alabiliriz -sorumluluk, tabii, karşılığında da yerine getirmedığınız zaman cezai müeyyidesi olan bir şeydir- bize bu yetkiyi, bu sorumluluğu verin, yapmazsak da cezai müeyyidesini uygulayın. Biz bu kayıt dışı olan kaçak avcılığı olabildiğince şu seviyelerde engellemeyi hedefliyoruz, şu kadar sürenin içinde.” diye bir proje sundunuz mu? Sunduysanız hangi tarihte, hangi kuruma nerede, nasıl takıldığını anlamamız bakımından soruyorum. Sözlü öneri veya sunudan bahsetmiyoruz.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Sevgili Vekilim, sizin bu sözünüze binaen, elimde de envanterlerimiz var; güzel fikirlerimiz, projelerimiz de var. Biz bu projeyi hazırlayıp ilk size sunacağız. Müracaat etmemiz gereken kurumlar neresiyse birlikte karar verelim, sizin de desteğinizi alalım. Bizim için ciddi anlamda çok önemli. Her şeyden önce eğitim alınması lazım.

BAŞKAN - Komisyonumuza bunu siz sunun hemen önümüzdeki hafta pazartesi, salı günü; bir inceleyelim.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Olur, çok seviniriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hocam, buyurun.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Sayın Başkanım, sayın vekilimiz güzel soruyor “Avcıların bu kaçak avın önlenmesi konusunda projeleri var mı, destekleri nedir.” diye. Ben konuşmamda söyledim ya hani, babam ava gittiğinde ava, 2 tane avlayınca “Bugün av bitti.” derdi. Bu anlattığım olay kırk yıl, kırk beş yıl önce. Ben 50 yaşındayım, 5 yaşındayken babamla gittiğimizde “Av bitti oğul.” derdi bana, tüfeği kırardı, omuzuna alırdı, gerçekten biterdi. Koruma kontrolümüz yoktu ama o da babadan, dededen öyle görmüştü.

Bakın, Nevzat Bey, Sayın Vekilimiz çıktılar. Ormancılıkta -herkes çok iyi bilir ki- cibâl-i mübâha diye bir şey vardır yani o dağlarda gördüğünüz ormanların işletmesini, korumasını tarihte devlet vatandaşa bırakmıştı. Şimdi, bazı köyler mesela “Burası bizim ormanımız.” der. Hâlbuki şu

anki yasalara göre öyle bir şey mümkün değil ama... Orman bölge müdürlüğü de onlara iltimas geçer “Evet, orası sizindir.” der, onlar da oradan ihtiyaçlarını görürler veyahut da yamacın üstündedir; sel gelsesin, çığ gelsesin, kâr düşmesin, taş düşmesin diye orayı kesmezler, orman bölge müdürlüğü de gider oraya sadece bakım yapar zaten. Yani eskiden cibâl-i mübâhada nasıl ağaçları, ormanları, kara parçalarını vermişsek hayvanlar da böyle işletildi. Şimdi, dağdayız, 70 tane keçi tam sırta böyle heykel gibi duruyorlar, köylü amca -ki çok meşhur bir avcıydı, rahmetli oldu- şöyle dedi bana: “Bizim davarlar.” “Sizin nereden oluyor? Onlar karşı yüzdekilerin davarı.” “Yok, bunlar bizim, karşıyı kullanan başka. O, onların davarı; bu, benim davar.” Yani yaban keçisinin sahibi var köylerde. Şimdi, biz bu vatandaşları yasaya çekmeye çalışıyoruz, kuralı ava çekmeye çalışıyoruz. Tarihte ne zaman boşladık bunu? Tanzimat’tan sonra. 1937’de, Atatürk’lü yıllarda çıkan yasamıza kadar biz bu işi boşladık, yasal bir boşlukta isteyen istediğini yapıyordu. Balkanlardan sökülüp geldiğimiz yıllarda zaten et ihtiyacı için herkes bir yere düşmüştü. Kurtuluş Savaşı yılları, 1928’deki dünya büyük buhranı, İkinci Dünya Savaşı yılları yani hep kötü ve kıtlık yılları. Hayvanların üstüne o yıllarda gidildi, ormanlar da o yıllarda çok fazla kesildi. 1970-1980’lerden sonra bu iş birazcık duruldu.

Bakın, bugün artan hayvan kalemlerimiz vardır. Yaban domuzu popülasyonu artmıştır, yaban keçisi artmıştır. Kargasından martısına, kurdundan vaşağına bizde artış eğilimindedir. Ötücü kuşlarda, bazı özel memeli türlerde veya balık türlerinde azalma vardır. Özel türler diyorum ama bunlar av türü değiller bakın.

Şimdi, nereye proje sunuldu? TÜBİTAK’a sunduk defalarca. Birçok akademisyen arkadaş üniversitelerden sundu...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hocam, kaçak avcılıkla ilgili konuşuyoruz.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Kaçak avcılık da nasıl azaltılır, nasıl engellenir? Bakın, ben az önce dedim ya...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bakın, Hocam, spesifik hâlini söyleyeyim: Kaçak avcılığın nasıl azaltılacağı konusundaki bir projeyi yani sadece bu genişlikteki bir projeyi söyleyemiyorum, diyorum ki: STK olarak bu konuda sizin ağırlıklı olarak sorumluluğu üzerinize aldığınız ve kurumların da bu anlamda, bu sorunu çözme konusunda da bir ön açıcı olduğu ve kaçak avcılığın engellenmesi yönünde bir projeden bahsediyorum.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Bakın, oldu bunlar. Nevzat Bey az önce dedi ki: “Biz fahri av müfettişliğini getirdik.” Bunlar avcıydılar. Yani yasal avcı, sahada dolaşıp kaçak avı kontrol ediyordu. Bugün yakalanan birçok kaçak avcı, yasal avcı tarafından ihbar ediliyor zaten; sahadan ihbar geliyor, devlet gidip yakalıyor, jandarma yakalıyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hocam, ben açıkçası avcılık derneklerinin merkezinde olduğu bir kaçak avcılığı engellemeyle ilgili şu ana kadar etkili bir proje sunmadığınızı anlıyorum.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Ben de şunu söylüyorum: Bakın, TÜBİTAK’a üniversiteler olarak her sunduğumuz proje kesinlikle iptal oldu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Merkezinde sizin olduğunuz diyorum ben.

PROF. DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA – Evet, benim olduğum. Avcı kuruluşu ile üniversite olarak ortaklaşa yazdığımız projeler... Kulüp başkanları işin içinde, hocalar işin içinde. STK olarak diyorum ben.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben başka bir şey soruyorum.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Hâlihazırda böyle bir Komisyonumuz varken pazartesi günü bir rapor hazırlayıp Sayın Başkanımıza sunacağız. Bu da elimizde bir fırsat, iyi değerlendirelim.

Teşekkür ederiz.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Sayın Vekilim, tek hedef tutturdunuz yani avcılığın, yaban hayatının popülasyonunun, ekolojisinin bozulmasını avcıya dayadınız. Dünyada bilim adamlarının yapmış olduğu bir araştırmada yüzde 5’tir. Biz burada yaban hayatı ekolojisini konuşurken bu sulak alanlar kurutuluyor, göller kurutuluyor, zehirli ilaçlar kullanılıyor, anızlar yakılıyor, bunun yanında havadan ilaçlamalar yapılıyor, daha o kadar çok şey var ki. Bugün Çeşme’de, Alaçatı’da bir sulak alan kapatılıp “port” evleri yapılıyor; Çandarlı’da, Ankara’da milletvekili evleri yapılıyor; farklı farklı bitiyor. Şimdi, baraj yapıyorsunuz; bütün barajlardaki suları, dere sularını, kaynak sularını kapatıyorsunuz, boru içine alıyorsunuz, baraja yüklüyorsunuz. Oradaki, tabiattaki bütün yer altı suları kaçıyor. Oradaki çıkan endemik bitkiler, hayvanların beslediği bütün bitkiler... Hep keçi deyip tutturduk, sabahdan beri gidiyoruz. Bizim keklğimiz var...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çünkü insan kötü, kötü. Değerli Başkanım, insan insanı öldürüyor yani böyle bir varlıktan bahsediyoruz.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Tamam ama ülkede o kadar büyük bir kaçak avcılık yok. Devletin bir proje yapması lazım, bizim değil; devletin bir proje yapıp bu kaçak avcılığı önlemesi lazım. Biz burada bunu konuşalım. Popülasyonları neden azalıyor? Bütün tarım ilaçlarını buraya getiriyorlar, hiçbir denetim yok; zehirli ot ilaçlarını getiriyorlar, denetim yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Demin popülasyonların arttığını hocam söylüyordu, burada azaldığını söylüyor.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Bugün yine göç kuşlarına geelim. Göllerimiz kurumuş, hayvan burada konaklama yapmıyor, gidiyor. Eber kurumuş. Eber’de biri çıkıyor, diyor ki: “Burada büyük bir rant var. 15 metre içeri girelim, toprağını alalım, satalım ülkelere, para kazanalım.” E, oradaki tabiat ne olacak? Nerede o nilüfer? Eber nilüferi ne olacak? İçerideki larvalar, yumurtalar, her şey ne olacak? Hepsi bitecek.

Bugün kaç tane sulak alanımız kaldı çalışan? İzmir’de birbirimize girdik, tam göç zamanı 5 bin lira elektrik parası geldi diye suyu kapatıyorlar. Hayvan orada barınamıyor, gidiyor Manisa’nın Gölarmara Ovası’na, Marmara Gölü’ne, barajına; tabii, o zaman da ekin zamanı, ilaç zamanı; ilaç atıyorlar, gübre atıyorlar. O hayvan orada yemlenmek mecburiyetinde kalıyor ve ölümler çoğalmaya başlıyor. Akşehir’de geçtiğimiz yıllarda uçakla ilaç atıldılar, ördekler bayıldı, öldü. Ben üniversiteye örnekler aldım, bana telefonlar yağmaya başladı, tehditler yağmaya başladı “Kapat mevzuu.” diye. Yani siz sanıyorsunuz ki avcı sadece vuruyor, hayır. Ben ve ekibim sonuna kadar bu yaban hayatını kurtarmak, geliştirmek için çalışıyoruz çünkü yaban hayatı yoksa, doğa yoksa biz yokuz, biz avcılığı yapamayız. Avcılığa siz cinayet dediniz; hayır, cinayet değil; bu, devletin bize vermiş olduğu bir haktır, asla cinayet değil. Biz bunu yaparken üreme zamanına dikkat ediyoruz; zamansız avcılığa, gece avcılığına, bunların hepsine dikkat ediyoruz ve kontrol altında tutuyoruz.

Şimdi, bugün diyorsunuz ki: “Avlak kuralım, verelim, çalıştırsınlar.” Evet, bugün Maraş’ta, Elbistan’da bir avlak var. Benim keklık avım 17 Ekimde açılıyor, onun avı haziranın sonunda açılıyor. Bu kadar keklıkları vurduruyor. Niçin? Para için. Bu memlekette eğer parayla avcılık yaptırırsanız yaban hayatı biter. Çünkü niye? Benim 2 tane keklık hakkım var, adam parayı basacak, diyecek ki:

“Ben 20 tane vuracağım, 30 tane vuracağım.” Parayı verdikten sonra onu vurmadan gitmeyecek. Ama ben akşama kadar hiç bulamazsam mecburum gitmeye; benim avım saat altı dedi mi, hava kararmaya başladı mı bitiyor. Ama sen orada kontrol altında tutamazsın çünkü adam parayla yapıyor. Ben Kıbrıs’taydım. Kıbrıs’taki avcıların hepsine Türkiye’den teklifler gidiyor. Diyor ki: Doğal avlaklarda doğal... Bizim ülkemizde kanatlı avcılık, tavşan avcılığı turizmde yasaktır, dışarıdaki yabancı vuramaz. Ve ne yapıyorlar? Doğal avlaklarda vurmaya kalkıyorlar. Defalarca uyardım, Sayın Bakanımıza da kendi cep telefonuna mail attım. Dedim ki: “Şu anda Maraş’ta, Elbistan’da avlaklarda doğal kuş avlatıyorlar, küçük küçük kuşları avlatıyorlar. Benim arkadaşlarım iki araba gitti, iki araba da geri geldiler. Ne oldu?” “Ya böyle böyle.” dedi. “Hiç mi düşünmüyorsunuz, niye gidiyorsunuz?” dedim Yani önce biz bu sistemi ele alacağız. Eğer örnek avlaklarda doğal kuş avlanılacaksa MAK kararlarına göre avlanacak, bunu kanuna sokmamız lazım, MAK kararlarına tutulacak. Bu yer altı sularını eski hâle getirerek... Bizim kaya suyu dediğimiz eskiden kayalardan sular aktığı zaman biz çok sevinirdik avcılar olarak. Niye? Bu sene keklik çok olacak çünkü her taraf yeşillik oluyor, besinler çıkıyor. Şimdi öyle bir şey yok. Sulak alanlar kurutuluyor, yok tarım alanı yapılıyor veyahahut da bir rant üzerine çalışılıyor. Deniz kenarlarındaki sulak alanlar kurutuluyor, evler yapılıyor.

BAŞKAN – Onlarla ilgili karar raporumuzda var.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL - Sokak hayvanları. Bugün sokak hayvanlarının bize verdiği zararı hiçbir şey de vermiyor. Dağlarımız, her tarafımız sokak köpeği dolu. İzmir’de bir adamın 100 tane keçisini öldürdü sokak köpekleri.

Şimdi, balık çiftlikleri. Balık çiftliklerinde yemlere fareler gelmesin diye kedi getiriyorlar. Şimdi kediyi getirmişsin sen, her taraf yem dolu kedi kalkıp da fare peşinde mi koşacak, hazır hazır yiyor, yedikçe çoğalıyor, bütün hayvanlar köpek de dâhil yedikçe çoğalır. Bugün balık çiftliklerinin etrafında binlerce kedi var ve eskiden o çiftliklerin etrafında bir yığın keklik olurdu. Ki sen orada gidip avlanamazsın, mümkün değil çünkü öyle yerlerdi, şu anda hiç yok. Niye? Bütün her tarafı kediler kaplamış. Şimdi, sokak köpekleri dağlara salınmış, bizim bütün karaca yavrularımızı, tavşan yavrularımızı, yumurtalarını her şeyini heba ediyor, yok ediyor. Bugün hiç araştırma yaptınız mı? 1 köpek beş sene sonra kaç tane yavru yapar, araştırmasını yaptınız mı? (“Yapıldı” sesleri)

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL - Ama bu yaban hayatına bir zarardır, 5 bin tane yapar.

SERAP YAŞAR (İstanbul) - Yalnız bu Komisyon hayvan hakları için kuruldu, avcılar için kurulmadı yalnız dikkatinizi çekirim, bence söyleminizi bu biçimde sürdürmeyin.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL - Yaban hayatına zarar veriyor.

SERAP YAŞAR (İstanbul) - Dışarıda insanlar zaten siz buraya geldiniz ve sunum yapıyorsunuz diye tepki gösteriyorlar. Kaldı ki biz...

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL - Ne münasebet yani biz bu Türkiye’nin vatandaşı değil miyiz?

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Başkanım, çok özür diliyorum.

Herkes, tarafların bütünü görüşlerini serdetsin diye sunum hakkı verildi.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL - Bizim nüfus cüzdanımızda T.C. yazmıyor mu?

SERAP YAŞAR (İstanbul) - Ama siz bence olmadık bir yola gidiyorsunuz. Bence doğru bir dil kullanmıyorsunuz.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Ne demek yani “Tepki aldık.” Lütfen yani! Böyle bir söylem olmaz. Siz bizim vekillerimizsiniz, milletin vekillerisiniz onların vekili değilsiniz.

SERAP YAŞAR (İstanbul) - Onlar kim?

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL - Hayvanseverlerin değil. “Size tepki vermişler...” Bize verebilirler, biz de buradayız.

Yani bizim şimdi... Bizim burada.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, şöyle bir durum var: Tabii, bakın, o sizin söylediklerinizi yani avcılığın dışında hem av hayvanı hem diğer hayvanlarının popülasyonunun azaltılması meselelerini bu Komisyon çok inceledi, konuştuk, biz onları da bilen insanlar ama bizim meselemiz bunlardan bir tanesi de olan, başta kaçak avcılık, gereği gibi avlanmamak konularını tartıştık geçen hafta yoksa diğerlerinin, sizin söylediklerinizin hepsini tartıştık bu konuda raporumuza da yazdık zaten, hepsini yazdık, çok ayrıntılı, hiç merak etmeyin.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL - İşte o zaman Sayın Başkan sistem tekrardan...

BAŞKAN – Bu konuda biz şunu öğrenmek istiyorduk hem devletin yapması gerekenler hem de avcılarının kendilerinin yapması gerekenler ne olmalı o yüzden sizleri buraya davet ettik.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL - Şu anda avcılığı yönetilen bir sistem var, eskiden Merkez Av Komisyonu kararlarıyla yönetiliyordu, şimdi AVBİS dediğimiz Avcı Bilgilendirme Sistemi altında kuruldu fakat şu anda o sistemle yönetiliyoruz. Bu sistem gerçekten kaçak avcılığı yönlendirecek bir sistem içerisinde, yanlış bir sistem.

BAŞKAN – Mesele genel olarak anlaşıldı. Şöyle: Saat birden beri bekleyen sunum yapmak isteyen başka gruplar var, bir buçuk saattir bekletiyoruz. Dolayısıyla -söz almak isteyen- herkes konuşsun yalnız ama kısaca konuşalım. Sera Hanım, siz söz istemiştiniz. Ondan sonra sizlere de vereceğim. Bir şekilde bunları bağlayalım, mesele genel anlamıyla zaten anlaşıldı.

Buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Merhabalar, benim adım Sera Kadıgil, CHP İstanbul Milletvekiliyim, bu Komisyonun da bir üyesiyim, ezelden beri de ben bir hayvan hakları savunucuyum ama böyle deyince aklınıza şey gelmesin -keşke olabilsem vejetaryen- silah karşıtı vesaire insanlar vardır, doğada olmayı, doğada hayvanlarla birlikte hareket etmeyi deneyimlememiş apartman çocukları vardır, değil mi, genelde hani avcılarının arasında da geyik konusudur, gülünür edilir böyle insanlara, onlardan biri değilim. Bizim bir çiftliğimiz var Istranca Dağları'nda, avcılarla da oturur kalkarız, doğaya da çıkarız; silahla atış da yaparız yeri geldiğinde, hayvanlara olmamak kaydıyla. Bunu söylüyorum, kendi durduğum yeri bilin istiyorum ve ben şunu da on sene önce bıraktım: “Benim gibi düşünmeyen insan benden daha kötüdür.” Böyle düşünmüyorum. Benim içimde bir avcılık içgüdüğü yok, birkaç kez balığa gittim, sordunuz ya, o çapadan çıkarırken o hayvanın çırpınarak o korku hâli beni o kadar üzdü ki bir daha gidemedim. Birkaç kez babamla -silah kullanmayı çok severim dediğim gibi- ava da gitmeye çalıştım, hiçbir şekilde yani asla kaldıramadım, benim yapım müsait değil ama sizlerin yapısı buna müsait diye sizi yargılamıyorum da inanın. Kötü insanlar olduğunu düşünmüyorum

bütün avcıların ya da avcılarının canavarca hisle sırf bir hayvanı katletmek için orada bulunmadığını da biliyorum bir kısmı hariç çünkü söyledığınız çok güzel örnek var, böyle avcılar da tanıdım ben. Annedir o, onu vuramazsın diye başka avcılarla kavgaya eden avcılarla da bir araya geldik.

Bu konuştuğumuz şeylere şimdi eleştirilerimi sunacağım izniniz olursa. Bu söylediğim hiçbir şey şu gerçeğin önünü kesmiyor, bizler -sadece siz değil, sadece avcılar değil, biz hayvan hakları savunucuları da buna dâhiliz- hepimiz, insanoğlu el birliğiyle dünyayı mahvettik, Türkiye'yi de mahvettik. Bakın Birleşmiş Milletlerin bir küresel iklim krizi var, avcılığı falan bir kenara bırakıyorum, son on yılda dünyadaki canlı türlerinin yüzde 70'i insanlar yüzünden yok oldu ve bunun sürdürülebilir olmayan bir yere gittiğini artık bütün dünya kabul ediyor. Bunlar ön kabul olarak başlamamız gereken şeyler ve şöyle de bir durum var, şunu da çok iyi biliyorum, benim bindiğim mazotlu arabanın doğaya verdiği zarar, milletvekili arkadaşımın yediği bonfilenin, o büyükbaş hayvanların üretim sürecinde doğaya verdiği zarar belki kaçak avcılığın ülkeye verdiği zarardan da 8 kat fazladır. Bunların hepsini bir kenara koyuyorum ama Türkiye'ye geldiğimizde şöyle bir tablo var, bu kadar vahim olduğunu da bilmiyordum Sayın Hocam konuşana kadar. Şöyle rakamlar verdiniz Hocam: “500 bin eğitim görmüş avcı var.” diyorsunuz, “Bunlardan yalnızca 150-160 bin kadarı pul alıyor.” diyorsunuz, genel olarak sayı verdiğinizde 2 milyon kaçak avcıdan bahsediyoruz. Yani bu şu demek: Biz zaten dediğim gibi el birliğiyle hep birlikte insanoğlu olarak Türkiye'deki türleri yerle yeksan ettik, işgal ettik, hayvanların sulaklarına inşaatlar yaptık, bilmem nerelerine havalimanları diktik, göç yollarını kestik, biz bunların hepsini hep birlikte yaptık. Bu yaptığımız, neticede de bu hayvancıklar canını kurtarabilen, hâlâ üremeyi beceren bir avuç hayvancık sığındı bir yerlere, bir yerlerde duruyorlar. Onların budama işlemi diyorsunuz. Şöyle bir hukuki yönü vardır: Bugün gerek Avrupa Birliğinde gerek dünyanın örnek olarak verdiğiniz İsveç gibi, Amerika gibi, İngiltere gibi tüm ülkelerinde hayvanlar artık eşya değil duygulu bir varlık olarak anılırlar. Duygulu bir varlığın canını almak cinayettir ama meşrulaştırılmış bir cinayettir hukuk sistemi çerçevesinde, sizin de dediğiniz gibi. Ve biz şu anda şunu tartışıyoruz: Keşke bunların hiçbirisi olmasaydı, keşke bunların hiçbirine biz sebep olmasaydık, keşke hepimiz çok daha bilinçli insanlar olsaydık da dediğiniz gibi bugün bir keklğin sesine hasret kalmamış olsaydık, keşke bunları yaşamamış olsaydık da on beş yıl önce Istranca'nın Binkılıç köyünde dağlara çıktığımızda gördüğümüz, gözlemlediğimiz hayvanların şu an onda 1'ini göremez durumda olmasaydık ya da kontrolsüz, bilinçsiz insanların bu rezillikleri yüzünden bir hayvan tamamen yok olurken başka bir hayvan doğaya ve hepimize zarar verecek şekilde bu kadar artmamış olsaydı. Sanıyorum buraya gelene kadar mutabıkız biz bu konularda. Ve şunu söylüyoruz şu anda: Dediğim gibi bu bir kişi hassasiyetidir, keşke sizin de böyle bir içgüdüünüz olmasa, keşke sevmesiniz avcılık yapmayı, kişi hassasiyeti olarak paylaşıyorum ben bunu sizinle. Bu işin ama bir de hukuk kısmı var, milletvekili olarak korumakla mükellef olduğumuz bir kısmı var, o da şu: Dediğim gibi saydığımız bütün bu sebeplerle elimizde bir avuç hayvan kaldı, o bir avuç hayvan, bir avuç bıraktığımız meralarda ya da sulaklarda. Ve bunda bizim de suçumuz var, sadece kaçak avcılar değil, devlet olarak bizim de suçumuz var, engelleyemediğimiz, denetleyemediğimiz kaçak avcılar yüzünden o bir avuç hayvanın yok olması tehlikesiyle de karşı karşıyayız ve şu anda, Komisyonun üyeleri olarak şunu teklif ediyoruz: Herkes silahsız... “Avcıların Allah belasını versin, hepiniz...” Böyle bir şey demiyoruz. Bu durumun fotoğrafını çekiyoruz ve dediğiniz gibi, sokak hayvanları değil bize en çok zarar veren. O sokak hayvanlarını insanoğlu evcilleştirmiştir üstat, insanoğlu yanına almıştır, avcı toplumdaki toplayıcı topluma geçmiştir. Sokak hayvanlarını, hayvanları evcilleştirmiştir, daha sonra teknolojiye bağlı olarak işine artık yaramadığı noktada da toplayıp “Benim çocuğum okula gidemiyor.” serzenişleriyle bu hayvanları toplayıp toplayıp hiç barınamayacağı ormanlık alanlara atmıştır ve dediğiniz sebepten ormanlık alanlar da, doğal yaşam da zarar görmüştür. Ama bunun sorumlusu sokak hayvanı değildir, o sokak hayvanına insan gibi müdahale etmeyi beceremeyen insanoğludur üstat. Yani

o yüzden bu terimleri de biraz dikkatli kullanmak lazım çünkü o hayvancıkların üstüne de çok gidiliyor, vicdani olarak da hepimiz rahatsızız. Dedğimiz gibi, geldiğimiz noktada biz şunu öneriyoruz: Bununla baş edemiyoruz. Siz de söylediniz, siz de bununla baş edemiyorsunuz. Ve şöyle de bir yönü oluştu bunun Hocam, şöyle dediniz, güzel örnekler verdiniz aslında: “İşte, bir toplumsal olay olduğunda biz müdahale ediyoruz. Bir teröristle mücadele olduğunda orayı iyi bilen bir avcı arkadaşımız gidiyor.” vesaire... Elbette bu şekilde toplumsal fayda sağlayan gönüllü avcılar vardır ama başka bir tarafı var bu işin: Silahlanma. Türkiye’de işlenen son beş yıldaki cinayetlerin yüzde 67 gibi bir verisi var, tüfek ve pompalı tüfekle vurulmuş ve ruhsatsız. İnanılmaz basit. Ben inanmadım. Bu Komisyona gelene kadar bilmiyordum ya, internete giriyorsunuz, pompalı tüfek söylüyorsunuz ve yani biz bunu yasaklamak zorundayız. Biz bununla yaşayamayız çünkü dediğiniz gibi bu silahla avcılık yapan insan olabilir ama bu silahla 1 çocuk vurulsa ki 367 çocuk vurulmuş geçtiğimiz yıllarda, 1 çocuğun vurulması bile avcılık içgüdüsünün tatmininin önüne geçecek değerde bir şeydir benim gözümde naçizane.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Ben sanayici olarak konuşuyorum burada, avcı olarak değil. Bu konuştuğunuz... Ben öncelikle söyledim, ben bu işin masterını ilk defa yaptım diye. Ben de bu silah konusunun İstanbul Üniversitesinde masterını yapmış bir kişi olarak konuşuyorum. Bu konuştuğumuz rakam ruhsatlı silahın suçta kullanım oranı, yani tüfek, tabanca falan hepsini sayıyorum, on binde 3, bunun da, o on binde 3’ün de artık yüzde 80’i nefsi müdafaa koşullarını bilmemekten dolayı vatandaşın kendine çekilen bir silaha karşılık vermesinden. Dolayısıyla suçta...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Kusura bakmayın, ben sunumunuzu kaçırmış olabilirim.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Sunum yapmamıştım ama söylediğiniz konunun avcılıkla hiçbir alakası yok, internetteki o reklamların hepsine bakın hepsi kısa pompalı tüfekler. Onlar av için değil, onlar insan öldürmek için. Bu kadar.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – İşte, bunun yasaklanması gerektiği konusunda mutabıkız herhâlde.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Tamam. Bununla alakalı ben söz aldığım zaman bir sunum yapmak isterim.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Ben izninizle hemen toplayıp bitireceğim.

Özetle bizler şunu istiyoruz, şunu bekliyoruz, anlayışınızı da bekliyoruz bu konuda: Çok azalmış hayvan türlerimiz... İlelebet avcılık yasaklansın demiyoruz, ilelebet böyle bir şey olsun yönünde bir görüş de sunulmadı ama doğayı mahvettik, doğayı bir şekilde restore etmemiz gerekiyor. Bunun yolu da doğaya... Çünkü doğa hepimizden güçlü, insanoğlu kendi küçük beyinde doğaya müdahale edebileceğini sanır, doğayı düzenleyebileceğini sanır, her bunu yapmaya çalıştığında da çok güzel patlamıştır insanoğlu. Biz şimdi diyoruz ki: Şu doğaya bir müsaade edelim ya. Üç yıl, beş yıl şu doğaya müsaade edelim, hayvancıklar kendine gelsin, doğal ortamlarında kendilerine gelsinler çünkü Türkiye’nin temel varlıkları bu şekilde kurudu ve bitti ve elimizden gitti.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Beş sene sonra iyi mi olacak? Yani beş sene bu adamlar ava çıkmazsa, kaçak avcılar, beş sene sonra... Bu Hendek Operasyonu gibi. Yani beş sene ülkede terör olmadı, bir gecede 790 tane şehit verdi bu ülke. Yani böyle düşünün.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Ne alakası var bunun?

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Çok alakası var. Bir şeyi ertelemiş oluyorsunuz sadece. Çözüm bu değil. Çözüm bunun denetlenmesi, bugün itibarıyla denetlenmesi. Bunu, atıyorum, üç sene avcılığı yasakladık. Ben zaten gitmiyorum ki. Belgemi vermişim, sabıkam yok çünkü ben onu bir kere kaybettim mi silah fabrikam gidiyor benim, ben bir daha İçişleri Bakanlığının kapısından giremiyorum.

BAŞKAN – Devlet iyi bir denetim yapsa gerçekten biz üç yıl ava ara versek yararı olur mu? (“Olmaz” sesleri)

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Olmaz.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Sevgili Başkanım, tarım ilaçları.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Ava gitmeyecek olan kişiler zaten buradaki insanlar.

BAŞKAN – İyi bir denetim yaptık diyorum...

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL - Sayın Başkanım, istediğiniz kadar iyi denetim yapın, meralardan çıkmayın, olmaz. Çünkü nedir biliyor musunuz? Yaban hayatındaki, doğadaki hayvanın bir doğası var.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ SELİM ŞAHİN – En büyük etken tarım ilaçları.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL - Mesela, diyelim, burada olan bireyler... 20 tane yumurta yapar. Bu yumurtaların içinden 16, 18 tanesi olur, yaşar, azaldığı zaman tamamlar. Eğer şayet o 16 yavrusu 16 duruyorsa ikinci sene bunu yapmaz çünkü yaban hayvanı doğasını paylaşmaz, kendi yavrularıyla dahi paylaşmaz. Bu bilimsel olarak üniversitelerde hepsi de belli bir şeydir. Yani üç sene yasak ettik... Biz çok yaptık onları, biz o denemeleri çok yaptık, gittiğimizde hiçbir şey bulamadık. O da bitiyor, onu da yırtıcılar götürüyor.

TRAKYA AVCILIK, ATICILIK VE YABAN HAYATI KORUMA FEDERASYONU ÜYESİ SERKAN GAMLI – Sayın Başkanım, bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Buyurun.

TRAKYA AVCILIK, ATICILIK VE YABAN HAYATI KORUMA FEDERASYONU ÜYESİ SERKAN GAMLI – Şimdi, özgürlükler hakkında birbirimize baskıcıyız, onu anladık burada. Özgürlükler konusunda hatta herkesin sevdiği sosyal şeyler konusunda. Nasıl diyelim? Biz avcılığı seviyoruz, siz sokak hayvanlarını sevmesini biliyorsunuz. Biz diyoruz ki: Gelin hep beraber birlik olalım, projeler üretelim. Ben onlarca kere HAYTAP sayfasına yazı yazdım, yazılarım orada duruyor. Aldığım cevap “Hav!”. Evet, aldığım cevap “Hav!”. 2015 yılında Ahmet Özyanık zamanında Sayın Veysel Eroğlu’na...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – “Hav” ne demek?

TRAKYA AVCILIK, ATICILIK VE YABAN HAYATI KORUMA FEDERASYONU ÜYESİ SERKAN GAMLI – “Havlama” diyor. Ben diyorum ki: Çözüm üretelim hep beraber. Bana verilen cevap aşağılık bir cevap, köpek yerine konularak sadece “Hav!”. Yani, “Sen benim gözümde insan değilsin.” Ya, kardeşim, ben avcıyım.

BAŞKAN – Bana da “hayvan” diyor sizin arkadaşlarınız yalnız, o da var yani, onu da söyleyeyim, bunun da bilinmesi lazım. Yani her kesimden birbirine karşı böyle bir ilginçlik var yani.

TRAKYA AVCILIK, ATICILIK VE YABAN HAYATI KORUMA FEDERASYONU ÜYESİ SERKAN GAMLI – 2015 yılında Ahmet Özyanık Bey ne yapmıştı? “Trakya için geleneksel güme avcılığı serbest kalsın diye proje üretin.” demişti. Projeleri ürettik, hatta bir tanesinin dosyasının örneğini size de gönderdik. Şu anda madem popülasyonu şey yapacağız, üç sene veya beş sene avcılığın kapanmasını veyahut da ertelenmesini kesinlikle kabul etmiyoruz, onu söyleyelim.

Vurulan hayvanlar yok oluyor da vurulmayan hayvanlar niye çoğalmıyor? Bunun sayımını kim yaptı şimdiye kadar? Evet, bir şey soruyorum: “Vurduğunuz hayvanlar yok oluyor.” diyorsunuz, vurulmayan hayvanlar niye üremiyor?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Bir şeyi düzeltelim derseniz: Biz burada sizi dinlemek için varız, uzmanlardan bilgi alıp soru soruyoruz yani. Bu üsluba biraz dikkat edelim olur mu Serkan Bey?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Mesela örnek vermek gerekirse vurulmayan ne çoğalmıyor şu anda?

TRAKYA AVCILIK, ATICILIK VE YABAN HAYATI KORUMA FEDERASYONU ÜYESİ SERKAN GAMLI – Mesela Trakya’da keklik yıllardır yasak. Mesela diyoruz ki: Üç sene-beş sene rahatlatalım doğayı. Trakya’da kırk senedir yasak keklik avcılığı, keklik var mı? Yok. Demek ki onunla olmuyor. Dediği gibi, tarım ilaçları, ondan sonra sularımız, çevresel etkiler -hele siz Tekirdağlısınız, daha iyi biliyorsunuz- hava etkenleri, hepsi o doğa koşullarını etkiliyor. Biz canlı mühreyi ürettik. Başarılı da olduk avcılar olarak. Canlı mührü, yeşilbaş ördek. Şu anda Trakya’da 3-4 tane yerde federasyon başkanlarımız Çetin Karakoç, Cengiz Ataklı’nın sayesinde binlerce ördeğimiz var. Kırklareli Mert Gölü’nde çoluk çocuk ailece hafta sonu hep beraber o ördekleri beslemeye gidiyor, görüyor, mutlu oluyor. Yani, demek istediğim, çözüm değil ertelemek, üç sene, beş sene bazı yerleri kapatmak, avcıya şurayı göstermek...

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL - Denedik yani, denedik, biz çok denedik.

TRAKYA AVCILIK, ATICILIK, VE YABAN HAYATI KORUMA FEDERASYONU ÜYESİ SERKAN GAMLI – Denetleme tam layıkıyla olacak. Yıllardır Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün kadrosu, denetleme kadrosu hep aynı. Yeni elemanla takviye edilmiyor, çoğu da yaşlı zaten, siz de biliyorsunuz. Hocamın dediği gibi, okullardan mezun arkadaşlar var, hem istihdam alanında olsun hem diğer konularda olsun. Denetim sıklaştırılırsa -ki buna federasyonlar da yardımcı olacak, avcı dernekleri daha da yardımcı olacak- o zaman emin olun, başarı o zaman yakalanacak. Yani “Üç sene, beş sene kapatayım, size şu yolu göstereyim, bunu yapayım.” olmuyor.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Serkan Bey, araya şöyle bir girip çıkayım mı?

BAŞKAN – Buyurun.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Bakınız, azalan avlanan türler değil, dediğim yanlış anlaşılmasın, söyledim ama şöyle bir vurgu yapayım: Türkiye’de yaklaşık 500 kuş türü vardır. Bunu bütün STK’ler, üniversiteler bilirler. 500 diyorum ki, kimine göre 476, kimine göre 486 filan... Tür, av; geldi, geçti; uğradı, uğramadı. Avrupa ortalaması da 510 civarı. Türkiye neredeyse Avrupa’yla kafa kafaya. 500 kuş türünden Türkiye’de ava sunulan kuş türü sayısı 29 ancak alakarga, saksagan, ekin kargası, küçük karga, leş kargası filan gibi kuşlar da dâhil ki bunları avcıya yani sunsanız da avlamıyor zaten. Mücadele edilsin bunlarla çünkü diğer kuşların yumurtasını yiyor. Sahada eğer yeterince saksaganınız varsa orada keklik

olmaz, ne kadar yasaklarsanız yasaklayın. Şu an çoğu sahamız bu baskı altında. Biz yıllardır keklik üretiyoruz, sülün üretiyoruz, salıyoruz; altmış yıldır, dile kolay. Üretimi beceremiyoruz çünkü erbabı yapmıyor. Hastalıklı üretiyoruz. Nakilde sıkıntımız var. Sahaya götürüyoruz, nakilde hasta ediyoruz onları, az sağlıklı olanlarını bile. Yani Samsun'dan, Bursa'dan, Antep'ten giderken nakil de bir daha bitiyor. Zaten evcil yetiştiriyoruz, adam “geh bili bili” diye keklik mi üretilir? Biraz sonra salınca tilkiye doğru yürüyor hayvan yani. Saldığımız sahalarda yırtıcı mücadelesi yok, Türkiye’de kesinlikle yasak, ters bakılan bir şey. Salacağınız sahada tilkiniz, sansarınız, alakarganız, saksağanınız ki bunlar müthiş artmış hayvanlar. “Hangileri artıyor?” dersanız, sayacaklarımız vardır, yaban domuzundan başlar, devam eder liste. Bunların olduğu bir sistemde altmış yıldır biz kekliği arttırmaya çalışıyoruz, işi bilmeyen adamlarla yaptığımız için bütün bu hataları yapıyoruz. Sahaya götürüyoruz, salımda hata var. Cumhurbaşkanımız keklik salıyor, fotoğrafta şöyle, kafasına keklik konmuş. Bunu sevecen poz olarak paylaştık ya, Fransa’dan bir arkadaşım aradı dedi ki: “Bu işi beceremiyorsunuz.” Çünkü kafana konmamalı, saldıgında pırr diye uçup gitmeli, yabani özellik arz etmeli. Biz bunu beceremiyoruz. Bakın, burada söylüyorlar. Artanlar hangileri mi? Artanlar avlanan türler, şaka gibi ama öyle. Hangileri azalıyor? 500 kuşun 470’i azalıyor. Ötücü kuşlar azalıyor, su kuşları azalıyor, Başkan sulak alan diye bağırıp duruyor ya, sulak alanlarda müthiş... Hani flamingo, leylek dâhil azalıyor.

BAŞKAN – Biz, bakın, Komisyon olarak zaten sulak alanlara zarar verenleri Kabahatler Kanunu’ndan çıkartıp Türk Ceza Kanunu’na getiriyoruz. Hapis cezası dâhil olmak üzere, sulak alanların daraltılması, sazlıkların yakılması dâhil.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Şu anlaşılın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hocam, şöyle: Komisyon çalışma kapsamında biz bu konuyu bütüncül olarak ele aldık.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Eyvallah.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu konunun belirli bir bölümü sulaklarla ilgiliydi, o kısmı yaptık, onunla ilgili de çeşitli tedbirler var.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Yok, ona ben bir şey demiyorum. Şunu demek istiyorum, bakın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şu anda hani avcılıkla ilgili kısma özel olarak odaklandık.

BAŞKAN – Diğer alanlara çok müdahil oluyoruz, merak etmeyin.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Biliyorum, onları takip ediyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kombine çözmeye çalışıyoruz.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Biliyorum ama bakın, şunu vurgulamakta fayda var: STK’lerimiz “Hayvanlar azalıyor, bunu da avcı azaltıyor.” dedikleri zaman... Bakın, 500 kuş türünden 470 tanesi av kuşu değil ve bunların tamamı azalıyor, şaka gibi ama böyle. İşte, bu “azalıyor” algısı da buradan geliyor ama kınalı keklik azalmıyor. Kınalı kekliği Erzincan’da ava yasakladık biz; iki yıl, üç yıl, dört yıl yaptık bunları; azaldı, yasaklayınca azaldı bu tür. Niye azaldı, bir sürü sebebi var, anlatırız yani yasaklamak çözüm değil.

BAŞKAN – Üçte tamamlayalım, diğer bekleyenleri çok beklettik.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Bitirdim.

Sayın Başkanım, bakın, bizim kuş ve memeli türlerimiz, 170 tane memeli türünden biz 10 tanesini ava sunuyoruz, 160'ı azalıyor. 10 türümüz var, artış eğilimindeler, çok azıcık da olsa. Yani avcılar her zaman dilimin ufağıdır. Bahsedilen, işte cama çarpanlar, işte bilmem ne, işte kedinin yediği, şusu busu, tarım ilaçları, bunlar hep kepededir ve de bu vurulanlar kaçak avcının vurduğudur. Hani “Avcı da bunu azaltıyor.” denilen, zaten kaçak avcıdır. Yasal avcı sahada olmayınca saha sıkıntı yaşıyor. Dünya böyle yönetiyor bunu.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Hocam.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Yani onu yanımıza almadan olmuyor.

BAŞKAN – Vekilimiz bir katkıda bulunacak, sonra sizlere hemen söz veriyorum.

Buyurun.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Şimdi, açıkçası benim bildiğim bir konu değil avcılık, hangi saikle hareket ediliyor, nedir? Fakat gördüğüm şu ki şimdi Türkiye’de yaban hayatıyla ilgili bir sorun var ve sizlerin sunumundan edindiğim de bundan sokak hayvanları sorumlu, devlet sorumlu, mevzuat, herkes, bürokrasi sorumlu. Peki, sizlerin, yani tarafların, bu avcıların, kaçak avcılık yapanların ve yahut sivil toplum örgütlerinin, federasyonların, sizlerin bir sorumluluğu yok mu? Yani ben açıkçası birazcık da öz eleştiri beklerim. Yani burada tarafları...

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Var tabii, var.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Burada zaten bulunma nedeniniz hem bir öz eleştiri yapmak, aynı zamanda eleştiri getirmek, önerilerinizi sunmak değil mi? Açıkçası ben, sokak hayvanlarına kadar işi getirdiniz, kedi-köpek bile sorumlu bundan, yaban hayatımız da ortada, popülasyon azalıyor. Bence bütün taraflar sorumlu, bence Meclis, mevzuat, işte neyse, sivil toplum ama avcıların ve sivil toplum örgütlerinin de bir sorumluluğu var.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – “Eğitemiyoruz.” diyor.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Ayrıca, bir şeyi daha Hocam söylemek istiyorum, tabii öğrendim de bir taraftan sizlerden yani çok da faydalı olduğunu düşünüyorum, siz de tarafsınız ve özgürce düşüncelerinizi ifade etmelisiniz ama bunu da bekliyordum sizden, ben bunu söylemek istedim.

Bir de bu “milis güç” meselesine ben takıldım açıkçası. Yani devletin jandarması var, polisi var, askeri var, yani milis güç ne? Yani bu avcıların “Biz milis gücüz.” diye kendilerini tanımlamalarını da ben çok tuhaf karşıladım. Eline pompalı tüfek alan, “Hadi ben milis gücüm.” Böyle bir şey benim açıkçası algılayabileceğim, bir hukukçu olarak anlayabileceğim bir şey değil, onun için onun da altını çizmek istedim. Bu kadar söyleyeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Şöyle Başkanım: Milis güç konusunda bir şey söyleyeyim mi? Finlandiya ya da Norveç’in Başkanına sordular “Ne kadar askeriniz var?” diye? Avcı rakamını verdi, 300 bini. “Onların her biri mavzer kullanıp büyük hayvanları avlıyorlar.” dedi ki kuş avı orada pek azdır. Onları gösterdi ordusu olarak. Milis gücün de ötesinde, bütün devletler avcısına bir anlamda potansiyel olarak bakar.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kendi ordusu yok muymuş?

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Ordusu var, bakın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Orta Doğu’da yaşamıyoruz.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Sayın Vekilim, ordumuz var, elbette ordumuz var ama bu ülkeye atom bombası atıp herkesi öldürmeden burayı kimse işgal edemez. İçeri girdiğinizde karşınıza silah kullanmayı bilen insanlar çıkar, milis güç o demek; yoksa, ordunun önüne geçecek hâlleri yok elbette ki. Ama bu Türk milletin o hâletiruhiyesini bilen adam buraya sızamaz, giremez.

BAŞKAN – Merak etmeyin, 82 milyonun hepsi milis güçtür. Bakın, bu ülkede biz de onu söylüyoruz, 82 milyonun hepsi milis güçtür.

İÇ ANADOLU AV VE YABAN HAYATI FEDERASYONU BAŞKANI SELİM ŞAHİN – Sayın Vekilim, katılmıyorum. Hepsi değildir de çoğuyledir, çoğu.

BAŞKAN – Hayır yani bu konuda bizim söylediğimiz insanlara, “Avcı olanlar vatanını savunur, avcı olmayanlar savunmaz.”a getirmemek lazım, onu söylüyorum; herkes savunur, bunu öyle bilmek lazım.

Evet, buyurun.

TEKİRDAĞ AVCILIK ATCILIK DERNEĞİ BAŞKANI CENGİZ ATAKLI – Sayın Vekilim, isimim Cengiz Ataklı. Tekirdağ Avcılar Derneği Başkanıyım, aynı zamanda Trakya Federasyonunun... Yaşanabilir bir yaban hayatı ve gelişmiş bir yaban hayatı için mücadele eden bir bireyim, öyle ifade edeyim.

Öncelikle Komisyonunuzu sizin nezdinizde saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sağ olun.

TEKİRDAĞ AVCILIK ATCILIK DERNEĞİ BAŞKANI CENGİZ ATAKLI – Gelelim üslup konusuna, Sayın Vekilimiz söyledi ya, çıkmışlar kendileri.

BAŞKAN – Gelecek herhâlde, çantası burada. Geldi, burada.

TEKİRDAĞ AVCILIK ATCILIK DERNEĞİ BAŞKANI CENGİZ ATAKLI – Şunu ifade etmeye çalışıyorum, üslup tansiyon yükseldiği zaman değişebiliyor, bunun için de tekrardan özür diliyorum.

Kaçak avcılık konusu, başladığımızdan beri konuşuyoruz. Burada bir, düzeltilmesi gereken en baştaki konu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’nun tekrardan avcılarla beraber, hayvanseverlerle beraber ve komisyonlarla beraber ele alınmasından geçer, bunda hemfikir olalım.

Diğer konu, Sayın Vekilim bahsetti ya, işte hayvanın vurulması konusu. Biz Trakya Federasyonu olarak bölgemizde 2015 yılından itibaren bir ördek, yabani ördek üretimi yaptık. Yasal olmadığı bize Milli Parklar tarafından söylendiği hâlde biz de elimizde yaralı olan ördekleri veteriner kontrolünde revize edip iyileştirdikten sonra, doğaya salımından sonra bunu her yıl yapmaya başladık. Ve bu sene Marmara Bölge Temsilcisi olarak MAK’a katıldığımda, kendilerinin dahi, Milli Parklarda görevli arkadaşların kendilerinin dahi, genel müdürümüzün dahi bunu takip ettiğini ve başarılı bir

çalışma olduğunu bana ifade ettiler. Burada şunu görüyoruz: Yırtıcı temizliği yapılmadan, otuz yıldır Tekirdağ'da yasak olan keklik avını ne kadar yasaklarsanız yasaklayın, sonuç elde edemezsiniz. Yırtıcı temizliği yapsanız da elde edemezsiniz. Çünkü neden? Ersin Başkanın ifadesi, hiçbir şekilde doğadaki hayvan içgüdüsel olarak yok olma tehlikesini hissetmediği sürece yavrulama, kuluçka dönemine gitmez, popülasyon arttığı sürece kendini geri çeker, bu bir.

Diğer bir konu da canlı mühre dediğimiz konu: Ördek salımıyla ilgili, biz dedik ki: Biz üretelim, biz avlayalım.

BAŞKAN – Ben o şeyi tam anlayamadım Cengiz Bey, yani artma eğilimini gösteren hayvanlar üremeyi durduruyor mu?

TEKİRDAĞ AVCILIK ATICILIK DERNEĞİ BAŞKANI CENGİZ ATAĞLI – Evet.

BAŞKAN – Peki, artan hayvanlar var, onlar? Domuzlar niye artıyor peki?

TEKİRDAĞ AVCILIK ATICILIK DERNEĞİ BAŞKANI CENGİZ ATAĞLI – Onu söyleyeceğim ama. Domuz popülasyonuna gelemim. Domuz popülasyonu son on yılda çok arttı ama çok vurulduğu hâlde arttı Sayın Vekilim. En çok şu anda yapılan av türü domuz avı, en çok vurulan hayvan olduğu için artış gösteriyor çünkü iki yıl altışar ayda yavru yapıyor.

Burada tarımın faktörüne gelince, çiftçimiz girdisel anlamda mağdur, kırsaldan geldiğim için biliyorum. 1 ekiyor, 1'e 10 almaya çalışıyor fakat domuz popülasyonu çok arttığı için onu da alamıyor. Hadi gelin, beraber, burada Komisyon olarak karar alalım, domuz avını da diğer avları da bir yıl yasaklayalım. Biz buna avcı camiası olarak "evet" diyeceğiz fakat kırsalda ekmeğini taştan çıkarmaya çalışan çiftçiye nasıl cevap vereceğiz, önce bunu da sorgulamak gerekiyor. Biz illaki vuralım derdinde değiliz. Biz üretip de vuralım. Yanımızdaki Romanya'da Tuna Nehri var. Tuna Nehri'nden bize ördek ne zaman gelir? Çok kış olduğu zaman göç gelir deriz. O zaman niye geliyor? Burada havalar daha iyi olduğu için burada yemlenmeye gelir, orada ürettiği için tekrar oraya gider. Biz de diyoruz ki: Bize müsaade edin ördeğe, burada üretelim, burada avlayalım. Biz bunların da iznini alamıyoruz.

BAŞKAN – Biz zaten Komisyon olarak geçen hafta bunu tartıştık yani avcı derneklerinin tamamına üretim konusunda destek verelim, ürettiklerini salsınlar, o bölgede daha çok avlansınlar, yabani hayvanlara bu anlamda daha fazla baskı olmasın dedik, bunu söylüyoruz yani biz de.

TEKİRDAĞ AVCILIK ATICILIK DERNEĞİ BAŞKANI CENGİZ ATAĞLI – Sadece bir kelimeyle bitiriyorum Sayın Vekilim, arkadaşlarımızın söz hakkını almak istemiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

TEKİRDAĞ AVCILIK ATICILIK DERNEĞİ BAŞKANI CENGİZ ATAĞLI – Bir de av ruhsatını aldığımız, beş yılda bir sabıka kaydına girip de elimizde mevcut olan yivsiz av tüfeklerini güncellediğimiz ruhsatlarla beraber maliye artışlarının da beş yılda bir alınması talebindeyiz. O zaman yasal olarak -hocamın söylediği 1,5 milyon fazla avcı var ya- hepsi evraklı avcı durumuna gelecek ve bu aynı zamanda ülkeye de bir millî hasıla olarak yansıyacaktır, bundan emin olun.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Bu kaçak avcılığı yapmasının nedenlerinden biri de geçmişte sabıkasının olması falan da olabilir mi?

TEKİRDAĞ AVCILIK ATICILIK DERNEĞİ BAŞKANI CENGİZ ATAĞLI – Evet, silah alamıyor. Bir seferde bunların...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Siz bunu kolaylaştırsanız bile, harcı ortadan kaldırsanız bile zaten o şartları sağlayamadığı için kaçak avcılık yapan vardır.

TEKİRDAĞ AVCILIK ATICILIK DERNEĞİ BAŞKANI CENGİZ ATAĞLI – Hayır, yanlış anlaşıldım Sayın Vekilim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Onu da dikkate değer buluyoruz.

TEKİRDAĞ AVCILIK ATICILIK DERNEĞİ BAŞKANI CENGİZ ATAĞLI – Şunu ifade etmeye çalışıyorum: Çoğu avlanan arkadaşlarımız, kırsaldaki arkadaşlarımız. 400 liradan bahsediliyor. Yeri geliyor kahveye çay içmeye giden arkadaşımın cebinde 1 lira parası olmuyor. Diyeceksiniz ki: “Yapmasın o zaman.” Ama dedik ya, genlerden geliyor. Biz de diyoruz ki, bu yıl 249 liraydı, önümüzdeki yıl maliye harçları 350 lira veya 320 lira olacak; bu her yıl bir külfet getiriyor. Bunları makul düzeyde tutarsak kaçak avcılığın önüne geçmiş oluruz. Neden? Herkes kayıt altına girmeye çalışacak ödenebilir bir rakam hâline gelirse. Bunu da göz önünde bulundurursanız teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederiz.

Kayıtlara geçti hepsi, sağ olun.

Çetin Bey, buyurun.

KIRKLARELİ SERHAT AVCILAR VE ATICILAR DERNEĞİ BAŞKANI RAMADAN ÇETİN KARAKOÇ – En nihayetinde bize söz geldi, teşekkür ederiz. Başkanlarım çok hızlılar bu konuda da.

BAŞKAN – Herkes konuşsun dedik, o yüzden.

Buyurun.

KIRKLARELİ SERHAT AVCILAR VE ATICILAR DERNEĞİ BAŞKANI RAMADAN ÇETİN KARAKOÇ – İlk önce, bizi bu Komisyona kabul ettiğiniz için teşekkür ederim tüm Komisyon üyelerine.

BAŞKAN – Estağfurullah.

KIRKLARELİ SERHAT AVCILAR VE ATICILAR DERNEĞİ BAŞKANI RAMADAN ÇETİN KARAKOÇ – Şimdi, biz Istrancalardan geliyoruz sayın vekilim, ben her gün orada geziyorum, Kırklareliliyim yani göbeğindeyiz oranın.

Şöyle söyleyeyim ben size: İlk önce, sürdürülebilir avcılık için hepimizin mücadele etmesi gerektiğini biz de biliyoruz, biz de buna inanıyoruz. Bu sürdürülebilir avcılık için Istrancalara 2014 yılında Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün “Kuş göç yollarına RES kurulamaz.” kararına rağmen hâlâ da bir sürü RES kuruluyor ve buna ısrarla “ÇED raporuna gerek yoktur.” diye imzalar veriliyor, hâlâ çalışmaları devam ediyor. Yani işte “Avcı...” deniyor da avcı yüzde 3’tür, diğerleri çevresel etkilerdir. Taş ocakları bol miktarda var. Bu taş ocakları bu hayvanların yaşam alanlarını tamamen tahrip ediyor. Lütfen, gelin bölgemizde birlikte gezelim. Bunlarla ilgili maden çalışmaları var. Sayın Vekilim, Türedi Bey Vekilim Kırklareli’yi de bilir, biz dernek olarak bu davalara müdahil oluyoruz, çevre davalarına. Sizleri de orada görmek isterim yani o davalarda, lütfen orada birlikte gezelim. Bazı tezler var konuşulan, işte, RES’lerin kesin ve kesin kurulmaması lazım. Geçin Bulgaristan tarafına -ben oraya da gidiyorum- Bulgaristan’da inanın adamlar bir tane çivi dahi çakmıyorlar Istrancalarda, bizim tarafta RES’ler hâlâ devam ediyor. Bir taraftan o tarafa çil keklik salıyoruz, bir taraftan da RES kuruyoruz. Bu, hayvanlar için çok uygunsuz bir sistem.

İki: Bu ülkede zirai ilaçları konuşmamız lazım; işte, üreme ve artma. Trakya’da keklik ve çil keklik olmama nedenlerinden bir tanesi -sülün de salınıyor- tarım alanlarının çok olduğundan dolayı. Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da tarım alanları olarak boş araziler çok fakat bizde granül gübreler kullanıldığı süre içinde... Üre ve nitrat, biliyorsunuz, erimediği zaman bu hayvanlar bunu yem olarak yiyorlar

ve toplu ölümler oluyor. Ondan sonra süne ilaçlamaları yapılıyor, orada da toplu ölümler oluyor yani yılanlar dahi ölüyor orada. Hani, ilaçlar da tam üreme zamanlarında atılıyor. Yani yumurtlama ve yavru çıkarma zamanlarıdır süne ilaçlarının... Öyle mi Vekilim? Nisan-mayıs gibi.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Baharda atılıyor.

KIRKLARELİ SERHAT AVCILAR VE ATICILAR DERNEĞİ BAŞKANI RAMADAN ÇETİN KARAKOÇ – Yani o dönemlerdedir. Bunların göz önünde bulundurulması lazım.

Ondan sonra, bu sokak hayvanlarıyla ilgili bahsediyorlar, hayvansever diyorlar. Ben hayvanseverim, hakikaten hayvan seviyorum. Benim köpeklerimin hepsi kontrol altındadır. Sokakta kaç tane av köpeği görüyorsunuz? Bakın, şu fotoğrafları vereyim isterseniz, lütfen bakın içiniz kaldırırsa. Bunlar koyun köpekleri ve başıboş köpeklerin bizim köpeklerimize yaptığı şeylerdir, resmen yiyorlar, fotoğraflar burada görmek isterseniz. Bunların da, sürü köpeklerinin de kontrol altına alınması için bir yasal düzenleme yapılması lazım. Bu hayvanlar 7/24 kırdı geziyorlar, üreme zamanında da geziyorlar. Bulgarların modellerinde bunlara köstek takılıyor. Ben bunu Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne öneri olarak da verdim, yazılı da verdim. 2014'te MAK temsilcisi olarak gittiğimde de bunu verdim fakat bununla ilgili bir çalışma yapıldı. Bu kısırlaştırmaların köylerden... Kaynağın başı köylerdir ve sürü köpekleridir çünkü kayıtsız ve kontrolsüz olan bir üreme bunu artırıyor yani buna mutlaka çözüm üretilmesi lazım. Sokaktaki köpeği de biz seviyoruz fakat kontrolsüz üreme başka zararlar da veriyor doğaya. Oradaki tavşanın da üreme zamanında... Çünkü avcının köpeği üreme zamanı kıra çıkmıyor. Hangisi çıkıyor üreme zamanında? Sürü köpeği çıkıyor veya başıboş köpekler orada serbest geziyor. Bunların da kontrol edilmesi lazım.

Mesela Sayın Vekilim “Dört güne avcılığı sınırlandırdık.” dedi. İşte, kaçak avcılığın önünü açmak için bir nedendir dört gün olması.

BAŞKAN – Üç güne indirildi hatta.

KIRKLARELİ SERHAT AVCILAR VE ATICILAR DERNEĞİ BAŞKANI RAMADAN ÇETİN KARAKOÇ – Sayın vekilim, şöyle söyleyeyim: Siz bizim bölgemizdesiniz, sanayi bölgesindesiniz. Özel sektörde çalışan personelin hafta tatilleri pazartesiye de geliyor, değil mi? Perşembeye de geliyor, cumaya da geliyor. Peki, bu adam harcını yatırıp her türlü yasal görevini götüldüğünde av günleri izinli olmadığı zaman ne günü gidecek? Kaçak günde gidecek. Yasal olup yasal hâle gelmeyen avcılarımız oluşmaya başlıyor çünkü adam parasını yatırıyor ama işveren onun hafta tatilini perşembeye, cumaya getiriyor, adam gidemiyor. Ne yapıyor? Bu bir tutkuysa araziye çıkmak zorunda kalıyor. Ve belli günlerde avcılarının hepsinin aynı zamanda, aynı günde doğaya çıkması aslında popülasyona şöyle bir zarar veriyor: Avcı çokluğu ne kadar çok olursa o hayvanın kaçma şansı az olur çünkü birinden kaçarsa birine yakalanıyor ama avcı popülasyonu bu şekilde azalırsa şey de gidecek.. O hayvanın kaçma şansı öyle hani anlatıldığı gibi değil. İşte “dijital çocuklar” dediğimiz çocuklar bu hayvanları, doğadaki yaşantıyı bilmediklerinden dolayı buradaki kararları onlar ona göre alıyorlar. Gelip bizimle beraber doğa hayvanlarının nasıl olduğunu, nasıl saklandığını, nasıl gizlendiğini... “Ben merayı geziyorum, tavşan göremiyorum, tilki göremiyorum.” diyor. Dernek başkanımız bir açıklama yapmıştı: “Göremezsin.” diye çünkü neden? Tavşan, tilki, çakal, bu tür hayvanlar gündüz saklanır, gece gezer beslenirler. Senin onları görmeyi için gece gezmen lazım, gündüz gezersen bir şey göremezsin. Hatta onunla ilgili de dedim, öyle bir yetenekleri varsa bize yardımcı olsunlar, biz köpek bakıyoruz yani bulma konusunda.

Milis güç, evet, avcı silahlı olarak... Milis güç olarak dediklerini ben şöyle destekleyeceğim: Alıp da savaş çıkarmak için değil, avcı doğada gezerken o arazide gezen insanlar birileriyle karşılaşır yani orada gezecek insanların hareket kabiliyeti azalır. Örneğin, Güneydoğu’da avın yasak olduğu olağanüstü hâl olan yerlerde avcılık yapılmadığı için bu insanlar daha rahat hareket ediyor yani yasaya aykırı

olan insanlar ama bizim bölgelerimizde kayıtlı avcı sayısı hakikaten çoktur yani Kırklareli, Edirne, Tekirdağ'da 25 bin kayıtlı avcımız var bizim, 25 bin tane. Onun için buradaki terör olaylarının daha az olmasının nedeni o arazide gezen insan sayısının daha fazla olması. Ondan sonra, Bulgaristan tarafına geçtiğimizde orada, hemen yanımda geyik de var, karaca da var. Fakat neden? Ormanların dokusuna çok dokunmadılar, hayvanların gizlenme şeyi çok fazla. Bizim ormanlarımızın içi boşaltıldı. Yani ben size fotoğraf da gösterebilirim, bizde baktığınızda 3 kilometreyi görebiliyorsunuz, o hayvanların gizlenme alanları daraldı. Yani, biz bir şeyleri yapalım derken doğal yaşama zarar veriyoruz. Bir tek avcılarının etkisi değil diyorsunuz ama biz de bunları orada görüyoruz çünkü o merada gezdiğimiz zaman o dokunun nasıl olduğunu çok daha iyi biliyoruz. Ben tavsiye ederim, Bulgaristan'a da gidin, Yunanistan'a da gidin, onları da gezip görün. Ben orada da geziyorum, arkadaşlarımız var, onlarla da geziyoruz.

Şimdi bir araştırma yapıldı, bu sene Bulgaristan'da 200 bin veya 300 bin domuz öldürülecek, yaban domuzu ve ev domuzu, veba var ve bizim sınırimıza çok yakın. Şimdi, bu veba bizim tarafımıza göçmen kuşlarla da gelebilir, domuzlarla da gelebilir. Peki, geldiği zaman bunun neden olabileceklarini kestirebiliyor muyuz? Çünkü bunlar koyuna da keçiye de bir sürü hayvana da bulaşacak, o zaman ne olacak? Avcılık yasaklansın, yasaklansın ama sonra ne olacak?

Bir önerim daha olacak benim bu domuzlar konusunda. Tarım Bakanlığı veya tarım il müdürlükleri soğuk hava depoları yapsın, vurulan bu domuzlar... Bizim bölgemizin çoğu domuz avcılığı yapıyor, keklik ve çil olmadığı için. Burada çoğu, avcı popülasyonu ile ilgili değildir, granül gübrelerin artı ziraî ilaçların bu şekilde kullanılmasıdır, onun için yok. Üretmeye çalışıyoruz, onları böyle gözümüz gibi koruyoruz, inanın. Gelin, isterseniz birlikte dolaşalım yani hakikaten gezilip görülmesi lazım, o Istranca'ların da gezilip görülmesi lazım. Bunların tekrar tekrar salınarak, tekrar tekrar katkı vererek ama dokusunu da bozmadan yani gen yapıları da bozuluyor hayvanların, doğallığını yakalamak lazım.

BAŞKAN – Peki, soğuk havaları depoları dedik. Oradan nereye geçtik? Orada kaldım.

KIRKLARELİ SERHAT AVCILAR VE ATICILAR DERNEĞİ BAŞKANI RAMADAN ÇETİN KARAKOÇ – Soğuk hava depolarının tarım il müdürlüklerinde yapılıp gelen domuzları devlet alsın, bunu belli alanlarda kullansın veya ihraç etsin, gelir olarak da avcılara bu şekilde dönüş sağlasın. En büyük şey de doğada olabilecek hastalıkların veteriner kontrollerinin yapılıp doğadaki hastalıkların tespiti olabilir çünkü domuz en çok parazit taşıyan hayvanlardan bir tanesidir. Ben bunu öneriyorum yani. Tarım il müdürlüklerine belli ücret karşılığı ister mama sanayisinde kullansınlar yani hayvan yemi sanayisinde ister ihraç etsinler... Avrupa buna çok iyi paralar veriyor. Eğer bir gelir kaynağı olarak düşünüyorlarsa bunu da yapabilirler, ben bunu öneri olarak getiriyorum.

Bunu sizin iletmenizi istiyorum: İçişleri Bakanlığımızın aldığı bir karar var, köylerde Jandarmadan silah ruhsatı çıkartılması için internet üzerinden başvurmaları gerekiyor ama maalesef köylerimizde hâlâ tuşlu telefon kullanıyor insanlarımız yani o kadar o yetenekleri geri. “Hayır, gideceksin, çıkaracaksın.” diyor. Ee, çıkartamıyor adam. Yani e-devlet şifresini girmesini gerekiyor, daha o teknolojiyi yakalayamadı ki. İl Jandarma alay komutanımızla da görüştüm, destek istedik o konuda fakat buna belli bir yaş kriteri konulması lazım yani 60 yaşının üzerindekiiler hâlâ tuşlu telefonla... Yani nasıl girecek o adam, o ruhsat başvurusunda bulunacak? Ne oluyor? Beceremeyince kaçak çıkmaya başlıyor. Biz kendi elimizle insanları kaçak veya yasal olmayan bir şeye getirmeye başlıyoruz.

Bir de silah konusunu konuştuk, avcı silahıyla -konuşmadık derken söylüyorlar da- yivsiz av tüfeği, avcının silahı ile bunu bulundurmak için kullanan insanların silah ruhsatlarının farklı olmasını talep ediyorum ben yani rengi farklı olsun. Adam avcılık yapmayacaksa onunki mavi olsun, benimki sarı. Yani biz orada bir hafta yemeyelim “Av tüfeğiyle vuruldu.” falan demeyelim. Yani bahsettiğiniz

gibi on binde 3 fakat vurulduğunda avcının adı çıkıyor değil mi, avcı silahıyla, herkes bizi katil olarak biliyor ama değil yani. Ben hakikaten insanları da seviyorum, hayvanları da. İşte vekilim bilir, kaç tane çevre davasına girdik. Onun için birbirimize karşı bu kadar kötü bakmayalım. Biz orada el ele de veriyoruz, çevre örgütleriyle de çalışıyoruz ama doğa bizim, avcılık bizim, avlar da bizim, hepimizin; onlara hep birlikte sahip çıkmayı öneriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Son olarak siz mi konuşacaksınız, buyurun.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ - Bir silah firmasının sahibiyim, Silah Sanayicileri Derneğinin Başkanıyım.

Hani “Bu işin neresindesiniz?” dersiniz de işte bu işin bulundurma ruhsatlı silahtan, imalat ruhsatından, Amerika’da Türk ismiyle şirket açabilmekten master tezine kadar her şeyi yapmış bir yurttaşım. Bu konuyla alakalı, silahla alakalı mesela internetten satılan silahlar veya başka türlü silahlar, işte silahın tanımıyla alakalı sorabileceğiniz her şeyi sorabilirsiniz. Yani biz Ticaret Bakanlığını reklam yasağından dolayı mahkemeye verebilmiş bir derneğiz, böyle de bir şey söyleyeyim size.

Şimdi, öncelikle bu milis gücüne bir değinip hemen çıkacağım oradan.

Biliyorsunuz, Avrupa’nın göbeğinde Müslüman katliamı yapıldı, bunu Sırp askerleri yapmadı, bunu oradaki Sırp avcı, keskin nişancılar yaptı; hepsi uzman derecesinde avcıydılar. Avrupa’da 1’nci Sırplar gelir, 2’nci İsviçreli 3’üncü Güney Kıbrıs Rum Kesimi ve 4’üncü Türkiye gelir silah kullanabilme yetisi açısından. Avrupa’nın göbeğinde bu olurken 1970’ten sonra bu Orta Doğu coğrafyasında kurulabilmiş tek devlet vardır, adı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti. 1974’teki harekât başlayana kadar oradaki avcı vatandaşlar yanlarına av köpekleriyle kendilerini ava gittiklerini zannettirerek Türk askerî gelene kadar orada direnmiştir.

Şimdi, ikinci bir soruyu soruyorum: Dün akşam haberleri hep beraber izledik -ben saat dörtte yattım, beşte kalktım ve buraya geldim İstanbul Çakıl Göleti’nden, Çatalca’dan- 30 bin tır silah verildiğini hepimiz biliyoruz ya da en azından bize, kamuoyuna sunulan bilgiler bu şekilde.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Amerika Birleşik Devletleri...

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Amerika Birleşik Devletleri -müttefikimiz biliyorsunuz- tarafından 30 bin tır verilmiş. Şahıs başına düşen silah kilogramı 15 kilo. Yani MPT-76 tüfeğinin 3 kilo 400 gram olduğunu düşünürsek yaklaşık 5 tane MPT-76 tüfeği vermişler parasız falan filan. Bizim devletimiz bunun tanesini 1.500 dolara alıyor özel sektörden.

Şimdi, varsayıyorum ki Allah etmesin... Az önce yine 15 Temmuzla ilgili bir şeye katılıyorum, evet, o gün itibarıyla Türk halkı bana göre de devleti sokaktan topladı. Benim düşüncem budur, katılırsınız, katılmazsınız başka bir şey. Bu kadar silahın verildiği bir şeyde, bu kadar silahın YPG terör örgütüne ya da PKK’ya -neyse bu unsur- verildiği noktada örnek veriyorum ki...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çok özür dileyerek araya gireceğim.

15 Temmuz hain darbe kalkışmasında Türk ordusunun da üzerinde bir leke kalmaması açısından söylüyorum, sadece bu darbe kalkışmasına katılan Türk ordusunun yüzde 1’in içinde...

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Kesinlikle. Orada söylediğimden böyle bir şey anlaşıldıysa çok özür dilerim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yüzde 99’u katılmamıştır. Yani zafiyet olarak bir şey ortaya çıkmaz.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Sayın Binali Yıldırım Beyefendi’nin sözünü dinleyip de çıkmayan insanlar bile vardı bu hain kalkışmada ki... Neyse bu konumuzun... Yanlış anlaşılırdysam özür dilerim.

BAŞKAN – İstikametimizi doğru çizelim.

Buyurun.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Tamam, çiziyorum, çiziyorum.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Devlet adamlarımız da sokaktaydı yani canı pahasına. Cumhurbaşkanımız uçaktaydı...

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Tabii ki efendim, tabii ki efendim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Atatürkçü, milliyetçi askerlerimiz...

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Şunu söyleyeceğim: O günün gündüzünde kimse böyle bir şey olabileceğini öngörmüyordu, hiçbirimiz öngörmüyorduk, doğru mu?

BAŞKAN – Evet.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Ama hainler çıktı böyle bir şey yaptılar.

Şimdi sunu söyleyeceğim: Şanlıurfa sınırında, Akçakale’de, Ceylânpınar’da Allah korusun ordumuz bir mağlubiyet yaşadı, Allah korusun diyorum. YPG silah unsurları var, birileri diyor ki güneydoğuda olmaz da bu Bodrum’da bu işler karışır vesaire gibi birtakım laflar duyuyoruz. Varsayıyorum ki Ceylânpınar’ı bir şekilde aştınız, Ayastefanos Antlaşması mı imzalayacaksınız? Bizim burada esas kastettiğimiz şey bu, bizim doğru anlaşılmanızı rica ediyorum. Bu ülke Kavalalı Mehmet Paşa’yı da yaşamış bir ülke, Ayastefanos Antlaşması’nı da imzalamış bir ülke, Allah’tan Bolşevik İhtilali vardı da olmadı.

Bu konuyu kapatarak, bir baba olarak şöyle bir şey rica ediyorum... Böyle bir Komisyonda bulunmaktan hakikaten keyif duydum. Ben çocuğumu parka salıyorum; insanlar tabii ki hayvan besliyor. Ben de hayvan besliyorum Çatalca’daki yazlığında, kedilerim var mesele, hepsine bakıyorum falan fakat şöyle bir şey var: Benim çocuğum hasta oldu İstanbul Avcılar’daki evimde. Çocuğu götürüyorum sağlık ocağına, en iyi onlar bilir diye bu enfeksiyonu vesaireyi. Affedersiniz, çok özür diliyorum, diyor ki: “Suriyeli çocuklardan kapmış.” Ya, Suriyeli çocuk buraya geleli üç sene olmuş, ne alakası var Suriyeli çocuklardan kapacak. Çünkü Suriyeli çocukların çoğunda bu varmış. Şimdi, buradan bakınca olaya, sonra baktım ki benim çocuğumu oynattığım yerde insanlar gelip köpeğinin kakasını yaptırıyorlar, çişini yaptırıyorlar. Bunlar sizin de çocuklarınız. Ve çocuklarımız orada ellerini değiştiriyorlar, yüzüne sürüyorlar vesaire. Bu konudan bağımsız olarak söylüyorum: Sokağa, affedersiniz, tuvaletinizi yapmak Kabahatler Kanunu’na giriyorsa, hayvan besleyen insanlar da özellikle çocuk parklarına -sadece bunu kast ediyorum- eğer hayvanlarının pisliğini yaptırıyorsa Kabahatler Kanunu’na göre işlem yapılmasını, bir baba olarak bunu rica ediyorum.

Şimdi, bu uzlaşma kültürüyle alakalı şey yaptık. Bizim sektörümüzde “uzlaşma kültürü” diye başlayan cümleler bir vakfı çağrıştırıyor. Hani bu benim silah sanayicisi olarak refleks verdiğim bir durum, anlatabildim mi. Niye? İçinde, vakfın yapısında birtakım örgütsel, birtakım masonik kişilerin, kuruculuğunu üstlendiği kişilerin söylemlerinin -parantez içerisinde- bir durumu söz konusu. Tabii ki uzlaşım yani ne demek? Bize kale aldınız, dediniz ki: “Bunlar bizim vatandaşımız. Sizi de dinleyelim, onları da dinleyelim. Herkesi dinleyelim.” Ama hani burada bu söylendiği zaman...

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Hangi vakıf bu? Ne vakfı bu?

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Umut Vakfı.

Yani “Avcılık yasaklanacak.” gibi bir söylem ortaya çıkınca ya da başka birtakım söylemler ortaya çıkınca biz “Silahlar acaba yasaklanıyor mu, elden alınması mı düşünüyorsunuz?” falan dediğimiz zaman bu toplumda, toplumun... Yani şöyle bir şey söyleyeyim: 2 milyon avcıdan bahsediyoruz ama şimdi, buradaki milletvekillerimizin yüzde 70’inde silah var, bunu hepimiz biliyoruz; bayanlar hariç, özür dilerim, belki bayanlarda yoktur, ama erkeklerin... Şimdi, şöyle bir şey, çok fazla vekil arkadaşımız var, yüzde 70’inde var. Şimdi, şunu söyleyeceğim: Silahlı insan ile avcı birbirine karıştırılıyor. Bir kere bu ayrımı da ayırmamız lazım.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Bence avcı da kendini silahlı insanla karıştırıyor. İşte milis o yüzden itiraz ediyoruz. Yani avcı mı, milis mi?

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Değil. Şimdi, şöyle bir şey MPT-76 tüfeği yaklaşık 300 metreye nokta atışı yapar. Normal sivil vatandaşın alabildiği bir tüfeğin 1 kilometreye atış yapabileni var ve belki Özel Harekâtçı hocadan daha iyi keskin nişancı olabilecek bu ülkenin evlatları var, anlatabildim mi. Yani bunu da söylemiş olmak için söyledim.

Şimdi, silahla mücadeleyle alakalı da sayın vekilim bir şey söyledi. Emniyet Genel Müdürlüğünde Özel Güvenlik Daire Başkanlığında Suat Bey’den, Dinçer Müdürlerimden... Bunu kendiniz de teyit edebilirsiniz yani bir sene önceye göre bugün Facebook’ta karşınıza silah reklamı ya da Instagram’da silah reklamı diye çıkan şey yüzde 95 ölçüsünde azalmış vaziyette. Bu zaten bizim mücadelesini de verdiğimiz bir şey. Yani ben faturalı mal satarken bu kadar sorumluluğun altına girerken, işçi çalıştırırken, iş güvenliği, ÖTV, KDV, bunlarla uğraşırken başkası orada Instagram’dan, bilmem nereden silahını satıyor ve bu insanlar bununla bir iş yaptığı zaman “Av tüfeğiyle öldürüldü.” deniyor. Ya, bu av tüfeği değil, bu adam öldürmek için tasarlanmış 30 santimetre boyunda bir silah. Av tüfeği dediğiniz şeyin bir kere omza yaslanacak bir kısmı olması lazım, bu minimum 38-40 santimdir. Dolayısıyla ondan sonra da bir namlusunun olması lazım, gövde boyunun olması lazım. Dolayısıyla bu ayrımın da güzel yapılması gerektiği kanaatindeyim.

Mücadeleyle alakalı benim naçizane fikrim var, belki başkanlar buna katılmayabilirler ama şimdi, yeşil alan uygulaması var, biliyorsunuz, ben sigara içmeyen bir insanım. İnternette ben bastığım zaman hemen on beş-yirmi dakikada geliyor birisi, diyor ki: “Evet, bu kafede sigara içiliyor.” Kaç para cezası? 8 bin lira. Yazıyor gidiyor. Hemen hemen bütün avcılar zorunlu olarak bu AVBİS denen sistemi kullanıyorlar. Buna böyle bir uygulama yapılabilir. Kullanabilen avcılar için küçük köydedir, biliyor ki o adam benimle beraber eşit şartlarda iş yapmıyor. Ben 2 keklikten fazlasıyla yakalanırsam sıkıntı yaşarım diye 2’den fazla vurmamış fakat o diyelim ki 8 keklük vurmuş bu kaçak avcı dediğimiz adam, nasılsa kayıt kuyut yok ya. Bu adam onu bildiği için avını paylaşmak da istemeyecektir. Böyle bir otokontrol mekanizması bununla alakalı kurulabilir diye düşünüyorum.

Son iki şey söyleyeceğim: Şimdi, bu avcılığın yasaklanıp da poligonlara çevrilmesiyle alakalı bir açıklamanız olmuştu. Hemen kısaca okumak istiyorum, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Güvenlik Daire Başkanlığı makamına 15/02/2018 tarihinde verdiğimiz yazıdır. 2 milyon ya da DKMP'nin yakalayıp da aldığı adamlar; bunların da emin olun, yüzde 40'ı, 50'si avcı falan değil. Bu adamlar kim? Bu adamların avlanma belgesi yok. Bu adamlar gitmişler hedef koymuşlar oraya, hedefe sıkıyorlar, kendilerini alıştırıyorlar. Niye? Şehirlerinde poligon yok. Sizin şehrinizde iki sene önce yapıldığını, Tekirdağ Belediyesinin iki sene önce yaptığını biliyoruz. İstanbul'daki poligonun da kapatılmaya çalışıldığını biliyoruz. Buradaki arkadaşlarımızın malumudur. Sarıyer'deki poligon kapatılmaya çalışılıyor, Büyükşehir Belediyesi imara açacak orayı, böyle bir sıkıntısı vardı. Şimdi, yönetim değişikliğinden sonra şu anda durmuş vaziyette.

BAŞKAN – Spesifik örnekler bunlar da. Bunun yararı olmaz mı yani sonuçta Türkiye'nin her yerine yaygınlaştırılrsa yararı olmaz mı? Onu tartışalım.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Şunu söyleyeceğim: Ankara'nın olimpiyat sporcularının Eskişehir'e gidip atış yapmak zorunda kaldıklarından haberiniz var mı? Ankara'da poligon yok.

BAŞKAN – Ben de çoğaltılsın diyorum zaten.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Tamam. Bunu söyleyeceğim, zaten dilekçede ne yazdığını söyleyince bizim uğraşımızın ne olduğunu anlayacaksınız. “Taktik atıcılar” diye Türkiye’de yeni bir grup oluşmaya başladı. Bunlar silah kullanmayı bilen, tabanca kullanmayı bilen insanlar olmak istiyorlar. Yani “Ben, evet silahlı, eğitilmiş bir bireyim, ruhsatımı aldım, her şeyim tam ve gideyim doğada atış yapayım.” diye... Fakat mevcut mevzuatta bu insanların atış yapacağı yer yok. Ormancı diye tabir ettiğimiz kişiler bu insanları gördüğü zaman kaçak avcı muamelesi yapıyor. Ya, adam avcı değil, arabasının 2 metre yanında ateş etmiş, misal veriyorum. Böyle birtakım sıkıntılar vardı. Şimdi, bununla alakalı İçişleri Bakanlığına verdiğimiz dilekçeyi söyleyeceğim.

“1) Taktik atış alanların standartlarının belirlenmesi için Spor Bakanlığıyla koordinasyon sağlanması.

2) Şarjörlü tüfeklerin avda, evde, arabada ve iş yerinde 2+1 kapasiteyle taşınabilmesiyle beraber meskûn mahal dışında atış yapmaya elverişli alanlarda minimum 10x10 metre, maksimum 20x50 metre, dört tarafı kazıklarla sabitlenmiş ve bu kazıkların etrafı kırmızı güvenlik şeridiyle çevrilmiş, yine şahıs güvenlik yeleği giyiyor olmak şartıyla hedefler alanın içinde sabitlenmek şartıyla sportif atışını yapabilsin.”

Gitsin kenarda bir yerde ve bu adama bu alan içerisinde ruhsatı varsa densin ki esasında “Evet sen avcı değilsin, niye?” Kırmızı çizginin içerisinde sin yani.

Atıcılık olimpiyatlarında ülkemizde sporcu yetiştirilmesine önayak olması için üniversitelere, ruhsat sahibi öğrenci ve öğretmen görevlilerinin faaliyetlerini okul dışında yapmak kaydıyla atış öğrenciliği, avcılık öğrenciliği kulübü kurmasıyla alakalı herhangi bir yasak olmadığına, engel olmadığına dair üniversitelere bilgilendirme notu gönderilmesi. Şimdi, üniversitede hocanın 4 avcı öğrencisi var. Okul içerisinde bunu yapabilmeli, anlatabildim mi. Niye? Çünkü eğitilmiş. Üniversite mezunu adam, şöyle olacak, böyle olacak. Orada hocam da ona eğitimini verecek yani bir akademik tarafı da olacak işin.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

SİLAH SAVUNMA SANAYİCİ SATICI VE KULLANICILARI DERNEĞİ BAŞKANI BEKİR SİPAHİ – Toparlayayım.

En son bir şey daha söylemek istiyorum. Bu işin bir de ekonomik tarafı var. “Avcılık yasaklanacak.” dediğiniz zaman yaklaşık 4-5 tane yine bir derneğin üyesi olan, Türkiye’de büyük derneklerden bir tanesinin üyesi olan 3-4 tane fabrika batar. Niye? Çünkü yani şu anda birtakım teşviklerden vesairelerden yararlanıyor bu konuştuğumuz firmalar. Eğer bu yasak olursa bu firmalar batacaktır. Böyle bir teklif gelse dahi, Komisyon bununla alakalı bir çalışma yapıp da gitse dahi ben inanıyorum ki burada benden bir gidecektir ama bu arkadaşlardan bin gidecektir yani ben bir silah sanayicisi olarak bir kaybederim ama o arkadaşlar bin kaybederler, bunu çok açık yüreklilikle söylüyorum. Dolayısıyla, yani bu en sonunda bu şekilde olursa Sayın Cumhurbaşkanımızdan döner kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz, gerçekten çok yararlandık.

Şunu da özellikle ifade edeyim: Bir, Komisyonumuzun hiçbir üyesinin sizin silahlarınızla ilgili zerre kadar, uzaktan yakından alınmasına dair bir düşüncesi, fikri olmadı, olmayacak, öyle bir şey de söylemedik. Bizim sözümüz -bir kez daha altını çizerek söylüyorum- doğadaki bu popülasyonun artırılabilmesi için farkındalık yaratmak üzere söylenmiş, benim o anda düşündüğüm bir... Kampanyalar yapılabilir, bu da bunlardan bir tanesinin sözüdür. Böyle bir şey Komisyonumuzun görüşü de değildir bu anlamda, bu bir defa bilinmeli.

Avcıların hiçbirisiyle ilgili, hiç kimseyle ilgili zerre kadar kişilikleriyle ilgili bir görüş de beyan edilmemiştir, konumuz da değil bizim. Bizim konumuz, Hayvan Hakları Komisyonu olarak her alanda mevcut popülasyonun azalmasının önüne geçebilmek adına... Diğer alanları biz olduğu gibi tartıştık. 8 Mayıs’ta kurulduk bakın, 8 Mayıs’tan beri çalışıyoruz, her alanı tartıştık. Bu bahsi geçen bütün konuları da biliyoruz. Sizin bize hatırlattığınız konuların da farkındayız ve bunun da avcılıktaki zayıttan doğaya daha çok zarar verdiğini de biliyoruz. Ben bunu yaşayarak da biliyorum, okuduklarımla da biliyorum, duyduklarım da biliyorum, bütün Komisyon üyelerimiz de biliyor.

Dolayısıyla, sizin içinizde şu şekilde gerçekleşme, kafanızda böyle bir cereyan eden olay varsa avcıların kişilikleriyle ilgili, bir kez daha söylüyorum, kesinlikle bir şey yok. Silahlarınızla ilgili, kimsenin, ne Hükümetimizin ne Komisyon üyelerimizin, hiçbir devlet yetkilisinin ne bir düşüncesi var ne bir politikası var; bu kesinlikle yok. Camianız tarafından da böyle yansıtılması gerektiğini düşünüyorum, sizin anlatmanız gerektiğini düşünüyorum.

Akabinde, sizler ve devlet, alınması gereken tedbirleri beraber alalım yani o kaçak avcılıkla mücadele konusu başta olmak üzere. Yani bu ülke hepimizin, bu ülkenin içerisindeki tüm zenginlikler hepimizin, bunlar hep beraber korunması ve gelecek nesillerimize aktarılması gereken zenginliklerimiz. Size düşen, bize de devlet olarak düşenler neyse, bu konuda sizin bize hatırlattıklarınızı da biz tekrardan oturup Komisyon olarak tabii ki değerlendireceğiz ve yapılması gerekenleri de mutlaka yaparak yolumuza devam edeceğiz.

KIRKLARELİ SERHAT AVCILAR VE ATICILAR DERNEĞİ BAŞKANI RAMADAN ÇETİN KARAKOÇ – Sayın Başkanım, çok küçük bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

KIRKLARELİ SERHAT AVCILAR VE ATICILAR DERNEĞİ BAŞKANI RAMADAN ÇETİN KARAKOÇ – Kamuda görevli olan polis ve askerî personel gelip bizim derneklerimize üye olamıyor. Yani avcılık bir ekip işidir, bu ekibin içinde olmayan insanlar bu sefer farklı bir şeye gidiyor. Bunların önünün açılması için avcı derneklerine üye olmasının sağlanması...

BAŞKAN – Kamu görevlilerinin mi, tamamı mı? Yoksa...

KIRKLARELİ SERHAT AVCILAR VE ATICILAR DERNEĞİ BAŞKANI RAMADAN ÇETİN KARAKOÇ – Kamu görevlileri, mesela bir kamu kurumundaki memur olabiliyor fakat polis veya askerî personelin gelip derneklere üye olması yasa gereği şey... Ama bunun, avcı derneklerine serbest bırakılması lazım. Çünkü pul alması gerekiyor, vergisinin yatması, bu işlemlerin yapılması gerekiyor ve avcılık bir ekip ruhu olduğu için -çünkü arkadaş grubuyla oluyor- bu arkadaşlar bunun dışında kalıyorlar. Hem bu alanların içinde olsunlar, birlikte bu şeyleri de paylaşalım, onların da bilgisi olsun. Bunun önünün açılması gerekir, bunu da ben sizden talep ediyorum.

BAŞKAN – Bu, vatan savunması konusundaki heyecanınızı da takdir ediyoruz, bu konuda heyecanlı, istekli olmak güzel ama bunun tüm 82 milyonda var olan bir özellik olduğunu da ben hatırlatmak istiyorum. Milletimizin damarlarında, hepimizin zaten vatan savunması vardır. Ha siz bunu silah kullanan kişiler olarak daha hazır bir güç olarak hissedersiniz, bu da amenna, buna diyeceğimiz herhangi bir şey yok ama bu konuda sadece avcı olmak da gerekmiyor, ben sadece bunu söylüyorum. Bunun özellikle bilinmesi gerekli, söylediğimiz içeride, dışarıda hiçbir söz de yok. Bu konuyu da tekrar hatırlatarak katıldığınız için hepinize tekrar teşekkür ediyorum.

Turabi Bey, buyurun.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bugüne kadar yedek subay öğrencilik ve yedek subaylık dışında silah kullanmış bir insan değilim, hiç de bugüne kadar silah edinmiş bir insan değilim, avcı da değilim Sayın Başkanım. Hayvan severim, onu başkanlarımız bilir zaten ama burada şimdi bir konunun çözülmesi için karşıtların bir araya gelip de konuşması, tartışması, çözümün en sağlıklı olanıdır. Buna bu şekilde yaklaşılması lazım. Biraz geç kalınmış kanaatindeyim ben arkadaşlarla bu konunun konuşulması konusunda.

BAŞKAN – Yok, zaten bizim Komisyonumuzun çalışması da devam ediyor.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Ben Komisyon üyesi de değilim arkadaşlar, onu da söyleyeyim. Bölgemizin avcılarını buraya geldiklerini belirttiler, beyan ettiler, onun için burada aranızda bulunuyor. Ama özellikle ben şunu gördüm: Bir diyalog eksikliğinden kaynaklanan, işte sosyal medyadaki bir çatışma olmuş. Bu unutulur geçer tabii.

Yalnız Sayın Başkanım, bu milis kuvvet olayında arkadaşlar ben size çok kısa bir şey söyleyeceğim. Yunan İzmir’e çıktığı zaman silaha sarılıp da silah atan Hasan Tahsin’in silahı vardı. Yani hakikaten, ordu çaresiz kaldığı zaman, bıçare kaldığı zaman, diğer silah kullanan görevliler çaresiz kaldığı zaman milise de görev düşer, silah kullananlara da görev düşer. Yedek subaylığım döneminde bizim her zaman atıcıların en iyisi hep avcılardan çıkıyordu arkadaşlar, bu da bir gerçek yani.

BAŞKAN – Tabii, Komisyon olarak bizim görev alanımız avcılarının ne yapıp yapmayacağı değil arkadaşlar, bakın bunu da özellikle söyleyeyim. Bizim Komisyonumuzun bir misyonu var: Bizim Komisyonumuz, hayvan haklarının varsa bir yerde ihlali, bunu takip etmek, denetlemek ve önermede bulunmak. Yoksa avcılarını biz böyle mikroskop altına alıp incelemedik, avcılar şöyledir, böyledir demedik. Bizim öyle bir misyonumuz da yok.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Avcıların savunucusu falan değilim, o amaçla da gelmedim buraya.

BAŞKAN – İyi anlaşılması bakımından söylüyorum, bunu farklı zannedenler var o yüzden. Sizin adınıza söyleyemiyorum, kamuoyunda böyle zannedildiği için açıklama gereği duyuyorum.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Avcı arkadaşlarıma da söyleyeceklerim var zaten.

Şimdi, değerli arkadaşlar gerçekten, hayvan, özellikle yabani hayvan popülasyonu herkesin söylediği gibi azaldı. Ben çiftçilik de yapıyorum Sayın Başkanım, köy çocuğum. Araziyi işletirken 89'da biliyorsunuz Bulgaristan'dan göçmenler geldi. "Bu göçmenlerden alın kullanın işlerinizde, gerekli ücreti vererek." dediler, aldım ben de 2-3'ünü. Şimdi özellikle dikkatimi çekti, o gençlerin 1'i dedi ki: "Ağabey, ben burada hiç tavşan görmüyorum, hiç yabani hayvan görmüyorum. Bizim orada –Filibeliydi kendisi- tarlaya giderken tavşanlar ayaklarına dolanır insanların, insanlardan ürkmeyiz, korkmazlar." Bizde hayvan zaten insanı görünce nasıl kaçacağını şaşırıyor, biliyorsunuz.

Şimdi, bunun dışında, ben pancar ekicisiydim, pancarı sulamak için, makine otomatikti, değiştirmek için çeşitli saatlerde gidiyorsunuz. Gece yarısı da gidiyorsunuz, sabaha karşı da gidiyorsunuz, sabah erkenden de gidiyorsunuz. Mesela sabah erkenden, saat yedi gibi gittim, baktım bir tane avcı geliyor -E5 Kara Yolu'na da çok yakın arazi orada- gittim yanına "Hayrola, avcısın herhâlde?" dedim. "Evet." dedi. "Avlanmaya mı geldin?" dedim, "Avlanmaya geldim." dedi. "Ne iş yapıyorsunuz?" dedim. "Lüleburgaz'da vergi dairesi müdür yardımcısıyım." dedi, on-on beş senelik hadise bu. "Tavşan avlıyor." Av yasağı dönemi başladı, bunu bilmiyor musun?" dedim. "Bilmiyorum." dedi. "Gerçekten mi bilmiyorsun?" dedim. "Bilmiyorum ağabey. Ben şimdi bunu öğrendim, buradan çekip gideceğim, 1 tane fişek atmam." dedi. Ama şimdi böyle gerçekler de var arkadaşlar. Şimdi, bu dernek bu arkadaşla ulaşamıyor mu? Bu arkadaş bu derneğe ulaşamıyor mu?

Şimdi, bu bahsettiğim göçmen arkadaşın söylediği enteresan bir şey oldu arkadaşlar. "Orada 3 kişi gelir -3'ten az olmaz- avlanmak için başvuru yapar –bizim dernek gibi kuruluşları varmış onların da- onlardan belli bir para alınır, yanlarına bir gözlemci verilir. O gözlemci, o aldığı paraya göre kaç hayvanın vurulacağını bilir. Ondan fazla 1 hayvan vursun, bir daha hayatı boyunca buna av serbestesi verilmez." dedi. Şimdi, böyle olunca hâliyle doğa bir dengede duruyor, öbür türlü bu dengeyi kurmak kolay değil Sayın Başkanım. Yani burada arkadaşlara fazla yüklenmek değil, burada devletin de yapması gereken çok büyük şeyler var.

BAŞKAN – Yok, onu söyledik zaten.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Bizim de yapmamız gereken çok büyük şeyler var. Toplumu yönlendiren devlettir. Nasıl çocuğuna eğitim vermesi gerektiğini en iyi aile biliyorsa... Aile çocuğa sağlıklı bir şekilde eğitmek istemiyorsa salsın sokağa, istediğimiz gibi yetişir mi, mümkün mü? Avcılık da aynı şekilde, avcılar da aynı şekilde. Devlet bir şekilde bunun çerçevesini çizmeli ama bu çerçeve çizme olayını buradaki arkadaşlarla... Bunların hepsi toplumdan oy almışlar, güven almış insanlar bunlar. Hâliyle bunlarla konuşulacak konu bu konu. O yüzden en sağlıklı budur, arkadaşlarla sık sık bir araya gelinmesi konusunda ben hemfikirim ve silah sanayicisi arkadaşımız da burada; dediği gibi bu silah sanayisini öldürür Başkanım.

BAŞKAN – Mesele anlaşıldı. Son olarak söyleyelim de çok uzatmanın... Çünkü hep aynı şeyleri konuşacağız.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Son olarak söyleyeceğim... Şimdi, biz, bu Türkiye'deki popülasyonları çok iyi biliriz, nerede ne var. Şimdi, Türkiye'de av popülasyonu bitmiş veya bitmek üzere diye bir şey yok. Bugün daha avcı eli, insan eli değmemiş bir sürü avlaklarımız var, kontrol altında tutulan avlaklarımız var, çok aşırı derecede de popülasyonu olan yerlerimiz var. Bizim ülkemizde tam manasıyla bir envanter yapılmıyor. Bütün envanterler veya bu söylenenler hayal.

Şimdi, bir AVBİS sistemi var; giriyorsunuz, kota alıyorsunuz. AVBİS sisteminde diyor ki: 2 tür avlayabilirsiniz. O 2 türü aldığınız zaman vursanız da vurmasanız da vurdu gözüküyor. Yani yıl sonunda diyelim -atıyorum- bin tane hayvan vurulmuş gözüküyor. Aslında bin tane hayvan vurulmamış, bin tane izin alınmış.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle: Kesmek zorunda kalacağız. İki dakikada toparlayın hemen çünkü bekleyen arkadaşlara çok ayıp oldu.

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Bizim istediğimiz, buraya bir heyetle gelip projeleri sunmak istiyoruz. Bizim bilim danışmanımız var, teknik danışmanlarımız var. Hepsi de profesör, işinin uzmanı ve aynı zamanda bu doğanın içinde avcı olan insanlar. Avukatımız da var.

Biz bu yaban hayatı hakkında, Türkiye'nin yaban hayatı hakkında envanterleri, çalışmaları, her türlü şeklinde size bir sunum hazırlayıp öyle gelmek istiyoruz.

BAŞKAN – Bakın, zaten bu sunumlarınızın hepsi kayda geçti, biz de var şu anda. Siz pazartesi salıya kadar diğer o raporunuzu da getirin bize çünkü biz...

EGE YABAN HAYATI VE AVCILIK FEDERASYONU BAŞKANI ERSİN DÜZYOL – Bu çok erken olur çünkü hepimiz uzak yerlerden geliyoruz.

BAŞKAN – Şöyle: Bizim Araştırma Komisyonu olarak çalışma süremiz var, süreli çalışıyoruz. Bu konuda zaten Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğümüz aslen sizin muhatabınız yani bundan sonra da Merkez Av Komisyonu. Bu tarzdaki önerilerinizi biz de takip eder, destekleriz, onlarla beraber olmanızı sağlarız, diyalogunuzu artırırız; o ayrı bir konu. Ama biz Komisyon olarak süreli olduğumuz için raporumuzu hazırlayıp vermek zorundayız artık.

Bakın, sizleri, gerçekten, hepimiz can kulağıyla dinledik. Bilmediğimiz bazı şeyleri de öğrendik. Siz bizim hakkımızda bilmediklerinizi öğrendiniz belki. Karşılıklı anlayış çerçevesi içerisinde bu konuda gerekli olan adımı bundan sonra atacağız.

Ben toplantıya burada son veriyorum çünkü çok ayıp oldu diğer arkadaşlara. Herkesin konusu kendisine göre çok önemli çünkü.

Hepinize teşekkür ederim. Sağ olun, var olun.

B) RAPOR ÜZERİNDE GÖRÜŞMELER

1.- Hayvanların Haklarının Korunması ile Hayvanlara Eziyet ve Kötü Muamelelerin Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun taslak raporu üzerinde görüşmeler () (**)*

BAŞKAN - Deniz Hanım, sizden başlayalım.

Buyurun.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU - Ben çok hızlı olarak efendim, taleplerimizi bir defa baştan sona üzerinden geçmek istiyorum sizi çok yormadan.

* 03/07/2019 tarihli Komisyonun İstanbul Çalışma Ziyareti Toplantı Tutanakları

** Komisyon Raporu

Öncelikle hayvanların eşya olmadığı, can taşıdığı ve duygulu varlık olduğunun kabulü. Şimdi, tabii, yer yer zaten bir taslak çıktı. Taslakta bunların bir kısmı var. O yüzden üzerinden geçmek doğru mu yoksa zaten şu anda TBMM kayıtlarına geçtiği için yeniden okumalı mıyım, çok emin değilim ama hızlı hızlı üzerinden geçebilirim.

BAŞKAN – İsterseniz sizin önerilerinizi söyleyin, bence daha iyi olur.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Tamam.

O zaman, ben, hayvanlardan kaynaklı rant çeteleriyle devlet eliyle mücadele edilmesinin önemli bir başlık olduğunu düşünüyorum. Bunun atlanmaması gerektiğine inanıyorum.

BAŞKAN – Bir daha söyler misiniz?

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Hayvanlardan kaynaklı rantçılarla devlet eliyle mücadele edilmesi...

BAŞKAN – Nedir, açar mısınız bunu?

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Bunu daha önce de konuşmuştuk efendim.

Hayvanlar üzerinden bir şekilde mama toplamalar, tedavi masrafları...

BAŞKAN – Anladım, anladım.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Bu tarz onlar üzerinden bir geçim kaynağının oluşturulmasının hem vergisel anlamda hem hayvan hakları anlamında bir ihlal olduğunu düşündüğümüz için.

Bunun dışında, veterinerlik fakültelerinde barınak hekimliği üzerine bir lisans eğitim programının olması gerektiğini ve bunun önemli bir ayrı branş olduğunu söylemek isterim.

Her belediyede sahiplendirme biriminin kıymetli olduğunu düşünüyorum. Bunun da muhakkak bakım evlerinde olması gerektiğini... Zaten her ilçede bir bakımevi olması gerekiyor. Bu bakımevlerinde veteriner hekim, 1 müdür, herkesin eğitimden geçmiş olması... Bunların zaten bir kısmını taslağınıza koymuşsunuz, o yüzden üzerinden tekrar geçmek istemem.

Yurt dışından kontrolsüz gelen hayvanlar için gümrükteki 21 günlük karantina süresi için resmî yerlerin kurulması ve bu hayvanların daha sonra gümrük, büyükşehir belediyesi, il tarım müdürlükleriyle birlikte hareket edilmek suretiyle ortak alana alınıp yedime verilmesi, derneklere veya başka bir kurula, kuruma değil. O bence çok önemli.

İller arası kontrolsüz toplu hayvan transferlerinin önüne geçilmesi... Nasıl bugün büyükbaş hayvanı bir ilden bir ile götüremiyorsunuz ama yığınla, kamyonlarla bir gecede köpekleri bir bakıyorsunuz Samsun'a dökmüş olabiliyorlar veya Edirne sınırlarına hayvanlar dökülebiliyor. Bu anlamda, kontrol edilmesi çok kıymetli.

Sahipli hayvanlarını terk eden kişilere çok ağır ceza getirilmesini istiyoruz biz. Çünkü sokak hayvanı popülasyonu diye bir şey varsa ortada, bir kavram, bunun maalesef ağırlıklı olarak terkler ve tabii ki de belediyelerin kısırlaştırmamasından kaynaklı toplu bir sonuç olduğunu biz biliyoruz. Onun için, o çok kıymetli.

Ülkedeki “pet shop”ta hayvan satışının yasaklanması sizin taslağınızda “kedi ve köpek” olarak belirtilmiş efendim. Ancak biz onun “canlı hayvan satışı” olarak düzeltilmesini talep ediyoruz.

Televizyonlarda prime time zaman diliminde hayvan sevgisi ve farkındalığı yaratacak kamu spotlarının dönmesinin çok kıymetli olduğunu ve bunun da muhakkak yer alması gerektiğini düşünüyoruz.

Atlı faytonla alakalı efendim, sınır getirilmiş. Yine bir 300 at nüfusundan bahsediyoruz. Esasında bunun sadece belki birkaç ay için çözüm gibi görünebileceğini ama bunun devamında zaten oraya kaçak hayvan girişinin devam edeceği, o zulmün devam edeceği... Yani orada eğer gerçekten köklü bir çözüme gitmek istiyorsak: Bir, bugünkü yüz yılda artık ulaşım aracı olarak kullanılamaz atlı fayton. Zaten hocalarımız, veteriner hekimlerimiz bu hayvanların, at yarışından çıkma safkan Arap atları ve İngiliz atlarının zaten buna uygun yapısının da olmadığını söyledi.

BAŞKAN – Peki, o zaman insanlar at niye beslesinler yani ulaşım aracı olarak kullanılmadığı takdirde? Kedi, köpek değil bu, at. Siz veya bir başkası veya ben, niye at besleyelim? Yani bu konuda bir cevap bulmamız lazım at neslinin devamı için Türkiye’de.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Binicilik sporu var efendim.

BAŞKAN – Binicilik de hayvan haklarına sizce uygun bir şey midir?

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Sonuçta, biz hayvan korumacı olarak, hayvan haklarını...

BAŞKAN – İhlal yapılmadığı takdirde taşımacılıkta kullanılamaz mı? Yani herhangi bir şekilde orada vasfı, özellikleri yeterli olan güçlü atlar kullanılsa uygun değil midir? Bunu anlamaya çalışıyorum.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – İhlal yapılmadan efendim, zaten hayvanın yük hayvanı olarak kullanılması mümkün değil ki. Yani neticede bu hayvanlar eski yıllarda araba olmadığı için mecburen kullanılmış hayvanlar.

BAŞKAN – Şimdi niye kullanılacak işte? Bundan sonra niye bakılsın?

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Neden bakılsın? Bir, dediğim gibi, çiftlikler olabilir...

BAŞKAN – Kim bakacak çiftlikte? Niye baksın çiftlikte?

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Zaten efendim, bir defa...

BAŞKAN – Bunları öğrenmek istediğim için soruyorum. Bakın, bu konuyu kendim çözemedim. Çözüm varsa, çözen birisinden öğrenmek istediğim için...

Buyurun.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER - Karşı argümanlar bu şekilde çok geliyor. Sayın Başkanım, bu konuyla ilgili “info_warf” Okan Oflaz arkadaşımızın görüşü alınmalıdır.

Bu konuyla ilgili Deniz Hanım çok saygı duyduğumuz hukukçu arkadaşımızdır, aktivisttir aynı zamanda fakat detay bilmez. Detay bilenlerden biri de biziz.

Biz, özellikle Büyükaada’da hayvanların hiç çalıştırılmaması gerektiğini topografyası yüzünden iddia ediyoruz. Çünkü yüzde 17’lik açılarda kesinlikle atlar koşamıyorlar. İngiliz atlarının da Türkiye’ye getirilip at bindirilmesini istemiyoruz. Dolayısıyla Büyükaada’da tümünden faytonlar kaldırılmalıdır.

BAŞKAN – Küçük bir alanda olamaz mı?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER - Olamaz. Efendim, çünkü işleten işletmeciler hiçbir şekilde İngiltere'deki sertifika programını geçebilecek işletmecilerden değil. Hipokampusları 4 misline geçmiş adamlar, İngiltere'deki bu faytonları kullanmış insanlar.

BAŞKAN – Hipokampus ne demek?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER - Efendim, hafıza kısmı iki yıl boyunca adamların 4 katına çıkıyor çalışmaktan. Her türlü disipline sahipler ve ona rağmen bile hayvan hakları ihlalleri yapıldığı iddia ediliyor İngiltere'de.

Sayın Vekilim, Büyükada'daki atları önce Gümüşdere yerleşkesine alarak tamamını kısırlaştırıp, tüm sağlıklarına kavuşturup tek tek sahiplendirmeye biz gönüllüyüz efendim. Aynı zamanda bu hayvanlar kati surette...

BAŞKAN – Nerede bakacaksınız ata peki?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER - Efendim “Gümüşdere” diye bir yerleşkemiz var, binlerce atı içine alabilecek. Zaten sokak hayvanları için uygun değil, atlar için uygun bir yer yapmışlar farkında olmadan.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Mehtap Hanım, çok özür diliyorum, Deniz Hanım'ın uçağı olduğu için önden sunumuna başlaması lazım.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER - Çok özür diliyorum, araya girdim.

BAŞKAN – Tamam, yani o at mevzusu olduğu için geçelim, birazdan tartışabiliriz.

Buyurun.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Teşekkür ederim efendim.

Zaten Kat Mülkiyeti Kanunu'yla alakalı bir düzenleme getirmişsiniz efendim. Çok sayıda insan mağdur bu durumdan. Ayrıca, kamu konutlarında yer alan “Hayvan beslenemez.” şeklindeki yasağın da düzenlenmesi gerekiyor. Orada da kamu lojmanlarında çok büyük sıkıntılar yaşıyor. Onun da eklenmesini biz talep ediyoruz.

BAŞKAN – “Kamu konutlarında hayvan beslenemez.” yasağının kalkmasını istiyorsunuz, öyle mi?

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Evet efendim.

BAŞKAN – Bu bizim raporumuzda bildiğim kadarıyla yok, bunu hatırlatıyorsunuz.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Evet efendim, kamu lojmanlarında yok. Olmayanları söylemeye çalışıyorum tekrar olmasın diye.

Yunus parklarıyla alakalı zannediyorum en büyük sıkıntı “Bu var olanlar ne olacak?” kısmına gelmiş durumda. Saniyorum, zaten size ulaşmış bir rapor var Yunuslara Özgürlük Platformu tarafından gönderilmiş. Orada çok net diyor ki zaten hiçbirinin öyle bir endişesi yok “Bu hayvanlar ne olacak diye?” Şimdi, ben düşünceyi çok iyi anlayabiliyorum, sizin düşüncenizi. “Var olanı tutalım, bundan sonra açtırmayalım ve bunu da bu şekilde bitirelim.” Ama ancak efendim, bugüne kadar hiçbir yunus kayıt altına alınmamış ki. Şimdi, bu esaret altındaki hayvanlar bir iki seneden fazla yaşamıyorlar. Bunların, yıllardır olduğunu zaten düşünürsek “pet shop”ların sürekli hayvanları yenilediklerini

biliyoruz. O nedenle, o hayvanlar bu şekilde kaldığı müddetçe o parklar hiç böyle hayvanlar ölmeden ölümsüzmüş gibi yaşamaya devam edecekler ve o anlamda çok kıymetli bu var olanın da kapatılması. Hemen Yunanistan’da, Bodrum’un 60 kilometre açığında bir koruma alanı kurulmuş bu hayvanlar için. Üç tarafı denizlerle çevrili bir ülkede hiçbir yerde mi koyumuz yok bu hayvanları rehabilite edecek ve onları daha sonra doğaya salabilecek?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Deniz Hanım, şu anda toplam kaç yunustan bahsediyoruz Türkiye’de?

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Söyleyeyim efendim.

BAŞKAN – 9 tane yunus parkımız var herhâlde?

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – 11 yunus parkı var. 75 yunus, 51 kürklü fok, 6 mors, 4 beluga getirilmiş sırf 2015-2017 tarihleri arasında efendim. Şu anda tabii rakamlar daha fazla devam ettiği için.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bunun yeterince denetlenmediğini, aslında 75 yunus değil, bunun sürekli yenilendiğini söylüyorsunuz.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Hiç denetim yok efendim. Uzman yok, onlara bakacak, tedavi edecek uzman yok; onları denetim altında tutacak. Kaç hayvan var? Bu hayvan gitti öldü... Ölüm bir defa işlenmiyor ki, yok ediliyor ortalıkta. O nedenle çok büyük sıkıntı var ve bu anlamda da... Az önce yapılan sunumda Orman Bakanlığından Sayın Genel Müdür şeyi örnek verdi: “TripAdvisor’dan mükemmellik ödülü aldık.” dedi. Değer veriyorlar TripAdvisor’ın fikirlerine. TripAdvisor bir açıklama yapmış durumda, diyor ki: “Bundan sonra yunus parkları esaretinden kaynaklanan bilet satışını durduruyoruz.” Ne yapacak? Bunları doğal, kendi koruması içinde bir denize alacaklar bu hayvanları rehabilite süresi yaşatmak için ama kesinlikle şovlarda kullanılmayacak bu hayvanlar, bire bir kişiyle fiziksel teması sağlamayacak ancak o şekilde biletlerini satarız. Hani sadece görmek için doğal ortamında gelirler ve bir süre sonra da doğaya dönebilenler doğaya döndürülür çünkü bu hayvanlardaki en büyük sıkıntı, yaban hayattan aldığımız hayvanın kendi kendine yetebilme yetisini ortadan kaldırmamız. Yiyecek bulabilmesi lazım bu hayvanın ki doğaya bırakılabilsin. “Her hayvan uygun olmayabilir.” diyor uzmanlar ama bunun muhakkak denenmesi lazım. Neticede bu hayvanın özü bu. Bu hayvanlar genellikle kendi bu parklarda doğmuyorlar efendim. Hep hâlâ yaban hayattan avlanarak gelen hayvanlar bunlar. O nedenle çok kısa bir sürede şov hayvanının doğal ortamında özüne dönebildiği, kendini hatırlayabildiğini söylüyorlar. “Onun için, bu mevcutlar ne olacak?” bir nevi duygusal sömürüsüne yenik düşmememiz gerektiğini düşünüyorum ben.

Bunun dışında, yasaklı ırkla alakalı zannediyorum onlarla ilgili de “Bu kadar sayıdaki hayvana bu mizaç testini kim yapabilecek?” sorusu geliyor bize. Onda da bu hayvanlar zaten ömür boyu hapse mahkûm olmuş durumdalar. Eğer bu mizaç testini yapacak az kişi varsa altı ay beklerler çıkmak için, önemli değil ama eğer mizaç testini geçebiliyorlarsa niçin ömür boyu oralarda hapis kalsınlar? Bu insanlara ruhsat verilir, sertifika verilir, taahhütname imzalatılır, gezdirirken ağızlarına ağızlık takılır; bunların hepsini sağlamak mümkün. Bunları sağlamak mümkünken “Hayır, yasaklı ırk bu, birini ısırsa ne yaparız?” deyip hepsini yakmanın ben çok adaletli olduğuna inanmıyorum efendim.

BAŞKAN – Zaten “yasaklı ırk”ı kabul etmiyoruz “tehlikeli ırk” kavramını getiriyoruz. “Tehlikeli ırk” kavramıyla birlikte bunların da...

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – İrtan ziyade efendim, bu hayvanların münferit olarak tehlikeli olabileceği, o tehlikeli hayvanların da esasında sorumlusunun insanlar olduğunu söylüyoruz.

BAŞKAN – Evet, onu zaten söylüyoruz biz de. Aynı görüşteyiz yani.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Evet efendim.

Var olanların da ama eğer... Hep onu söylüyorum ben, zaten uyuşturucu kaçakçısının elindeki...

BAŞKAN – Barınaklarda olanların geri verilmesini de savunuyoruz bu arada yani saldırganlık belirtisi göstermeyen. Orada bakıcılarına soracağız. Ama gerçi hayvanlar tabii saldırgan değilse de o şartlarda saldırgan da oluyorlar, öyle de bir zorunluluk var orada yani öyle bir gerçeklik var daha doğrusu.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Rehabilite olurlar efendim, hiç problem değil.

BAŞKAN – Ona da dikkat etmemiz lazım, biliyorum.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Bunun dışında havai fişeklerin yasaklanmasını istiyoruz efendim. Hem hayvanlar anlamında tehlikeli hem doğaya saygısı yok, kesinlikle kirletiyor. Yine organizasyonlarda, düğünlerde etrafa salınan balonlar ve dilek fenerleri de aynı şekilde yasaklanmalı. Onların da hem doğaya... Bugün artık Amerika'nın en meşhur zincir mağazaları, restoranları bile plastik kullanımını yasaklıyorsa demek ki plastik anlamında yeterince doyduk. O nedenle, bu anlamda da daha duyarlı olabiliriz diye düşünüyorum.

Toplu taşımada ciddi bir sıkıntı var ülke genelinde. Toplu taşıma araçlarına, otobüs, metro, vapur ve bunun gibilere ağırlığı takılmış, kısa tasma da takılan köpeklerin ve kutusu içerisindeki kedilerin alınmasını talep ediyoruz çünkü maalesef herkesin arabasının olması mümkün değil. Hayvan sahibi şahısların anayasal hak olan ulaşım özgürlüğünü de elinden alıyor. Taksiler, özel araçlar almayabiliyor. O nedenle, bu insanların da hayvanlarıyla buna katılabilmesi için bir düzenleme getirilmesini, bu mağduriyetin önüne geçilmesini talep ediyoruz.

Tabii ki avcılıkla alakalı çok uzun konuşuldu, burada eminim arkadaşlarım daha sonra da konuşacaklardır. Avcılığın yasaklanması en büyük temennimiz. Ben birçok şeyi dinlerken çok dehşete kapıldım. Kanada'da, Arizona'da, Amerika'da orada burada "6 yaşındaki çocuklar bile gidiyor, nasıl bizde 18 yaş?" dediler ama en büyük okul baskınlarının yaşandığı, seri katillerin çıktığı bir ülkeden, psikolojik anlamda bozuk insanların yaşadığı bir yerden örnek almak çok mümkün değil. Kaldı ki hep onu söylüyorum ben, niye örnek almak zorundayız, niye biz dünyaya örnek olamıyoruz? Onu da her zaman düşünmemiz gerektiğine inanıyorum çünkü biz her yönüyle örnek olabilecek bir ulusuz. Bu konuda da örnek adımlar atabiliriz inancındayım.

Anızla alakalı olarak... Anız maalesef sadece valilik tebliği ve çevre kurul kararıyla yapılmaması gereken eylemlerden. Ancak muhakkak anızın yasaklanması ve çok ağır cezalar verilmesi gerekiyor. Hem doğaya verdiği zarar ve o yanarkenki yeşilliğin içinde de yine flora olarak görüp görmediğimiz bir sürü canlı var orada. Onların da ölümünün önüne geçilmesi çok kıymetli.

Bunun dışında, 5199'a aykırılıktan kesilen cezaların tahsilinin takibi çok önemli efendim. Tahsil ediliyor mu, edilmiyor mu? Bu, bakanların görevi değil, Maliyenin görevi ama oradaki tahsilat ne kadar açık var, bunun takibi kıymetli ve oradan tahsili yapılabilenlerin de hayvanlar için kurulması öngörülen fona aktarılmasını ve böylelikle kendi içinde de bir fon yaratılabileceği inancımı taşıyorum.

Cumhurbaşkanlığı nezdinde İnsan Hakları Başkanlığı var efendim. Bunu ortaya sadece düşünebilir miyiz diye koymak istiyorum. Hayvan hakları başkanlığı da koyarsak politik anlamda çerçeveleri çizmek, ihlalleri ortaya koymak, raporlama yapmak... Böylelikle istatistiksel olarak verilere de sahip olabiliriz çünkü çok fazla veriye sahip değiliz. Bu anlamda kurulmasının kıymetli olabileceği inancını taşıyorum. En azından tartışabilirsek -ne götürür, nasıl bir faydası olur diye- iyi olacağı düşüncesindeyim.

“Refah” kavramı zaten efendim –zannediyorum- taslakta çoğu yerden çıkarılmış. O yüzden “refah” kavramını biz hayvan korumacı olarak çok arzu etmiyoruz çünkü hep onun... Refahın esasında, mesela şöyle örnek vereyim: PETA’nın görüşü doğrultusunda bizim barınaklarımızdaki, hukuktaki tabiriyle bakımevlerimizdeki köpeklerin hiçbir hayvan refahına uygun bakılmadığı için zaten sağlıklı olmaları... Hiçbir şey fark etmeksizin uyutulmaları yani öldürülmeleri öngörülüyor. O nedenle hayvan refahı bizim için hep ölümün insancıl yapılmasından başka bir şey ifade etmediği için...

BAŞKAN – Ama bizim oradaki muradımız öyle bir şey değil.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Olmadığını biliyorum efendim. olmadığını bildiğim için efendim.

BAŞKAN – Yani o hayvan hakları vurgusunu, işte hep “hayvan hakları fonu” gibi bir şeyde değil de “hayvan refahı fonu” gibi bir isim biz bulduk. Bulduk derken öyle bir önermemiz var bizim sadece şu anda ama muradımızı sizler, hayvanseverler iyi anlıyorsunuz diye düşünüyoruz.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Evet, evet. Zaten efendim, benim inancım buraya...

BAŞKAN – Orada isme çok takılmamak lazım. Orada biz hayvan haklarının ihlal edilmemesi için kurumların alması gereken tedbirler, gönüllülere, vatandaşlara yapılması gereken desteklerden bahsediyoruz esasen.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – O yüzden dile getirdim efendim. O anlamda kullanmadığınızı bildiğim için rahatlıkla dile getirdim.

Ben kısaca şunu söylemek istiyorum. 3’üncü kez huzuruza geliyorum ve şuna çok inanıyorum ki bir daha sizin kadar hayvana duyarlı, bu işi yerinde görmüş, hissetmiş, bir şekilde hayvana eli değmiş milletvekillerini bir araya getirmek mümkün olmayabilir ve o nedenle sizin tarihe bir rapor sunmanız gerektiğini düşünüyorum. Yani bu raporu siz bugün için değil, Türkiye’deki hayvanların geleceği için veriyor olacaksınız. O kadar kıymetli ki...

BAŞKAN – Hayvan Hakları Komisyonunun korunmasına dair bir komisyon kurabiliriz.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Kurarız efendim. Gerçekten çok kıymetli görüşleriniz ve ben o nedenle şuna inanıyorum ki buradan çıkabilecek bir düzenleme ister istemez bakanlıklarda, daha sonra Mecliste, farklı sebeplerden kaynaklı olarak ezilecek, başka bir şeye dönüşecek, dönüşebilir. Biz mücadele vermeye hazırız ama sizin raporunuz sağlam olursa biz çok daha rahat mücadele veririz.

BAŞKAN – Sağlam olacak inşallah.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Yani Meclisteki bir milletvekili kalkıp bu. “Yasaklanmasın” dendiğinde “Ama zaten rapor da yasaklansın demiyor ki.” diyemesin, ellerinde kozları olmasın.

BAŞKAN – Anladım.

İSTANBUL BAROSU HAYVAN HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AV. DENİZ TAVŞANCIL KALAFATOĞLU – Siz hayvan haklarını en üst haddten koruyabilirsiniz. Herkese örnek bir rapor olur ve biz ondan sonra bayrak eder, her yerde mücadele etmeye devam ederiz. Tamamen lafzı ve ruhuyla hayvanları koruyan, insanlara değil hayvanlara öncelik veren bir rapor içeriği sizden arzu ediyoruz efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – İnşallah.

Biz teşekkür ederiz, çok sağ olun.

Kim söz almak istiyorsa kendisini tanıtarak başlasın.

Buyurun Mehtap Hanım.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Sayın Vekilim, öncelikle sizi on beş yıldan beri tanıdığım için onur, gurur duyuyorum. Çok teşekkür ediyorum. Deniz Hanım'ın tüm fikrine, sizinle ilgili söylediklerine katılıyorum. Sizin leykek yuvaları kurduğunuzu gayet iyi biliyorum. Tekirdağ İl Özel İdaresi Başkanlığından da tanıyorum ve gerçekten gelmiş geçmiş, hayvanları düşünebilecek ve yasayı yapabilecek en uygun komisyon başkanı olduğunuza bütün kalbimle inanıyorum.

BAŞKAN – Tüm Komisyon üyelerimiz daha doğrusu. Hepimiz birbirimizden farklı değiliz.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Bütün hepimize, evet, gerçekten. Çok iyi bir birliktelik sağladınız. Çok teşekkür ediyorum.

Bundan sonra iki yüz elli yılı da içine alacak şekilde geleceği düşünerek, geleceğin düşünülerek bir yasa çıkarılmasında vesile olacağını umut ediyorum tüm bu Komisyonumuzun, sizin vesilenizle ve Komisyon üyeleri sayın milletvekillerimizle.

Ben 2009 yılından bu yana kendi profesyonel mesleğim film yapımcılığına da ara vermek suretiyle -mecbur kalıp- Mecliste sahada ve yasada hayvan hakları ihlalleriyle mücadele ediyorum. Bu mücadele evcil ve yabanıl hayvanları ayırt etmeksizin ve her kotada oldu. Barınaklar, ormanlar, sokak, insanlardan kaynaklanan ihlaller vesaire ve çeteler hâlinde köpek dövüşlerinde maalesef profesyonel mücadeleci olmak zorunda kaldım ancak bundan evvelki Çevre Komisyonu toplantılarında da bilfiil görev aldığımı, birçok şeyi yasaklatıp gündeme almamıza rağmen kanunlaştıramadığımızı, birçok kereler kadük olduğunu fakat kadük olmaya fırsat bulamadan da yunus parkları gibi bazı şeylerin bazı lobiler tarafından gece yarıları iptal ettirildiğini de yaşadım. Bunun üzüntüsünü de ayrıca yaşadık. İnşallah bu sefer böyle olmayacak.

Köpek dövüşleriyle ilgili sunumuma başlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hayvan Hakları İhlalleri Araştırma Komisyonu sayın üyelerimiz ve Başkanımız ve değerli katılımcılar; Anadolu'muz tarihinde hayvan dövüşleri entosantrigi kesinlikle bulunmamaktadır. Anadolu'ya yakın Pakistan, Afganistan gibi Avrupa Kıtası'yla bağlantısı olmayan ülkelerden ülkemize, birçok ülkeye olduğu gibi sirayet etmiştir. Ki burada bu bahsettiğim ülkelerdeki köpekler Kangel falan değildir, bully kutta diye kendilerine has farklı bir köpek türüdür.

Fiil bir etno davranış değildir, açıkça suçtur. Ayrıca bahisler söz konusu olduğu için doğrudan asayiş sorunudur. Ülkemizde Kangel ve horoz dövüşleri kitleler ve çeteler hâlinde internet üzerinde ülkemizi 7 bölgeye ayırarak il il, bölge bölge çeteci gruplar ve bunların rakip gruplarının varlıklarıyla oluşturularak dövüşürülen köpekler üzerinden yasa dışı fıkstürler, valiliklerin eylem etkinlik masalarının konuyu da derinlemesine bilmediklerinden ötürü “güzellik yarışmaları” adı altında

etkinlik izinleri de kolaylıkla alınarak güzellik yarışmaları adı altında ırk organizasyonuymuş gibi gösterilerek... Fakat bu organizasyonlarda bir sonraki maçlarda eşleştirilmek üzere resmî bir şekilde bir araya getiriliyor Sayın Vekilim. Yani şöyle düşünün: Maltepe’de Çamlık’ta ben kendim iptal ettirttim ve burada en son Sivas’takini iptal ettirttik, katılımcıların tamamının köpek dövüşçüsü olduğunu ispat ederek, dövüş videolarını göndererek. Fakat valiliklere gidiyorlar, normal vatandaş gibi “Kangal ırkı güzellik yarışması” çok güzel bir bahane oluyor. Bütün köpek dövüştürenler bir araya geliyor, köpekler görücüye çıkıyor, orada hemen maç bağlanıyor; arkasından da bölge bölge şurada, şu gün şu maç, fiktürler oluşturuluyor. Kolayca izinler alınarak, organizasyonlarda eşleştirme yapılarak belirlenmekte; ara turnuvalar sonucu final turnuvada en büyük bahislerle baş köpekler çıkarılmaktadır. Tüm bu organizasyonu yapan köpek sahiplerine de Sayın Vekilim “baron” adı veriliyor. “Baron” gibi laflar biliyorsunuz çetecilikte kullanılıyor. Güzel ülkemizde 5 kişinin bir araya gelip tombala oynaması dahi suç kapsamındayken -ki doğru- bahsin hayvanla yapıldığından kesifle 5 bin kişinin etkinlik eylem, toplantı izni olamayacağı üzere, izin falan almadan gece yarısı bir mücavir alanda toplanıp 200 daha evvel eşleştirilmiş, dövüştürülmeye uygun hâle getirilmek için melezlenmiş Kangal çoban ırkı köpeğe kurulmuş 2 ayrı yan yana ringlerde 100 maç yaptırılmasının kumar değil de Kabahatler Kanunu çerçevesinde değerlendirilmesi bir zafiyettir Sayın Vekilim. Ve eğer böyle giderse maalesef bir aktivist olarak sahada ölümüne sebep olacak çünkü bu bahsettiğim 5 bin kişinin arasına bizatihi giriyorum Sayın Vekilim. Bir örneğini vereceğim. Kahramanmaraş Elbistan Büyükyapalak köyünün mücavir alanında dövüşü organize eden kişi köyün muhtarıydı Sayın Vekilim, köyün muhtarı ve yeğeni olan murahhas azası ve ben alana gidip gecenin ikisinde jandarma karakoluna intikal ettiğimde askerlerin hiçbirini burada böyle bir eylemin gerçekleşeceğine ikna edemedim. Vakanın vuku bulacağı için değil Sayın Vekilim, bir kadın olarak başıma gece yarısı bir şey gelecek diye 11 er, 1 astsubay görevlendirdiler ve 5 bin kişi zapturapt altına alınamadı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani yerinde tespit ettiler mi bu dövüşü?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Evet, binlerce suçüstü yaptım Sayın Vekilim ve hâlâ yapıyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sonra nasıl bir işlem yapıldı?

BAŞKAN – Kabahatler Kanunu’na göre ceza veriliyor sonra.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Köpeklere de el konulmadı çünkü o anda Doğa Koruma ve Millî Parklar intikal edemedi, 200 tane azılı 102 santim boyunda 120 kiloluk köpekleri koyacak yer bulunamadı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Burada da taşra teşkilatının ne kadar önemli olduğu ortaya çıkıyor.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Güçlendirilmek zorundayız Sayın Vekilim.

Sayın Vekilim, çok teşekkür ediyorum bu hatırlatma için. Sayın Vekilim, bu arada parantez içerisinde Doğa Koruma ve Millî Parklar şube müdürlükleri ve bölge müdürlükleri bazı yerlerde elemanlarının yetersiz olduğunu öne sürerek yetki devirleri yapmakta. Böyle acil ani ihbarlarda ve suçüstülerde yetki devrini komisyonlara veriyorlar. Bu komisyonlar kaymakamlıktan 1 kişi, belediye zabıtasından 1 kişi, veteriner işlerinden 1 kişi, tarım ilçeden 1 kişi; bu kişileri bir araya toplamak bir haftasını alıyor kurumun ve o arada zaten suç işlenip her şey olup bitiyor. Benim hiçbir şekilde ne vatandaş ne aktivist olarak bu tip uygulamalarla bu suçlara yetişmem mümkün olmuyor. Zaten ileride

de çıkacak, Sayın Vekilim, bu iş Kabahatler Kanunu'nda diye kesinlikle algılanmamalıdır. Hâlihazırda bu bir suçtur, asayiş sorunudur. İçişleri Bakanlığının ve emniyet güçlerinin benden istihbarat ve suçüstülerin yükünü almaları gerekiyor.

Yaklaşık 200 bin köpek dövüşleriyle dolaylı yoldan alakalı olan ve yaklaşık fiilen 60 bin köpek dövüştürerek suç işleyen bir kitle bu fiil henüz suç kapsamına alınmadığı için oluşmuş ve giderek ve hızla da büyümeye devam etmektedir.

BAŞKAN – Şu anda Türkiye’de 60 bin köpek dövüşçüsü mü var, öyle mi?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Evet, Sayın Vekilim, çok üzülüyorum, ben bu işe başladığım zaman adamlar 40 bindi, şimdi 60 bin fiilen ve yüzbinlerce Kangal köpeği...

BAŞKAN – Nerede bu köpekler peki? Yani biz göremiyoruz bunları.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – 81 vilayette, ben hepsini size adres adres...

BAŞKAN – 81 ile dağılmış vaziyette öyle mi?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Evet, hepsi bana azılı düşman, hepsinin barakaları var. Şimdi, adam köpek dövüştürüyor diyelim, ben size en ajitasyonsuzunu göstereceğim ki etnosantrik bir durum olmadığı... Çünkü bu köpek dövüşçüleri -tıpkı avcıların bir sürü bahanesi gibi- diyor ki: “Ben ağızlık takarım, öyle dövüştürürüm.” Öyle bir şey söz konusu değil, dös atınca zaten akciğeri patlıyor hayvanların. 100 küsur kilo, 102 santim boyunda hayvanlar.

Sayın Vekilim, ben isim isim kimlerin çete olduğunu, çete başlarını söyleyeceğim burada, isimler açıklayacağım. Bunu yapabilir miyim?

BAŞKAN – Şu anda açıklamayalım. Öyle bir durum varsa cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulundunuz mu bilmiyorum.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Veriyorum efendim Vatan Caddesi’ne defalarca kez.

BAŞKAN – Şimdi, onlar kendileri burada olmadığı için söz hakkı da doğar, onları dinleyebilecek durumda da değiliz şu anda.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Ben zaten sosyal medyada sürekli açıklıyorum bunları, yalnız grup olarak isimlerini vereceğim o zaman.

Türkiye’de bu “TR KANGAL” diye birileri tarafından profesyonel çetecilik hâline getirildi. Dijitalde başarılı bir küçük çocuğu aslında, şimdi kocaman adam oldu. Bu adam internet üzerinden bu Kangalcıları, çobanları, hepsini ayarladı, organize etti, dövüşe kanalize etti. Simsarlar çıktı, üretiminden, satışından, barındırılmasından, organizasyonların eşleştirilmesinden korkunç bir sektör çıkarttı ortaya. İlk önce çete olarak münferit yapıliyordu, herkes kapısında belki dövüştürüyordu ama çete suçu hâline TR KANGAL tarafından getirildi, “admin”lerini size yazılı olarak ileticeğim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bir dövüşte ne kadarlık bir para dönüyor?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – 200 bin avroya kadar.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – 2 köpeği dövüştürüyor, diğerleri bahse giriyorlar, birileri onu yönetiyor. Mesela böyle ortalama bir dövüşte kazanılan, dağıtılan...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – 50 bin liradan başlıyor. Böyle 18-19 yaşındaki çocuklar 10 bin liraya dövüştürüyor, düşünün. Bu iş bu hâle geldi.

BAŞKAN – Köpek sahipleri bu parayı alıyorlar öyle mi? 10 bin lira alıp köpeğini dövüştürüyor.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Tabii, tabii. Paralar hakemde bulunuyor Sayın Vekilim, kazanana hemen çıkartıp orada paralar dökülüyor.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Türkiye’nin en büyük Kangal forumuymuş.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Göstermelik. Bakın, ön forumunda zannedersiniz ki Kangal seviyor. Kangal Çoban Köpeği Irkı Derneği Başkanı da burada. Bakınız, intraneti var, intranetten içeri girdiğiniz zaman suç olmasın da çetecilikten yargılanmamak için önce YouTube’a, sonra da oraya linklerini koyuyorlar, adamların milyon tane dövüşünü orada izliyorsunuz ama oraya da referansla giriyorsunuz. Bir köpek dövüştürücüsü “Ben köpek dövüştürücüyüm.” dese de referans olmadan oraya intranete girip ne link paylaşılabiliyorsun kendi dövüşlerinde ne de bir şeyi girip izleyebiliyorsun.

BAŞKAN – Ancak bu dünyanın içinden olmanız lazım, dışarıdan kimse giremiyor.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Evet, referanssız giremiyorsunuz.

Arkasından, benim çevre koruma timiyle birlikte bastırdığım Kayseri İncesu’daki yerde bunların arasında kavga çıktı, ikiye bölündüler, meydancılar.net olarak klonlandılar. Bunun da size yöneticilerini iletceğim yazılı. Daha sonra, LiderKANGAL’dan sonra, Kangal Arena, Meydancılar kangal, Doğu Anadolu meydancıları... Sayın Vekilim, Türkiye’nin en acımasız çetesi Doğu Anadolu meydancıları çünkü maçı kaybeden köpeği çekip, onur meselesi, namus meselesi yapıp orada öldürüyorlar, yaptıkları işe de “soncu” ismini veriyorlar yani ölümüne kadar, sonuna kadar.

BAŞKAN – Bu dövüşleri bir köy meydanında mı yapıyorlar, nerede yapıyorlar bunları?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Köy meydanında yapmaları mümkün değil, mücavir alana çıkıyorlar. Mesela Pamukkale’de, yine, böyle inanılmaz derecede mesire alanı falan da değil, çok ötede insan öldürseler duymayacakları bir yer yani ihbar gelmediği sürece yakalanamayacak şekilde.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kategorize edebildiniz mi şu ana kadar? Yani ağırlıklı olarak hangi yaş grubundan, hangi meslek grubundan kişilerin dövüştürdüğü veya bu bahislere katıldığıyla ilgili? Çünkü genelde şöyle: Bu tip suçları işleyenler sanki böyle toplumdan çok uzakmış gibi düşünülüyor, hâlbuki çok içinde oluyorlar. Zaten bu yüzden bu kadar kontrollü devam edilebiliyor.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Başkanım, ben bir ilave yapacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Bundan birkaç yıl önce burada Ankara’da rezidansın tepesinde –o köpek değildi ama başka bir boyutu var- horoz dövüşü yaptırılırken... Yani bu işi yapanlar sadece belli bir kesim değil, bayağı bir elit kesim de artık bu işi yapıyor yani buna şey veriyor. Rezidansın tepesinde horozları yakaladık.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Bu bilgiyi nereden aldınız?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Bize ihbar geldi.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Yani yakalandı mı? Bir ceza...

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Tabii ki, işin içinde üst düzey insanlar da vardı. 400 bine yakın idari para cezası uyguladık o zaman. Yani bu iş sadece meydanlarda falan da olmuyor, rezidansın tepesinde de yapılıyor.

BAŞKAN – Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Acaba o bahiste dönen toplam para ne kadardı? 400 bin ceza ama belki de dönen çok daha yüksek paralar.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Çok büyük paralar Sayın Vekilim. Bu yüzden de bu köpek dövüşçüleri benim itibarımı zedelemek üzere rüşvet aldığıma kadar, kızımın namusuna kadar, benim namusuma kadar dil uzattılar ama camiada herkes çabalarımızı görüyor, Doğa Koruma ve Millî Parklarla santim santim çalışıyorum, gece gündüz irtibatlıyım.

Sizin sorunuza cevap vermek gerekirse... İçerisinde -çok büyük- dünyada sayılı diyeceğim Türkiye’de iştilgal cam fabrikaları sahibi, matbaa fabrikaları sahipleri de var, köyde bir çoban da var. Parametre, skala çok geniş ama 200 bin avroya... Sayın Vekilim, araya girip de söyleyeceğim, Azerbaycan’dan, Bulgaristan’dan Kangal’ı içeriye getiriyorlar veya buradan dışarı çıkarıyorlar, orada dövüştürüp geri getiriyorlar ve artık son gelinen nokta...

BAŞKAN – Bu sadece Kangallar üzerinden mi yapılıyor Türkiye’de?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Kangal köpekleri dövüşmez Sayın Vekilim. Tamamı dövüştürülmek üzere Anadolu çoban, Napoliten mastiff, Kars çoban köpeği, malaklı ne bulurlarsa bunlarla kırıyorlar, bir tür elde ediyorlar, Kangal’dan melezlenmiş olanlar. Aslında sizin bir önceki toplantıda Kangal’ı tehlikeli ırk kapsamına alalım mı, almayalım mı gibi bir konuşma geçmiş.

BAŞKAN – Yok, öyle bir şey olmadı.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Yoktu değil mi, sadece asparagas?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Başka ülkelerde bunun yasaklı olabildiğine dair eleştiride bulunduk.

BAŞKAN – Başka ülkelerde yasaklı dendi.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Almanya’da şöyle yasaklandı: Türkler gitti, bahçelerinde melezlerini dövüştürdü. Korkunç bir algı oluştu ve Almanlar Kangal’ı yasakladı, şu anda Almanya’da yasak.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani bir Kangal köpeğinin üzerindeki bu şeyi kaldıralım diyorsunuz böyle bir etiket varsa, tehlikeli bir ırk değildir, dövüşmez diyorsunuz.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Hayır, Kangal köpeği katien dövüşmez.

BAŞKAN – Melezlenmiş hâlleri bu hâle getirir diyor.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Melezlenmiş hâlleri dövüşmeye uygun hâle getirilir, onlar da çobana gidemez. Orijinal Kangallar son derece vefalıdır, zaten Orta Asya’dan bizimle birlikte geldiler. Koyununa, çobanına, çobanının heybesine, çobanının çocuğuna son derece sahip çıkan, çok mülayim hayvanlar.

BAŞKAN – Malaklıların var mı böyle bir özelliği peki?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Malaklılar da dövüşçü değildir, zaten fiziği uygun değildir. Ağızları o kadar sarkıktır ki ama çeneleri güçlüdür. Onların çene yapılarını klonlamak için melezliyorlar onları. Tabii, bütün bu bilgileri maalesef yaşayarak öğrenmek zorunda kaldım Sayın Vekilim.

Tekrar ediyorum, “trkangal, liderkangal, arena kangal, meydancilar.net, Doğu Anadolu meydancıları” adı altında Kangal dövüşü suç örgütleri aktif hâldedir. Şu anda aktif hâlde ve ben çok üzülüyorum, bu çeteciler benim defalarca kez müracaatıma rağmen istihbaratı yapılarak devlet tarafından kendiliğinden suçüstüleri yapılamadı. Hayatlarını riske atıp 200 haberci bana ihbar ediyor, ben elimden geldiğince suçüstülerini yapmaya çalışıyorum ve şimdi bu adamlar evrildi Sayın Vekilim. Ben içeriye adam koyup santim santim bunların hareketlerini takip ediyordum, içeriden de konum atıyorlardı bana, Jandarmayla birlikte gidip adamlara suçüstü yapabiliyordum ama bu alanlara “jammer” getirmeye başladılar. “Jammer”ı yakalayan Jandarmaya diyor ki: Ben muhtarım, “jammer” da taşırım, her şeyi de taşırım.

Sayın Vekilim, hayvan hakları aktivisti olarak mücadele etmemiz giderek zorlaşıyor ve en son internet üzerinden iletişim kurmayı tamamen kestiler, Messenger da kullanmıyorlar ki “hack”leyip içine bakamayalım diye, buna da engel oldular. Sadece dövüştüren köpek sahipleriyle birlikte bölge bölge WhatsApp grupları kurdular. Şimdi, artık şu vaziyete geldim ben: Ben eğer ortaya dövüştürülecek bir kangalla, içeriye o kangalla girecek bir muhbir ayarlamadığım sürece suçüstü yapamayacak hâle geldim. Ben İçişleri Bakanlığının artık istihbarat toplaması gerekliliğini yüce Meclisime yalvararak arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz, sağ olun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben şöyle araya gireyim katkı anlamında: Şimdi, biz hayvan kolları gibi bir birim öneriyoruz. Bunu önerirken aynı zamanda da internet üzerinden bu tip bahislerin takibini yapabilecek, istihbarat alanında çalışabilecek -yani sadece sahada değil- bir merkezde, çeşitli birimleri altına açması lazım.

BAŞKAN – Tabii ki.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Hem bilişimde hem sahada.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bir de aynı zamanda muhbirlerle ödül verilmesi...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Ben hiçbir şey veremiyorum, sadece Allah rızası için yapıyorlar.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Gümrükte de kaçakçılıkla ilgili eskiden yaygın bir...

BAŞKAN – Var, hâlâ var, uyuşturucu mücadelesinde var hâlâ, terörle mücadelede var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Uyuşturucuda var da yani eşya kaçakçılığında o cezalar maalesef eskisi kadar caydırıcı değil, muhbirlere, devlet yetkililerine verilen oranlarda bir düşüklük var. Önceden kesilen cezanın yüzde 30'u oranında muhbire, yüzde 30'u oranında da bu konudaki yetkililere veriliyordu. Şu anda o oran çok düşürüldü. Bu bakımdan ihbar edenlere bir ödül gibi bir şey verilirse çok teşvik edici olabilir.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Harika olur Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Toparlayalım Mehtap Hanım bir an evvel.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Çok önemli, horoz dövüşlerine geçiyorum hayvan dövüşlerinde ve zaten toparlanmış bir vaziyette.

Sayın Vekilim, horoz dövüşlerinde mesele çok daha vahim. Ülkemizde horoz dövüştürenlerin yüzde 99,09'u güvercin veya kuş veya Hint horozunu koruma dernekleri adı altında, STK paravası ile 2 milyon kişi tarafından bu sözde derneklerin sağladığı dernek adreslerindeki büyük salonları ve ringleri olan mekânlarda yine Kangal dövüşlerindeki gibi il il illerde horoz dövüştürenlerin turnuva adı altındaki bir dernek çatısı altında toplanarak Kangalların bahis miktarlarının 4 katı olarak yapılmaktadır. Valiliklerimizin mevcut kuş kanatlı derneklerinin tümüne çok büyük denetlemeler yapması ve mekânlarında herhangi bir bahaneyle ring bulunduranların hiç şüphe duyulmadan kapama kararlarının verilmesinin gerekliliği vardır. Ayrıca yeni kurulmak istenen sözde kanatlı derneklerinin kurulmasında çok sıkı parametreler getirilerek yeni kurulmak zorlaştırılmalı, sabıkalı kişilerin Hint dövüş horozlarını yetiştirmelerine müsaade edilmemesi üzerine bir uygulama yönetmeliği maddesi düzenlenmelidir. Güncel olarak ülkemizde bulundurulmuş Hint horozu, mutlak ve mutlak sadece dövüşlere satılmak üzere üretilip bulundurulmakta veya mutlak dövüştürülmek üzere bulundurulmaktadır. Bu nedenle hobi için bulunduruluyor fikri tümünden akıllardan çıkarılmalı, bu türün üretilmesi kesinlikle yasaklanmalı, mevcut Hint horozlarının tümüne el konulmalı, ülkemizdeki mevcut hayvanat bahçelerine uygun barınma alanları düzenlenerek paylaştırılmalıdır. Çünkü nedir? Biz suçüstü yapıyoruz -horoz dövüşlerini de yakalıyorum maalesef- yakaladığımız horozları götürüp bir yere kapatıyorlar, sabaha hepsi pert. Bütün horozlar birbirini öldürmüş oluyor.

Ülkemizde yaşayan tüm çene basıncı ve cüssesi kuvvetli köpeklere mutlak ve mutlak çiplendirilme zorunluluğu getirilmeli ve bir yerden bir yere transferi kesinlikle Tarım Bakanlığımızın ilçe teşkilatlarından alacağı izinlere bağlı tutulmalı. Transferlerin nedenleri ve gideceği yerdeki tarım teşkilatıyla irtibatlı verilmelidir. Şimdi düşünün Sayın Vekilim, bir dövüş oluyor, 200 tane Kangal'ı oradan oraya götürüyorlar, Tarım ilçe sormaz mı bu kadar Kangal nereye gidiyor? Böyle bir fırsat yaratılması lazım kurumumuza Sayın Vekilim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bir dövüşte kaç Kangal dövüşüyor?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – 200.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kaç saat sürüyor bu?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Sabahın köründe başlıyor. Yakaladıklarımın videoları var. Beş gibi bir araya geliyorlar, gün ağarmaya başlarken başlıyor, 200 köpek iki saatte dövüşüyor ama iki ayrı ring kuruyorlar.

BAŞKAN – Basına bunlar pek yansımıyor. Yani biz kamuoyunda bunları çok fazla, açıkçası... Ben dikkat etmemişim belki de ama böyle 200 köpeğin dövüştüğü bir şey basına mutlaka yansır diye düşünüyorum. Niye yansımıyor?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Pınarhisar, Kayseri. Adamlar böbürlene böbürlene...

Bakın, Niğde'nin Efendibey Bağlarının Amasra çiftliğinde gittim, ringi kendim yıktım. Jandarmadan önce girdim ringe, iki tane ring yan yana duruyordu.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Siz bunların tam bir listesini iletebilir misiniz bize?

BAŞKAN – Hazır zaten, elinde var herhâlde zaten.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Ben bu raporu size vereceğim, daha sonraki tüm istihbaratımı size teslim edeceğim. İşimizin yoğunluğundan çok dağınık çalışıyoruz. Ben il il çalışıp size teslim ederim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – 2 Kangal'ın bir dövüşü ne kadar sürüyor tahmini?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – İki dakika da sürebilir çünkü hayvan geri basar, dövüşmek istemez. O zaman da vuruluyor işte, öldürülüyor hayvan. Dövüşmek istemeyeni de vuruyorlar.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – En uzununu?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – En uzununu kırk dakika ama o kırk dakikalık işte mutlaka hayvanlardan biri ölüyor çünkü nefes darlığı geçiriyor, akciğeri patlıyor, vesaire, vesaire.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O arada insanlar da izliyor.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Bayılıyorlar ölüme, kana.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Peki, kapalı bir ringde mi?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Hepsi açık hava, hepsi açık hava. Mesela Pınarhisar'daki su havzasının yanındaydı. İki ayrı büyük ring kurmuşlardı. Büyükyapalak'taki öyleydi. Yani adamlar hem Jandarmaya yakalanmamak, ihbara denk gelmemek için, çabuk çabuk işlerini görmek için iki ring kuruyorlar. Yani gündüz on ikiye, bire varmadan bitirmeye çalışıyorlar işlerini.

Horoz dövüşlerine devam ediyorum. Transferlerin nedenleri ve gideceği yerdeki tarım teşkilatlarıyla irtibatlı verilmelidir. Bu prensiple, misal, Kayseri için, yoğun olarak, alınan izinde bu köpeklerin dövüştürme maksatlı taşındığı anlaşılmalı ve köpekler gözetim altında tutulmalı ki kısa sürede geri döndürülen –dövüştürüldü, geri döndürülmeye çalışılan- köpekler mekânlarına da geri getirileceklerinden, dönüşün de izne tabi tutulması ve polis noktalarında giriş çıkış nedenleri sorgulanacağından -ki kolluk kuvvetlerine bilgi verilecek tamimlerle yani “Bir yerden bir yere kangal taşındığını görürseniz bunun nakil izninin olup olmadığını sorunuz.” diye- teşkilata bilgi verilmesi gerekiyor. Transferler zorlaştırılır. Bu ve bunun gibi önlemlerin güvenlik kurumlarımızın oluşturacağı prensiplerle güçlendirilmesi gerekmektedir.

Aynı şekilde, polis noktası uygulamalarında çok sayıda horoz taşıma kutularını müşahade eden kolluk kuvvetlerinin –“Bu horozdur, kedidir, köpektir.” diye işi hafife almaması gerekiyor- bu konuda uyanık olmaları ve yakın civar mıntika kolluklarına da bilgi verilip suçun önlenmesi, suçüstüler sağlanmalı, sadece ihbar mekanizmasına bırakılmamalı. Konuyu çetecilik olarak değerlendirip istihbaratları yapılarak suç önlenmeli veya suçüstüler başarılmalıdır.

Saygılarımızla.

Sayın Vekilim, son olarak sizinle bir şey paylaşacağım, yaşadığım bir vaka. Öncelikle bir aktivist olarak bütün haklarım, verdiğim emekler memleketime helal olsun. Ancak Sayın Vekilim, bu yasa tez vakitte çıkmazsa benim gözüm açık gidecek. Suç o kadar büyüdü ki biz artık mücadele edemiyoruz, gücümüz az, ekonomimiz yıprandı. Aktivistlerin gücünden bahsedeceğim size, sivil toplum kuruluşlarından. Ve gerçekten vatanseverlikten ve millî değerlerine sahip çıkmaktan bahsedeceğim. İsim vermiyorum, Almanya’da yerleşik Sivaslı bir vatandaş Sivas’tan alıp Almanya’ya götürdüğü “Talas” isimindeki köpeğini, Arnavutluk’ta asayişe mugayir olan işlerle iştigal eden bir Arnavutluk vatandaşının köpeğiyle dövüştürmek üzere Almanya’dan yola çıkarttı. Tüm Alman kurumlarına -Almanya’daki hayvanseverlerle de irtibatlı çalışarak- bilgileri geçtik, istihbaratları aktardık, tüm elimizdeki bilgileri, delilleri gönderdik, muvaffak olamadık, Almanya sınırlarından çıktı. Adım adım adamın aracını izledik, Arnavutluk’tan içeriye girdiği an Arnavutluk polisiyle irtibat kurup elimizdeki tüm bilgileri -Arnavutça da bilmiyoruz, İngilizceye çevirdik hemen Almancadan- Arnavutluk polisine ilettik. Asayişe mugayir olan işlerle uğraşan vatandaşın evinde ve onların MERNİS’inde kayıtlı olmayan arazisinde köpekler bulundu. Dövüştürüleceğine dair, bağlandıklarına dair ellerindeki delille köpeklerle el konuldu Sayın Vekilim. Bakın, başka bir ülkeden bahsediyorum. Biz telefon başındayız, bilgisayar başındayız. Köpek önce üç gün tutuldu. Almanya sınırına kadar polis nezaretinde gitti, Alman güvenlik memurlarına teslim edildi, Arnavutluk Emniyet teşkilatı oradan ayrıldı.

Biz bu tip başarıları elde ediyoruz. Ülkemizde de birçok suçüstünde de kolluk kuvvetlerimizin kendi inisiyatifine göre yani jandarma komutanı hayvansever veya vicdanı varsa başarılı olduk. “Ben kedi köpek işiyle mi uğraşacağım arkadaşım, ben TİM komutanıyım ama 4 askerim var.” dediği yerde başarılı olamadık Sayın Vekilim.

Bize yardımcı olmanızı çok rica ediyoruz. Yasanın ivedi çıkarılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz katkılarınız için.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Sağ olun.

BAŞKAN – Kim söz almak istiyorsa arkadaşlar, buyurun, kendinizi de tanıtarak.

PROF. DR. EBRU YALÇIN – Yaklaşık yirmi küsur senedir mesleğimi icra ediyorum, aynı zamanda Türkiye’de davranışla ilişkili ilk doktora sahibi olan insanım. Tabii, Tamer Hocamız var İstanbul Üniversitesinden, şimdi Ankara Üniversitesinden yine genç bir doçent arkadaşımız var bu konuyla ilgilenen ama toplamda 3 kişiyiz, tamamen hayvan psikolojisiyle, kedi-köpek psikolojisiyle ilgilenen.

Tabii, yıllardır hep İzmir, Bursa birçok belediye de yine sokak hayvanlarıyla ilgili kongreler, eğitim seminerleri düzenliyoruz, hem meslektaşları eğitmeye çalışıyoruz hem halkı eğitmeye çalışıyoruz. Bu yasanın da çıkmasını gerçekten ben de yirmi küsur senedir bekliyorum ve her aşamada da her noktada yardımcı olmaya çalıştık bilgimizle.

Tabii, her şeyin ötesinde hayvan haklarından bahsedebilmemiz için ilk önce elimizde gerçekten bizim ne kadar hayvan popülasyonumuz olduğunu bilmemiz gerekiyor. Bunun için de hayvanlarımızın kayıt altına alınması gerekiyor, sahipli ve sahipsiz olarak. “Sahipsiz”, “sokak hayvanı” terimlerinden çok hoşlanmıyorum aslında çünkü “sosyal” ya da “şehir köpekleri-kedileri” demek belki daha doğru çünkü sorumluluk bizde olduğuna göre o zaman hepsine bizim hayvanımız olarak bakılmalı.

Şimdi, tabii, yeni yasayla 2020’ye kadar çipleme sistemiyle kayıt sistemine geçmiş olacağız, bu çok güzel bir şey. Bu noktada biz sahipli ve sahipsiz hayvanlarımızdan en azından sahiplileri bilebilirsek... Kedi ve köpek özelinde söylüyorum, ha bunun dışında, kuşlar, balıklar, papağanlar vesaire yani onlar da hayvan hakları açısından bakıldığında gerçekten çok içler acısı durumda, çiftlik hayvanlarını hiç

anlatmıyorum. Yani onların biraz da maalesef ticari değeri olduğu için hayvan refahı açısından... Gerçi Avrupa Birliğine uyum yasaları içerisinde çiftlik hayvanlarıyla ilgili biraz daha, belki bir nebze yol almış durumdayız ama kedi ve köpeklerde durum maalesef böyle değil. Şimdi, normalde, tabii, Avrupa Sözleşmesi -ki biz yıllar önce imzaladık Türkiye olarak bunu- kedi ve köpek sahiplenecek olan insanların eğitimden geçmesiyle, eğitim sertifikasıyla ilgili. Bu, yasada da yazıyor fakat bu sertifikayı verecek ve eğitim verecek şimdiye kadar herhangi bir şey oluşturulmadı. Bu noktada, tabii, herkes de hayvan sahibi olmalı mı noktasına gelirsek, tabii aslında psikolojik testten geçmesi gerekliliği aslında olması gereken bir şey. En azından, tehlikeli ırklar, yasaklı ırklarda çok doğru değil ki o yasa çıkarken de, 2008 yılında da aslında benzer şeyleri hep konuştuk.

Şimdi, bu tehlikeli ırklar nereden çıktı diye belki düşünürseniz, çünkü o yasada Japanese tosalor, Amerikan pitbullar vesaireler, bunlar var. Bunlar 2004'te ırk olarak çıktı, daha sonra, tabii, kaçış noktası olarak "bunların melezzeleri" diye geçtiği için 2008'te tekrar yasa revize oldu "bunlar ve melezzeleri" diye 4 tane ırk belirlendi. Tabii bu noktada belirli ırklar üzerine gidiyorsunuz, sadece bu ırklar mı tehlikeli noktasına gelindi. Tabii, bu noktada köpek ırkçılığı da aslında yapmamak lazım, bunlar bir bakıma ırk dernekleri vesairelerle de ilişkili bir şey, kim güçlüyse o oluyor. Tabii, bunlar nasıl çıkıyor? "Tehlikeli köpek" dediğimizde... Tabii biz biraz aslında kopyalayarak bu yasayı aldık. Normalde Avrupa'daki ülkelerde insana ve hayvana ama özellikle insana çok şiddetli zarar veren, ölümüne yol açan ya da hastanede yatmakla ilişkili ciddi zarara yol açan ırklar listeye geçer. Tabii, şöyle bir handicap var: Bizde köpekler sahipli olmadığı için bir kısmı ya da sahipli olanların da ırkları bilinmediği için bu kısımlarda çok ciddi boşluklar var. Tabii, onlarda diyelim ki "Şu kadar rottweiler, şu kadar Kangal, şu kadar Alman çoban köpeği tehlikeli işlere karıştı." deyince beş yılda bir bu listeler revize edilir. Tabii, bizde, Sağlık Bakanlığında ya da başka herhangi bir kurumda böyle bir kayıt olmadığı için dolayısıyla bu yapılamadı.

Yaklaşık 2010 yıllarındaydı, devlet hastanesiyle ortak bir çalışma yaptık, insan ısırılma vakaları üzerinde çalıştık ve bu noktada işin ilginç bir yanı çıktı. Isıran köpeklerin yaklaşık yüzde 75'i sahipli çıktı, ilginçtir, yüzde 25'i sadece sahipsiz çıktı. Tabii, bunun içerisinde kendi köpeği tarafından ya da aşılı olduğu için hastaneye gelmeyen, ihbar edilmeyen kısımları da katarsak aslında sahipli köpekler tarafından ısırılma olasılığı biraz daha fazla gibi duruyor. Tabii, bunların ırklarını şu an belirlemek çok mümkün değil. Biz bunu ne zaman elde edebiliriz? Ancak Sağlık Bakanlığı verilerini doğru bir hâle getirebilirsek, ırklar net olarak belirlenirse, bunların kayıtları doğru bir şekilde tutulabilirse belki biz dört beş yıl sonra gerçekten "Tehlikeli ırk nedir?" tabirini belki daha rahat kullanabiliriz. Bununla ilgili aslında "Tehlikeli ırk yoktur, tehlikeli sahip vardır." terimini her zaman kullanmışızdır. Çünkü maalesef silah ruhsatı alamayan insanlar büyük köpekleri almışlar... Aslında köpeğin bunda bir suçu yok, agresif bile değil, sadece sahibini mutlu etmek adına belirli şeyleri yapıyor. Evet, kangallar asla saldırmaz, kadınlara ve çocuklara son derece duyarlıdır. Ama belirli mastiflerle gerçekten ırk bozularak ki bu da aslında ırkların korunması kanununa da aykırı bir şeydir. Kangalları farklı ırklarla melezzeyerek daha güçlü kas yapısının... Daha kuvvetli olduğu ve agresif olan hâle getirilmiştir, evrilmiştir ki bu, hiç doğru bir şey değildir ırkın korunması kanunu açısından da. Ama tabii, evet bu sorunlar var, bunların hepsini hepimiz duyduk yıllarca. Peki, bu noktada tabii, veteriner hekimler, meslektaşlarımız ne yapıyorlar? Peki, ne yapalım? "O zaman tehlikeli ırkları alalım." dendi, tamam, alalım fakat bu durumda bunları nereye koyacağız. Yasaya göre, biliyorsunuz, ötanazi etme yok dolayısıyla alınıp bunlar barınağa koyulmaya başlandı. Fakat barındaki hekim bu sefer isyan etmeye başladı "Benim elimde zaten binlerce köpek var, sürekli kısırlaştırıyorum, hepsi hasta, bir de benim başıma pitbulları ya da diğer ırkları sardınız." diye. Ee, bu durumda gerçekten zaten sakin olan belki de köpekler oraya girince daha da çıldırmış oldular çünkü kafeste hayatları boyunca geçirmek zorunda kaldılar.

Bu noktada aslında önerimiz şöyle olabilir: 20 kilonun üzerinde... Yani çenesi onun kuvvetlidir, bunun değildir diye bir şey yok, istese her köpek bizi paramparça edebilir ama hiçbir köpek böyle bir yolu seçmez. Dolayısıyla aslında 20 kilonun üzerindeki köpeklerin belki toplum içerisine ağızlıkla çıkartılması, çift tasmayla çıkartılması bir çözüm olabilir. İnsanlar eğer kendisi köpeklerinin sorumluluğunu alırlarsa ve birine saldırma durumunda eğer ciddi bir ceza alırlarsa, bu, para hatta hapis olabilir, bu durumda hayvanlarının kontrolünü daha iyi yapacaklardır. Bu bir çözüm olabilir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Hocam, parametrenin 20 kilogram olması kısmını biraz daha açabilir misiniz? Yani en odak noktası orası çünkü, öyle bir önerme yaptınız.

PROF. DR. EBRU YALÇIN - Evet, şimdi her türlü köpek ısırabilir ki hepimiz teriyerleri biliriz yani 5 kiloluk bir teriyer bile birçok insanı ısırabilir ve çok havlayabilir ama bu noktadaki kriter bir insanın ya da diğer hayvanın ölümüne yol açacak kadar şiddetli bir ısırma temelinde oluyor. Tabii, köpeğin beden yapısı güçlendikçe çene yapısı kuvveti de artıyor. Ha, tabii 20 kilonun üstünde av köpekleri de var, çok sakın, ömründe hiç kimseyi ısırmamış veya hani böyle bir şeyde bile bulunmamış çok köpek de var hani “20 kilo” terimi de aslında biraz problem oluşturabilir.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER - Uygun değil.

PROF. DR. EBRU YALÇIN - Ama bunu ırka bağlamak doğru bir şey değil yani belirli bir ırka “Bu ırktır, şu ırktır, şudur.” demek doğru bir şey değil. Çünkü şimdi kadar pitbull savaştıran insanlar, dövüştüren insanlar bugün Kangal dövüştürüyorlar, ha, bir zaman sonra bunu av köpekleri ya da başka bir köpeğe de yapabilirler, bu ırk sorunu değil.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – “Tehlikeli ırklar” olarak tanımlanan listedeki diyeyim köpeklerin hangileri 20 kilogramın üzerinde?

PROF. DR. EBRU YALÇIN - Hepsi.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Altında var mı?

PROF. DR. EBRU YALÇIN - Yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Genel olarak...

PROF. DR. EBRU YALÇIN - Aşağı yukarı hatta 20 bile biraz iyimser. Ya o köpeklerin hepsi 35-40 kilonun üzerindedir. Ama köpeğe göre...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER - Bu doğru değil ki yanlış, çok özür diliyorum.

PROF. DR. EBRU YALÇIN - Kusura bakmayın, o sizin görüşünüz, izin verirsiniz ben bitireyim, ben de bu konuyla, davranışlarla yirmi yıldır çalışıyorum.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER - Tamam, vekilimize açıklayacağım daha sonra.

PROF. DR. EBRU YALÇIN - Şimdi, kısırlaştırma konusuna baktığımızda da sokak hayvanlarının biraz daha rehabilite edilmesi... Yani rehabilitasyon da -tırnak içinde- nedir, bu tartışılabilir. Çünkü şu an saldırgan ırklar üzerinde de rehabilitasyon diye herkes sürekli konuşuyor ama ben merak ediyorum, biz 3 kişiyiz, kim kimi nasıl rehabilite edebilir, bu da bir soru işaretidir.

Kısırlaştırma... Aynı anda topla-kısırlaştır ve yerine bırak yasası var şu an. Bu, tabii neden? Şimdi, yirmi yıldır biz bu işi yapıyoruz, hâlâ bu işi bitiremedik. Neden dersiniz, çünkü aynı anda yapılmıyor. Tüm ülkede seferberlik bazında ki birçok meslektaşım, özel çalışan meslektaşım da emin olun gönüllü olarak, ücretsiz olarak bu kampanyalara katılmıştır ve her biri haftada belki 4-5 tane ücretsiz olarak

kısırlaştırma yapmakta. Ama bu noktada yetki devri belediyelere yapılmıştır. Ha, bu işi bırakabiliriz, belediye bunu yapmak zorunda fakat “x” belediyesi, maddi kaynakları var, bunu yaparken daha küçük belediyeler bunu yapamıyor. Ve bu durumda köpekler üremeye devam ediyorlar.

Barınak hekimliği konusunda lisans düzeyinde ayrıca bir ders yok fakat doktora düzeyinde bu derslerimiz vardır. Barınak hekimliği tabii, sürü hekimliği de bir bakıma bakılabilir yani birçok bireyi bir arada barındırıyorsunuz ama normalde verilen eğitim, bir veteriner hekime barınak hekimliğinin de yapacak kapasitede bilgi veriliyor. O yüzden hani ekstra ders olabilir ama seçmeli derslerimiz var bununla ilgili ama zaten kendi çerçevesi içerisinde yapılıyor.

Tabii, uzun vadede çocuklara ve yetişkinlere eğitim vermek gerekiyor. Tüm dünyada köpek ısırtığı oranı 8-12 yaş erkek çocuktur en çok ısırılanlar fakat Türkiye’de yaptığımız çalışmalarda 18 yaş üstü erkekler çıktı mesela. Bu noktada sadece çocuklara değil, aslında yetişkinlere de doğru bilgiyi vermek lazım. Türk kamu spotlarının hazırlanması... Ama bu noktada da olayı sadece iyi niyete bırakmak değil, karşılığında eğer kötü bir şey varsa... Kabahatler Kanunu’nu artık söylemiyorum, hep aynı şeyleri konuşuyoruz, biz bunu suça çeviremediğimiz sürece, belki ayrı bir hayvan mahkemesi kurmadığımız sürece, hayvan polisini doğru şekilde konumlandırmadığımız sürece... Çünkü ne yapıyorsunuz? Bu sefer jandarmaya gidiyorsunuz, oraya gidiyorsunuz, toplanmaları gerçekten zaman alıyor. Fakat gerçek bir hayvan polisimiz olsa... Bunun içerisinde tabii veteriner hekim olmalı, muhakkak aktivistler olmalı, teknisyenler olmalı ama özellikle kolluk kuvveti anlamında silahı olan bireyler de olmalı çünkü çok tehlikeli insanlarla da karşılaşabiliyorsunuz.

Yunus parklarının yine hayvan davranışına uygun olmasına zaten imkân yok. Hatta “Rehabilitasyon yapıyoruz, engelli çocuklarla hayvanları buluşturuyoruz.” dediğiniz nokta da yine tartışmalı bir konudur. Çünkü çocukları ya da insanları daha olumlu şeye yönlendirirken bir köpeği ya da bir kediyi buna zorladığınızda aslında onu da strese sokmuş olabiliyorsunuz. Ama yine de hani insan lehine bakıldığında olabilir.

Sağlık Bakanlığının ısırmayla ilgili verilerinin doğru olmadığını düşünüyorum çünkü ısırılan insanla... Orada çalışırken gördük, bir hemşire konuşuyor ve hani “Bir daha sakın hiçbir hayvana yaklaşma oldu mu evladım?” diyor çocuğa mesela. Yani olayın çoğunda zaten çocuk belki yere düşmüş, taş çizmiş, işte, “Ya köpek ısırdıysa? Hatırlamıyorum.” diyor ve aşı oluyor. Aşılar normalde... Köpeklerin hemen hepsinin aşı karnesi bilinmediği için en azından diyeyim, en az 5 tane kuduz aşısı yapılıyor ve bu devletin üzerine de çok büyük bir yük, gereksiz yere de kuduz aşısı yapılıyor, hem sağlık hem maddi anlamda yük. Ama geri dönüşü olmadığı, riskli bir hastalık olduğu için, evet, yapılması devam ediyor.

Yük hayvanlarının çalıştırılması konusuna geldiğimizde hani bu durumda “Atlar hiç mi çalışmayacak? Bu eşekler, yük hayvanları o zaman niye varlar?” diyebilirsiniz. Tabii, bu noktada hani iyi şartlarda çalıştırılabilir mi, hayvan refahına uygun olarak çalıştırılabilir mi? Aynı şey adadaki faytonlar konusunda, evet, ada apayrı bir şey zaten yani çok yüksek ve çok eğimli. Orada bir hayvanın gerçekten koşabilmesine çok imkân yok. Ama bu noktada belki başka bir yerde hani veteriner hekim kontrolünde bir hayvanın diyelim ki yarım saat koşuktan sonra üç saat bir daha hiç koşmaması ve dinlendirilmesi göz önüne alınarak ama tabii bunların kontrollerinin çok sıkı bir şekilde yapılması lazım.

Tabii, avcılık konusunda, bayağı bir herhâlde burada avcılar da benzer şeyi söyledi, şu an belki hayal konumunda avcılığın yasaklanması. Ama avlak kurduğumuzda bile aslında devlet eliyle bir bakıma avcılığı desteklemiş oluyoruz. Ama en azından hani doğada tehlikeli ırkların en azından avlanması azalabilir diye bir şey söyleyebiliriz.

Sonuç olarak, “Yasal olan her zaman etik değildir.”le cümlemi, konuşmamı kapatmak istiyorum. Hani belirli noktalarda mecburen verilen bazı yasal olarak şeyler var fakat bunlar da belki sonrasında, belki beş yıl sonra, on yıl sonra farklı bir noktaya geleceğiz ve bunları da halledeceğiz diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim bu imkânı verdiğiniz için.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER - Sayın Vekilim, şerh koyduğum için bir şey ilave etmek zorundayım.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER - Sayın Vekilim, pitbull, Kangal, horoz dövüşlerine bilfiil müdahale eden bir şahıs olarak, dövüştürülen, dövüştürülme anında alana intikal eden, dövüştürülmüş yaralı pitbullu kucağına alarak kurtarmasını yapan bir kişi olarak, köpeklerin saldırgan olmadıklarını bizatihi biz biliyoruz. Bu köpeklere, dövüştürülen köpeklere onları barındıran, elinde tutanlar –“sahip” demiyorum çünkü- elinde bulunduranlar tarafından iyi dövüşünler diye de çeşitli kimyasallar veriyorlar extacy, captagon, metamfetamin gibi. Hatta metamfetaminde hayvanın psikolojik olarak geri dönüşü bile mümkün olmuyor.

Bu hayvanlar sadece şöyle tanımlanmalıdır Sayın Vekilim. Sayın akademisyenimizin söylediğine şu şekilde şerh koyuyorum: Tehlikeli ırk, tehlikeli köpek diye bir şey yoktur, çene yapısı güçlü ve kas sistemi kuvvetli ırklar vardır ve bu köpekler sadece komut aldığında ve buna öğretildiğinde tehlikelidir.

Şimdi, yaralı olarak aldık hayvanı, rehabilite ettik, baktık, bu hayvanların bu komutları kafasında iptal etmesini de sağlayabiliyoruz Sayın Vekilim.

Dolayısıyla, tekrar ediyorum: Tehlikeli ırklar yoktur, çene yapısı ve kas yapısı güçlü, çenesi kuvvetli, basıncı kuvvetli ve kas yapısı güçlü köpekler vardır. Bu şekilde tanımlarsak eğer onları ellerinde bulunduranların üzerinden gitmesi gerekiyor bu kanunun. Tüm uygulama yönetmeliği ve kanunun maddeleri köpeğin üzerinde yaptırım değil de, bunları elinde bulunduranların üzerinde olmalıdır.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sağ olun.

PROF DR. EBRU YALÇIN – Çok ufak bir şey ekleyeceğim.

BAŞKAN – Buyurun, tabii.

PROF DR. EBRU YALÇIN – Gerçi aynı şeyi konuştuk “Tehlikeli köpek yoktur, tehlikeli sahip vardır.” dedik, bu noktada herhangi bir şerh koymaya gerek yok.

BAŞKAN – Yok.

PROF DR. EBRU YALÇIN – Bir de, şöyle bir şey söylemek istiyorum: “Bir köpek agresif midir, değil midir, test yapalım.” deniyor. Böyle bir test çok mümkün değil, mizaç testi aşağı yukarı belki bir şey verebilir. Bir köpeğin agresiflik testi diye bir şey olamaz. Neden? Çünkü köpeğin bulunduğu yerle alakalıdır. Yani sahibine siz ters bir hareket yaptığınızda köpek onu korumak için genelde saldırır, bölgesini koruyabilir, yavrusunu koruyabilir. Yani kliniğe geldi, o köpek gayet sakin, duracaktır. Bu köpek agresif midir? Değildir. Ha, agresif olması da... “Agresif” terimi de kullanılmıyor artık “reaktif köpek” deniyor. Bu zaten köpeğin doğasında olan bir şey. Biz köpeği niye evcilleştirdik? Bizi korusun, evi korusun, koyunu korusun, çocuğu korusun diye. Bu zaten köpeğin doğasında olan bir şey ama bunu kötü ellerde kullanırsanız tabii ki aynı ruhsatsız silah kullanıcıları gibi muhakkak cezai işlem görmeli.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Çok özür diliyorum, bir soru sorabilir miyim bununla ilgili olarak?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

PROF DR. EBRU YALÇIN – Estağfurullah.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Hocam, bu hapisteki köpekler var ya, bu ilk çıktığında ailelerinden aldıkları bir sürü hayvan, şu anda barınaklarda duranlar var ya, onlara çok takıldım. Başka bir uzman arkadaşımız da buraya geldiğinde, adını hatırlamıyorum, affedin ama o da veteriner hekimdi ve davranış uzmanıydı...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Tamer Dodurka.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Ha, olabilir, evet.

Bir öneride bulunmuştu ve çok heyecanlandığım için de ben de sürekli o konunun üstündeyim, öneri şu: Orada –atıyorum- 5 bin tane mi köpek var...

Öncelikle, kaç köpek var Hayriye Hanım, siz biliyor musunuz?

PROF DR. EBRU YALÇIN – Yani o köpeklerin orada durmasının bir anlamı yok zaten.

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Ama nerede duracaklar?

PROF DR. EBRU YALÇIN – Nerede duracaklar? İşte, tekrar sahibine... Şimdi, iki seçenek var: Sahibine geri döndürülebilir ama sahibi tehlikeli bir tipse ve diyelim ki bu hapiste o zaman buna gönüllü olabilecek insanlara verilebilir ama tabii yasaya göre siz daha önce saldırmış olan bir köpeği bir aileye verdiğinizde suçlu duruma düşer misiniz? Ya tekrar saldırırsa ve evin çocuğuna bir şey yaparsa? Bu riski hiçbir veteriner hekim alamadığı için sahiplendiremiyor tekrar.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Hocam buna “megali idea” diyeyim ben buna, şöyle: 6 bin tane köpek var diyelim...

Bulduk mu rakamı Hayriye Hanım?

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – 6 bin tane mi?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Yok, mesela yani.

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Söylüyorum: Bizim Bakanlık olarak 2018 yılında el koyup da barınaklara koyduğumuz hayvan sayısı 926.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Çok az yani aslında, düşündüğümüzden de az.

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Evet, çok az.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Şöyle bir şey mümkün mü Hocam, bir uzman gözüyle size sormak istiyorum: Sadece 2019 yılı değil, beş yıldan bu yana 5 bin tane köpeğimiz şu anda barınaklarda duruyor, bir kısmı dövüşçü sahibinin elinden alınmış, bir kısmı yanlışlıkla orada, uysal hayvanlar. Bu hayvanları sistematik olarak bir testten, işte, Tarkan Bey’in o mizaç testinden geçirip

uygun olanları düzgün ailesi olanlara tekrar iade etmek gibi bir fikir var ve ben de bunu ateşli bir şekilde savunuyorum ama geçen toplantıda uzmanımız Hayriye Hanım şöyle bir şey dedi başka bir veteriner arkadaş: “Bu işi yapacak kaç veteriner hekim var?” O veteriner arkadaş da “4-5’ten fazla değil.” dedi.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Kürsülerimiz var.

PROF DR. EBRU YALÇIN – Hayır.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Psikoloji ana bilim dalı...

PROF DR. EBRU YALÇIN – Nerede?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – İstanbul’da.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Ya biz bu hayvanları nasıl kurtarabiliriz, bir çözüm öneriniz var mı bununla ilgili? Yani Bakanlık ve kurumlar açısından uygulanabilir, makul olan, çok hayalci, rüyacı yaklaşmayacak bir öneriniz var mı?

PROF DR. EBRU YALÇIN – Olabilir kesinlikle, sadece bu riski göze alabilecek gönüllü insanlar olabilir. Yani o köpeklerin çoğu zaten iyi bir evde, dengeli bir evde büyüdüğü zaman, hayatlarına devam ettiği zaman bir sorun oluşturmayacaktır.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sonuç olarak, biz nasıl tespit edeceğiz bu hayvanlardan hangisinin ailesiyle düzgün yaşayabilir olduğunu, hangisinin hakikaten tehlikeli, saldırgan eğilimi var, bırakırsak çocuk ısıracak olduğunu?

PROF DR. EBRU YALÇIN – Şimdi, öyle bir şeyi tespit edebilmek çok zor. Ya, o test yanılabilir, neden? Çünkü köpek barınakta farklı bir tepki verir, evinde farklı bir tepki verir. Diyelim ki, o sırada, evinden alındığı noktada koruyordur sahibini, farklı bir tepki verebilir ama yine de köpeğin diğer köpeklerle olan ilişkisi sağlanabilir, sosyalleştirilmeye çalışılabilir. Dedğim gibi agresiflik testi ayrı, mizaç testi ayrıdır. Mizaç testi yapılabilir.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – “Yapılabilir.” diyorsunuz.

PROF DR. EBRU YALÇIN – Ama oranı yüzde 100 müdür? Değildir. Mesela, biz bunu bomba köpeklerine, mayın kurtarma köpeklerine yapıyoruz. Yani iki yıl eğitim görür, ondan sonra gerçekten sahaya çıkar ve yavruyken çok iyi, çok akıllı, sizce bu işi yapabileceğine inandığınız bir köpek 1,5 yaşında bir anda farklı bir karaktere sahip olabilir ve çöpe atarsınız iki yıllık eğitimini, şeyini ve işten çıkartırsınız mecburen.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) –Teşekkür ederim.

PROF DR. EBRU YALÇIN – O yüzden, psikolojide “bu sakindir”, “bu değildir” gibi değil, durumla alakalı bir şeydir köpeğin reaktif olması ama iyi ve dengeli bir evde köpeklerin yüzde 99’unun sağlıklı ve iyi olacağını düşünüyorum ama tabii verirken bu riski de göze alan hasta sahiplerine doğru bir şekilde bunu yapmak lazım.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Bir şey söyleyebilir miyim?

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG - Tam bu noktada bir şey söyleyeceğim ama...

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Siz söyleyin o zaman.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG - Yok, davranışla ilgiliyse siz buyurun Hocam, ben yasaya bağlayarak devam etmek istiyorum.

(Oturma Başkanlığına Sözcü Jülide İskenderoğlu geçti)

BAŞKAN – Buyurun.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Ben şunu söyleyebilirim: Buraya alınan köpeklerin -aynı zamanda İstanbul İl Hayvanları Koruma Kurulunda olduğum için söylüyorum- ne şekilde alındıkları önemli. Çünkü İstanbul’da bu köpeklerin bir kısmı yasaklı ırk olarak tabir edildiği için karnelerinde başka bir ırk yazılarak tesadüfen sokakta bulunmuş, sahipli, insanların elinden alınmışlar var, bir de dövüş sırasında tespiti yapıp da buraya kapatılanlar var. Kapatıldıkları yerler de -bu hayvanlar zaten sosyal hayvanlar değiller, sadece dövüş yaptırılan hayvanlar- çok ufak yerler barınak olarak. Dolayısıyla onların zaten kötü bir ortamdan oraya alınması ve mizaç testinden önce -ben kendi fikrim olarak söylüyorum tabii ki- onların, o hayvanların izlenmesi gerekiyor. Bir kere, barınakların düzeltilmesi lazım. İri hayvanlar ama küçük yerlerde bulunuyorlar ve elinizi uzattığınız zaman o hayvanlar sinip geri çekiliyor, aslında o kadar da korkak hayvanlar. Çünkü bir zorluktan çıkmışlar, dolayısıyla gözlem yapmak ve sonra -arkadaşımın dediği gibi- mizaç testi çok şey değil çünkü insanlar, hepimiz için aynı şey geçerli, ben sinirli bir insanımdır, beyefendi daha yumuşaktır, mizaçlarımız farklıdır ama eğer sosyalsek, birbirimizle anlaşabiliyorsak ortak bir müşterekte buluşabiliriz. Dolayısıyla bu hayvanların önce ne şekilde alındıkları çok önemli. Eğer sahipli, evdelerse bunların geri dönme imkânı bence değerlendirilip test olur, izleme olur, kamera kurulabilir yani bunlar mümkün. Evet, uzun soluklu ama olabilecek şeylerdir, tekrar sahiplerine verilebilir. Verilmeyecek tek yer dövüş yaptıran insanların elinden alınmışlardır. Sahiplendirilirken de zaten hayvan konusunda “Ben bunu sahiplenmek istiyorum.” diyen, onun sorumluluğunu alan kişidir. Dolayısıyla bu tür hayvanların aslında... Bütün hayvanlar için geçerli, eğer sizin hayvanınız bir kanişe, ufak bir ırktır ama çocukları çok sevmez ve dolayısıyla onlara karşı reaktiftir, siz eğer bunu biliyorsanız evinize gelen misafire “Aman çocuğum, dokunma.” veya hayvanı başka bir tarafa alırsınız. Dolayısıyla ben hayvanımın mizacını biliyorsam bence ağızlığı ister küçük olsun -Amerika’da da bu böyledir- isterse büyük olsun ağızlığını takmak zorunda. Burada sorun şu: Ben hayvanı ağızlıksız gördüğümde cezayı uygulayabiliyor muyum? Sorun burada. Bunu yapmadığımız sürece herkes istediği gibi dolaşır. Yani şu an gençler hava atmak için köpek besliyor veya işte, birtakım kendi özel tatminlerini yapıyor. Yani sonuçta yine insanın mizacı aslında çok önemli. Yani “At sahibine göre kişner.” diye bir söz var, değil mi, buradan yola çıkarsak sonuçta kişiye geliyor öz olarak.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Teşekkürler Hocam.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Rica ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG - Ben de hem sizin bu konunun devamından giriş yapayım, ondan sonra da izninizle yasayla ilgili genel görüşlerimizi ileteyim.

Ben İzmir Veteriner Hekimleri Odası Genel Sekreteri Veteriner Hekim Ebru Tong.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – İsminiz neydi acaba?

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Ebru Tong.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Ebru Tong?

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Evet, sesimden dolayı çok özür diliyorum, düünden beri çok rahatsızım ama sırf buraya gelebilmek için yani açıkçası burada olmak için geldim.

BAŞKAN – Geçmiş olsun.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Geçmiş olsun.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Çünkü ben de on beş yıldır, yasa çıktığı andan itibaren bilfiil görevim de gereği, mesleğim de gereği bu kanunla ilgili çalıştım. Onun dışında, hayvan hakları için Veteriner Hekimler Derneğini kurdum. Hani, yıllardır bu işin içindeyim hem aktivist olarak hem de bir kamu personeli olarak.

Çözüm önerisi olarak şunu söyleyebiliriz aslında, bu Komisyon tam da bunun için var çünkü şu anda hepimiz hemfikiriz ve çoğu insan hemfikir yani dövüş amaçlı kullanılan köpek ırkları dışında, köpeklerin “yüzde yüz saldırgan, tehlikeli, şu, bu.” diye adlandırılması, sınıflandırılması bir kere kesinlikle yanlış. Yani köpek dövüşleri olmasa belki de zaten biz, bu tarz yetiştirilmiş hayvanlardan dolayı bu saldırganlıklar olduğu için bunu konuşmuyor olacaktık.

Yasa düzenlenirken şöyle bir şey: Belirlenen ırk isimleri o dönem için çok önde olan ve dövüştürülen köpek ırkları olduğu için pitbull terrierler ve Japanese tosa, dogo Argentino’lar girdi. Sonrasında, 2008’de bir ihtiyaç duyuldu çünkü tür tanımı anlamında sıkıntı yaşandı, el konulmalarda sıkıntı yaşandı, türlerin tanımlanması “Neye göre el konulacak, neye göre konulmayacak?” noktasında sorunlar yaşandığı için melezlerin de ilave edilmesi ihtiyacı doğdu. Dolayısıyla zaten bu ırkları saf ırk olarak nitelendirmek çok mümkün değil. Bunlar zaten melezlenmiş ve dövüş amaçlı melezlenmiş ya da şöyle diyeyim: Kas yapısını, çene yapısını güçlendirmek amaçlı melezlenmiş ırklardı. Biz eğer yasada yapacağımız düzenlemede tehlike arz eden hayvanlar içerisindeki köpek ırklarını çıkarır isek bununla ilgili bir düzenleme yaparsak zaten mevcutta bulunan hayvanlarla –ki Hayriye Hanım rakam olarak da belirtti, hadi 1.500 olsun diyelim maksimum- ilgili de çözüm bulunması mümkün çünkü belediyelere giren hayvanların, el konularak giriş yapan hayvanların dövüşten ya da sokaktan şikâyet üzerine alınıp alınmadığı belli. Dövüş dışında el konulan hayvanların sahiplerine, eğer talep ederse, etmiyorsa yeniden sahiplendirilmeleriyle ilgili yasal bir düzenleme yapılırsa –az önce hocamın da dediği gibi- yani oradaki herhangi bir veteriner hekim, kim olursa olsun bunları tek imzayla “Bunu sahiplendirin, bir şey olmaz.” diyemez. Yani bu konuda da veteriner hekimlerin günah keçisi yapılması da çok doğru bir uygulama olmayacaktır. Bunu psikolojik anlamda tıp hekimleri olarak da düşünseniz, aynı şekilde, hiçbir tıp hekimi “Bu kişi yüzde yüz hiçbir fiziksel şiddet göstermeyecektir.” hiçbir insan için diyemez. Yani bunu çözmek aslında şu anda hani mevcut hayvanlar için de çözebilmemiz için yasa değişikliğinin bu şekilde çıkması gerekiyor, öncelikle onu belirtmek istiyorum çünkü biz yıllardır buna çare olabilecek başka bir şeyi uygulamada da maalesef bulamadık.

İzmir İl Hayvanları Koruma Kurulu da çok ciddi çalışmalar yapan bir kuruldur Türkiye genelinde. Düzenli olarak toplanır, çok da aktif faaliyetleri vardır ve biz de oda olarak her etkinliğe, her toplantıya mutlaka katılıyoruz ve görüş bildiriyoruz.

Biz bir dönem bunu denedik, şunun için denedik: Isırma şikâyeti, saldırgan olduğu karakteriyle “tehlikeli tür” adı altında el konulmuş birtakım gerçekten sokak köpeği, melez, hiçbir irka benzemeyen hayvanlara da el konulmuş ve bu şekilde işlem yapılmış. Seyrek’teki barınağı herkes bilir. Seyrek’teki Büyükşehir Belediyesinin barınağına pitbull’lar toplanmıştı, kafesler ona göre düzenlendi Valilik katkısıyla. Buradaki hayvanların bir kısmı için biz böyle bir karar aldık ama dediğim gibi, orada yasaya aykırı bir karar alma şansınız yok. Yani oradan hiçbir şekilde bir pitbull melezi, kırmaması çıkmadı. Hani bir ara bu da yanlış bir şekilde lanse edildi çünkü. Oradaki yapılan işlem kesinlikle el koyma olarak gelen ama farklı bir nedenden, tehlikeli ırk olduğu iddiasıyla gelmeyen köpeklere bu uygulama yapıldı. Yani bunun dışında, bu, hiçbir veteriner hekimin bu yasal düzenlemeyle rapor verebileceği bir konu değil, bunun altını çizmek istiyorum.

Bunun dışında, yasanın düzenlenmesi aşamasında tanımlar çok önemli. Biz burada konuşurken bile “sokak hayvanı, sahihsiz hayvan, sahipli hayvan, evcil hayvan” dediğimizde neyi anlıyoruz? Hepimizin aklına farklı türler geliyor aslında. O yüzden, bu türlerin yasanın hazırlanması sırasında “tanımlar” kısmının bir önceki yasaya göre çok detaylı olarak verilmesi gerektiğine inanıyoruz çünkü bu da çok karmaşaya neden oluyor. Yani ne vatandaşa anlatabiliyorsunuz... Hatta, bugün burada konuşuldu. Yaban hayatıyla ilgili çalışan arkadaşlara sokaktaki kedi, köpek için “Onlar da yaban değil mi?” gibi taleplerle yardım talepleri gelebiliyormuş. Yani gerçekten biz işin içindeyiz diye herkesin her şeyi aynı şekilde anladığını düşünüyoruz ama maalesef, böyle bir şey yok. O yüzden tanımların gerçekten herkese hitap eder şekilde detaylı konulmasında fayda olduğunu düşünüyorum.

Yine, kayıt çok önemli. Sahipli hayvanların kayıt altına alınamamasından dolayı sokakta yaşamak zorunda kalan hayvan sayısının arttığını biliyoruz. Kayıtlı ilgili yönetmelik çalışması var, hatta yapıldı, yeniden revize edilmesi söz konusu, 2023’e kadar da süre verildi. Şöyle bir şey: Yerelde çözülmesi gereken konuda en kılcal noktaya kadar inilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Örneğin, muhtarlıklar sahipli hayvan kayıtlarının en sağlıklı alınabileceği yerler. Yani muhtarlıkta, bir evde yaşayan, haneye gelen, giden, misafir, insan olarak, kaydı bile var ise hayvanların kayıtları da muhtarlıklara bir tane...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Sahipsizleri de...

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Aynen. Sahipsizleri de belirlemek için katkı koyabilirler. Rutin formlarına eklenecek bir başlıkla o bölgedeki ev halkında köpek ya da kedi besleyenlerin hayvanlarının da kayıt altına alınması muhtarlıklar aracılığıyla çok kolay bir şekilde yapılabilir.

Yine, sahiplenme kriterleri çok önemli. Hayvan sahiplenme kriterleriyle ilgili, hocamız da değindi, yönetmelikte var aslında. Yani hayvan sahiplenmek isteyenlerin eğitim alması gerekiyor ama bu eğitimin kimin tarafından verileceği yasal olarak düzenlenip adı konulmadı. Aslında, bunu belediyelerin yapması ya da herhangi bir meslek kuruluşunun yapması mümkün müdür? Olabilir. Bununla ilgili önemli olan şudur: Hangi birim yaparsa yapsın standartları biz koyduğumuz zaman o standartları uygulayacak herhangi bir birim –özel, kamu- bunu yapabilir. Bu avcılık eğitimlerinde de genelde böyle uygulanır. Yani özel sektör de işin içine girse bile standartları çok nettir. Hayvan sahiplenmeyle ilgili kriterleri taşıyan kişilere bu konuda eğitim ve belgelendirme yapılması çok önemli.

Biz bunun detaylarını Komisyon Başkanımıza da ilettiğimiz o yüzden bu detaylara çok girmeyeceğim. Ana başlık “Hayvan Nüfusu Yönetim Planı” olan bir dosya sunduk. O dosyanın da incelenip değerlendirilmesini talep ediyoruz.

Yine az önce konuşuldu, çok güzel örneklerle burada özellikle dövüşlerden yola çıkarak konuştuk. İdari yaptırım kararlarının miktarlarının caydırıcı olmadığı sürece hiçbir şeye engel olma şansı yok. Yani para cezalarının...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER - İdari olarak düşünmeyeceğiz, suç kapsamına alınacak.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Zaten, idari olmayacak, suç kapsamına alınsın ama suç kapsamına alınamayacak birtakım para cezaları da örneğin, kendi hayvanına eziyet etmesiyle ilgili... Şimdi, bu vakalar maalesef, çok arka planda kalıyor. Yani hayvan sahibine “Ne yapsam... Sonuçta benim köpeğim.” dememesi gerektiğini anlatmak gerekiyor ve onlara da belirlenecek idari yaptırımların yani para cezalarının suç dışında kalan...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER - İdari para cezaları beş yıl ödenmeyince iptal oluyor, hiçbir manası yok.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – O da ayrı bir konu, aynen.

Yani illa ki para cezası olarak kalacaksa caydırıcı bir miktarda olması gerekiyor. Örneğin, bu şeyde de çok önemli. Belediye bakımevleri gerekli iyileştirmeleri yapmadığı takdirde bakanlığın ceza uygulama hakkı vardır. Şu an en son kaç, bilmiyorum ama 2008-2009 yıllarında idari yaptırım uygulanan belediyeler –İzmir için söylüyorum- çok komik bir rakamdı, 400 lira civarında bir idari para cezası uyguladık. İtiraz etmedi bile belediye, ödedi, geçti çünkü o cezayı ödedikten sonra en azından bir yıl daha kafası rahat, öyle bakıyor ve yatırım yapmıyor. Yani o kafeslerin tellerini bile iyileştirmesi belki bin lira tutuyor, siz para cezası kesiyorsunuz kafes tellerinden dolayı 400 lira. Yani bunların da mutlaka dikkate alınması gerekiyor.

Denetim konusunu hep konuşuyoruz. Denetim konusu çok önemli. Şu anda kurumlardaki denetim elemanları özellikle doğal olarak amirler, mevcut personeli görevlendirme şansına sahip. Yani bu konuya ilişkin, Hayvanları Koruma Kanunu’na dair denetimlerde teknik bilgiye sahip olacak bir yapılanma yok maalesef. Mesleki bilgi gerektirdiği gibi, bazen uzmanlık gerektiren sorunlarla da karşılaşıyoruz çünkü. O yüzden, bir “hayvan polisi” kavramının mutlaka yer alması.

BAŞKAN – Bunu da ekledik.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Bunun, kolluk, koruma, muhafaza şeklinde değil, mümkünse hayvan polisi çünkü bunun bir ağırlığı, bir ciddiyeti, vatandaşın gözü önünde...

BAŞKAN – Bizim tavsiyelerimiz arasında bunlar var.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Var, evet, var.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Bunun olması ve bunların da eğitimlerinin standardize edilerek verilmiş olması gerekiyor. Şu anda olduğu gibi 5199 kapsamında kamuda görev yapan personel bugün “siz, siz, siz” rastgele yani görev gereği o insanlara o görevler veriliyor ve bununla ilgili özel bir eğitime ya da teknik donanımına sahip olmayabiliyorlar. Dolayısıyla, yaptıkları işlemler bazen yasaya bile aykırı kalabiliyor, bu da çok önemli. Yani “hayvan polisi” kavramıyla birlikte bu kişilerin nasıl görevlendirileceğinin, nasıl nitelikler taşıması gerektiğinin de belirtilmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Barınak görevlileri de dâhil olmak üzere eğitilmiş ve hayvansever olmalarını tavsiye ediyoruz zaten.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Evet, kesinlikle.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şöyle bir ilave yapayım: “Kolluk” dediğimiz kavram ile “polis” dediğimiz kavram birbirinden farklı kavramlar. Türkiye’de 4 tane kolluk var; Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma, Sahil Güvenlik, Gümrük Muhafaza. Şimdi, kolluk tanımını eğer kullanırsak burada –Komisyon üyelerimizle de bu görüşümü paylaşmak istiyorum- gerek Emniyet Genel Müdürlüğünün görev sahasının içindeki alanlarda bu konuyla ilgili bir görev alabilir, Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı da teşekkül edebilir gerekse de Jandarmanın kontrol alanının içindeki kısımlarda da yapabilir. Dolayısıyla, bu tanıma özel olarak eğilmek gerekli aslında; polis mi diyelim, kolluk mu diyelim veya başka bir isim mi diye.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Kesinlikle katılıyorum. Onun için, bu kavramın adını net koymak ve tek bir kurumun yetkisinde ve yönetiminde olması gerekli.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Neticede bütün kolluklar İçişleri Bakanlığına bağlı.

BAŞKAN – Raporumuzda da öyle zaten “İçişleri Bakanlığına bağlı kolluk kuvvetleri” diye...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Adı “kolluk” diye geçtiği için söylüyorum. Aynı bir kolluk gibi değil de hangi birimin içinde teşekkül...

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Ben şunu söylemeye çalışıyorum: “Jandarma mı baksın? Jandarma da baksa olur, polis de baksa olur, o da baksa olur.”a giderse bugünkü durumda hiçbir şey değişmez. O yüzden, net bir tanım, görev tanımı, yetki tanımı ve uygulayıcıların eğitimi önemli.

Yine, az önce konuştuk, 5199 dışında, Hayvanları Koruma Kanunu’nu yakından ilgilendiren uygulamaların olduğu 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu’nun yönetmelikleri var. Az önce bahsettiğimiz kayıtları da 5996’ya bağlı bir yönetmelik olarak yürütüyor Bakanlık. Bunların hepsi aslında tek bir elde toplanmalı, kimliklendirme, kayıt yönetmeliği de çıkacaksa, Doğa Koruma ve Milli Parklar bu kanunun yürütücüsüye onun tarafından çıkarılmalı. Çünkü bu da kurumlar arasında -taşra teşkilatında özellikle- iki başlılığa neden oluyor.

Ayrıca, hayvan hareketleri çok önemli dedik, hep söylüyoruz. Sadece çiftlik hayvanlarının hareketleriyle ilgili ciddi bir takip var hem Jandarmada olsun hem poliste olsun. Ancak evcil hayvanların hareketleriyle ilgili, kedi ve köpeklerin takibiyle ilgili... Yazlık kesimlerde bile biz özellikle, terk edilen hayvanlardan dolayı çok başvuruda bulunduk ancak Jandarma, hayvanıyla girdiği hâlde yazlık bölgeye, hayvanlarını bırakıp çıkanları bile tespit etmiyor, kontrol etmiyor. Hem bu anlamda hem de hayvan sağlığı açısından hayvan hareketlerinin ve kayıt konusunun 5996’yla ilgili yönetmelik olarak değil, mümkünse Hayvanları Koruma Kanunu’nun altında birleştirilerek ilgili tüm yönetmeliklerin burada toplanması gerektiğini belirtmek istiyorum. Çünkü bu genelde atlanıyor ve bu çift başlılık da sorun yaratıyor.

Bütçe konusu konuşuldu. Biz de bütçenin oluşturulmasında özellikle, uygulanacak para cezalarından geri dönüşlerin hayvan haklarına ilişkin olması gerektiğine –Avukat Deniz Hanım belirtmişti az önce- katılıyoruz.

Şöyle bir şey de var: Örneğin bir belediye görevini yerine getirmediğinde yerelde idareciler genelde kurumlar arası -çok ciddi aktivist tepkisi olmadıkça- huzuru kaçırmamak adına bazı cezaların uygulanmamasından yana talepkâr olabiliyorlar, bu da bir sıkıntı. Yani o yüzden, Hayvanları Koruma Kanunu kapsamında işlem yapmak bu anlamda zor olmamalı. Yani Hayvanları Koruma Kanunu’nun -atıyorum, bir örnek veriyorum- bir biyokaçakçılıkla mücadele kanunu kadar önemli ve uygulanması gereken bir kanun olduğunu üst düzey yöneticilere de anlatmak gerekebiliyor bazen.

“Pet shop”lardaki satış konusuna değinmek istiyorum. Aslında tabii ki biz de bir meta olarak, bir mal olarak görülüp hayvanların satışını onaylamıyoruz, bu ayrı bir konu ama “pet shop”lar yapılan son düzenlemelerle ciddi anlamda kontrol altına alındı ve denetlenebilir hâle gelmişti. Ama şimdi “pet shop”larda tamamen hayvan satışını yasakladığımızda merdiven altı üretimin önüne nasıl geçileceğinin açıklanması ve önce bunun çözülmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bilişim suçlarıyla ilgili pek çok konuda boşa çıkıyor yaptığımız başvurular. İşte “Uluslararası bir adresten alınmış, IP’sinden bulunamadı.” falan falan falan... Yani o hayvanı ürettiğini bilmediğiniz insanların o hayvanlar üzerinde hem mali anlamda kazanç sağladığını, kaçak gelir elde ettiğini düşündüğümüzde “pet shop”lar aslında

kontrollü, hayvan haklarını ve refahını ihlal etmeyecek şekilde hazır, olabildiğince düzenlenmiş ve ciddi bir yol katedilmişken tamamen oradan hayvan satışı engellendiğinde... Maalesef, halkımız para vermeden aldığı anda... Bilmiyorum, böyle bir şey var yani sahiplenilmeyi bekleyen onlarca hayvan varken, sahiplendirme festivalleri yapılırken koskoca festivalde günde 6 tane hayvan sahiplendirebiliyor belediyeler. Ama emin olun, sorun, o gün belki 30 tane hayvan satın alınmış bir “pet shop”tan. Yani böyle düşünüldüğü zaman “pet shop”lardaki hayvan satışı konusunun çok ince bir çizgi olduğunu, lütfen, Komisyonumuz değerlendirirse sevinirim.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Evsiz hayvanları “pet shop”ta pahalıya satsak işe yarar mı Hocam?

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Bence çok güzel bir çözüm önerisi, kesinlikle katılıyorum. Belki de belediyeler “pet shop”lara hayvan satın oradan da en azından bir gelir kaynağını “pet shop” da böylece ulaştırır. Yani önemli olan, hayvanın sahiplendirilmesiyse, gerekiyorsa eğer bu bile denenebilir, bilmiyorum.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ DERNEĞİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Satış diye bir şey olamaz.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG –Satış olmamalı, ona katılıyorum ama gerçekçi olmak gerekiyor.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Bir ilave yapmak istiyorum, şöyle: “Pet shop”lardan satın alınan hayvanlarda, daha çok ağırlıklı olarak insanları, çocukları buralardan hayvan almaya iten duygunun ne olduğunu konuşmamız gerekli. Sahiplendirilmeye çalışılan hayvanları ailelerinizdeki çocukların ne kadarı sahiplenmek ister? Biz artık herkesin kendi markasını yönettiği, kendi beğenileriyle birlikte oluşturduğu, bir marka yönetiminin içinde olduğu bir çağda yaşıyoruz. Özellikle “pet shop”lara gelen hayvanlar küçük yaşlarda oluyor dolayısıyla her canlıda olduğu gibi hayvanlarda da yavru olması gerçekten büyük bir cazibe katıyor. Kendisinden bile daha küçük olan bir varlığa sahip çıkma dürtüsü çocuklarda da yüksek bir noktaya ulaşıyor. Şimdi siz aynı yavrunun büyümüş hâlini, hele hele sokaklarda veya sahiplerince çeşitli yollarla işkence görmüş, yıpranmış hayvanları bu çocukların sahiplenmesi beklemek çok olası değil aslında. Bu tabii çok karmaşık bir konu. Biz her hâlükârda, Hayvan Hakları Araştırma Komisyonu olarak bir bakıma, içimiz acıya acıya bu dinlediğimiz, aldığımız tüm bilgilerden hareketle ciddi anlamda aslında biz hayvanların yanında duruş alıyoruz. Ancak bu konulara yaklaşırken de bugünün koşulları ve gerçekleri çizgisinde olmamız lazım. Yani bunu da ayrıca dikkatlere sunmak istedim.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Sayın Vekilim, “pet” diye alınıp pıt diye atılıyor. O yüzden, biz yavru kavramına da karşıyız. Yani çocuklar için sahiplendirme yapmıyoruz ki hatta 26 yaşın altındaki insanlara hayvan bile... Normal “mix” başka insanlar için yüzüne bakılmayacak, kozmetik olmayan köpekleri bile belirli standartlarla ve sahiplendirme sözleşmeleriyle veriyoruz. Çocuklar için yaşamıyor ki yaşam hakkı var.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Yani aslında şöyle: Hem çocuklar için hem gençler hem de bizler için süreç yönetimi dediğimiz şeyin iyi kavranması gerekiyor. Yani bir evliliğe bile başlarken büyük bir heyecanla atılabilir kişi ama neticesinde ileride çoluk çocuk sahibi olacak, onların büyütülmesi, bakılması gibi sorumlulukların farkında olması gerekli. Aynı şekilde, hayvan büyütme konusunda da, ona bakmak konusunda da, onunla geliştirilecek sevgi konusunda da daha ilk bakışta, birdenbire ona sahip olma arzusuyla değil de... Biz buna, özel mülkiyetin yüceltilmesi diyoruz daha çok yani o sahip olma duygusundan arındırarak onu kendi doğal koşullarında sevmeyi, yeri geldi mi

de uzaktan sevmeyi aslında öğrenebileceği bir eğitimin -bizim raporumuzda biraz daha ileriki yaşlarda geçiyor hâlâ ama- mutlaka okul öncesinde eğitime başlamasının bir çözüm olacağını ancak “pet shop”ların da bir noktada şu anki hâlihazırdaki sıkıntılı süreci bir yanıyla devam ettirdiğini de...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Kota konulup beş yıl üretime ve “pet shop” satışlarına katıyen ara verilmesi gerekir.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Benim burada zaten dikkat çekmek istediğim şey “pet shop”larda satış engellendiğinde merdiven altı üretimle hayvan alan, satan kişileri nasıl engelleyeceğiz. Aslında benim vurgu yapmak istediğim buydu. Bu tartışmaya açık bir konu ama gerçekçi de olmak lazım çünkü bazı şeyleri çözemememizin nedeni de hep uzak hedefler koyuyoruz, önce ufak hedeflerle ana noktayı belki yakalamak gerekiyor. O yüzden zaman da kaybediyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çözüm aslında şu yani şu olabilir, değerlendirelim birlikte: Kısırlaştırmayla birlikte aslında biz bir kimliklendirme de yapacağız. Kısırlaştırmayla birlikte bir seferberlik ilan edeceğiz ve onu belirli bir sürenin içine odaklayacağız yani dört yıllık bir periyot öngördük ama 1’inci yıl hedefi olacak, 2’nci yıl hedefi olacak, orada bir değerlendirme olacak hedeften uzak kalırsak nerelerde hata yapıyoruz gibi. Dolayısıyla bu mekanizmayı işletirken de sokaktaki hayvanları da hâliyle kısırlaştırmak için toplayacağız. Bu toplama mekanizmalarını eğer teşvik edici bir şekilde oluşturursak yani mekanizmaları doğru kurarsak “Bu hayvanları alıp da evimde tutacağım ben, merdiven altı olarak temin edeceğim ve büyüteceğim.” diyen birinin bir şekilde -ihbar yoluyla olur, başka türlü yollardan olur- onu kimliklendirmede için... Çünkü kimliklendirmeye kalksa hayvanı nereden bulduğu sorusuyla karşılaşacak. Bundan çekindiği için ya o hayvanı, merdiven altı olarak onu tercih etmeyecek -bu da merdiven altını cazibesini düşürecek- ya da bir şekilde temin ettiğinde bunu kimliklendirme yolu arayışına girecek. Dolayısıyla eğer buna da girmezse bir şekilde hayvanın görüldüğü yerde alıkonulması söz konusu olacak. Kim tarafından? Belki hayvan kolluğu veya polisi -nasıl tarif ediyorsak- veya bu konuyla ilgili STK’ler, aktivistler tarafından. Bu riske de girmeyeceğini... Özellikle merdiven altı da bu rakamları çok yüksek tutacağından, yasaklı olduğundan böyle bir konu bir çözüme yöneltebilir bizi ama temelinde, işte, bu kısırlaştırma ve kimliklendirmedeki mekanizmaları nasıl kurduğumuzla ilgili bu.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Kesinlikle katılıyorum. Zaten önemli olan burada kayıt altına alma ve kimliklendirme. Dediğiniz gibi, nasıl sokağa hayvanını terk edene ciddi bir -10 bin lira konuşuluyor- idari para cezası uygulanacak ve kimliği olmaksızın hayvan sahiplenene de -aslında bu ifade yer alırsa- bu ceza uygulanırsa merdiven altıyla ilgili ciddi bir engelleme getirir. Bu konuda haklısınız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani şunun gibi: O evinizde oturma izni olmayan, Türkiye’de oturma izni olmayan birini eğer tutarsanız bu bir yanı itibarıyla bir suçtur.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Evet, evet, aynen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çok sevimli biri olabilir, iyi biri olabilir, ayrı bir şey ama Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde onun resmî olarak kayıtlanması gerekir. Bu bir bilinç meselesi, toplumun bu anlamda bilinçli olması gerekli yani o hayvanı, merdiven altında satılan hayvanı parayla satın aldığı anda, o para ilişkisini kurduğunda artık bunun masum bir ilişki olmadığının o anda farkına varması lazım.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Kesinlikle bu önemli bir çözüm önerisi olabilir.

Son iki konuyu katkı olsun diye belirtmek istiyorum.

Tehlike arz eden hayvanlar konusuyla ilgili dövüş yaptıran dernekler olduğundan bahsettik. Horoz ve köpek dövüşlerinin dernekler üzerinden yaptırıldığıyla ilgili konuşuldu. Bu gerçekten ciddi bir sıkıntı. Bununla ilgili, derneklerin tüzüklerinde 5199’a aykırı maddeler var. Bunları tespit ediyorsunuz, ilgili makamlara yazıyorsunuz ama “Savcılık kanalıyla kapatılması öngörülür.” diyor. Savcılığa gidiyor dosya, savcılık da diyor ki: “Kabahatler Kanunu’na göre para cezası vardır, bunu uygulayın.” Yani bu bir kısır döngü, bunu da kesmek lazım. Bu derneklerin hiç kurulmaması lazım. Dernekler müdürlükleri bu konuda maalesef ya yeterli bilgiye sahip değiller ya da önemsemiyorlar. Az önce söylediğim konuya tekrar dönüyoruz ama yani Hayvanları Koruma Kanunu bu ülkenin kanunuydu her kurum yetkilisi hangi aşamada olursa olsun bu konuyu önemsemek zorunda.

BAŞKAN – Ama baştan niyet okumak mümkün değil işte. Suç işleyen bir dernek varsa onun kapatılması lazım.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – 8 tanesini kapattırdık Sayın Başkanım.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Sayın Başkanım, fikir okumuyoruz, tüzüğünde yazıyor, tüzüğünü hazırlarken yazmış.

BAŞKAN – Tüzüğünde yasalara aykırı bir şey yazıyorsa onu hiç açtırmamak lazım, o ayrı konu.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG– Aynen, kesinlikle.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Tüzüğünde köpek dövüşü yaptırmak yazan dernek mi var diyorsunuz?

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Örnek verir misiniz?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Evet, horozları söylüyorlar.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Nasıl yazar ya?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Söz alabilir miyim Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Başkanım, bundan birkaç hafta önce bir yazı gönderdik biz Genel Müdürlük olarak il şube müdürlüğüne. Ayrıca, Ebru Hanım bizim İzmir İl Şube Müdürlüğünde çalışan çok vefakâr bir veteriner hekim arkadaşımızdır.

Şöyle: “Dogo Argentino Derneği” diye bir dernek var İzmir’de. Dogo Argentino bizim kanunumuza göre yasaklanmış bir ırk ama Dernekler Masası Dogo Argentino Derneğini, tüzüğünde reklamını yapmak, üretmek, bilmem ne her şeyi yazmasına rağmen onaylamış ve bu dernek kurulmuş.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Dövüş için mi kurulmuş?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Hayır, üretmek de yasak zaten, dövüş olması önemli değil. Bizim kanunumuzda bu hayvanları üretmek, sergilemek, ülkeye girişini...

BAŞKAN – Kaç yılından beri var bu dernek?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – 2015'te falan kurulmuş galiba.

BAŞKAN – Hâlâ var mı bu dernek?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Var tabii ki.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Bunun dışında da vardır. Bu bir örnek yani bu son örnek.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Sayın Vekilim, Dernekler Masasına bu derneğin kesinlikle kapatılması gerektiğini yazmamıza rağmen bize o kadar acayip geri dönüşler oldu ki. İşte “Buna idari yaptırım uygulayın.” işte “Tüzüğünü değiştirsin.” Sonuçta o adam onu yine yapacak, Dogo Argentino Derneği bu yani.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Rapora girdi mi bu Başkanım?

BAŞKAN – Tabii girecek, hepsi girecek rapora.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – İçişleri Bakanlığı Dernekler Masasına yazalım bunu.

BAŞKAN – Dernekler Masasına yazarız tabii ki. Adı değişti zaten, Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü oldu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şimdi, herkesin bir bahanesi var ya. Şimdi, avcılık dernekleri de geldi, onlar da türlü böyle gerekçeler ve bahaneler söylediler. Şimdi o derneği çağırırsak, gelse o da diyecek ki: “Siz de insanlar olarak boks maçları yapıyorsunuz.”

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Çok özür diliyorum ama bakın, burada...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Gerçeği herkesin kendi tarafına çektiği bir yerdeyiz yani.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Evrensel değerlerin üzerinden gidiyoruz ama Sayın Vekilim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben katılıyorum canım, aynen katılıyorum.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Ben bu örneği niye verdim?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sizden önce gelen avcılık dernekleriyle ilgili kısmı aslında bir...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Sayın Vekilim, Avcılar Federasyonu Başkanı Ersin Düzyol'un sürekli avına çıkarak “Önünüze gelen tüm sokak hayvanlarını itlaf edin, öldürün; siz işinizi bilirsiniz.” diye -ben size de gönderdim, sayın vekilime de gönderdim- demeçleri, kamuoyu ilanları var.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Sayın Başkanım, ben bu örneği yine niye verdiğimi açıklayayım. Yani yasada, 5199’da dogo Argentino ırkının reklamının yapılmasının dahi yasak olduğu net yazan bir madde olmasına rağmen Dernekler Masası -dediğiniz gibi, Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü oldu- kurum... Şimdi ben başka bir şey söylüyorum, bunun altında dövüştürüyor mudur bilmiyorum ama arka planı tartışmak için vermedim bu örneği, net bir ifade var, buna rağmen Hayvanları Koruma Kanunu... Artık kanunlar arasında da bir sıralama mı var yöneticilerin kafasında bilmiyorum ama bunu da aşmak lazım, bunun için verdim aslında.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Muhtemelen bilmiyorlardır, bir oryantasyon, bir yazıyla...

BAŞKAN – Ama yok, yazılmış; Tarım Bakanlığına yazılmasına rağmen...

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Yok, yazılmış Sayın Vekilim.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Onu çok ciddiye almamışlardır.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – İşte, ciddiye alınmamak kötü.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – İlgili bakanlık kim? İçişleri Bakanlığı. İçişleri Bakanlığı orada çalışanlara bu konuda eğitim versin. Rapora bu girebilir bence.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Aynen, kesinlikle katılıyorum, tüm kurum ve kuruluşları bu konuyla ilgili bilinçlendirme... Anaokulundan eğitime başlayalım ama üst düzey yöneticilerin de bu algılarını geliştirmeleri açısından bence eğitimler düzenlenmeli.

BAŞKAN – Evet, diğer konuya geçelim.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Son cümlem: Yine hayvan dövüşleriyle ilgili ringler konusu geçti Mehtap Hanım’ın verdiği örneklerde. Biz de çok dövüşe el koyduk, bulunduk. Gerçekten sıkıntılı ortamlar yani her şekilde tehdit ediliyorsunuz, kamu görevlisi olduğunuz hâlde tehdit ediliyorsunuz, hiç fark etmiyor.

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’nda kaçak avcılıkta kullanılan traktör dâhil her türlü materyale el koyma şansınız var, yasada böyle bir düzenleme var ama 5199’da horoz dövüşünde ele geçirdiğiniz ya da tespit ettiğiniz ring alanına müdahale edemiyorsunuz.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ DERNEĞİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Ediyorsunuz.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG– Hayır, hayır, aldıramıyorsunuz.

BAŞKAN – Müsadere edilemiyor mu?

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG– Edilemiyor, 4915’teki kadar net değil, standart bir uygulama yapmak zor oluyor.

BAŞKAN – Bunları yeni yasaya da yazmamız lazım diyorsunuz, anladım.

İZMİR VETERİNERİ HEKİMLER ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Hâkimin, savcının inisiyatifine kalıyor.

BAŞKAN - Takdir yetkisi kullanılmadan müsadere edilmeli.

İZMİR VETERİNERİ HEKİMLER ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Aynen, bunların altlığını doldurabilirse bu yeni düzenleme çok iyi olur. Ben olabildiğince özetlemeye çalıştım.

Çok teşekkürler.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Ama hayvanlara madde 24’ten el konuluyor, onun da...

İZMİR VETERİNERİ HEKİMLER ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Hayvanlara el konuluyor orada sıkıntı yok.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Ama bakın bu sorunlar suç olarak düzenlenirse hayvan hakları hâline gelirse yine...

BAŞKAN – İnşallah gelecek.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – O konuda ilgili bir savcılık birimi olabilir.

İZMİR VETERİNERİ HEKİMLER ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG – Zaten az önce de belirttiğim gibi, size de, Komisyona da daha detaylı bir rapor sunmuştuk.

Teşekkür ediyorum burada emeği geçen herkese, umarım faydalı olur hepimiz için.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Mehtap Hanım, buyurun.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Sayın Hocamıza, hekimimize ilaveten pitbullara ilk olarak dövüştürüldüğü için el konulmadı veya yasaklı ırk olarak tanımlanmadı. İlk olarak Türkiye’ye 2002’de yine bu cam fabrikatörleri 6 pitbul soktu, ilk gelen tayfa, 4 dişi, 2 erkek ve hızla Zeytinburnu semti de dâhil olmak üzere Kemerburgaz’da üretilip tüm Türkiye’ye buradan yayıldı. Pitbullar Bulgaristan’dan gelmişti, daha sonra Rusya’dan da geldi.

BAŞKAN – Yıl kaçtı?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – 2002.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Kemerburgaz’da hâlâ üretiliyor mu öyle bir şey?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Var, var, hepsini yakalatıyoruz, hepsiyle davalık oluyoruz, hepsi özel mülkiyetlerde.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Nerede?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – O kadar zor savaşıyoruz ki Sayın Vekilim yani biz mahkemelik oluyoruz.

Pitbullar ilk olarak, Sayın Vekilim, mafya tarafından sahiplenildi ve para tahsilatlarında, çek senet tahsilatlarında bu çek senet mafyaları tarafından silah olarak kullanıldı.

BAŞKAN – Silah gibi kullanıldı yani.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Buna ilk işaret eden de AKUT’un Başkanı oldu. Onun akabinde de çok üzülerek söylüyorum, tabii hemen Zeytinburnu’ndaki küçük çocuklardan başlatılarak dövüştürüldü. 2004’te buna istinaden yasaklandı yani silah olarak kullanıldığı için, dövüştürüldüğü için değil, daha sonra evrildi.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS - Ben ırk hakemiyim, uluslararası ırk hakemiyim, Köpek Irkları Federasyonunun kurucularındanım, aynı zamanda Kangal Derneğinin üyesiyim.

Aslında ben Kangal’la ilgili bir sunum yapmak istiyordum ama sizin tehlikeli ırk statüsünde olmaması konusundaki fikrinizden dolayı o konuya detaylı olarak girmeyeceğim ama sürekli köpek dövüşlerinde “Kangal ırkı” diye geçmesi daha sonrası için risk yaratabilir. Bu köpekler kesinlikle Kangal değildir.

Şunu bilmemiz gerekiyor ki: Bizim millî değerimiz olan Kangal karakter olarak agresif bir köpek değildir, sadece görev bölgesinde çalışır ve bir Kangalı alıp görev bölgesinden başka bir yere götürdüğünüzde tamamen ilgisiz kalır. Bu köpek yüzyıldır böyledir bugüne özel değil ama köpek dövüşçülerinin işine yarayan köpek bu değil, onlar bu ismi kullanarak kendi ticaretlerini, engellerini de ortadan kaldırmakla, işte geleneksel köpek dövüşleri vesairede Kangal’ı kullanıyorlar ama aslında kullandıkları köpekler Kangal değil. Birçok ırkın melezlenerek onların isteğine daha uygun, agresyonu daha yüksek köpeklerin seçilerek oluşturulduğu bir melez tür. Dolayısıyla bu konuda çok dikkatli olmamız gerekiyor. Köpek dövüşlerinde bahsi geçen köpek Kangal değildir. Kangal bizim çoban köpeğimizdir, çok iyi çalışan ve bütün dünyada da aslında bu çalışkanlığıyla bilinen bir köpektir.

Dediğim gibi kısa tutmak istiyorum çünkü zaten sizin de düşünceniz Kangal’ın tehlikeli ırk olmadığı.

BAŞKAN – Aynen.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKİS – Tüm katılımcı arkadaşlarımla söylediği gibi, aslında tehlikeli ırk yoktur, ben de aynı şeyi tekrarlayacağım, tehlikeli köpek sahibi olabilir. Dolayısıyla bu konunun iki tane çözümü var. Bir tanesi, köpeğe sahip olacak kişiyi kontrol edebilirsek, onu bir sisteme bağlayabilirsek belki bu yasaklı ırk veya tehlikeli ırk mevzusu çok daha demokratik bir yolla çözülebilir. Ben dünyanın her yerini geziyorum, aslında birçok ırktan bahsettiniz, ben her hafta binlercesini direkt gözlemliyorum, raporluyorum yani ırkları iyi biliyorum. Tehlikeli bir ırk yok, tabii ki güçlü ırklar var, eğer ağırlık dersseniz daha ağır ırklar var ama bir İrlanda kurt tazısı en iri köpektir ama en masum köpeklerden biridir. Dolayısıyla ağırlığı seçersek de yanlış yapabiliriz ya da işte tırnak içinde “pitbull” deniyor, ufak bir köpek ama işte çenesi güçlü bir köpektir. Dolayısıyla benim sizden ricam, yasak muhakkak kalkmalı, o tabir ama tehlikeli ırklar konusunda da çok dikkatli hareket etmeliyiz, başka bir travma yaratmamalıyız.

BAŞKAN – Bunlar biraz medyatik ırklar bence yani şöyle ki: Daha önceki toplantımızda da Denizli Milletvekili Komisyon üyemiz Gülizar Hanım var, kendisinin ifadesi şuydu: “Ben de bunlara karşı değilim ama şu olayı yaşadım, üst katımda yıllarca çocuk sahibi olmak için tedavi olan ve 4 yaşındayken alt komşusunun köpeği, pitbullu tarafından da öldürülen bir çocuğun şahidi oldum.” Şimdi, buna benzer olaylar toplumumuzda oluyor ve “pitbull” denince de medyaya çok da yansıyor.

Diyelim ki biz yasaklı ırk demedik, tehlikeli ırk demedik, bakılabilir yani çeşitli sertifikasyon programlarından sahiplerine bunlar verilebilir ama böyle bir olay yaşandığı zaman buna nasıl cevap verebileceğiz? Yani çok da rastlanıyor, her gün neredeyse bir pitbull saldırısı duyuyoruz. Bunlar her ne kadar kendileri olmasa da, ben de inanıyorum, sahipleri tarafından bu hâle getiriliyor ama diğer köpekler olduğu zaman ırkı söylenmiyor ama bunlarda özellikle ırkı söyleniyor. Yani toplumda da böyle bir kaygı alanı var, bunu görmemiz gerekiyor.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU ASBAŞKANI OZAN BELKİS – Biliyorsunuz, her gün televizyona haber gerekiyor. Dolayısıyla bunlar her zaman haber niteliği olan hareketler ve hemen bir köpek “pitbull” diye sınıflandırılıyor ki birçok olay belki pitbull tarafından da yapılmıyor. Dolayısıyla çözüm, köpek sahibi olacak kişileri belki bir lisansa bağlamak, yaşa bağlamak, bir teste bağlamak, bilemiyorum ama Avrupa’da bir sürü farklı yöntem var, konuşulabilir.

BAŞKAN – Peki, bu sahiplenmeyi zorlaştırır mı? Biraz da öyle bir kaygımız var, sizin dediğiniz gibi bir şey yapalım da...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Güçlü köpekler için kategorize... Sayın Vekilim, her köpek için sahiplendirme sözleşmeleri yapmak gerekiyor. Ailenin yaşadığı ev, aile ferdi sayısı, ona bakabilecek kişilerin genel durumu, her gün onu bir saat dışarı çıkarabilecek birinin varlığı, ekmeğini, yemeğini, suyunu verebilecek ekonomik güce...

BAŞKAN – Buna kim karar verecek, hangi otorite karar vermeli? Yani bu dediklerinizi kim yapabilir?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – İşte, Doğa Koruma Millî Parklar bu yüzden lağvedilmemeli.

BAŞKAN – Hayır, lağvedilmeyecek zaten, onu merak etmeyin de...

Bu konuda sizin öneriniz nedir, o anlamda dedim, buna yetkili kurum kim olabilir?

PROF. DR. EBRU YALÇIN - Vekilim şu olabilir: Zaten sahiplendirdiği zaman veteriner hekim sağlık kontrollerini yapacak, bu kontrolü özel ya da kamuda çalışan bir veteriner hekim de yapabilir “Evet şartları uygundur ve sahiplenilebilir.” diye.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Yerel hayvan koruma görevlileri de yapabilir Sayın Vekilim. Milyonlarca sahiplendirme yaptık.

PROF. DR. EBRU YALÇIN - Normalde istenilen şey ev ziyaretidir fakat bu çok mümkün değil. Ev ziyaretinin de belirli sakıncaları var yani o kişi güvenli midir, insanlar evini açacak, özel bilgilerini açacak yani bu noktada bence ya kurum ya da...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Sosyal hizmet uzmanları gibi bir sistem oluşturulabilir. Sayın Vekilim inşallah hayvan polisimiz olacak, onun altında da bu hayvan işlerine bakan sosyal hizmet uzmanları olacak, hani sahiplendirme gibi.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS – Belki çözümün ikinci noktası da üretici dediğimiz kişilerin tanımını değiştirmemiz. Şimdi, bugüne kadar “üretici” diye bildiğimiz şey “pet shop”lar, merdiven altı ya da büyük çiftliklerdi.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Onlar zaten sahiplendirmiyor, direkt satıyor.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS – Aslında bu kategorideki herkesin asıl amacı para. Siz parasını verdiğiniz zaman kim olduğunuza bakmadan yavruyu size verir.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Veriyor.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS – Benim kendi tecrübem, bizim Köpek Irkları Federasyonumuzda 40 binin üzerinde seçereli köpek sistemi var ve bunları arkadaşların çok istemese de üretenler var ama böyle bir talep var, insanlar hayvanlarla yaşamak istiyor ve ırk hayvanlarla yaşamak istiyor. Yani hayalindeki köpek bir beagle benzemek zorunda, hayalindeki köpek bir Alman çoban köpeği. Şimdi, siz bunun doğrusunu ona vermezseniz o bunu muhakkak buluyor, merdiven altından buluyor, Bulgaristan’dan buluyor. Dolayısıyla belki de üretici kavramı değişmeli, yurt dışında -büyük çiftlikler değil- ırka gönül vermiş, bizim gibi köpekleri çok seven insanlar var, belirli ırk için ömrünü adanmış üreticiler var, bizde de böyle insanlar var.

BAŞKAN – Kulüpleri var.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS – Evet.

BAŞKAN - Biz de zaten raporumuzda diyoruz ki: Irk kulüpleri desteklenmeli, özellikle bizim yerli cins köpeklerimiz, kedilerimiz başta olmak üzere bunlar özendirilmeli. Ha, yurt dışındaki insanlar sahiplenmek isteyebilir. Bu konuda, işte sabah da avcılarla konuştuk. Niye avlanıyorsunuz sorusunun cevabı “tutku” oldu yani hiçbir mantıklı açıklaması yok. Şimdi, bir insanın da köpek veya kedi cinsini sahiplenmesinin hiçbir mantıklı açıklaması olmayabilir, hiçbir nedeni yoktur ama...

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS – O biraz daha masum ama Başkanım.

BAŞKAN – Kendini ona yakın hisseder, bir şekilde... O farklı bir şey, onu biliyorum, tutkuyu anlatmak açısından söylüyorum ben bunu.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS – Evet, evet, çok doğru söylediniz.

BAŞKAN – İnsanların bu tarzda tutkuları var. “Ben illaki şu cinsi bakmak istiyorum, başka cins bakmak istemiyorum.” diyenler de var.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS – Bu, özgürlüğü de onun.

BAŞKAN – Bunların özgürlüğünü de almamak gerekiyor. O bakımdan yani burada bu satış işlemlerini vesaireyi düzenlerken, buraya getirilecek olan köpekleri de düzenlerken çok da kısıtlamamak da gerekiyor diye düşünüyorum ben.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Sayın Vekilim ama barınaklar -çok özür diliyorum- goldenlarla, huskylerle, terrierlerle, mastiflerle dolu. Artık biz zaten sokak hayvanı kurtarmıyoruz ki hepsi mikslerin kırma...

BAŞKAN – Bobtailiniz var mı?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Bobtail ne demek?

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS – Bobtail İngiliz çoban köpeği.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Ha, o, sultan tazısı falan da nadiren bulunuyor.

BAŞKAN – Yok. Mesela işte ben onu bakmak istiyorum, 2 tane de var mesela bende.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS – Çok da güzel.

BAŞKAN – Ama sizden bulamıyorum, ne yapacağım?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Ama Sayın Vekilim, bütün bunlar...

BAŞKAN – Yani şimdi, ben özellikle onu bakmak istiyorum.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Bakın, tamam, belki üretilebilir, çok...

BAŞKAN – Yani bunu örnek olarak veriyorum, uç örnek olarak.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Ama hayvan nüfusu yönetimi yapılmadan, kontrolsüz bir şekilde, kotalar olmadan falan yapılamaz Sayın Vekilim.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS – Mehtap Hanım haklı fakat şöyle bir şey var: O goldenlar 300 liraya, 500 liraya satılmış ve çiftliklerden, merdiven altından satılmış.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Yok, açıktan da satılmış.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS – Ben black Russian terrier ve schnauzer üretiyorum.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Senin yüzünden demek ki 8 tane schnauzer sahiplendirdim.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS – Ama şimdi söyleyeceğim, benim değil. Benim ürettiğim her köpek sahibiyle köpeğim doğduğundan ölünceye kadar bağlantım hiç kesilmez çünkü ben köpeklerimi öncelikle satmak için üretmiyorum, bundan keyif aldığım için, o ırkı sevdiğim için.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Ama siz 1 tanesiniz, herkes paraya tapıyor.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS – Hayır, bu insanlar var, bu insanları teşvik etmemiz gerekiyor, doğru insanlar bunlar. Çünkü bir talep var, ırkı isteyen insanlar var, o zaman o ırkı isteyene doğru ırkı üretecek insanları belki biraz öne çıkarmamız gerekiyor. Çok ciddi söylüyorum, benim her yavrumu alan insanla ben ailecek görüşüyorum, köpeğimle ilgili her sorun olduğunda beni ararlar. Bir miktar parayla da sattım çünkü para vermeyen, köpeğin değerini de bilmiyor, böyle bir şey de var toplulumumuzda maalesef.

Yani sonuçta bizim iki şeyi farklı algılamamız gerekiyor artık: Köpeği alacak kişiyi kontrol etmemiz gerekiyor, köpeği veren kişinin de kavramını değiştirmemiz gerekiyor. Bir çiftlik 500 köpeği rotti, goldeni, 500 köpeği içinde tutup parayı her verene, o gün çekini ödemesi gerekiyorsa 500 değil, 100 liraya da veriyor çünkü onun için satılması gerekiyor. Bunlarla mücadele etmemiz gerekiyor. Yani mücadele konusu bunlar.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kaynağı kurutmak aslında biraz daha kontrol edilebilir gibi. Yani biz yapacağımız seferberlikle gerçekten hayvanına bakan, hayvanını seven, altı aylık sürenin içinde... Bir seferberlik ilan edilse ve ilan edilse, denilse ki: “Altı aylık veya daha kısa, üç aylık sürecin içinde hayvanınızı resmî olarak bildirin, kimliklendirin.” Bu denildiğinde hayvanını seven hangi vatandaş niye bildirmesin?

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS – Evet, yasağı da kaldırırsak...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Belediyelere güvenmediği için bildirmez.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, hayır, bakın, şunun için...

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKIS – Yasağı kaldırırsak...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Tüm belediyeler katlediyor, birkaç tanesi katletmiyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, katletme yok, bakın, diyorum ki: Sahipli, evinde, bizim de var kedimiz...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Benden vergi isteyecek diye gelmiyor. Onu daha sevimli bir hâle getirmemiz lazım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bakın, şunu söylemeye çalışıyorum...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Sivil topluma devlet destek olacak Sayın Vekilim, kamu spotlarıyla sivil toplum çağırarak. Halk sivil topluma güveniyor.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Bakın, lütfen, sözümü tamamlamama müsaade edin.

Şimdi, bu konunun tam anlamıyla devlet ciddiyetiyle birlikte kanuni altyapısı hazırlanmalı, biz raporumuza tavsiye niteliğinde bunları yazmalıyız ve daha sonra da kanuni bir zemin oluşturmalyız.

BAŞKAN – Zaten bizim raporumuz tavsiye niteliğinde olacak.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Şimdi, buradaki Komisyonun temel görevi bu.

Şimdi, bu noktada kayıt içine almak, gerek hayvanlar konusunda olsun gerek gümrük mevzuatı açısından olsun, her konudaki en kritik şey ve biz bu konunun daha o kadar başındayız ki. Yani bırakın Türkiye'nin 81 iline yayılmış ve saçılmış hayvanların kimliklendirilmesi konusunda nerede olduğumuzu, bizim hemen gözümüzün önündeki Büyük Ada'ya kaçak at girişini daha kontrol edebilmiş değiliz. Böyle bir durum var. Şimdi, ümit ediyorum ki bu Komisyon çalışmalarından sonra bu mümkün olacak.

Burada demek istediğim şey şu: Gerçekten hayvanını seven, ona bakan veya bir hayvan sahiplenmek isteyen kişilerin, gelip geçici bir duyguyla değil, daha kalıcı bir duyguyla, 10 kere düşünüp 1 kere sahiplenmesini de sağlamak için kimliklendirme çalışması konusu kamu spotlarıyla olabilir, bu yayılabilir ve bir kural olarak getirilebilir. Bugün nasıl “Ehliyetlerinizi üç ay içinde, altı ay içinde yenilemeniz zorunludur. Aksi takdirde kullanamazsanız, görüldüğü yerde ceza uygulanır.” dendiğinde bütün vatandaşlar bu ortak kurala uymak durumundaysa, gidip yeni ehliyetlerini çıkarıyorsa hayvanını da -yani hayvanı ben ona da ait olarak kabul etmiyorum kendi dünyamda ama yani o hayvanı-gidecek kimliklendirecek ve böylece onun sorumluluğunu da almış olacak. Haa, bildirmedi diyelim, hayvanı bildirmedi, o zaman görüldüğü yerde gerek sivil toplum kuruluşlarının ihbarlarıyla gerekse devlet kurumu yetkilileri tarafından o hayvan alınacak ve barınağa gidecek. Yani barınaktaki sahipsiz hayvanları sahiplendirmeye çalışırken, bir yandan bu işi besleyen kaynağı kurutmazsak yani biz onları sahiplendirdikçe binbir türlü çabayla, yeni sahipsiz hayvanlar doğacak. Yani böyle bir boyutu da var.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Sayın Vekilim, “insan olmayan vatandaş” statüsüne getiremez miyiz biz hayvanları? Tıpkı Küba'daki gibi...

BAŞKAN – Yani “canlı” dedikten sonra zaten onun çeşitli haklarını da kendisine teslim edeceğiz. Belki bir sonraki aşamada dedikleriniz olabilir ama şu anda toplum buna hazır mı bilmiyorum.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Hazır Sayın Vekilim çünkü o zaman kimliklendirme devlet tarafından sahipsizlere ve sahiplilere de sahipleri tarafından yapılmak zorunda kalacak, hiçbir şey kayıtsız olmayacak. En güzeli, Sayın Vekilim...

BAŞKAN – Örneği var mı dünyada dediğinizin?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Küba, efendim, hepsinin boynunda kimlik kartı var, sokaklarda işaretli yaşıyorlar, bütün aşı kartları, bütün bilgileri üzerinde, sorumlu veteriner hekime kadar kimliğin üzerinde var. Sahipliler için de “insan olmayan vatandaş” statüsüne gelirse algıda da ona şiddet uygulamak çok güçleşecek Sayın Vekilim çünkü o, çocuk gibi algılanacak, insan gibi algılanacak. Doğrudan vatandaş statüsünü aldığı bilen vatandaş ona bir şey yaparken bir kere daha düşünecek, çekinecek. Ben bunu size önemli bir öneri olarak ve örneği olan, Küba'yı da inceleyerek...

BAŞKAN – Öneriniz kayıtlara geçti, değerlendiririz.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKİS – Ben son bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYONU TEMSİLCİSİ OZAN BELKİS – Melezler konusunda, bir köpeğin bir ırk belgesi, soy kütük belgesi, İngilizce ismiyle “pedigree”si varsa o köpek melez değildir, o köpek çok uzun bir süre seçilerek bir ırk hâline getirilmiştir. Bunu, bu tür köpekleri “pitbull türevi” olarak adlandırmamız büyük bir yanlış olacaktır. Bu da bilimsel olarak kesin bu şekildedir.

BAŞKAN – Burak Bey, buyurun.

HAYVAN HAKLARI VE ETİĞİ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HAMDİ BURAK ÖZGÜNER – Başkanım, şimdiye kadar konuşulan şeylerle ilgili aslında benim kısa bir söz talebim olmuştu. Hocamın aslında orada bir sözü kesildi ama ne diyecekti çok hatırlamıyor herhâlde. Hocam, şöyle: 20 kilogram ağırlığın bir kriter olarak belirlenmesini açabilir misiniz? Çünkü kayıtlara geçiyor ve komisyon raporunda bu bir kriter olarak algılanırsa belki hatalı şeylere sebep olabiliriz. O yüzden onu açmanızı rica edeceğim ben.

PROF. DR. EBRU YALÇIN – Şimdi, bu sadece bir öneriydi, tartışılabilir. Hani, 20 kilo denilmesinin nedeni, saldırdığında insanlara zarar verebilme ihtimali, hastanede uzun süre kalmasına sebep olacak kadar ciddi saldırı ya da ölüm riski oluşturabilme ihtimaliydi. Şu zaten herhangi bir şekilde mümkün değil: “20 kilonun üstündeki bütün köpekler tehlikelidir.” mi diyoruz? Hayır. “20 kilonun altındaki hiçbir köpek ısırmaz.” mı diyoruz? Hayır. Peki, haklısınız, hiçbir şey demeyebiliriz fakat baktığınızda, Avrupa’daki bütün ülkelerde ama dediğim gibi, kayıtlı olduğu için belirli ırklar var. Ha, bu, o ırklardaki tüm bireyleri agresif, kötü, insan ısırın mı yapar? Hayır, değil ama bir kriter koymamız gerekiyorsa en azından insanlara büyük ırk olduğu için bir miktar daha, hani “Eğer büyük ırk bakmak istiyorsan ve bu bir risk teşkil ederse biraz daha dikkatli olmasın.” Koruma ölçemi anlamında söylüyorum.

BAŞKAN – Hiçbir kriter koymasak da gezdirme şartlarını bir şekilde kanuna koysak bu nasıl değerlendirilir, daha mı iyi olur sizce?

PROF. DR. EBRU YALÇIN – Örneğin, Çek Cumhuriyeti’nde tamamen bütün köpekler ağızlıklılı dolaşır ama Fransa’da hiçbirini ağızlıklılı dolaşmayabilir, metroya ve toplu yerlere girdiği zaman sadece ağızlık takar ama şu durumda “sahipli” diye nitelendirdiğimiz “Ben gezmeye çıkarıyorum.” deyip -özellikle yine Pitbull vesaire- “Yok, hiçbir şey yapmaz.” diyebiliyor fakat köpek diyelim ki karşıdan gelen çocukla oynamak istiyor ve üstüne doğru koşuyor. Çocuk bu durumda belki yola atlayabiliyor ve kaza geçiriyor. Bu, aslında köpeğin suçu mu; değil, sahibi sadece elinde tasmaıyla gezdirse bir problem oluşturmaz. Bu sorumluluğu yani senin köpeğin varsa sen bir nebze daha sorumlu olmak zorundasın.

BAŞKAN – Sadece köpek sahibine sorumluluk yükleyen bir anlayışla biz bunu yazsak daha mı doğru olur sizce?

PROF. DR. EBRU YALÇIN – Tabii, olabilir yani 20 kilo sadece bir öneriydi.

BAŞKAN – Onu farklı yorumlarlar, yani 15 derler, 25 derler, herkesin bir görüşü olur da hiçbir şey demesek de bu konuda sorumluluk yükleysek, sahibine sorumluluk yükleysek daha iyi olur diyorsunuz, öyle mi?

PROF. DR. EBRU YALÇIN – Evet ama özellikle kamuda ve yine taşıtlarda hayvanların da bu noktada binebilmesi... Uçak için bile sakıncalıydı, bir köpek varsa kedi alınmıyordu, sadece ayrı yerlerde tutuluyordu; yine, hâlâ, maalesef otobüslerin altında seyahat ediliyor. Ne yapılabilir? Belki eğer çok sık olabiliyorsa, insanlar otobüsle yolculuk yapıyorlarsa sadece belirli seferlerde diyelim ki

14.00 ile 20.00 seferlerinde hayvan taşınması da olacaktır, insanlar da eğer hayvan sevmiyorsa o seferi tercih etmeyecek mesela, böyle bir çözüm olabilir. Bu şekilde de hayvanı olan insanlar da sadece o iki seferi tercih ederek belki seyahat yapabilirler.

BAŞKAN – Ama bence onu yerel yönetimlerin takdirine bırakmak lazım yani biz bunu yasada zorlayıcı bir hâle getirmeden toplum tarafından bu hoşgörülü bir hâl almışsa, bazı yerler var ki bu konuda daha hoşgörülü olabiliyor, buralarda yerel yönetim isterse serbest bırakabilir yani bunu engelleyici bir hüküm olmadıktan sonra isterse yerel yönetimler toplu taşımalarda belediye meclisi kararıyla bunu yapabilirler, bunun için illa ki kanuna gerek yok.

PROF. DR. EBRU YALÇIN – Ben, bu noktada Türk toplumunun aslında gerçekten duyarlılığına inanıyorum, insanların hayvanları olmayabilir, illa bir hayvan edinmek zorunda değiller ama hayvanlara genel olarak yine de olumlu baktıklarını düşünüyorum, büyük bir kısmının ve bunu çok hızlı bir şekilde çözebilirdik. Kendine “çağdaş” diyen Avrupalılar bunu 1960’larda bütün köpekleri ötenazi ederek çözdüler fakat biz şu an zor yolundan yapmaya çalışıyoruz.

SERAP YAŞAR (İstanbul) - Şu anda da öyle, sokaklarda köpek olmamasının nedeni bu.

PROF. DR. EBRU YALÇIN – Tabii, ama...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Ben “çözdüler” kelimesini kabul etmiyorum.

BAŞKAN – Hocamızın ne demek istediğini anladık, tamam, sıkıntı yok.

PROF. DR. EBRU YALÇIN – Şöyle: Çözdüler derken anladınız ne demek istediğimi ama...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Kayıtlara geçiyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hayır, kötü anlamda bir çözüm getirdiler, anladık biz, evet.

PROF. DR. EBRU YALÇIN – Yani, sonuç itibarıyla, ben, zor noktadan gittiğimiz için, şu an bütün bunları konuşabiliyor olduğumuz için, bu duyarlılıkta olduğunuz için hepinize çok teşekkür etmek istiyorum.

BAŞKAN – Hayriye Hanım, buyurun.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Şimdi, şöyle: Zamanında bu tehlike arz eden hayvanların kanuna koyulmasının, sadece o hayvanların koyulmasının sebebi İngiltere mevzuatının örnek alınmasıydı o dönemde çünkü İngiltere mevzuatında o hayvanlar yasaklı ırklardı ve dünya genelinde yasaklı ırklardı.

İngiltere’de bir hayvanın yasaklı ırk olarak değerlendirilmesi için karnesinde pitbull veya dogo Argentino yazmasına gerek yok, o hayvana benzemesi yeterli. O hayvan tespit edildiği anda hemen hayvana el konuluyor ve suç kapsamında, sahibine da altı ay hapis cezası veriliyor ve bu hayvanlar da barınaklara götürülüyor, aynı bizim ülkemizdeki gibi.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN - Onlar uyutuyorlar. Bizdeki gibi demeyeyim de.

Bu hayvanların, biraz önce söylediğim şu an bizim barınaklarda bulunan 926 tehlike arz eden hayvandan katılımcıların bahsettiği şekilde “Evde uysal bir şekilde oturuyor, onlarla birlikte yaşıyor.” dediği kaç tanedir, bunu şimdi sormak istiyorum ben. Yani bu hayvanların...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Yüzde 90’ı Hayriye Hanım.

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Yüzde 90 değil. Kesinlikle yüzde 90’ı değil, o hayvanlara biz el koyuyoruz çünkü.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Hayriye Hanım, sizi çok severim, yıllardır tanırım, zaten biz bu hayvanlara el konulması için ihbar edenlerin bir kısmı oluyoruz. Çoğu apartmanlarında efendi gibi yaşıyorlar, kedilerle yaşayan hayvanlar yüzde 90’ı.

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Şöyle: Zaten bizim bakanlık olarak bir hayvana garazımız olması veya bir hayvan ırkının “tu kaka” yapılması mümkün değil.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Bakanlık değil ki belediye el koyuyor zaten.

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Zaten toplum sağlığının da düşünülmesi gerektiğinden bu hayvan ırkları buraya konulmuş yani “tehlike arz eden hayvan” denmesinin sebebi bu.

BAŞKAN – Komisyonumuz yeterince bilgilendi bence.

Diğer sunuma geçelim.

Var mı daha burada söz...

HAYVAN HAKLARI VE ETİĞİ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HAMDİ BURAK ÖZGÜNER – Başkanım, çok aralara girmek istemediğim için, kimsenin sözünü kesmek istemediğim için...

BAŞKAN – Alev Hanım da sunumunu yapsın, isterseniz ondan sonra varsa katkılarınız...

HAYVAN HAKLARI VE ETİĞİ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HAMDİ BURAK ÖZGÜNER – Ben çok kısa şeyden bahsedeyim.

BAŞKAN – Zamanımız da epey geçti.

HAYVAN HAKLARI VE ETİĞİ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HAMDİ BURAK ÖZGÜNER – Tamam, Hocam sunumunu yapsın, en son toparlarım diğer taleplerle birlikte.

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Ben otuz iki yıldır bu mesleği yapıyorum ve yaklaşık altı yıldır da hayvana karşı işlenen şiddet suçlarıyla ilgili “Şiddet nedir?” diye bilinçlendirme amacıyla barodan bir avukat arkadaşımızla beraber kendi inisiyatifimiz ve imkânlarımızla ülkenin çeşitli yerlerini dolaşıp oralarda seminerler veriyoruz, öncelikle onu söyleyelim.

Bir şeyden bahsetmek istiyorum -Ebru Hocam da biraz önce söyledi- adli kurallara göre... Ben “hayvan sahibi” terimini çok kabul etmiyorum, kendimi “hayvan yakını” olarak görüyorum, benim de evde 3 tane kedim var, benim yaşam paydaşlarım onlar. Adli tıp kurallarına göre eğer bir hayvanı sahiplenmişseniz o hayvanın her şeyinden siz sorumlu oluyorsunuz. Dolayısıyla, eğer hayvan birini ısıırıyorsa mutlaka sizin ceza almanız gerekiyor, ceza almadığınız takdirde buna devam edebilirsiniz, orada bilirkişilik yaptığım için söylüyorum.

Ben de öncelikle Ebru Hocam gibi, burada, gerçekten çok önemli olan, zaman zaman hekim de olsak anlatamadığımız şeyler için, bir şeyler yapmaya çalıştığınız için hayvanlar adına teşekkür ediyorum sizlere.

Tutanaklardan gözlemlediğim kadarıyla, en büyük problem veteriner hekim sayısı. Bununla alakalı sorunlar çıkıyor. Herkes diyor ki: “Bu sayılar artırılın.” Bir veteriner hekim fakülteden beş senede mezun oluyor. İstihdam konusu önemli. Ben İstanbul için konuşuyorum tabii, belediyelerde veteriner hekimler, maalesef kadrolu olanlar masa başında evrak işi yapıyorlar, aşağı, kliniğe inmiyorlar. İki tür başka veteriner hekim var, bunların bir kısmı sözleşmeli memur, bir kısmı taşeron firma çalışanı, bunlar çalışıyor, eğer firma istemezse bunları sistem dışına atıyor ve yeterli olmuyor. Taşrada ise genellikle eskiden kedi, köpek yoktu, ben doçentlik sınavına girdiğimde “Sen de kedi çalışıyorsun, bu da hayvan mıdır?” diyen hocalarımız vardı şimdi artık öyle değil. Dolayısıyla, taşradaki veteriner hekimler çoğunlukla büyükbaş çalıştıkları için bu arkadaşlarımız kısırlaştırma işlemleriyle alakalı olarak problem yaşayabiliyorlar ama bir veteriner hekim bir kısırlaştırma yapacak düzeyde, bir barınak hekimliği yapacak düzeyde mezun oluyor ancak tabii ki takdir edersiniz ki otuz yıllık bir hekim ile beş yıllık bir hekimin birikimi bir olmayacağı için bu insanların sadece bu konularda yönlendirilmesi gerekiyor.

İlçe ve büyükşehir belediyelerinde veteriner hekim sayısının artırılması şart. İstanbul’da yetmiyor maalesef, Büyükşehir Belediyesi kısırlaştırma yapmaya çalışıyor ama şu anda diğer belediyelerde bu işlemleri yapamayan arkadaşlarımız da var veya yapmayan, bunu Büyükşehir’e atan insanlar var. Dolayısıyla, mutlaka Tarım ve Orman Bakanlığına ve Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğe veteriner hekim alınması gerekiyor. Örneğin, şu anda İstanbul’da bir sülün üretim merkezi var, 1 veteriner hekim var. Orman Bölge Müdürlüğünde 1 veteriner hekim var, çoğunluğu ziraat mühendisi ve onun ötesinde orman mühendisi yani konuya hâkim değil. Dolayısıyla, herkes evrak işi yapıyor. Bence bunun değiştirilmesi gerekiyor.

Kısırlaştırma çok önemli. Mobil kısırlaştırmadan zaten bahsetmek dahi istemiyorum çünkü çok handikapları görüldü, doğru işler yapılmıyor, para işin içerisine girdiği zaman hayvan refahı... Ben bu “refah” sözcüğünü kullanmak istiyorum çünkü “well fair”e karşılık gelir. Bizim refah dediğimiz şey hayvanın her türlü ihtiyacını karşılayan anlamına geliyor ama son trend şu anda “well being” dediğimiz “daha da iyisi” anlamında kullanılıyor. Kısırlaştırma iki şekilde olmak zorunda. Birincisi, bazı belediler cinsiyet ayrımı yaptığı için mi bilmiyorum, sadece dişiyi kısırlaştırıyor. Böyle bir kavram yok yani dişi de erkek de mutlaka kısırlaştırılmalı. Bilemiyorum hekim arkadaşların çoğu erkek olduğu için mi ama burada bir sorun yaşanıyor. Kısırlaştırma için popülasyonu azaltmak çok önemli çünkü bir hayvan ilk batınında 2-3 yavru yapıyorsa ikinci batında 10’a kadar çıkabiliyor. Dolayısıyla ikinci batına geçmeden bu işlemi kesmek lazım. Biraz önce beyefendi bahsetti; kısırlaştırma için belli bir süre verilmeli, çiplendirmek için belli bir süre verilmeli ama bunun bir yaptırımı olmalı. Yaptırım olmazsa, şu anda, açık söyleyeyim, benim de 3 tane kedim var, hiçbir çipli değil ama ben ehliyet belgemi aldım yani onu değiştirdim. Dolayısıyla bunun bir yaptırımın olması gerekiyor.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Yani o süre zarfında eğer beyan etmezseniz yani kimliklendirme için siz kendiniz giderek bunu yetkili kuruma beyan edip kimliğini almazsanız, artık bu aşamadan sonraki kısırlaştırma seferberliği safhasında o hayvanın görüldüğü yerde alınması söz konusu olacak. Dolayısıyla hayvan besleyen kişilere ulaştırabilirsek eğer o bilgiyi, tebliğ edebilirsek, üç ay veya altı ay sonra bunun olacağını...

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Yani bu çok yeterli olmayabilir. Ben şimdi veteriner hekimim, artık ben kısırlaştırma yapamıyorum çünkü ben iç hastalıkları uzmanıyım ama tanıdığım arkadaşım var, ona götürüp ben bir gecede onu yaptırabilirim veya bu, el altından da yapılabilir ama...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Siz kısırlaştırın demiyorum.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Yok yok, zaten kısır benim kedilerim, onda sıkıntı yok. Ama kısırlaştırma ve çipleme için bizim ülkedeki... Mesela şu an İstanbul’da 400 bin civarında kedi ve köpek var. Bu sayının varlığı bile gerçekçi değil. Dolayısıyla bunu tespit etmek için çipletme mutlaka şart. Yapmayana cezai bir yaptırım olması lazım.

BAŞKAN – Onları hep öneriyoruz Hocam, yani o konuları öneriyoruz.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Bir diğer sorun, şu anda İngiltere’de yasaklı olan, üretimi yasaklanmış scottish ırkı kediler var. Bunlar doğuştan maalesef kalıtsal olarak birtakım problemlere sahipler eklemlerle ilgili ve çok ağrılı bir süreç geçiriyorlar. Büyüyemiyorlar, bir yerden bir yere atlayamayp kendi güncel işlerini yapamıyorlar. Dolayısıyla bu ırklar için de kısırlaştırmanın mutlaka belirtilmiş olması gerekiyor en azından yasaklanmasa bile.

Yaşlı ve engelli hayvanlar var. Yine bildiğim kadarıyla, bir kavram karmaşası var refah gibi: Kısırlaştırma ve tedavi merkezi, bakımevi. Ben şunu anlıyorum: Kısırlaştırma, tedavi ve yaşam merkezi. Bir hayvanı eğer nasıl... Ben karşıyım, ben annemi alzheimerden kaybettim ama hiçbir zaman bir bakımevine koyma düşüncesi aklımın ucundan bile geçmedi. Ama insanlar eğer gerçekten bakamıyorlarsa, hayvan sayısı çok fazla olanlar var özellikle hayvanseverler arasında, yani yanlış anlaşılmasın, dışarıda hayvanlar kalıyor “Ben bunları evime götüreyim, bakayım...” Ben 3 kediye ancak bakabiliyorum kendi mesleğim olduğu hâlde. Tabii ki bakılır. Yani Van’da da birisi doğum yapıyor, 13 tane çocuğu var, altında yok üstünde yok, bir şekilde bakıyor, onlar büyüyorlar. Bu hayvanlar için de aynı şey geçerli ama refah düzeyinde problem olduğundan dolayı bu yaşam merkezlerinde... Yaşlı bir hayvan idrar kaçırıyorsa, başka sıkıntıları varsa bunlara bakabilecek yerler olması gerekiyor mutlaka.

Bir de engelli hayvanlar. Şanslı olanların hepsinin bir aparatı var. Bizler, hepimiz, benim dâhil arabamda mama var, bazı şeyleri yaptırıyoruz ama bazen yetmiyor. Onlar için de aynı şekilde, onların da bir özel bakıma ihtiyacı var, bu merkezlere alınmaları gerekiyor.

İstanbul’daki en büyük sorun -diğer illerde de mutlaka var, ben Ankara’da da duyuyorum- bir bakıyorsunuz, toplu katliamlar var, hayvanlar ölüyor. Niçin ölsün hayvanlar? Ölüyorlar çünkü hayvanların sayısı o kadar fazla ki kısırlaştırma doğru bir şekilde yapılmadığı için, barınaklardaki sayı taşıyor. Ne yapacak? Hekim arkadaşlarım var içeride, diyelim ki 5 tane trafik kazası geldi “Bunun 3 tanesini ayır, ötenazi yapalım, 2 tanesini biz opere edelim.” Fazla geleni ormana atıyor. İstanbul’da, gelip bakabilirsiniz, hepsi küpeli; o küpelerden kırmızı, mavi, sarı, nereye ait olduğu biliniyor. Ceza kesen kim? Hiç kimse kesmiyor. Bakın, bu İstanbul İl Hayvanları Koruma Kuruluna geliyor ama sadece gelen konuların sonu yuvarlanıyor, virgül konuyor, taa ki üç ay, dört ay sonraya kadar hiçbir şey yapılmıyor. Dolayısıyla, bu hayvanlar ormana atılıyor, yiyecek bulamadıkları için reaktif hâle geçiyorlar, kavg ediyorlar, öldürülüyorlar birbirleri tarafından, bulaşıcı hastalıklara sahip oluyorlar, özellikle deri hastalıklarına, sürekli kaşıyorlar, görebilirsiniz, üzerlerinde pek çok kalıntı kaşıntılar var. Artı maalesef avcılar tarafından da bu hayvanlar vuruluyorlar. Bu hayvanların tek günahı şehir içinde olmamaları. Bunların bir kısmını hayvanseverler besliyorlar, bir kısmını şehre indiriyorlar ama çözüm değil çünkü sürekli bu yapılıyor ve artık öyle bir hâle geldi ki kamyonlara konulup şehir dışına naklediliyor. Yani çok tuhaf bir şey ve önüne geçilemiyor.

Faytonlarla ilgili olarak, ben Adalar’daki çalıştaydaydım ve orada bir konuşma yapmıştım, buraya katılmıştım. Çok acı bir şeydir ki çalıştaya giderken güzel bir gemiyle gittik ama indikten sonra maalesef sivil polisler eşliğinde toplantının yapılacağı yere vardık. Şimdi, insan tuhaf değil mi, kendi ülkemizde maalesef faytoncularla karşı karşıya gelemiyoruz, insan olarak bile konuşamıyoruz. Dolayısıyla bu şekilde toplantımıza girdik.

Şimdi, efendim, kurul toplantılarında ne şekilde geçtiğini bilmiyorum ama Türkiye’de bir ruam gerçeği var. Aslında Tarım ve Orman Bakanlığının sitesine girdim, Türkiye’deki bulaşıcı hastalıklarla ilgili veriye maalesef ben rastlamadım, belki benim eksikliğim. Ama Sağlık Bakanlığının sitesine girdiğimde ruam dahi Sağlık Bakanlığında yoktu, toksoplazma yoktu, yeni bir döneme girdiklerini... Bu dönem içerisinde “zoonoz” dediğimiz bulaşıcı hastalıklardan bahsetmişler. Maalesef Türkiye’de bir ruam gerçeği var. Bu ruam da üstelik Büyükaada’da var. Ekim 2017-2018 arasında bu ruamdan dolayı hayvanlar öldü, bir şekilde gömüldüler. Nereye gömüldüklerini bilmiyorum. Ruam hem hayvandan insana bulaşan hem de ihbarı mecburi bir hastalıktır ve hayvanını alıp öldürürken de mutlaka bir para ödersiniz hayvan sahibine. Atın sahibine para öder ve hayvanı o şekilde yok edersiniz. Ancak, atın üstüne mutlaka bütün enfeksiyonu kapatmak için sönmemiş kireç dökersiniz ve çok derin bir çukura gömersiniz.

Şimdi, biz o gün sorduk, dedik ki: Ya bu atlar öldü, nereye gömüldü? “Ada’ya gömüldü.” Bakın, o adada insanlara yaşıyor. Buradaki resimde göreceksiniz, hayvanların büyük bir çoğunluğu ya yarıştan kalma ya... Yılkı atları vardı, bir ara toplandı ve çoğu maalesef öldürüldü yani ölüme terk edildi, öyle söyleyeyim. Bunlar bir şekilde gemilerle getiriliyor ve orada faytonculuk yapıyor. Yine 2019 yılında Büyükaada’da çıkan yangında fakültetime gelen atlarla bizzat ben de ilgilendim. Yani buradaki resim inanin çok masumane. Hayvanın ağzının içi yanmıştı ama yine yemek yemek istiyordu ve bütün hayvanlar -sağ taraftaki idrardır, affedersiniz- kan işiyorlardı o yanıklardan dolayı. Daha fazlasını göstermedim. 9 attan sadece 1’ini kurtardık.

Yani şimdi şöyle: Bir kediyi kaybetmek çok kötü bir şey ama koca bir atı yataken görmek ve kaybetmek gerçekten bir hekim olarak bana çok ağır geliyor. Satura bu atlardan biri, hâlâ üzerini örtüyoruz çünkü bir desantralizasyon var ve Kiraz, yavrusu, şu anda bu hâle geldi, biraz daha büyüdü.

BAŞKAN – Yangından sonra mı dünyaya gelmiş Kiraz?

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Gebeymiş hayvan. Biz o hâlde bu hayvanı kurtarabildik ama diğerlerini maalesef kurtaramadık. İnanın kendi imkânlarımızla -hatta Bakanlıktan birtakım serumları bile bulamadık- bu hâle getirdik.

Adalar’daki fayton, bildiğim kadarıyla öneri taslağınızda... Diyeceksiniz ki: “Burada 30-40 tane fayton kalsın.” Ben kendim vicdani olarak, bir hekim olarak, akademisyen olarak söylüyorum; asla kalmasın çünkü 1 atın alabileceği eğitim yüzde 8 ile 10 arasında değişiyor. Adalar’da yüzde 45’lere varan bir eğimden bahsediliyor. Bu hayvanlar düz beton zeminde yürüyorlar ve o toynakları, tırnakları maalesef buna uygun değil. Dolayısıyla çok sık bir şekilde “laminitis” dediğimiz tırnak ile doku arasındaki lezyonları oluşuyor ve bu hayvanlar hep ağrı çekiyorlar. Şimdi, o gün bir tartışma çıkmıştı, faytonculardan bir tanesi “Hocam da uyuruyor.” dedi. Biz uydurmuyoruz. Çok affedersiniz, faytoncu bana diyor ki: “Ben buradan kazandığım parayla çocuğuma da bakıyorum, kadına da gidiyorum.” Bakın, burada, Büyükaada’da faytonlar asla ve asla ulaşım aracı olarak kullanılmıyor, sadece, oraya gelen turistleri gezdirmeye aracı olarak kullanılıyor. Orada 2 tane durak vardır, hiç fark ettiniz mi bilmiyorum, 2 durak var; bunun 1 tanesi Adalılar için, 1 tanesi ise oraya gelen turistler için. O insanlar benim gibi kilolu ve 4 kişi bir arabaya biniyor, o hayvan o eğimlerde hem arabayı çekiyor... 2 tane at var ve dikkatinizi çekti mi bilmiyorum, atların bazı yerlerine, üzengilerinin üzerine filan bezler bağlanmıştır, çaputlar bağlanmıştır. Oralarda aslında yaraları var, onlar kapatılıyor. Bakın, orada yine görmüşsünüzdür belki, atların arkasında naylon şeyler var, affedersiniz, dışkılarını oraya yapıyor. Şimdi, bu Ada’da ruam varsa bu dışkıların burada tozlaşıp uçuşmaması gerekiyor. Ruam olan bir yerde bütün üzengilerin, bütün aletlerin, dışkıların kaldırılması gerekiyor ama ruam olan Ada’ya maalesef 2018 yılında bir bakan tarafından 209 at sokuldu. “Karantina” demek “Giriş ve çıkış yok.” demektir,

Bakanlık bunu bilir. Benim fakültemde örneğin bir kuduz şüpheli hayvan öldüğü zaman ben bunu bazen ilçe müdürlüğüne bildiriyorum, beni Dekanlığa şikâyet ediyorlar. Benim hekim olarak 1'inci vazifem halk sağlığıdır, 2'nci vazifem hayvan sağlığı, 3'üncüsü eğitimidir. Dolayısıyla eğer biz, şimdi burada bir karantina durumu çıkarsa veya kuduz duyulursa diye... Ben baktım, 2017 kayıtlarında kuduzdan ölen kimse yok, 2016'da galiba 1 tane var ama o kadar çok ısırkı vakası var ki. Ben bile şu anda aşıklı değilim mesela beni de ısırır, tırmalasa...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Hocam, 209 adet kaçak attan bahsettiniz. Yani bu hangi yöntemle, nasıl göz yumularak sokulmuş?

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Benim öğrendiğim kadarıyla –isim vermeyeceğim- bu atlar deniz kenarına geliyor, bu atların nakli gerekiyor ama karantina olduğu için önce izin verilmiyor ve araya büyük erkândan birisi sokularak bu atlar içeri giriyor. Sonraki dönemde yine bir 200 küsur at var, hatta onlar sokulamıyor “O zaman girdi, niye şimdi girmiyor?” deniyor. Dolayısıyla içerideki atlar kısırlaştırılmadığı ve oradan fayton kaldırılmadığı sürece 1 at bırakın, ben adım gibi eminim, seneye aynı atları orada bulacaksınız.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Yani hangi gerekçelerle bu yetkililerin bu konuya göz yumduğu, araya girerek kaçak atlara giriş yaptırıldığını düşünüyorsunuz?

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Efendim, siz Mecliste çalışıyorsunuz, siz daha iyi bilirsiniz yani ben onu söyleyemem.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Ben açık söyleyeyim, seçimlerden önceydi, biraz popülist oldu.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Yani atlar küçük hayvanlar değiller, hani kediyi, köpeği bavula koyup içeri sokabiliyorsunuz ama atı sokmak için... Ki orada tartışma olmuştu ve aktivistlerden bazıları burada yaralanmışlardı çünkü faytoncular dövmüşlerdi ve o aktivistlerin bazıları bu fayton toplantısına dahi gelemediler. Yani böyle bir durum var orada. Dolayısıyla benim kendi görüşüm, onu özellikle belirtmek istedim, orada at kaldığı sürece maalesef o atlar üreyecek ve bu durum devam edecek. Bu hayvanlar beslenmiyorlar.

BAŞKAN – Yani Adalar’ın dışında peki faytona ülkemizde izin verebilir miyiz? İzin verilebilecek yerler var mıdır? Hocam, sizin görüşünüz tamamen mi kalkması? “Eğimden kaynaklanan sıkıntı var.” diyorsunuz.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Efendim, Adalar’daki, turizm sektörü olarak kullanıldığı için bence yanlış. Amerika örneğini vererseniz Amerika’da faytonlar var ama adam on beş günde bir faytonu atıyla beraber görüyor, belgelerini görüyor “Eğer sıcaklık 40 dereceyse atını çıkarmayacaksın, bir saat koşuyorsa dinlendireceksin.” diyor. Fayton yönetmeliğinde der ki: “Atlar tırısı gidecek.” Ben Ada’da toplantıdan çıkarken tırısı giden at görmedim. Yani tırıs, böyle “tık tık tık” diye gider ya...

BAŞKAN – Biliyorum.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Galop gidiyorlar çünkü niye? 2 tane parkur var, eğer 4 kişiyi... O bir parkuru on dakikada alırsa 2'nci müşteri hemen sıraya giriyor, diğer müşteriyi almak için. Dolayısıyla o hayvanlar maalesef yani inanın görüldüğünden çok daha farklı.

“Tehlikeli ırk” kavramını konuştuk, tek bir şey söylemek istiyorum. Gerçekten Amerika’da pitbullar çocuklarla beraber büyüyor. Bir insanı, bir çocuğunuzu, eğer siz hırsızsanız, o kurallar içinde yetiştiriyorsanız o çocuğun hırsız olmama şansı çok düşüktür. Dolayısıyla kişi problemliyse ruhsal açıdan –bunun pek çok sebepleri var, biraz sonra söyleyeceğim- maalesef bu hayvanları... Sizi, bizi birisi boynumuzdan kısa olarak zincirlese, şu alanın dışına çıkamasam, bana yemek vermese,

dövüştüğüm takdirde benim karnımı doyursa ben de herhâlde dövüşürüm diye düşünüyorum. Yani bu hayvanların sadece melezleme yoluyla kötü tarafları ortaya çıkarılmıyor, karanlık koşullarda... Mesela ben Fatih'te damın tepesinde pitbull beslendiğini biliyorum küçük bir şeyde, tahtadan yapılmış bir yerde; hani hayvan içine zor sığıyor. Dolayısıyla, karanlıkta kalmak agresyonu artırır, aç kalmak öyle. Şekerimiz düştü, şimdi üzümü yedik, birazcık sesimiz açıldı değil mi? Yani o yüzden bu bence önemli diye düşünüyorum.

Bir diğer konu "pet shop"lar. "Pet shop"ları hepimiz görüyoruz belki, 2 tür "pet shop" var; 1 tanesinde sadece malzeme satılıyor, 1 tanesinde ise ön planda -ben Ulus'ta oturuyorum, Akmerkez'e her gittiğimde gözlerim doluyor gerçekten- bir camekânın arkasında, bazen solda gördüğünüz gibi dışkısını yemek zorunda kalan, altında gazete kâğıtları olup dışkısını buraya yapan... Ve ışıklar var. Ben bazen orada oturup izliyorum, çocuğun birisi geliyor veya yabancı birisi geliyor mesela diyor ki: Şurada 2 tarafı böyle benekliyse "Ben gıdısında benek istiyorum." İnanın çok samimi söylüyorum, oradaki beyefendi -zaten bir mafya orası, ayrı dava da- telefon açıyor, şurasında şusu olanın bilmem nesi diye ve bir saat veriliyor, o saatte hayvan getiriliyor. Uyar, uymaz, ne kadar bilmiyorum. Dolayısıyla ben, bir canlının ne olursa olsun satışına karşıyım yani karşı olduğum için buna karşıyım. Buralarda genelde veteriner hekim var deniyor. Evet, listede var, haftada bir gün uğruyor "Ağabey, ne vardı?" diyor. Diyor ki: "Aşısı vardı, şu yeri geldi, sen yaz." Zaten "pet shop"ların hepsi bir veteriner hekim kliniğiyle ortak çalışıyor. Siz buraya gelip de "Ben bu hayvanı aldım." deyince ne yapıyor? "Kardeşim, bu hayvan için şimdi sana 1 tane tasma vereceğim, 5 kilo mamasını vereceğim, şunu vereceğim." deyip sizi hemen kliniğe yönlendiriyor. Hatta şunu da söylüyor: Ne kadar bu? Diyelim ki 5 bin dolar. Ölse "Sen merak etme, gerisi var, ben onu halledeceğim." diyor. Yani böyle bir mantıkla satılıyor inanın, samimi söylüyorum.

Bunun dışında, bavul ticareti: Bir çantanın içine veya bavulun içine 20 köpek konuyor, bu köpeklerle oral, ağızdan sedatif veriliyor, hayvanlar hafif uyukluyor; bu bavulun içerisinde, kapalı yerde Türkiye'ye sokuluyorlar "20'de 5 tane kalsa benim için yeterli." diyor adam. Bunların hepsi ırk köpekler ve yine aynı şekilde, gümrükte bu sene başıma geldi yazın Alman vatandaşı ama Türk bir kişi Almanya'dan geliyor; soruyoruz biz "Aşılı var mı?" diye. Diyor ki: "Var, tamam." "Geç kardeşim." diyor. Ama çıkarken kadından aşı titrasyon belgesi isteniyor. Niye? Çünkü Avrupa eğer senin titrasyonunu görmezse içeri sokmuyor seni. Bu, çifte standart. Eğer biz bir şeyi alıyorsak bunu da getirmek zorundayız ve bu, hasta sahibine bir külfet getiriyor ama giriş ve çıkışlarda bu kontrol olmazsa bu bavul ticaretini biz geçemiyoruz.

İnternet satışları: Alenen yazıyor adam, bana Instagram'dan arkadaşlık gönderiyor "British shorthair" diyor "Sivas Kangal" diyor, açık bunlar, ürettiğini söylüyor "Yavrularım var." diyor. Bunları bilişim suçlarının mutlaka incelemesi gerekiyor. Yine, üretim çiftlikler Çatalca'da çok fazla var. 1 dişi, 1 erkek getirip bunu uygunsuz koşullarda çiftleştiren ve satan birimler mevcut.

Çok üzüldüğüm bir nokta: Ben kendim de kurban kesiyorum inancım gereği ama gerçekten çok üzüntü verici bir şey çünkü biz, dinimizin gereği olarak yaptığımız bu işlemi maalesef bir et bayramına dönüştürüyoruz. Bu hayvanın... İşte bakın, şu pozisyonda alt taraf olduğu gibi kanlı. Ne deriz? Benim çocukluğumda hayvanlar beslenirdi, su verilirdi, gözleri kapatılırdı, ondan sonra yere yatırılır, tekbirlerle o hayvan kesilirdi. Tekbir yok, abdest var mı onu da bilmiyorum ama bu hayvan tek bacağından -düşünün, bizim tek bacağımızdan kaldırılıp asıldığımızı- kaldırılıyor ve ayaktaiken boynuzundan tutulup bıçak vuruluyor. Bu bir koyun ama aynı şey sığır için de yapılıyor. Ben kendi gözümle gördüm, adama bağırdım "Hadi be kadın sen de oradan!" dedi çünkü bir meydandı, üstelik de belediyenin onay verdiği, belediyenin denetlediği bir yerd, hayvanın başı, boyun kısmı kan şeyinin

içine düştü ve beni oradan uzaklaştırırken adamın biri koyunu sürüklüyordu. Bak kardeşim, bu koyun böyle gitmez, ben sana yardım edeyim dedim. Tuttum boynuzundan “Hay Allah razı olsun.” dedi. Biz halkımıza öğretmek zorundayız. Ama bunu yine “off the record” söylüyorum, tabii şey olarak değil.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Hocam, her şey “record” burada “off the record” yok.

BAŞKAN – Her şey kayıtlara giriyor.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – İşte ben o yüzden söyleyeyim.

Oraya Tarım Bakanlığının bir arabası geldi. Beyefendi muhtemelen orada şoförlük makamında, ailesi indi içinden çünkü logo var üstünde, onu görebiliyorum. Hayvanı o kadar kötü yatırdılar ki ben müdahale ettim. “Ne karşıyorsun, biz bilmiyor muyuz?” dediler çünkü ben kadındım. Bu şekilde ve o hayvanı orada kestiler ki orası kesim yeri değildi. Maalesef siyasi nedenlerden insanlar denetimleri yapmıyor; kaymakamlık da yapmıyor, valilik de yapmıyor, belediye de yapmıyor veya yapıyor ama “Benim görüşümdeki insandır, dindir.” deyip o hayvanın eziyet çekmesine göz yumuyor. Ama vebali hepimizin vebali; bunu asla unutmayalım. Yani burada hiçbirimize bir şey olmayabilir ama yarın bir gün bu hesabı ben kendi inancıma göre vereceğime inanıyorum. Dolayısıyla ben kurban konusunda özellikle hassasiyetinizi rica ediyorum, lütfen bu çok önemli.

Diğer taraftan, mezbahalarda hayvanları keserken şu anda Diyanet İşlerinin onayladığı acısız kesim var; tak buradan bir şey yapıyorsunuz, hayvan hafif sersemlediğinde kestirebiliyorsunuz. Yani bugün Museviler hahambaşı orada iken usule, dinî usullere uygun şekilde kesim yapılıyor ama biz Müslüman olduğumuz hâlde, kendimizi daha ileri olarak gördüğümüz hâlde bunu maalesef yapamıyoruz. Mutlaka bu acısız kesimin bence getirilmesi gerekiyor özellikle mezbahalar konusunda.

Tabii ki buna da karşıyım yani bir hayvanın bir şekilde gösteri amaçlı dişlerinin sökülmesine, törpülenmesine, dar bir alanda sadece iki takla atabilecek şekilde birilerini mutlu etmesi için orada bulunmasına ben karşıyım. Geçen gün bir konferans vermiştim ortaokul çocuklarına. Müdür bey soruyor, diyor ki: “Şimdi, benim doğru bildiğim ama aslında yanlış olduğunu anladığım bazı şeyler var, siz ne buldunuz?” Çocuklardan bir tanesi şunu söylüyor: “Bundan sonra sirke asla gitmeyeceğim, hayvanat bahçesine gitmeyeceğim çünkü onların doğal yerleri değil.” Gerçekten, hani biz hekim olarak içeride ne olup bittiğini gerçekten biliyoruz.

At yarışlarına da karşıyım. Şöyle bir fon oluşturulduğu biraz önce geçmişti. At yarışında çok büyük bir rant var tabii ki. Şimdi, biraz önce demiştiniz siz. Atı niye insan besler? Şimdi, ben otuz iki yıllık deneyimimle şunu söylüyorum: Bir insan niye köpek, kedi besler? Yaşamını paylaşmak için besler. Bunlara bir şeyler veriyorsunuz, verdiğinizden daha fazlasını size zaten sunuyor. Ama at yarışı yapan, oynatan veya at yarışı için besleyen kişi maalesef bu hayvanlardan para kazanmak için bunu yapıyor ve at yarışından kazanılan bir para, köpeğin maması olamaz diye düşünüyorum veya köpeğin refahına yardımcı olamaz diye kendimce bunu bildirmek istedim.

Burada deve güreşleri var, horozlar var, geçelim.

Tabii ki av; şimdi, yani av bir spor değil. Spor centilmenlerin yapacağı bir şeydir diye düşünüyorum. Av bir turizm mi? Hayır. Ama av, Bakanlığa para getiren bir durum; bunu kabul ediyorum. Ama yine de doğadaki hayvanlar... Seleksiyonu Allah öyle bir yaratmış ki doğal seleksiyon zaten var. Biz avcı olarak sahaya çıktığımızda bunu zaten aşıyoruz. Bizim hele ki üretip bunu doğaya salmamız, ondan sonra “Gel kardeşim, ben şu 5 metrekareye bu hayvanları koydum, sen de burada avlan.” demek yani inanın bana çok acı geliyor. Önce devlet şu ruhsatlı ve ruhsatsızları niye verdiğini bilmeli, kimlerin ruhsatı yok, bunu tespit etmeli, bunlara izin vermemeli. Yani şu resme bakar mısınız, bu resim bana

ne anlatıyor biliyor musunuz? “Ben yaparım kardeşim, bu güç bende.” Avı yapmanın bir hayvanı, canlıyı... Hayvanın sana zararı yok, sadece en çok pisleyebilir seni. Uçarken vurmanın... O eti bile yemiyorlar biliyor musunuz çoğu zaman, o çünkü zevk. Öldürmek zevkse bu...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sabah öve öve bir hâl oldular Hocam, çok lezzetliymiş falan saatlerce övdüler.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Efendim, vallahi bilmiyorum ben hayat kurtaran bir hekim olarak öyle düşünmüyorum tabii ki.

Deney konusu var. Bu, sanırım çok fazla konuşulmadı ama ben sekiz yıl İstanbul Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Başkanlığı yaptım, Hayriye Hanım’la birlikte çalıştık. Merkez olarak gerçekten duyarlılar ama yetişmediği bir nokta var diye düşünüyorum. Ankara merkezinden kanunları çıkarmak, yönetmelikleri koymak periferi yönetmeyi gerektirmiyor. Bu çok önemli. Burada standardizasyon... Hayriye Hanım benim nasıl çalıştığımı çok iyi biliyor Başkanken. Çok şikâyet edildim her türlü yere “Hayvan şeyi yapılmasın, fazla tüketilmesin.” diye uğraştığım için deneyler konusunda. Ama benim gösterdiğim hassasiyeti Urfa’da başka bir etik kurulu başkanı göstermedi veya etik kurulu göstermedi. Bu standardizasyonu yapmak gerekiyor. Bugün biz “deney hayvanı” dediğimizde sadece fare, sıçan, tavşan anlıyoruz, çoğunlukla çünkü öyle. Ama artık transplantasyon anlamında domuzlar kullanılıyor ve insanın çok fazla kullanılıyor, tıp hekimleri geliştirilecek yapılacak diye bu hayvanların hatta batınları kapatılmadan bile yani çöp anlamında o hayvana anesteziyi veriyorsunuz, batını açıyorsunuz -genellikle böbrek transplantasyonu yapılıyor- batını bile kapatmaya gerek duymadan anesteziyle hayvanı öldürüp o şekilde bunu bir çöp olarak atıyorlar. Yani dirisine saygı ayrı bir şey ama ölüye de saygı farklı diye düşünüyorum.

Yine, koyunlarda özellikle diş hekimleri -maalesef arka ayaklardan yukarı kalkarlar hayvanlar-orada küçük delikler açıyorlar, bizim implantlarımız ve dolgularımız için, dolgu maddesi geliştirmek için. Mesela şöyle kontrolünü yaptığı için, hem sağda hem solda düşünün beşer tane yaklaşık 1 santim çaplı delikler. Yani o acıya mı yanarsınız, o anesteziye mi, o hayvanın yerinden kalkıp... Araştırmacıya diyorsunuz: “Nasıl beslenecek?” “Önüne otu atarım.” diyor. Nasıl su içecek? “İşte, önüne koyarız.” Ama öyle olmuyor. Yani ben kendi fakültemde bile çok zorlanmıştım. Dolayısıyla şu an farmakolojik testler için bir önlem alındı, artık insanlarda bir bilinç gelişti, bir rujunu alırken, boyasını alırken bakıyor hayvan deneyi var mı, yok mu diye. Ama diğer konularda birazcık daha özellikle bu standardizasyonun getirilmesi gerekiyor ki hayvan sayısının gereksiz yere... Örneğin, tıp doktorları, cerrah çok yoğun çalışıyor; benim de eşim doktor, kızım da doktor. Ne yapıyor? Tez yapması gerekiyor ama zamanı yok, iki ay içinde akut bir deney tasarlıyor ve yapılmış bir çalışmayı farklı bir maddeyle sunuyor. Şimdi, tabii ki bunlar bizim sorumuz ama eğer standardizasyonu olursa bunun da önüne geçmiş olabiliriz diye düşünüyorum.

En büyük sorun şu anda Türkiye’de... Deniliyor ki: “Niye yaban hayvanları şehre iniyor?” Biz indiriyoruz. Hayvanların gölgeleneceği yer yok, yürüyeceği yer yok, ben bile yani Ulus’ta biraz bahçe filan var, yürütürüz da artık İstanbul’da yürüyecek yer yok, her taraf egzoz. Dolayısıyla İstanbul bir göç yolu üzerinde. Bu yüksek binalar yüzünden maalesef bu kuşların büyük bir çoğunluğu bu cam yüzeylere gölgelenme anlamında çarpıyorlar ve hayatlarını daha o yolculuğa çıkmadan kaybediyorlar; bu birinci nokta. İkincisi: Tabii çok güzel, köprü de lazım, havalimanı da lazım ama buralarda hayvanların yaşam alanlarını maalesef biz katlettik ve artık insanın İstanbul’da TEM’de at görüyorsunuz, eşek görüyorsunuz yolda veya sığır görüyorsunuz. Bu çok doğal oldu. Çünkü niye? Yaşanacak yeri yok. Bu bizim için önemli. Aç kalan ne yapar? Yemek neredeyse oraya gider. Sen eğer ki çöp odağını ormana yakın bir yere koyarsan, çöplerini toplamazsan, bunları kapalı konteynere koymazsan veya ormana yakın yere

eve yaparsan, orada kentleşirsen o zaman bu hayvanlar gelip yerler. Gelmesinler diye ne yapmak lazım? Orman Bakanlığı şöyle yapıyor: Orman içerisinde meyve ağaçları yetiştiriyor ve zaman zaman kışın yaptığı gibi buralara yemekler bırakabiliyor hayvanların beslenmesi için yoksa bu hayvanlar kedi, köpek mamasıyla doyacak hayvanlar değil ama hep şöyle ibare var: Uzman görüşü. Neyin uzman görüşü. Yani ikimiz de iç hastalıkları uzmanıyız, farklı görüş ve düşüncelerimiz olabilir. Dolayısıyla bu hayvanların da beslenmesine imkân sağlamak gerekiyor.

Yine, Polonezköy’de sülünler var, şu anda, Beykoz’da karacalar var, karacanın sayısı azaldı. Niye? Çünkü köpekler var ama bu, köpeklerin kabahati değil ki köpekleri atıyoruz, bunlar beslenmek için maalesef o karacaları öldürüyorlar. Dolayısıyla biz kendi kendimize İstanbul gibi bir megakentte yaban hayvanı ortamını ortadan kaldırmış oluyoruz.

Yapılan istatistiklere göre, Türkiye’de son dört yıl içerisinde silahlanma oranı yüzde 69 artmış ve bunun yüzde 85’i ruhsatsız. Bir insan niye silahlanmak ister? Benim yok silahım mesela, aklımın ucundan geçmez bir insana veya bir canlıya zarar vermek ama insanlarımız... Maalesef, şu an televizyonlarda birçok dizi var, işte, polisiye diziler var, savaş dizileri var, kadını dövüyor, kadına vuruyor, bıçaklıyor ama içki kadehi varsa üstü bulanıklaşıyor, sigara varsa üstü bulanıklaşıyor; bana çok tuhaf geliyor. Yani burada şiddeti çocuklarımızı biz kendimiz... Bir Polat Alemdar mı vardı galiba? Yani ne kadar zaman devam etti. Ama bizde biraz magandacılık ruhu var, bunu erkeklerimiz seviyor. Ben şimdi İstanbul’da görüyorum, yolda gençler yürüyor, bir sinkaflı küfür söylüyor “İşte ben bunu yaptım.” diyor. Yani bizim çocuklarımızı eğitmemiz lazım, bunlar Türkiye’nin geleceği. Bu dizilerin, maalesef, olmaması gerekiyor. RTÜK ne yapıyor bilmiyorum yani o onların sorunu ama ben bundan gerçekten rahatsızım ve seyretniyorum.

Eğitim çok önemli. Benim saptadığım bir şey var, eğer bir anne fobi sahibiyse, hayvandan korkuyorsa çocuğu mutlaka korkuyor; bunu net bir şekilde söylüyorum. Dolayısıyla annelerimizin eğitilmesi gerekiyor. İşte, biraz önce hocam da söyledi, “prime time” zamanında o hanımlar yemek programlarını izlerken “senin gelinin, benim gelinim” programını izlerken o zamanların içerisine bu hayvan sevgisini yüklemek gerekiyor. Bunu da il kurulunda söyledim, Ombudsmanlıkta konuşma yaptığımda söyledim ama hiçbir yol katedemedim. Daha kadına şiddet konusunda bile yeni yeni kamu spotları var. Bu gerçekten çok önemli, anneleri eğitebilirsek çocukları da eğitebiliriz. Zaten siz anaokulu ve sonraki dönemde bu şeyden bahsediyorsunuz.

Bir başka konu cuma hutbeleri. Bakın, ben kendim de cumaya giden bir insanım. Dinliyorum, en çok konuşulan şeyler şunlar: “Efendim, bizim burada Kur’an kursu var, lütfen, Allah rızası için Kur’an kursuna yardım ediniz.” İşte, Allah’la ilgili bir şeyler söylüyorlar, tamam, çok güzel ama niye “Kadına vurmayın.” demiyorsunuz? Niye “Hayvana, hiçbir canlıya zarar vermeyin.” demiyorsunuz? Bunlar söylenmeyecek şeyler değil.

BAŞKAN – Onlar da söyleniyor. Bakın, bu cuma hutbesinde mesela söylendi bu söylediğiniz, 4 Ekim günüydü tam, söylendi.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – O denk gelmiş. Vallahi, ben hiç duymadım şimdiye kadar.

BAŞKAN – Hiç söylenmiyor değil, söyleniyor.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Ama bunun çok daha fazla... Zaten erkekler hemen iki rekâtı kılıp kaçmaya bakıyorlar. Dolayısıyla birazcık daha sık olarak bunun söylenmesi gerekiyor diye düşünüyorum.

Bakın, şimdi, şöyle bir şey var: Eğer aile içinde şiddet varsa, bir baba anneye şiddet uyguluyorsa anne o şiddetini çocuktan, çocuk oyuncağından ve hayvanından çıkarıyor. Dolayısıyla bizim önce ailede mutlu bireyler yetiştirmeye çalışmamız lazım. Tabii ki şu ekonomik koşullar içerisinde belki o düzeyde olmayabilir ama inanın, bu şiddeti gören çocuk ileride bunu eyleme dönüştürmeye çalışıyor. Önce köpeğin üstüne basıyor, gözüne parmağını sokuyor, kuyruğunu çekiyor ama sonrasında -bunlar gerçektir, internette var- bunu eyleme döküyor. Bakın, İstanbul’da Levent’te bir kedinin 4 bacağı kesilip niye bahçeye atılabilir? 1 kedi değil yani 5 kere bu olay tekrarlandı. Bunlar insan içinde... Daha yeni, 2019, Osmaniye Kadirli’de bir serçeyi asılmış... Bakın, ben Adli Tıp uzmanıyım, hayvan deneylerinde bir tıp doktoru gelmişti, dedi ki: “Bir insan boğulurken ne hissediyor öğrenmek istiyorum, bunu sıçanlarda uygulayabilirim.” Dedim ki: “Ben burada Başkan olduğum sürece asla ve asla.” Yani insan niye merak eder? O zaman kendini as, gör ne olduğunu. Yani bunun ötesi yok.

BAŞKAN – Yarın manşete geçebilir bu sözleriniz, yarın manşetlere çıkabilir.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Vallahi, bilmiyorum, çıkmasın ama yine aynı şekilde söylüyorum, pitbullar yavruyken... Biraz önce beyefendi söyledi, herkes küçüğü almak istiyor. Ben de bebekleri, çocukları çok seviyorum. Küçük gerçekten çok tatlı ama meşakkatli. Dolayısıyla bu hâle biz getiriyoruz. Bunu özellikle söylemek istiyorum, Şeref Malkoç’a da söylemiştim o konuşmada, dedim ki: Tehlikeli ırk yok, tehlikeli insan var, anormal insan var. Bana baktı “Nasıl yani?” dedi. Gerçekten biz bunları yaşıyor ve görüyoruz, hani, sadece duyumlarla alakalı değil.

Zoonotik hastalıklar çok önemli -bu konu hep atlanıyor- 2 sebebi var: Bir tanesi, çok bilinmek istenmiyor, önemsenmek istenmiyor; ikincisi ise bu hastalıkların hayvanlardan geçtiği, eğer bu hastalıklar konusunda konuşulursa hayvanların zor durumda kalacağı düşünülüyor. Hâlbuki zoonotik hastalık demek, insandan hayvana, hayvandan insana geçen demek. Yani siz bir toksoplazma etkenini köpeklerin dışkısından da kediden de alabilirsiniz, ekinokoku köpeğin dışkısından da alabilirsiniz direkt ama aynı zamanda iyi yıkamadığınız salatadan da alabilirsiniz. Dolayısıyla bu, insan sağlığı için çok önemli.

Bunun suç olması gerekiyor ama yanlış anlamayın, şu anda kadınlar ölüyor, erkekler, öldürenler hiçbir ceza almıyor.

BAŞKAN – Alıyor canım.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Alıyor mu?

BAŞKAN – Alıyor alıyor.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – Vallahi, bizim gördüğümüz çok efektif değil yani.

BAŞKAN – Yok, cinsiyete bakılmadan sonuçta Ceza Kanunu’muz herhangi bir şekilde suç işlendiği zaman cezasını veriyor.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ – İnşallah, öyle söyleyelim ama ertelemesiz olarak, hayvanlar konusunda, özellikle cinsel istismar konusunda İstanbul’un göbeğinde adam bunu çok rahat bir şekilde yapıyor ve ceza almadığı için de bundan kurtulabiliyor.

Ben kendi görüşümle bitirmek istiyorum. Benim için bir kedinin -ki bunu Sri Aurobindo da söylemiş, bir Hint düşünürü- kedinin, köpeğin, insanın hiçbir farkı yok ama şöyle bir farkı var: İnsan kendi egosu yüzünden, maalesef kendini daha üstün gördüğü için bu varlıklar üzerinde bir hak iddia edebiliyor. İnşallah, dilerim, her şey bu hayvanlar için güzel olur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim, sağ olun.

Burak Bey, herhâlde söyleyecekleriniz var.

Buyurun.

HAYVAN HAKLARI VE ETİĞİ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HAMDİ BURAK ÖZGÜNER – Başkanım, konuşulan şeylerle alakalı, aslında bizim bir geriye doğru bakmamız gerekiyor çünkü mevcut bir kanun var ve o kanundaki yaptırımlar ve yükümlülükler önemli. Kayıttan bahsettik. Aslında şu anda yürürlükteki kanuna göre bir kayıt zorunluluğu var ve kaydettirmeyen kişilere yönelik de bir idari yaptırım zaten kanunda söz konusu ama bunun uygulanmadığını görüyoruz. Neden uygulanmadığının bence belirlenmesi gerekiyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ne kadarlık bir idari yaptırım cezası var?

HAYVAN HAKLARI VE ETİĞİ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HAMDİ BURAK ÖZGÜNER – Yani 300 falan olması lazım, 2019, güncellenmiş verilere göre, uygulanmıyor. Mevcut kanunun 10’uncu maddenin 1’inci maddesinin (a) bendinde “Hayvan sahiplerinin görev ve sorumlulukları” başlığı altında düzenlenmiş. İdari para cezalarının hayvanlar için nasıl kullanılması gerektiğinden bahsedildi. Ama 2008 yılında bir değişikliğe gidildi, Hayvanları Koruma Kanunu’nda tek değişiklik, kanunlaştıktan sonra yasa tasarısı. 2008’deki değişiklikte 27’nci madde mülga oldu ve oradaki maddeyi aynen okuyacağım ben, idari para cezalarının ödenmesine dair, tahsiliyle alakalı, deniliyor ki: “Ceza vermeye yetkili merciler tarafından, Bakanlıkça bastırılan ve dağıtılan makbuz karşılığında verilen para cezaları, ilgilileri tarafından mahallin en büyük mal memurluğuna yatırılır. Yatırılan paranın % 80’i ilgili belediyeye takip eden ay içinde aktarılır. Bu para, tahsisî mahiyette olup amacı dışında kullanılamaz. Bu Kanuna göre verilecek idarî para cezalarında... “ Gerisi bildiğimiz şeyler. Yani 2004 senesinden 2008 senesine kadar bu madde yürürlükteydi, 2008’de değiştirilmiş. Neden değiştirildiği bence önemli. Çünkü şu anda çözüm olarak sunduğumuz şeylerden bir tanesi hayvana yönelik şiddet fiillerinde ya da mevzuata aykırı durumlarda kesilecek idari para cezalarının yine şeyde kullanılması için, işte “hayvan refahı ya da hayvan hakları” adı altında kullanılmasını yine öneriyoruz. Çözüm olarak da şeyden bahsetmek mümkün, yine yürürlükteki kanuna göre, 5199’a göre belediyelere verilmiş görev ve yükümlülükler arasında “Hayvanların sahiplendirilmesi” diye geçen ama bizim sahiplendirmeden ziyade “yuvalandırma” olarak tanımladığımız hayvanların isteyen kişilere verilmesiyle ilgili... Bununla ilgili yerel yönetimler zaten görevli, yerel televizyonlarla özel programlar düzenlenerek aslında sokak hayvanlarının da tıpkı ırk hayvanlar gibi, eve adapte olduğunu, onlar kadar sağlıklı olabileceklerini, sevelebileceklerini, o hayvanların da sevgiye muhtaç olduklarını yerel televizyonlarla Anadolu’nun dört bir yanına biz verebiliriz diye düşünüyorum.

Nakil Yönetmeliği’nde değişikliğe geçtik, veteriner hekim arkadaşlarımızdan birisi bundan bahsetmişti. Şu an yürürlükte olan yönetmelikte sadece sekiz saatten fazla olan seyahatlerde yönetmelik hükümleri uygulanıyor. Bir diğer mevzu dövdüşçülerle ilgili, sivil toplum kuruluşları... Ben de bu sene Manisa’da 2 tane horoz dövdüşçüsü derneğinin kapatılması için uğraşıyorum. Maalesef, yine savcılığa yazılıyor ama kapatma kararı aldırtaamadık. Bu yönde dernekler mevzuatında bir değişikliğe gidilerek hayvan dövdüşürenlerin yer aldığı bir veri tabanı oluşturulması ve bu amaçla kurulan derneklere -işte Kanatlı Hayvan Severler Derneği gibi derneklere- kurucu ve üye olamamalarının sağlanması önemli. Yunus parkları mevzusu, sürekli diyoruz, tamamen kapatılması gerekiyor. Bu hafta da makamlarınıza birer dosya bırakmıştım, eğer incellerseniz görürsünüz. Denetim konusunda çok büyük sıkıntılar var, Bakanlığın denetim yapması bile çok çok zor, ticari işletmeler zaten. Bakanlık denetçisi gelse bile bu yunuslar işletmeler içerisinde yerleştirilen tank havuzlarda saklanabilir. Kimliklendirmeye de çözemeyeceğimiz bir şey olduğunu düşünüyoruz. O yüzden, tamamen yasaklanması, mevcutların da yasaklanması önemli.

Onun dışında, biz hayvanat bahçeleriyle ilgili yenilerinin kurulmamasını önermiştik Komisyona ama galiba raporda şehir dışında kurulabilmesi..

BAŞKAN – Yok.

HAYVAN HAKLARI VE ETİĞİ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HAMDİ BURAK ÖZGÜNER- Yok mu?

BAŞKAN – Hayır, yok, nerede olursa olsun yeni kurulması yasak.

HAYVAN HAKLARI VE ETİĞİ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HAMDİ BURAK ÖZGÜNER– Tamamdır.

Belediye barınaklarında çalışacak personelin de -çok muzdarip olduğumuz için- özel olarak bir psikolojik teste, göreve başlamadan önce de özel bir eğitime tabi tutulması yine taleplerimiz arasında.

Hocam, zaten atlı faytonların neden tamamen yasaklanması gerektiğini söylemişti.

Hayvan deneyleri konusundaki taleplerimizi, beş talebimizi bütün Komisyon üyelerine ilettik, dikkate alınmasını rica ediyoruz. Daha önceki toplantılarda da söylemiştim, gerçekleştirilemeyecek talepler değil, hepimiz sorumluyuz. Ülkemizdeki deneylerde kullanılan hayvanların çektiği acıların hepimizin problemi olması gerekiyor.

Yine, yönetmeliğe “Kedi, köpek gibi evcil türler, sokak ya da barınakta yaşayanlar üzerinde hiçbir şekilde deney yapılamaz.” ibaresinin eklenmesini istiyoruz çünkü geçmişe dönük uygulamalarda, barınaktan alınan köpeklerin deneylerde kullanıldığına, hatta bunlar üzerinde yerel etik kurulu izniyle bu deneylerin gerçekleştirildiğine dair birçok örnek var elimizde.

Bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, sonuna geldik.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Sayın Vekilim, ayı Meyvan’ın, bir köpek barınağında tutulan ayı Meyvan’ın, yabani bir hayatın bir gün bile olsa özel ve kendine ait doğal ortamda yaşayıp ölmesini diliyorum çünkü bir köpek barınağında tutuluyor. Sizden bu konuda yardım istiyoruz. Otuz yıldır...

BAŞKAN – Nerede?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Çubuk Barınağında, bir gönüllü barınağında bir şekilde, usulsüz bir şekilde... Bütün kanunlar bu tip hayvanların doğasına uygun ve Karacabey’de o kadar uygun bir yer var ki Türkiye Hayvanları Koruma Derneği...

BAŞKAN – Hayır, zaten, biliyorsunuz, Uludağ’da var, daha önce toplanan ayıların hepsi oraya gitmişti.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Evet.

Şimdi, bakın...

BAŞKAN – Niye orada tutuluyor, barınakta tutuluyor?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Vekilim, tamamen usulsüz, hiçbir bahanesi yok.

BAŞKAN – Çubuk’ta öyle mi?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Evet.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Sayın Başkan...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Ahmet Kemal Şenpolat da mahkemelere başvurdu, her şeyi yaptı. Biz, bu ayının ömrü bir gün bile kalsa, ertesi gün öleceğini bilsek bile toprağa, yeşillığe kavuşmasını, muz yemesini istiyoruz, köpek maması yemesini istemiyoruz. Köpek barınağından kurtulmasını talep ediyoruz Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Hayriye Hanım bir şey söyleyecek herhâlde, bu hususta bilgisi var.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Sayın Başkanım, şimdi ben bir açıklama getireyim de buna: Bu ayının şöyle bir hikâyesi var, şehir efsanesine döndü artık. Zamanında güneydoğuda bir askerimiz bu ayıyı buluyor, annesi ölmüş vaziyette, yavruyu alıyor, sahiplenmiş gibi oluyor. Terhis olduktan sonra yolda gelirken şehit oluyor, pusu kuruyorlar. Sonra, ailesi diyor ki: Çocuğum madem sahiplenmiş, bu ayıya bakmak istiyoruz.” falan deyip... Ankara şehir merkezine kadar geliyor. Sonra, ayı bu gösterilerde falan kullanılıyor. Bu Çubuk'taki dernek bu hayvana sahip çıkıyor ve köpek barınağında... Zaten ayı orada kendine bir dünya kurmuş, biz arada...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Hayır, işkence görüyor Sayın Vekilim.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Tamam, Mehtap Hanım, bir açıklayayım da...

Orada kendine bir dünya kurmuş, oraya, köpek barınağına kapatmışlar. Zamanında o hayvanı biz almak için girişimlerde bulunduk, Bursa'daki ayı barınağına...

BAŞKAN – Vermek istemeyen kim, peki?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Hayır, vermek istemeyen değil, şu an mahkemesi devam ettiği için... Sürekli yürütmeyi durdurma kararı alıyorlar.

BAŞKAN – Kim mahkeme açtı?

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Karşı taraf.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sahipli hayvan olarak mı görünüyor?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Görünemez sahipli hayvan...

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Yani o ayı...

BAŞKAN - O hayvanla ilgili nasıl dava açılabilir peki? Bu, yabani hayvan.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Dava da sürdürülemez.

DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Şu an elinde bulunduran dernek sürekli dava açıyor bize.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Açamaz ki... Tartışma su götürmeyecek şekilde devrede.

BAŞKAN – Yasaya aykırı değil mi zaten?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Evet.

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Ama mahkeme ona öyle karar veriyor.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Veremez. Mahkeme...

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Şöyle... Mehtap Hanım, bir açıklayayım...

BAŞKAN – Bir dakika...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Aynı şeyi söylüyorsunuz.

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – O ayının orada kalmaması gerektiğini savunanlardan birisiyim sonuçta ben...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Sağ olun.

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – ...ama ayıyı ne zaman nakletmek istesek -bütün veteriner hekim arkadaşlarımı tenzih ediyorum- ayının elinde bir tümör çıkıyor, rapor alınıyor, işte göbeğinde...

BAŞKAN – Dernek para mı kazanıyor bundan peki?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Evet, bağış alıyor.

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Ben bilmiyorum nasıl bir şey ama muhtemelen... Yurt dışından para mı kazanıyorlar? Yoksa ayıyı amme hizmeti için orada bulundurduklarını düşünmüyorum. Ama o ayıyı orada...

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Elinde tümör de olsa kanser de olsa devlet onu tedavi etmekle yükümlü zaten. Bu hayvan yabanıl.

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Başkanım, ben bir açıklayabilir miyim?

Ayının nakliyle alakalı, zamanında “Bu ayı nakledilirse yolda ölür, anesteziyi kaldıramaz.” diye rapor olduğu için götürülmedi, yoksa “O ayı orada refah içinde kalıyor...” falan...

BAŞKAN – Peki,, bu raporu veren kim, bir özel veteriner mi? Kim veriyor bu raporu?

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Hayır, özel veteriner değil, Ankara Veteriner Fakültesinden alınmış rapor var.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Rapor da doğru değil. O kadar travmada köpeklerin, haranın içinde yaşıyorsa transfer de olabilecek durumdadır.

BAŞKAN – Kaç yaşında bu ayı?

HAYVAN HAKLARI VE ETİĞİ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HAMDİ BURAK ÖZGÜNER– 22 falan...

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Yok, daha fazla yaşta. Zaten çok yaşlandı ama aylarda...

BAŞKAN – Ayların normal yaşama süresi kaç yıl, biliyor musunuz?

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Bayağı var, insan gibi.

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Bilmiyorum ama...

BAŞKAN – Yani genç sayılabilir mi, yaşlı mı sayılabilir?

DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YABAN HAYATI DAİRESİ BAŞKANLIĞI HAYVANLARI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ HAYRİYE EREN – Yok, yaşlı.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Orta yaşın üstü.

BAŞKAN – Tamam, bu mesele anlaşıldı.

Başka var mı? Varsa hemen son sözlerimizi söyleyelim çünkü sabah on birden beri ara vermeden çalışıyoruz çünkü.

PROF. DR. EBRU YALÇIN – Haklısınız. Çok kısaca...

Eğitim önemli dedik. Bu noktada yaklaşık yirmi yıldır gönüllü olarak ben okullara gidiyorum ve sürekli olarak eğitim veriyorum; bir ekibim var, gönüllü olarak çalışıyoruz. Yaklaşık 40 bin çocuğa eğitim verdik. Bu noktada, ilkokul 3'üncü sınıfta müfredatta hayvanlarla ilgili bir şey var. Bu, tek bir haftada, 4 Ekim haftasında kutlanıyor. Yani sadece 3'üncü sınıfta değil, her sınıfta aslında, her yıl belirli haftada çocukların anlayabileceği boyutta -hani liseler de dâhil olmak üzere- hayvanlarla ilgili bir hafta verebilirsek çocukların ilgisini çekebiliriz. Çocuklar zaten doğuştan hayvansever olarak doğuyor hepsi. Biz sonradan kendi korkularımızla çocukları biraz daha uzaklaştırıyoruz.

Bütün seri katillerin tek ortak noktası, hepsinin çocuklukta hayvanları bir şekilde istismar etmeleri. Bu noktada eğer çocukta hayvana olan şiddeti bir şekilde o noktada kesebilirsek insana olan şiddetin de azalabileceğini düşünüyoruz. Bu noktada, çocukların en fazla merak ettikleri konular... Ben bakıyorum, çocuklarla çalışırken harika, çocuklara ulaşıyorsunuz, anlatıyorsunuz fakat çocuk eve gidiyor, anne-baba diyor ki: "Aman dokunma, o pis, şu şöyle." Çocuk tekrar aynı şekilde geri geliyor. Bunun için bir kutu oyunu yaptım özellikle, bilgisayar oyunu değil, bir çocuk oyunu tasarladım. Bunda kedi ve köpeğin ayrı yolları var. Monopoly benzeri bir oyun diyeyim aslında -en basit, kafanızda canlanması için- oyunu oynadığında bir kedinin ya da bir köpeğin nelere ihtiyacı olabileceğini, her şeyi öğreniyor çocuklar. Bu noktada da örnek olmasını isterseniz hemen iletebilirim size oyunu.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER – Çok özür diliyorum Vekilim, sizi çok yordum ama kayda girmesi gereken bir şey var: Büyükada’ya kaçak atların nereden girdiği ve sonunda kaçak mezbahaya ulaştığı yolu size söyleyeceğim ve bir çözüm önerisi var, bunu biz yaptırmadık ne kolluğa ne büyükşehir.

Anadolu’dan bütün kaçak atlar geliyor, hiçbir aşısı, küpesi, transfer izni, ilçe tarımdan izni... Yalova’ya kadar geldikten sonra ismi ve filikası bilinen kişi tarafından alınıyor, Büyükada’ya, Ayanikola’daki resmi olmayan limandan adaya çıkartılıyor. Ayanikola Limanı’na o uyduruk iskeleye bir güvenlik, kolluk kuvveti veya İBB’nin zabıtasını yirmi dört saat tutturamadık, bir türlü onu yapamadık. Güvenlik kameraları da yok, MOBESE kamerası da yok. Daha sonra yaralanan veya hastalanan atlar aynı yöntemle Ayanikola iskelesinden tekrar Yalova’ya oradaki kaçak bir mezbahaya götürülüp yüzde 1 milyon kesiliyor. Bana resimleri geldi fakat konumunu -istihbarat ediyorum hâlâ- yerini bulamadım. Ama Yalova’da kesilip daha sonra et hâlinde aklımıza gelmedik işletmelere gittiği sübut.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ebru Hanım...

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG - Sayın Başkanım, farklı konuları söyleyeceğim, kayıt altına alındığı için yanlış bilgi olmasın diye düzeltme yapmak amacıyla söz aldım. Kanunda hayvanın sahiplenilmesi ya da kimliklendirmeye ilgili idari yaptırım yok aslında, temenni niteliğinde yer aldığı için uygulanamadı “pet shop”lardan satılan hayvanları mikroçipli olarak satılması gibi bir ibare vardır ama bunun para cezası bulunmamaktadır, herhangi bir yaptırımı yoktur. Hayvan sahibi eğer bir şikâyetle konu olursa sadece, denk gelinirse o kişinin hayvanı olduğu ancak o şekilde işlem yapılabilir, o da hayvan sahiplerinin yükümlülükleri kapsamındaki cüzi bir para miktarıdır. O yüzden çok aktif olarak sahiplenme olayı maalesef yapılamadı ve tabii ki denetim elemanı yetersizliğinden zaten bahsettik, kamu kurumlarındaki denetim elemanlarının bu anlamda özellikle yetiştirilmesi ve sayısının artırılması gerekiyor.

Bir de, Alev Hocam “Sadece dişi hayvanlar belediyelerde kısırlaştırılıyor.” dedi, öyle bir şey yok çünkü Bakanlığın da zaten hem dişi hem erkek kısırlaştırma...

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ - Öyle bir şey söylemedim ben. “Çoğunlukla kısır” dedim. Tercih ediyorlar ama...

BAŞKAN – “Çoğunlukla” dedi.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG - Edilmiyor çünkü Bakanlık, ediliyorsa bile artık edilmiyor çünkü Bakanlık...

BAŞKAN – “Veterinerler genelde erkek olduğu için...” dedi herhâlde ondan olsa gerek diye de parantez içinde vurguladı, o kısmı aklımda kalmış.

İZMİR VETERİNER HEKİMLERİ ODASI GENEL SEKRETERİ DR. EBRU TONG - Evet, öyle deyince belki ben direkt öyle algıladım sizin gibi. Hem dişi hem erkek kısırlaştırma için bakanlık zaten belli bir ücret de destek verdiği için belediyeler tüm sahipsiz hayvanları ki erkekler tercih ediliyor kısırlaştırmada, daha pratiktir çünkü. O yüzden hani o konuda içiniz rahat olsun, erkek de dişi de hayvanlar belediyeler tarafından kısırlaştırılmakta.

Teşekkür ediyorum.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYON TEMSİLCİSİ OZAN BELKİS - Bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Birer dakika herkes olursa, benim de uçağım var zaten, yetişmem gerekiyor.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYON TEMSİLCİSİ OZAN BELKİS - Biz hep köpekseverleri konuştuk ama problemi değerlendirdiğimizde, yani büyükşehirlerde özellikle problemi evcil hayvan konusunda köpekle problemi olan insanlar da var.

BAŞKAN – Var.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYON TEMSİLCİSİ OZAN BELKİS - Belki de bir tartışmamız ya da çözüm bulmamız gereken bu iki kısmın barışması, birbirini anlaması. Bunu yapmadığımız sürece tehlikeli, yasaklı konusunda da her zaman...

BAŞKAN – Bütün programlarda, katıldığım bütün yayınlarda bunu söyledim, zaten toplumda böyle bir uzlaşma bizden bekleniyor. Dediğiniz son derece doğru. Bir yandan hayvanseverler var ama bir yandan da korkanlar var, tanımayanlar, bilmeyenler var, çekinenler var, onları uzlaştırmamız lazım.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYON TEMSİLCİSİ OZAN BELKİS - Onunla ilgili benim bir çalışmam var, ben de bu şeyden sonra size ulaştırmak isterim.

BAŞKAN – Çok iyi olur, tamam, memnun olurum.

KÖPEK IRKLARI FEDERASYON TEMSİLCİSİ OZAN BELKİS - Yurt dışındaki örneklerden derlediğim, belediyelerle ve sizin nezdinizde yapılacak bir çalışma.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun Alev Hocam.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ - Bir şey eklemek istiyorum.

“Bir hayvana nasıl yaklaşmak gerekir, bir köpekle bir kediyle nasıl iletişim kurulur?” Aslında bu hayvan sevgisini verirken bunu da vermek gerekiyor ki insanlar bu şeyi kurabilsinler.

BAŞKAN – Tabii, doğru.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ - Bir de bir şey sormak istiyorum size: Martıları nasıl değerlendiriyorsunuz? Şehir hayvanı mıdır, yaban hayvanı mıdır?

BAŞKAN – “Şehirde yaşayan yaban hayvanları” olarak değerlendiriyoruz. Ama biz şehir hayvanı olarak şimdi bir tanımlama koyduk, yaban hayvanı ve bunun dışında bir de işte evcil hayvanlar var ama...

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ - İstanbul’da çok martı var da...

BAŞKAN – Güvercinler de var mesela, onlar tartışıldı.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ - Güvercin ve martı çok fazla var.

BAŞKAN – Şehirde yaşayan kirpiller var, tilkiler var gibi.

PROF. DR. FATMA ALEV KAYMAZ - Tarım ve Orman Bakanlığı bizim fakültemize bunları gönderiyordu ama artık sayı o kadar fazla ki bizim de orada barındıracak yerimiz yok, bir rehabilitasyon merkezine ihtiyaç var yaban hayvanı bazında, bunu da özellikle belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Var, evet, tamam, sağ olun.

Burak Bey, noktayı koyalım.

HAYVAN HAKLARI VE ETİĞİ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HAMDİ BURAK ÖZGÜNER - Başkanım, teşekkür ediyoruz hepinize, bütün değerli Komisyon üyelerimize.

Taleplerimizi, önerilerimizi yazılı şekilde de, yani bunu tekrar tekrar belirtmek istiyorum, sunduk. Umarız sivil toplumun talepleri Komisyon raporunda dikkate alınır, temennimiz bu yönde ve en azından müsait zamanlarınızda okursanız gönderdiğimiz şeyleri çünkü Türkiye açısından önemli bir şeyi çözmeye çalışıyoruz hep birlikte. Umarım hayvanlar lehine, hayvanların haklarını gözetecek şekilde bir Komisyon raporu çıkar.

Hepinize çok teşekkürler.

BAŞKAN – İnşallah. Bu konuda çok hassas olduğumuzun bir kez daha altını çizeyim. Bütün Komisyon üyelerimiz aynen hayvansever dernekler gibi düşünerek ama sürdürülebilir ve uygulanabilirliği de gözeterek aynı zamanda... Yani bir ideal olan var, bir de yapılabilecek olan var. Bu ikisini biz birleştirmeye çalışıyoruz yoksa kişisel olarak hepiniz ayrı ayrı konuşsanız çok böyle farklı, sizden bile belki ileride düşüncelerimiz de olabilir, onu da söyleyeyim. Bu konuda bundan hiçbir kuşkunuz olmasın. Ama bir yandan da gerçekleri, ülkemiz gerçeklerini gözetmeden de bu işi çözmek de mümkün değil. İdeal olanı yapabilmek adına bir yola çıktık, bu yolda çok iyi olduğumuz yerler de olacaktır mutlaka başaracağımız, belki ileride başarmamız gerekenlere de atıfta bulunarak yola devam etmemiz gereken... Bu bir süreç çünkü yani bu çalışmanın sonunda elimizde bir sihirli değnek olsa keşke de yüzde 100'ünü bitirebilsek sorunların. Ama böyle bir şey yok. Dolayısıyla bu süreç sonunda beklentilerin pek çoğunun da gerçekleştiği görülerek bugünkünden daha iyi şartlarda hayvanlarımızın daha mutlu olduğu bir ülkede olacağını göreceksiniz zaten.

HAYVAN HAKLARI İÇİN BİRLEŞİM HAREKETİ BAŞKANI MEHTAP ÖZER - O zaman biz de normal yaşama fırsatını elde ederiz.

BAŞKAN – İnşallah.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, biz de son cümlemizi söyleyelim de.

BAŞKAN – Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben de son cümlemi söyleyeyim. Verdiğiniz değerli bilgiler için gerçekten çok teşekkür ederiz. Son cümle derken, raporumuza dönük olarak da söyleyebileceğimiz, alenen söyleyebileceğimiz sözler. Aldığımız bilgiler doğrultusunda fikirlerimizi de tabii geliştirme fırsatımız oldu, o açıdan da teşekkür ederim.

Öncelikle bu havai fişek konusuyla ilgili söyleyeceğim. Bu, aslında çok gösterişli, prestiji yansıtan bir alışkanlık oldu son yıllarda ama aslında havaya ateş açmaktan çok farklı bir şey değil.

SERAP YAŞAR (İstanbul) - Aynen öyle.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sevginin ve mutluluğun ne demek olduğunu doğduğu günden büyüene kadar hissedebilen gençler ve nesiller yetiştirebilirsek havai fişek gösterişine de kimse mecbur kalmaz. Bu konuda belki yine bir tavsiye niteliğinde karar verilebilir.

Aynı zamanda yine hızlı karar vermek bakımından, konuştuğumuz her konu bir rant alanı. Yani bu bakımdan gerçekten cesurca karar almayı gerektiriyor ve tehlikeli konular da herkes açısından, bu bakımdan da ben yunus parkları konusunda kapatılması gerektiği noktasını bu toplantıların son aşamasında özellikle vurgulamak istiyorum.

Çünkü deniz memelilerinin bu şekilde sergilenmesinin ve aynı zamanda da açık kaldıkları süre içinde de tekrar denetim altında tutulmadığı için tekrar değiştirilmek suretiyle bu hayvanların devamlılığının sanki hâlâ hayattalarmış gibi bir izlenim verilerek bu sürecin devam ettirilmesi gibi bir şey söz konusu olabilir.

BAŞKAN – Hayvanların yaşam süreleri belli zaten yani ilelebet yaşayacak hâlleri yok, belli bir süreleri var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama çok kısa bir süre de değil. Yani sadece şunu yapmak, günümüzden, bugün bulunduğumuz yerden kalkıp geleceğe gidip gelecekte bugüne bakalım, geleceğe uygun olarak raporumuzu şu ana kadar zaten şekillendirdik.

BAŞKAN – Ama bugünkü bu eklemelerden sonra haftaya salı günü muhtemelen tekrar toplanıp bir daha toparlamamız lazım. Şimdi yoksa bugün pek çok konuda bazen fikirlerimizi belki değiştireceğiz veya yeni aydınlanma noktası bize oluşturacak görüşmelerimiz oldu. Dolayısıyla bir toplantı daha yapacağız ama sadece Komisyon üyeleri olarak bir mutfak çalışmasına ihtiyacımız var, tek tek maddeleri...

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN - Yani sorunsuz maddeler zaten var, onlar geçti ama sorun olarak gözüken, hâlâ tam uzlaşamadığımız bazı maddeler de var. Sizlerden bugün aldığımız bu çeşitli bilgi, eleştirileri de değerlendirerek benim önerim salı gün saat 15.00’te sadece Komisyon üyeleri, uzman arkadaşlarımız da gelebilir, onlar da olabilir, o şekilde bir toplanalım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Zaten revizyonlar yapmamızda fayda olabilir.

BAŞKAN – Bu konuda raporumuzu daha böyle inşallah kapsamlı şekilde hazırlayacağız diyelim.

SERAP YAŞAR (İstanbul) - Ben de kısa bir söz talep ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

SERAP YAŞAR (İstanbul) - Hocalarımıza çok teşekkür ediyorum. Sahiden bir Komisyon üyesi olarak her toplantıda sizlerden birçok şey öğrendim kendi adıma söyleyeyim, sivil toplum örgütümüz, konunun tarafları, onun için inşallah belki bir toplantı icap ederse... Ayrıca bürokratlarımız, bilmediğimiz birçok şeyi sizlerden öğrendik. Ama şunun bilinmesini istiyorum bütün tarafların, en objektif biçimde herkesi dinleyerek Çünkü ben bir ara bir dışarıya çıktım, geldim, her tarafı çok da memnun etmek çok kolay bir şey değil, bir tarafı dinlemek bile diğer tarafı rahatsız ediyor. Bizim vazifemiz şu anda dinlemek, sonrasında da inşallah objektif bir değerlendirmeye hayvanlar lehine bir rapor hazırlamak. Öyle bir sonuç ortaya çıkacağına da ben inanıyorum.

Tekrar çok teşekkür ediyorum kırmayıp geldiğiniz için, sağ olun.

BAŞKAN – Toplantıyı kapatıyoruz.

Tüm katılımcılara, kamu görevlilerimize, uzmanlarımıza, hocalarımıza, Komisyon üyelerimize, herkese teşekkür ediyorum, sağ olun.

Salı gün 15.00’te Komisyon üyeleriyle görüşmek üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.41